Poštnina plačana v gotovini

Leto VIII, št. 227

Ljubljana, nedelja 25. septembra 1927

Cena 3 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—, za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2492

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 24. septembra.

Prav nenavadno pot gre vojaška oblast Pilsudskega na Poljskem. Diktatura je ne moremo imenovati, zakaj za to ji manjkajo nekateri formalni pogoji; saj se glede ustave ni nič spremenilo, oziroma vsaj ne po samolastni volji maršala Pilsudskega in njegove vlade. Za vse ustavne spremembe, ki so se izvedle v tem poldrugem letu od lanskega maja, odkar je gospodar v državi režim Pilsudskega, je vlada dobila pristanek parlamenta. Spremembe pa so se tikale baš razširjenja oblasti predsednika republike in vsakokratne vlade na škodo zbornic.

Odtlej pa traja zmeda v poljski notranji politiki. Vedno določneje se razvija nasprotje med Pilsudskim in njegovo vlado na eni strani in sejmom na drugi strani. Pri tem postaja odpor parlamenta zoper oblast Pilsudskega vedno močnejši, ker sodelujejo v njem tudi elementi, ki so bili sprva več ali manj odkrito na strani maršalovi. Gre osobito za parlamentarno levico, obsegajočo v prvi vrsti socijaliste, ki nastopajo sedaj odločno zoper vlado, dočim so sprva odobravali celo majski prevrat.

Pilsudski igra čudno igro. Levica je sprva pojmovala njegov prevratni nastop kot afront proti konservativni desnici in ga je zato podpirala, pričakujoč od njega, da bo hkrati z zmago nad konservativnimi krogi, ki so v onem času triumfirali v parlamentu, saniral politične razmere sploh, izboljšal upravo, rešil finančne in gospodarske ter socijalne probleme ter povedel Poljsko v boljšo bodočnost. Zato so bili z majskim prevratom zadovoljni, pričakujoč, da mu bo nemudoma sledil razpust parlamenta ter razpis novih volitev, ki naj bi prinesle ojačenje levičarskih strank.

Ali Pilsudski je šel svojo pot. Ni se hotel naslanjati na levičarje, temveč je stremel za tem, da osnuje nepolitično vlado in je v ta namen v svoj kabinet, kjer je sprva fungiral samo kot vojni minister, poklical izvenstrankarje in pristaše najrazličnejših strank. Hkrati je pričel delati na to, da si osnuje svojo novo stranko, ki naj izvede celotno reformo v državi, v prvi vrsti pa seveda podpre njegov režim. V ta namen je pričel n. pr. paktirati s skrajnimi desničarji, ki so postali zares njegova opora. Ali s tem si je odtujeval levico, na katero je posebno neugodno učinkovalo, da Pilsudski ni hotel razpustiti parlamenta in iti v volitve, marveč je poskusil vršiti pritisk na parlament, da bi delal po njegovih direktivah. Na ta način je nastal v državi paradoksen položaj maskirane diktature.

Ali parlament se ni hotel dati degradirati na enostavno pokorno orodje diktatorjevo, kakor se je to zgodilo v fašističnih državah. Kolikor bolj so se kazale prave težnje Pilsudskega, toliko odpornejši je postal sejm in z njim tudi senat. Toda maršal je imel sredstvo tudi proti odpornosti. Odgodil je kratkomalo parlament in vladal brez njega s pomočjo polnomočja, ki ga je eksekutivi do neke mere podal sejm v prejšnji dobi.

Tedaj je sejm nastopil agresivno proti tej taktiki. Po poljski ustavi, člen 25, mora predsednik republike sklicati parlament na izredno zasedanje, ako vloži tako zahtevo več kot ena tretjina poslancev. To se je te dni zgodilo in sejm se je moral sestati. Ali vlada je našla sredstvo tudi proti temu izzivanju, kakor označujejo vladni listi postopanje parlamenta. Sejm ni zboroval niti pet minut: komaj se je seja otvorila, je Bartel, podpredsednik ministrskega sveta, prebral dekret, s katerim se izredno zasedanje odgodi do 20. oktobra. Domala vsa zbornica je sprejela odgoditev z ogromnim ogorčenjem in glasnimi protesti, ali storiti ni mogla ničesar. Naslednji dan, dne 21. septembra se je prav isto zgodilo senatu in tudi protesti senatorjev niso našli nikakega odmeva.

Koncem novembra poteče legislativna doba obeh zbornic in treba bi bilo iti v nove volitve. Ves parlament si jih želi, pričakujoč od volitev izhoda iz komplicirane situacije; ali Pilsudski jih ne mara in splošno se pričakuje, da bo obdržal sedanji parlament preko njegove dobe v življenju. To se pravi, ne v življenju, marveč v sedanji malo zavidni nemoči. Vlada parlamentu ne da niti živeti niti umreti, protestira ogorčeno socijalistični organ Robotnik. Parlament bi se sicer lahko razšel sam, zakaj po določbah poljske ustave, člen 26., more sejm sam skleniti svoj razpust in sicer z večino dveh tretjin. Toda vlada mu ne dovoli tega sklepa, zato ga je tako naglo odgodi, preden bi moglo priti do opasne razprave o razpustu.

Če bo Pilsudski s tako težko umljivo taktiko pridobil volilce zase, je veliko vprašanje. Zdi se verjetneje, da bi si več pridobil z odločnejšo, oziroma jasno izraženo akcijo. Iz poročil, prihajajočih iz Poljske, ni mogoče sklepati, da bi se bilo razpoloženje med prebivalstvom preokrenilo tekom mesecev borbe s parlamentom v njegovo korist. Tudi občinske volitve kar se jih je vršilo ta čas in v katerih je ponekod vlada nastopila s svojimi listami, niso pokazale večjih uspehov. Težko je tedaj tu videti ugoden izhod iz situacije.

Poljska gre v vnanji politiki pot, ki je zelo blizu Mali antanti. Vrh tega je močna slovanska formacija po vzhodnih mejah nemštva. Največji interes imamo tedaj na tem, da izide republika iz sedanje borbe med vlado in parlamentom čim prej in čim srečneje.

Dva pomembna politična dogodka v Beogradu

Obveljalo je Davidovićevo stališče in imenovanje drž. podsekretarjev je odstavljeno z dnevnega reda. — Brezuspešna pogajanja Ace Stanojevića z Veljo Vukičevićem. — Razpoloženje v radikalskih vrstah

Beograd, 24. septembra, p. Kot glavna pojava današnjega dne, ki mečeta precej jasno luč na politično situacijo, je beležiti sestanek Ace Stanojevića z min. predsednikom Vukičevićem in pa odstavitev imenovanja državnih podtajnikov z dnevnega reda do sestanka Narodne skupščine. Temu dejstvu se pripisuje mnogo večji pomen, nego ga navidezno ima. Kakor znano je Davidović bil odločno proti temu, da se z imenovanjem državnih podtajnikov izzove vtis, kakor da bi bila sedanja vlada stabilizirana. Davidović je povdarjal, da Demokratska stranka ne more dati nobenih novih kandidatov za vlado, dokler klub njenih poslancev ne sklene, kakšno stališče bo zavzel napram gospodu Vukičeviću. Z vladne strani se je zagotavljalo, da Davidovićeva beseda ne bo obveljala, temveč da bosta gg. Vukičević in Marinković postavila šefa DS pred gotov čin. V tem, da je obveljala Davidovićeva teza, vidijo politični krogi znamenje, da je pozicija gospoda Davidovića v DS ostala neomajena in trdna. Ker se ve, da je Davidović najodločnejši pristaš enotne fronte, je naravno, da se ceni pomen gornjega dejstva tudi s stališča te akcije. Temu je treba dodati še to, da dr. Spaho odločno demantira vesti, kakor da bi bil on, odnosno JMO pripravljen delegirati enega svojih poslancev za drž podsekretarja v ministrstvo financ. Sarajevska «Pravda» se v ostalem odločno postavlja na stališče demokratske fronte, od katere pričakuje konec reakcijonarnih enostranskih režimov v Jugoslaviji. Nasprotni citati so le iztrgani stavki iz tega glasila JMO. Notoično je, da so vsi muslimanski poslanci odločno za združenje demokracije.

Drugi pomembni dogodek je današnji sestanek Ace Stanojevića z g. Vukičevićem. Kakor se zatrjuje, je poskusil Aca Stanojević izvesti akcijo, ki naj bi očuvala edinstvo stranke. Glavni odbor NRS naj bi se sestavil tako, da bi bile v njem zastopane vse frakcije, Vukičević bi bil predsednik, po eden izrazit pašićevec in centrumaš podpredsednika. Enoten naj bi bil tudi klub. Vukičević naj bi svoj kabinet reorganiziral, izločil nekatere ministre, ki so ali strankarsko ali moralično komprimitirani ter prevzel centrumaše in pašićevce. Razgovor med obema politikoma je trajal dolgo, a je, kakor se zatrjuje, končal s polnim neuspehom.

V radikalni stranki so ostala vsa nasprotstva in je gotovo, da tudi večina tako zvanih vladnih radikalov smatra nadaljno vodstvo vlade pod Vukičevićem za težavno stvar. Med njimi se uveljavlja prepričanje, da bi katerakoli druga osebnost mogla preprečiti opasnost izločitve radikalov iz bodočih kombinacij. G. Vukičević je za nedeljo sklical konferenco raznih radikalskih prvakov, na kateri naj bi se storili zaključki o nadaljni taktiki.

Iz Zagreba so bile danes razširjene vesti, da skuša Vukičević pridobiti Radića za sodelovanje. Radićevci te vesti odklanjajo kot intrige in mistifikacijo, povdarjajoč, da je vsaka skupnost z Vukičevićem izključena.

Akcija za enotno demokratsko fronto

Ugibanja in kombinacije beograjskih listov. — «Reč» o razširjenju demokratskega bloka na poštene radikale. — Dogodki dozorevajo za odločitev

Beograd, 24. septembra, p. Vprašanje enotne demokratske fronte stalno zanima vso politično javnost in listi so vsak dan polni raznih vesti o razgovorih in pogajanjih med političnimi voditelji. «Politika» beleži, da se mudijo sedaj delegati DS in SDS v Zagrebu, da razgovarjajo s HSS. Z veliko napetostjo se pričakuje prihod Stj. Radića, ki je naznanjen na sredo. Točnost raznih časopisnih vesti se ne da kontrolirati, a sigurno je, da se akcija za združitev demokracije bliža svoji odločilni fazi. Mnogo se ugiblje, v kateri formi se bo izvedla, a tudi tu gre predvsem le za kombinacije. Nesporno gre za dve paralelni zadevi: ena je združitev SDS in DS (tudi tu oblika še ni znana, akoravno se ve, da gre tendenca za čim najožjim spajanjem), druga je ustanovitev širšega demokratskega bloka s sodelovanjem HSS in kakor se danes čuje, tudi s sodelovanjem enega dela radikalov. V tem oziru je mnogo pozornosti vzbudil uvodnik nocojšnje «Reči», ki naglaša, da je ustvaritev demokratskega bloka gotova stvar in da je samo še odvisna od odločitve Davidovićeve demokratske stranke. Ta blok bi štel 170 poslancev ter bi tvoril večino v Narodni skupščini. **Ako bi se mu pridružili oni radikali, ki so za vlado naroda in za pošteno demokratsko politiko, bi predstavljal dve tretjini Narodne skupščine.** Vprašanje osnovanja skupne demokratske fronte je tako važno in tako usodno, da je treba odkrito in iskreno govoriti pred narodom. Treba je narodu povedati, da je osnovanje demokratskega bloka v 24 urah gotovo, ako hoče to vodstvo Demokratske stranke v korist demokratske politike naše države. Stranke, ki bi predstavljale demokratski blok, imajo enak program ter iste cilje. Rešitev bo padla ob sestanku Narodne skupščine, ko se bodo sestali posamezni poslanski klubi. «Reč» naglaša važnost tega zgodovinskega trenutka in odgovornost vseh faktorjev, ki odločujejo v tem trenutku glede združitve vseh demokratskih elementov.

Rothermereove politične gosli

Budimpešta, 24. septembra. s. Lord Rothermere je izjavil londonskemu poročevalcu «Pesti Hirlapa», da bo dal v «Daily Mailu» objaviti posebno važen članek, pred katerim se bodo sovražniki Madžarske tresli. Sedaj bo pričel bolj aktivno delovati. Sedaj je svoje gosli le uglasil, sedaj pa bo pričel igrati nanje. Najprej je treba obračunati s Češkoslovaško. Svoj razgovor je zaključil z besedami: «Ni izključeno in jaz sem popolnoma prepričan o tem, da Madžarska ne bo prejela ugrabljenega ozemlja nazaj samo do črte, ki sem jo označil jaz, temveč do Karpatov.»

Dr. Marx in dr. Stresemann obiščeta Dunaj

Dunaj, 24. septembra. d. V političnih krogih govorijo, da bosta nemški državni kancelar dr. Marx in zunanji minister dr. Stresemann prišla v prvi polovici oktobra na Dunaj, da posetita zveznega predsednika in avstrijsko vlado. Inicijativo za ta poset sta dala Marx in Stresemann. Nemška državnika bosta ostala na Dunaju najbrže dva dni. Natančni datum njunega prihoda se bo določil šele po povratku nemškega zunanjega ministra iz Ženeve v Berlin.

Boj za madžarskega primasa

ki naj bi kronal Otona Habsburga

Budimpešta, 24. septembra. d. Ker ima ostrogonski nadškof odličen državnopravni položaj, ker ima tudi pravico in dolžnost kronati madžarskega kralja, se vrši sedaj med madžarsko vlado in Vatikanom borba, kdo bo naslednik pokojnega nadškofa Czernocha. Državni upravnik je z zakonom iz leta 1920. dobil namreč vse pravice kralja, razven pravice imenovanja katoliških škofov. Legitimisti se sedaj v Rimu trudijo, da bi bila imenovana za naslednika Czernocha oseba, ki bi bila primerna, da bi Otona Habsburga kronala s krono Sv. Stefana. Za to mesto predlagajo 40letnega benediktinca Justina Seredya, ki živi že 17 let v Rimu in ki torej nima prav nobenih zvez do Madžarske in bi bil zaradi tega poslušno orodje v rokah vatikanske diplomacije. Temu imenovanju pa se upira zelo odločno madžarska vlada, ki stoji na stališču, da bi bil ta mladi menih mogoče zapreka za namene vlade, ako bi se ta odločila za drugo rešitev kraljevskega vprašanja nego za strogo legitimistično. Kandidat vlade je bivši temešvarski škof Julij Glattfelder, ki ga pa zopet odklanja Vatikan. Z ozirom na to se namerava mesto ostrogonskega primasa pustiti nezasedeno, ali pa imenovati 80letnega nadškofa Ludvika Szmrecsanyija.

Zanimivo razkritje

Pariz, 24. septembra. (pa.) «Matin» poroča, da je Rusija leta 1924 sklenila z Italijo tajno pogodbo, glasom katere bi Rusija v slučaju italijansko-turške voine pomagala Italiji

Poljska protivojna deklaracija soglasno sprejeta

Velik uspeh Poljske v Ženevi. — Zanimiva izvajanja avstrijskega delegata. — Dr. Stresemann o stališču Nemčije glede varnostnega in razorožitvenega problema

Ženeva, 24. septembra. s. Zasedanje Društva narodov je dopoldne po sprejemu poročila Loucheurja o svetovni gospodarski konferenci **soglasno sprejelo po Poljski predlagano protivojno deklaracijo v poimenskem glasovanju.** Zborovanje izjavlja v tem sklepu: 1.) da je in ostane vsaka napadalna vojna prepovedana, in 2.) da je treba uporabiti vsa mirovna sredstva za ureditev sporov, ki bi se mogli pojaviti med državami, in sicer kakršnekoli vrste. **Zborovanje je izjavilo, da obstoja za člane Društva narodov obveznost, da se morajo obema tema načeloma pokoriti.**

Kot edini govornik je povzel besedo poljski delegat Šokal, ki je naglašal, da sprejem tega sklepa ne znači pravne obveznosti in da leži njegov veliki pomen ravno v tem, da bo ustvaril atmosfero, ki bo nudila vsem državam one garancije, ki so za razorožitev neobhodno potrebne.

Predsednik Guani je nato prečital besedilo protideklaracije in pozval zborovalce, naj poimenično glasujejo, da bi tako potrdil svečanost deklaracije. Vsi delegati so glasovali za deklaracijo, nakar je predsednik izjavil, da je sprejeta.

Zborovanje je nato nadaljevalo razpravo o uspehih svetovne gospodarske konference, kakor tudi posvetovanja o ustanovitvi nove gospodarske organizacije Društva narodov. Avstrijski delegat Mensdorff je imel zelo uvaževan govor, v katerem je med drugim izvajal, da znači enotna volja, ki se je pokazala na konferenci, da bi se gospodarske ovire v skupnem interesu odstranile, najvažnejši pogoj za uspeh in obenem največji uspeh konference same. Dosega ciljev, ki so si jih na konferenci stavili strokovnjaki, je važna in težka naloga vlade, ki jo zastopajo avstrijski delegati. Avstrija je že po zaključku svetovne gospodarske konference parafirala pogodbo za največje pogodnosti z Ameriko, ki velja osem let. Dalje je uveljavila novo trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško in se tudi z Madžarsko v bistvu zedinila za dodatno pogodbo. Slednja pogodba bo prva dolgoročna tarifna pogodba v Evropi, ker so vse ostale tarifne pogodbe v Evropi odpovedljive v kratkih rokih. Avstrijska vlada pozdravlja pozitiven korak, ki ga je Društvo narodov storilo za izvedbo programa svetovne gospodarske konference.

Na popoldanski seji je izjavil dr. Stresemann o razorožitvenem problemu, da bo svetovna javnost sodila Društvo narodov po tem, kako bo razkosalo problem razorožitve in kako bo besede, ki naj pomenijo rešitev tega problema, spremenilo v dejstva. Nemčija je vedno zastopala stališče, da ne sme biti pričetek splošne razorožitve odvisen od ustanovitve novih varnostnih mer. V nasprotju s tem pa se očividno zopet uveljavlja naziranje, da je treba novih garancij na polju varnosti za otvoritev razorožitvenih akcij. Zato je razumljivo, da javnost često dobiva vtis, da je Društvo narodov z razorožitvenim problemom prišlo v zagato.

Dr. Stresemann se je bavil nato s praktičnim delom, ki je bilo storjeno v Ženevi glede razorožitvenega in varnostnega vprašanja, in rekel, da metoda, ki so jo našli, da bi se dane varnostne garancije razširile, obeta vsestranski uspeh. Nemčija goji samo po sebi umljivo željo in voljo, da bo pri tem delu dejansko sodelovala. Glede vprašanja razorožitve je izjavil, da bodo, ako se bo razorožitev pričela izvajati, nadaljni koraki delali le malo težkoč in bo Svet sam od sebe nudil nove faktorje varnosti. Oborožitev ne more in ne sme biti temelj varnosti. Nemčija je premagala psihične ovire oborožitev. Če je danes razorožena Nemčija, ki je svoječasno veljala kot najmočnejša militaristična država, bo to tem lažje izvedlo Društvo narodov. Izvedba tega načrta je kategorična dolžnost, ki bi nam, ako je ne bi izpolnili, lahko prinesla težke posledice. Institucija Društva narodov se le tedaj lahko udejstvuje, če bo izvedla načela splošne razorožitve in s tem ustvarila pogoje za ono atmosfero, ki je potrebna za skupno in solidarno zasiguranje miru.

Govor dr. Stresemanna je bil sprejet s velikim navdušenjem. Briand je poslušal francosko prevajanje zelo pazljivo. Za angleškim delegatom, ki se je bavil s poljsko resolucijo in delom razorožitvene konference, je povzel besedo francoski delegat Paul Boncourt.

Četrta komisija se je bavila danes z vprašanjem gradbe nove palače za Društvo narodov. Kredit je bil zvišan na 19 in pol milijona zlatih frankov. Osnutka madžarskega arhitekta Vaga, ki živi trenutno v Italiji, in švicarskega arhitekta Le Corbusiera, sta v ospredju tekmovanja.

Berlin, 24. septembra. (be.) Po poročilu iz Ženeve, velja podpis fakultativne klavzule mednarodnega razsodišča po Nemčiji za dobo petih let.

Novi sovjetski predlogi za ureditev predvojnih dolgov Franciji

Moskva je pripravljena vrniti dolgove, zahteva pa posojilo za razvoj rusko-francoskih trgovinskih odnošajev. — Predlogi vsebujejo za Francijo prednostno pravico

Pariz, 24. septembra s. V pismu, ki ga je včeraj poslal ruski poslanik Rakovski de Moncieju, naglaša, da sta se francoska in sovjetska delegacija znatno približali v svojih nazorih. Rešili sta temeljna vprašanja problema o dolgovih in določili dne 19. marca t. l., da naj bi Rusija plačala 60 milijonov zlatih frankov letno kot delež sovjetske unije za ureditev predvojnih posojil, ki so jih nabavile ali garantirale bivše ruske vlade. Obe delegaciji imata trenotno vse potrebne podlage, da bosta odstranili obstoječe težave in dosegli sporazum o dolgovih.

Glede kreditov izjavlja Rakovski, da je sovjetska delegacija pripravljena proučiti s francosko delegacijo realne garancije, ki naj bi zasigurale nove upnike pred morebitnim rizikom. Sovjetska delegacija predlaga odplačilo v 61. letnih obrokih po 60 milijonov zlatih frankov. Ta obveznost se da revidirati, če prizna Rusija državljanom druge države, ki imajo titrese predvojnega posojila, ali posojila, ki ga je garantirala kaka bivša ruska vlada, ugodnejše postopanje kot onim, kot so ga deležni francoski upniki. Rusija pa zahteva kredit v višini 120 milijonov dolarjev v šestih letnih obrokih po 20 milijonov dolarjev, od katerih sta dve tretjini določeni za naročila, ena tretjina pa za nakup francoskih industrijskih in premogovnih produktov. Ta kredit bi bilo vrniti v šestih letih. Rusija se obveže, da bo redno plačevala obresti in zasigurala vsoto kapitala tega posojila.

Politične novosti iz slovanskih držav

Socijalnopolitično delo čsl. parlamenta.

Praga, 24. septembra. d. Parlamentarna večina namerava v prihodnjih dneh v svojem socijalno političnem odboru razpravljati o socijalno političnem programu jesenskega zasedanja. Razpravljala bo predvsem o vprašanju delavskega socijalnega zavarovanja, o vprašanju zavarovanja penzije, o delavskem zavarovanju proti nezgodam, o problemu skrbstva za brezposelne in končno o gradbenem in stanovanjskem vprašanju v zvezi s kočljivim problemom zaščite najemnikov.

Omejitev smrtne kazni v ČSR.

Praga, 24. septembra. d. Na Češkoslovaškem se pripravlja načrt novega kazenskega zakona. Pravosodni minister dr. Mayr-Harting je izjavil, da bo v tem načrtu smrtna kazen tako omejena, da se more smatrati, kakor da sploh ne obstoja. Pripravlja se tudi reforma porotnih sodišč, vendar pa se dosedanja načela glede porotnih sodišč ne bodo mnogo izpremenila.

Ameriški ravnatelj poljske državne banke.

Varšava, 24. septembra. d. Kakor poročajo iz Newyorka, bo guverner Harding od Federal Reserve Bank v Bostonu imenovan za ameriškega ravnatelja Poljske banke. Za to mesto pa prihaja v poštev tudi bivši komisar Društva narodov na Madžarskem Jeremijas Smith. To imenovanje bo v zvezi s poljskim posojilom v Ameriki in je eno od pogojev, ki so jih stavili Američani za to posojilo.

Bolgarski kralj v Italiji.

Firenze, 24. septembra. o. Kralj Boris se je mudil nekaj dni tukaj in je danes odpotoval neznano kam. Bivanje bolgarskega kralja v Italiji je zgolj zasebnega značaja.

Sovjetsko zastopstvo v Mongoliji.

Berlin, 24. septembra. (be.) Diplomatski zastopnik sovjetske Rusije na Mongolskem Nikoforov je bil odpoklican. Na njegovo mesto je prišel Okhtin, ki je že preje zastopal Rusijo na Mongolskem.

Beg Trajkovičevih morilcev v Rusijo.

Varšava, 24. septembra. d. Po zaslišavanju po preiskovalnem sodniku sta povzročitelja umora Rusa Trajkovića v sovjetskem poslaništvu, Zlečer in Gušev pobegnila v Rusijo.

Sovjetska justica.

Ljeningrad, 24. septembra. d. Pet monarhistov, ki jih je tukajšnje sodišče obsodilo, je priznalo, da so vohunili in bili v zvezi z inozemskimi vohunskimi organizacijami. Državni pravdnik je predlagal za vse smrtno kazen.

Turške pretnje Grčiji

Carigrad, 24. septembra. d. Nekateri listi očitajo Grčiji, da je bila udeležba pri zadnjem komplotu proti Mustafi Kemal paši. Več zarotnikov je baje priznalo, da so dobivali od grške vlade podporo. List «Hakim i Milliet» grozi z represalijami Turčije, ako bodo Grki nadaljevali svojo zarotniško politiko.

Novi tržaški kvestor

Trst, 24. septembra. o. Ker je bil dosedanji kvestor De Marini povišan in premeščen v Napolj, je bil na njegovo mesto imenovan za novega tržaškega kvestorja Sebastijan Schillaci, ki je dosedaj služboval v Imperiji. Prejšnji kvestor je, kakor znano, dajal tržaškemu prefektu sporočila, na podlagi katerih so se pričela razpuščati slovanska društva.

Pred volitvami v občinski svet ljubljanski

Še teden dni nas loči od volitev v ljubljanski občinski svet. Javnost, po skupščinskih volitvah nekoliko utrujena, na zunaj ne kaže veliko borbenega zanimanja za to odločitev. Kljub temu pa se vse prebivalstvo ljubljansko zaveda, da gre za usodo Ljubljane za daljšo dobo.

Zopet si stojita v glavnem nasproti dve fronti: Napredni blok in klerikalna stranka. Od nekdaj že je želja SLS, spraviti Ljubljano na tla in si jo podrediti. Pred vojno je deset let Ljubljano ubijala preko deželnega odbora. Veliki projekti tedanje dobe so drug za drugim bili onemogočeni od SLS iz čisto strankarske zavisti. Po vojni je SLS znova naskočila Ljubljano. Doba, v kateri je imela ta stranka odločilen vpliv na magistratu, je bila zelo mučna za finančno stanje občine. Signatura tistih časov je bila prevzetje pretiranih obvez, urivanje partizanov v magistratno službo. Napačna davčna politika občinskega sveta, kjer je SLS bila povsem odločilna, je odvračala nova podjetja in industrije od Ljubljane. Zagrebška občina je tedaj vodila v tem oziru mnogo boljšo politiko.

Vse, kar počenja SLS na magistratu, kadarkoli ji politična konjunktura prinese odločilno moč, dokazuje, da ta stranka nima čuta odgovornosti za gospodarsko bodočnost Ljubljane. Zadolžiti, nameščati, razsipati je lahko, a kdo bo vse to plačal, za to SLS nima skrbi. Njej je Ljubljana molzna krava. Gre ji za trenotne uspehe. Račun pa plačajo davkoplačevalci. Neusmiljeno poviševanje trošarin in raznih dajatev za občino je zelo podražilo življenje v Ljubljani. Posledice se poznajo na vseh krajih in hudo zadevajo gospodarske sloje, delavce in konzumente.

Ljubljana stoji pred ogromnimi nalogami. Stavbna akcija, tako lepo započeta po gerentskem svetu, je letos temeljito pokvarjena, eno dragoceno leto je izgubljeno. Novi občinski svet bo moral napeti vse moči, da prepelje Ljubljano preko stanovanjske krize in še več: Da privede Ljubljano v tak položaj, da se bodo mogli v njej stalno naseliti še mnogi, ki si žele bivati v naši lepi Ljubljani.

Ljubljana bo morala voditi tako davčno politiko doklad in trošarin, da bo prišla na glas cenejšega mesta, ki privabi nova podjetja.

Ljubljana bo morala doprinesti nove žrtve, da se vzdrži na višini kot šolsko mesto z dobrimi prosvetnimi zavodi, v katere bodo starši iz vse države pošiljali svoj naraščaj. Stopiti mora na čelo tujsko prometne inicijative v naši državi. Skratka: Ljubljani treba osigurati v novih razmerah novih možnosti zaslužka za njeno prebivalstvo.

Komu bo izročena usoda Ljubljane? Kar je v Ljubljani trajnega in s čimer se mora ponašati, je delo naprednih ljudi. Po Ivanu Hribarju, pod čigar županovanjem je Ljubljana dobila vodovod, kanalizacijo in elektrarno, po dr. Tavčarju, ki so mu klerikalci v vseh projektih metali polena, pride sedaj nova doba občinskega dela.

SLS pošilja v prve bojne vrste firme, ki jih Ljubljana predobro pozna. Neradi imenujemo imena in se dotikamo oseb. A v občinskih zadevah ne gre le za politično barvo. SLS stopa v boj za Ljubljano

v znamenju gg. Pirca in Pusta

dveh agitatorjev brez globlje podlage, brez temeljitosti, brez čuta odgovornosti, v vsem njihovem obnašanju malo resnosti. Dr. Gosar je bil že v naprej določen le za figuranta kot nosilec liste SLS. Zdaj je postal minister in je seveda jasno, da je s preselitvijo v Beograd izločen iz vsake možnosti, da dela v Ljubljani, kjer je prav za prav s tem izgubil aktivno in pasivno volilno pravico. Sicer pa ni g. Gosar nikjer doslej pokazal praktičnih zmožnosti v upravi. Klerikalna lista stoji popolnoma v znamenju znanega gg. Pirca in Pusta, ki tudi ta hip radi nesamostojnosti vladnega komisarja vedrita in oblačita na magistratu. Tam uganjata vse možno, po čemer bo Ljubljano še dolgo bolela glava. Naravnost tragično je, da je mesto v rokah takih gospodarjev.

Treba s temi ljudmi primerjati napredno listo pod vodstvom g. dr. Puca. To so možje vseh slojev, o katerih vemo, da čutijo vso odgovornost, ki jih čaka. Poznamo jih kot resne, sposobne može, ki jim lahko zaupamo Ljubljano.

Teden dni še in odločitev je tu. Razume se, da bodo v SDS in NSS združeni činitelji storili vse, da bo naša zmaga častna, kakor je bila letos že dvakrat častna: pri oblastnih in pri skupščinskih volitvah. Moramo pa apelirati na celokupno meščanstvo, naj ne zanemari nobenega trenotka, in naj ne drži rok križem. V Ljubljani je razen glasov, ki jih je zadnjič nase združil g. dr. Kramer, še nad tisoč glasov, ki so ostali doma, dasi so napredni. Baš te kroge bi klerikalna gospodarska politika na magistratu kruto zadela z najtežjimi financijelnimi posledicami. »Abstinenti«, ki mislijo, da prav pametno ukrenejo, če se na dan volitev poskrijejo, bijejo le sebe po žepih.

Lista dr. Ravniharja je žalosten privesek SLS! Kdor njo podpira, ravno tako podpira režim gg. Pirca in Pusta na magistratu.

Za prevdarnega ljubljanskega volilca odločitev ne bo težka. 2. oktobra se mora v Ljubljani mogočno razlegati klic: **Proč s škodljivimi eksponenti SLS z magistrata! Dajmo močno večino g. dr. Pucu in tovarišem, da povedejo našo občino v red in blagostanje!**

Naša skrinjica za občinske volitve v Ljubljani je

3.

Kaj je z volilno pravico zadrug za Trgovsko-obrtno zbornico?

«Slovenec» objavlja danes poročilo, v katerem demantira «Jutrovo» vest, da je minister trgovine dr. Spaho povodom intervencije, ki sva jo pri njem izvršila g. poslanec dr. Ivan Ribar (DS) in jaz, za volitve v Zbornico TOI odredil, da one zadruge, ki se ne pečajo obrtoma s trgovino in ne plačajo davka, ne morejo imeti volilne pravice. Glasilo SLS zatrjuje, da je «Jutrova senzacija docela izmišljena in da dr. Spaho na dr. Kramerjevo posredovanje ne le ni ničesar ukrenil, ampak da tudi ni nič obljubil in da sploh ne bo nič ukrenil.»

Temu nasproti ugotavljam, da je gospod minister meni in dr. Ribarju izjavil kot svoje pravno prepričanje, da **zadruge, ki se ne pečajo s trgovino obrtoma in ne plačajo davkov, ne morejo imeti volilne pravice za Trgovsko zbornico. Ako se take zadruge res namerava vpisati v volilne sezname, je to po mnenju g. ministra povsem pogrešno tolmačenje njegove volilne uredbe.**

Na najino vprašanje, ali smemo to njegovo izjavo objaviti, je minister doktor Spaho to **izrecno dovolil.**

Naprošen, da v oficijelni formi izda potrebno avtentično tolmačenje, je gospod minister **pred nama poklical šefa svojega kabineta ter mu je diktiral tolmačenje, docela v smislu predstavke Zveze trgovskih gremijev v Ljubljani z ukazom, da načelnik dr. Krpan takoj izdela primerno odredbo ter jo dostavi Zbornici TOI v Ljubljani, odnošno njenemu Volilnemu odboru.**

Kakor sem bil pozneje izveščen, je **bila odredba dejansko tudi že izdelana.**

To v informacijo interesirani trgovski javnosti. Pripominjam le še to, da se mi zdi pač izključeno, da bi minister mogel — kakor to očividno predpostavlja «Slovenec» — menjati svoje na slovesen način izraženo prepričanje o nezakonitosti uvrstitve netrgovskih zadrug in njih načelstev med volilce Zbornice TOI.

Dr. Albert Kramer.

Obrtnikom – volilcem v zbornico TOI

Volilni odbor Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je razpisal volitve, ki se bodo vršile 30. oktobra t. l.

Reklamacijski rok teče od 25. t. m. 14 dni, to je do 8. oktobra t. l. Vrhovni obrtniški svet pozivlja vse volilce, da vpogledajo v občinskem uradu, če so vpisani v volilni imenik. Zaupniki organizacij naj takoj prve dni pregledajo imenik, če so vpisani vsi obrtniki v volilnem imeniku in naj izvršijo reklamacije.

Reklamirati more obrtnik, ki je vpisan v volilnem imeniku. Formularji za reklamacije se dobe tudi v pisarni Vrhovnega obrtniškega sveta, Beethovnova ulica 10.

Vsaki reklamaciji je treba priložiti uradne listine, in sicer: če kdo ni vpisan v volilni imenik je priložiti obrtni list in potrdilo davčnega urada, iz katerega je razvidno, koliko plačuje obče pridobnine. Če pa je kdo vpisan v volilni imenik, a ne izvršuje več obrta, ali je umrl itd., pa je priložiti reklamaciji, če je obrt opustil potrdilo srezkega poglavarstva, če je pa umrl pa potrdilo župnega urada.

Potrdila, ki jih v svrho reklamacij izdajajo srezka poglavarstva, župni uradi ali sodišča, so v smislu čl. 15 volilne uredbe koleka prosta.

Fašistična afera na Sušaku

Sušak, 24. septembra. p. Na Reko prispe jutri poseben inspektor italijanskega zunanjega ministrstva, da izvede preiskavo glede nasilnega ugrabljenja bivšega italijanskega miličnega oficirja, ki biva sedaj na Sušaku. Ker policijske oblasti še niso dobile navodil iz Beograda, bosta aretirana fašista, ki sta hotela izvesti zločin, izročena sodišču v Ogulinu. Poveljnik reških karabinjerjev, ki je odredil ugrabljenje bivšega miličnega oficirja Alfreda Siristа, je suspendiran.

Papeževa pomoč ameriškim poplavljencem

Newyork, 24. septembra. (lo.) Papež je poslal odboru ameriških škofov za pomoč poplavljencem po Mississippiju 100.000 dolarjev za nakup živil.

Predlog uredbe o izpremembi uradniškega zakona

Pred novo razvrstitvijo uradnikov. — Pripravniki bodo postali uradniki šele po petih letih službe! — Za polno penzijo se bo zahtevalo 35 let službe. — Poslabšanje mesto zboljšanja

Beograd, 24. septembra p. Centralna komisija za tolmačenje uradniškega zakona pri pravosodnem ministrstvu je končala svoje delo glede izprememb in dopolnitev ter izdelala projekt, ki naj bi bil sprejet kot novela k uradniškemu zakonu. Projekt se sedaj nahaja pri resortnih ministrstvih v svrho proučavanja. Nekatera ministrstva so v to svrho ustanovila zopet posebne komisije.

Predvsem se menjajo določbe o razvrstitvi uradnikov. Položajne plače so izpremenjene v toliko, da se v prvi kategoriji med tretjo in četrto skupino uvrsti še nova skupina, odpravi pa se sedanja deveta skupina. Potem ne bodo uradniki iz četrte skupine (12.000) takoj prešli v tretjo skupino (36.000), temveč v to novo skupino (24.000) in šele tedaj v tretjo.

V drugi kategoriji se poveča položajna plača, in sicer: Prva skupina enaka sedanji četrti prve kategorije, druga skupina enaka sedanji peti prve kategorije, tretja skupina enaka sedanji šesti prve kategorije, četrta skupina enaka sedanji sedmi prve kategorije in peta skupina enaka osmi prve kategorije.

V vseh kategorijah se odpravi prva stopnja osnovne plače, tako da bo sedaj samo devet stopenj, ki so enake sedanjim od druge do desete. S tem, da je ukinjena prva stopnja, ne bo imel pripravnik niti osnovne niti položajne plače. Predviden je zanj poseben adjutum, ki pa še ni določen. Določil ga bo finančni minister. Pripravnik ostane v službi **tri leta.** Po treh letih mora polagati državni izpit. V gotovih strokah, kakor n. pr. v učiteljski stroki, more v smislu posebnih zakonov položiti izpit že po dveh letih. Po praktičnem izpitu **more** toda **ne mora** dobiti uradniški položaj. Tudi po izpitu lahko ostane pripravnik, dokler nima pet službenih let.

Izven kategorije ostanejo ministri, kakor so tudi do sedaj bili, predsednik in člani glavne kontrole, državnega sveta in kasacijskega sodišča.

Stanarina se ne bo povišala.

Napredovanje v višje skupine se bo vršilo le v mejah proračunske možnosti. Iz tega izhaja, da bo, ako so proračunske možnosti izčrpane, **napredovanje imelo za posledico znižanje draginjskih doklad,** da bi bila položajna plača večja in da bi se moglo na tak način izvršiti napredovanje brez povečanja proračuna. Za sodnike, profesorje in učitelje se vrši napredovanje redno, a za ostale procentualno.

Glede službenih let je najvažnejša sprememba, **da se predvideva računanje let za penzijo šele po končanem 21. letu.** Leta službe, ki si jih je uradnik pridobil pred svojim 21. letom, se sploh ne bodo vzela v poštev za penzijo.

Predvidene so tudi gotove izpremembe glede vračunavanja vojnih let. V tem oziru obstojata dva načrta. To bo moral določiti ministrski svet sporazumno s finančnim odborom, ko bo ta razpravljal o tej uredbi. **Nikomur se ne priznava kadrski rok,** a niti pridobljene pravice se ne bodo priznavale. To bo v prvi vrsti zadelo one, ki so v avstro-ogrski vojski služili kadrski rok pred 6. septembrom 1919, ker je vsem tem bil ta rok priznan.

Rodbinske penzije se priznajo moški deci do 24. leta, oziroma dokler ne doseže lastnega zaslužka, a ženski deci do poroke. **Pravico do polne penzije bodo dobili vsi uradniki šele po končanem 35. letu službe.** Posebej so še prizadeti učitelji osnovnih šol, ki po novi uredbi pridejo po petih letih v četrto skupino druge kategorije, po dvanajstih letih v tretjo skupino, a po petnajstih letih v drugo skupino druge kategorije, v kateri ostanejo do penzije. Do sedaj so mogli priti tudi v prvo skupino druge kategorije, in sicer po dvajsetih letih službe, ali jim bo sedaj ta pravica ukinjena.

V roku od petih mesecev od dneva, ko bo nova uredba podpisana, se bo izvršila ponovna razvrstitev uradnikov. Izvrši jo naj centralna komisija za tolmačenje uradniškega zakona pri ministrstvu pravde.

Politične beležke

Volitve za zbornico TOI razpisane

Uradno se razglaša, da se vrše volitve za zbornico TOI v Ljubljani v nedeljo dne 30. oktobra 1927. Volilni imeniki so razgrnjeni v občinskem uradu vsake občine ter v zborniški pisarni v Ljubljani, kjer jih sme vsak vpogledati in prepisati. Reklamacijski rok začne 25. septembra in konča 8. oktobra. Pismene reklamacije, naslovljene na volilni odbor TOI lahko vlaga vsak, ki je vpisan v volilni imenik.

Volitve se vršijo po proporcu v treh odsekih, trgovinskem, obrtnem ter industrijskem. V vsakem odseku se voli 16 članov in 16 namestnikov. Po 4 kandidati in namestniki morajo stanovati v Ljubljani, izmed ostalih kandidatov morajo stanovati 4 v območju ljubljanske in 4 v območju mariborske oblasti. Voli se v vsakem odseku po kandidatnih listah, ki se vlagajo pri volilnem odboru na uradnih obrazcih v dveh izvodih za vsak odsek posebej v času od 11. oktobra do 18. oktobra do 18. ure. Voli se po pošti ali pa na dan volitve osebno.

Celoten razpis volitev za TOI zbornico bomo priobčili v torek zjutraj.

«Znižanje davkov, pocenitev uprave, rešitev vprašanja samouprav

Pod temi bombastičnimi naslovi prinaša včerajšnji »Slovenec« poročilo o zadnji seji ministrskega sveta. Seve takega poročila o tej seji in v tem demagoškem smislu ne objavlja niti en beograjski list, ki so o teh sejah malo več poučeni kakor pa »Slovenčevi« falzifikatorji informacijskih činjenic. Ako bi ne bile danes teden občinske volitve v Ljubljani, bi si »Slovenec« gotovo take laži prihranil.

To si je treba zapomniti!

Klerikalci in radikalci so predstavljali v prejšnji Nar. skup. za časa klero-radikalske vlade večino **160** mož. Navzlic temu smo dobil letošnji proračun in ukrepe, ki spravljajo v obup vse gospodarske in socialne kroge v Sloveniji. Mesto, da bi se razmere izboljšale, so se pod klero - radikalskim režimom še neznansko poslabšale, kar sleherni človek v Jugoslaviji čuti sam na svoji koži. Sedaj piše »Slovenec«, da se je začelo cediti radi blejskega pakta po državi med in mleko. »Slovensko zastopstvo bo imelo mesto 20 zagovornikov svojih teženj, sedaj 130 mož, ki bodo interese Slovenije branili in zastopali v duhu blejskega pakta«. Na te besede in na teh 130 zagovornikov bomo »Slovenca« še večkrat opomnili, ker smo prepričani, da bo SLS sedaj, ko se hvali s 130 zagovorniki, še manj dosegla kot preje, ko jih je bilo 160. Da je temu tako, se že vidi. Mesto dveh ministrov je SLS dobila samo enega in še tega za izvedbo likvidacije. Obljubljen ji je bil mesto enega ministra državni podtajnik, a tudi za tega so jo obrnažili. Uspeh blejskega pakta so redukcije slovenskih srednjih šol, uspeh blejskega pakta nova uredba, s katero se uradništvu znova jemljejo že dobljene pravice. Kmalu se bo pokazalo, da je imel od blejskega pakta dobiček edinole g. dr. Gosar, ki je postal po blejski politični kravji kupčiji minister.

Denuncijanti na delu

Znano je, na kak nesramen način je dr. Ravniharjevo glasilo pred skupščinskimi volitvami denuncíralo g. E. Vargazona kot namestnika kandidata dr. Kramerja. Pred par dnevi je isto glasilo zagrešilo novo denuncijacijo državnih uslužbencev, češ, da kršijo uradne tajnosti, pri čemer jim je zagrozilo s kolom, da pazijo na posledice. Sedaj pa je objavil v beograjski »Samoupravi« neki N. R. iz Maribora članek, v katerem psuje slovensko inteligenco, predvsem ono v vrstah državnih uradnikov in nameščencev, kot indolentno, ker je volila napredne kandidate. Kleroradikalni denuncijanti so torej v polnem razmahu na delu. Na eni strani bi radi ustrahovali državne nameščence s podlimi denuncijacijami, na drugi strani pa jih psujejo za indolentne. Čudno ni, če zapuščajo ljudi, ki bi radi tudi med slovenske uradnike zanesli balkanske metode, tudi še oni maloštevilni uradniki, ki so bili zapeljani v njihovo družbo. In takoj je prav! Zapeljancem je treba odpirati oči, kleroradikalskim denuncijantom obrniti hrbet!

Pustovi sveži tramovi za stanovanjske hiše

V sosvetu g. vladnega komisarja na ljubljanskem mestnem magistratu sedi kot zaupnik in delegat SLS tudi tesarski mojster g. Pust, eden največjih klerikalnih kapitalistov v Ljubljani.

G. Pust je pred vojno stal s svojim tesarskim podjetjem v likvidaciji, med vojno je bil nekak vojaški ataše za vodstvo in nadzorstvo velikih zalog lesa, ki jih je avstrijska armada nakopičila v njegovem obratu, po prevratu pa je g. Pust začel svoj pred vojno v likvidaciji stoječi tesarski obrt vršili na izdatno razširjeni podlagi.

Do letos se g. Pust po vojni v javnosti ni veliko pokazal in šele, ko je SLS iskala svojih zaupnikov za sosvet na magistratu, je zopet zabliščala njegova predvojna politična zvezda. Sedaj je g. Pust poleg g. Pirca na mestnem magistratu najuglednejši in najvplivnejši klerikalni sosvetnik.

V njegov delokrog spada tudi dobava lesa za zgradbo novih mestnih stanovanjskih hiš. Pri tej dobavi pa je prišlo, kakor se nam poroča, med njim in mestnimi uradnimi organi do jako značilnega incidenta. Mesto suhih tramov je g. Pust dobavil za mestne stanovanjske hiše za artiljerijsko vojašnico **sveže** tramove. Ni treba biti tesarski mojster, da se ve, da svež les niti v mestne, niti v druge stavbe ne spada, ker stropi v par letih segnijejo, kar povzroča stavbam seveda veliko škodo. G. Pust bi pa moral kot mestni sosvetnik, če je kot tak sploh mogel in smel priti do dobave lesa, za mestne zgradbe, še s prav posebno vestnostjo gledati na to, da dobi mestna občina povsem prvovrsten les in to tem bolj, ker gre v danem slučaju za zgradbo stanovanjskih hiš za brezstanovanjce. G. Pust si je pa stvar zamislil nekoliko drugače. Najprej je mestnim uradnim organom najenergičneje pokazal svoje sosvetniške mišice, nato pa je zaukazal, da se morajo njegovi sveži tramovi spraviti na stavbo, kar se je tudi točno zgodilo. Drugi dan šele je uradno nadzorstvo zapazilo samovoljo g. sosvetnika Pusta ter je dalo po svoji službeni dolžnosti odstraniti Pustove sveže tramove.

Slučaj Pustovih svežih tramov je tipičen primer, kako si klerikalci kot magistratni sosvetniki in bodoči občinski svetniki predstavljajo javno mestno gospodarstvo. Pustov slučaj pa tudi v drastični luči kaže, kam bi ljubljanski davkoplačevalci ter sploh Ljubljančani prišli, ako bi izročili usodo svoje občine takim ljudem. G. Pust je notabene danes eden od nositeljev klerikalne ljubljanske politike in SLS bije boj za ljubljanski magistrat tako rekoč v njegovem imenu. In v imenu g. Pirca.

Iz seje ministrskega sveta

Beograd, 24. septembra. p. Danes ob 5. popoldne se je vršila seja ministrskega sveta, ki je predvsem razpravljal o pomoči krajem, ki so trpeli zaradi vremenskih nezgod. Sestavljen je bil poseben ministrski odbor, v katerem so ministri za kmetijstvo, za trgovino, za promet, za finance in za socijalno politiko. Ta ministrski odbor bo pričel s svojim delom že jutri ter ima naloge, da predloži ministrskemu svetu konkretne predloge. Razpravljal bo ta odbor tudi o zadolžitvi seljakov ter ima minister za kmetijstvo Stanković nalogo, da v dogovoru z Narodno banko, Poštno hranilnico in Hipotekarno banko prouči vprašanje kreditov, ki bi omogočili olajšavo prezadolžitve kmetskega prebivalstva. Ministrski svet se je bavil tudi z raznimi imenovanji in premeščanji državnih uradnikov.

Nova ofenziva južne kitajske vojske

Peking, 24. septembra. d. Te dni se je pričela nova ofenziva južne vojske, ki hoče doseči obalo pri Haičavu. Čete generala Suna se umikajo brez borbe. Po dosedanjih vesteh je prišlo pri nekaterih oddelkih južne vojske v bližini Šanghaja do nemirov, ki pa so bili takoj udušeni. Japonski poslanik je sporočil, da so bila njegova pogajanja s pekinškim zunanjim ministrom prekinjena.

Reuterjev urad poroča iz Pekinga: Neznani ropar je napadel belgijskega in češkoslovaškega poslanika, ko sta hotela priti do svojega voza ter ima grozil z revolverjem. Ropar je prisilil poslanika, da sta mu izročila denar in dragocenosti, ki sta jih imela pri sebi ter je nato pobegnil. Poslanika sta se morala vrniti v Peking pod vojaško eskorto.

Ameriški legijonarji pri Clemenceauju

Pariz, 24. septembra. d. Clemenceau je včeraj dopoldne sprejel generala Pershinga in nekatere odlične člane ameriške legije. General Pershing in Clemenceau sta si v angleškem jeziku izmenjala spomine. Polkovnik Savage je prečital resolucijo kongresa, ki izreka Clemenceauju bratski pozdrav legijonarjev in ugotavlja, da bo spomin na veliko vlogo Clemenceauja na dan zmage ostala vsem Američanom vedno v spominu. Clemenceau je odgovoril, da bo Francija Ameriki vedno hvaležna za intervencijo v vojni. Žal je on že prestar, da bi še enkrat prišel v Ameriko.

Izgon Pangalosovih pristašev

Atene, 24. septembra. a. Dva višja častnika, ki sta obtožena propagande za Pangalosa, sta bila iz Soluna izgnana na Egejske otoke. Eden izmed teh častnikov je dal 47 častnikom solunske garnizije podpisati protokol, v katerem pristajajo na upor v prid Pangalosa.

Kontrola tujcev na Madžarskem

Budimpešta, 24. septembra. d. Notranji minister Scitovszky je izjavil novinarjem, da je odredil, da se z ozirom na bližajoče se židovske praznike sistirajo racije, ki so bile določene v vzhodnih pokrajinah. Pri teh racijah ne gre za akcijo proti katerikoli konfesiji, temveč le proti nezaželjenim tujcem, ki nimajo dovoljenja za bivanje na Madžarskem. Najbrže se bo tudi izdala naredba glede igralnih klubov. Minister je izjavil, da država ne more dopustiti, da brezvestne osebe goljufajo madžarske državljane.

Splošno mezdno gibanje v Nemčiji

Berlin, 24. septembra. d. Z ozirom na zvišanje uradniških plač se pripravlja splošno mezdno gibanje, za katero so dali inicijativo železničarji, ki so na celokupno delavstvo in na vse nameščence izdali poziv, naj takoj pričnejo z mezdnim gibanjem. Ta pokret je v političnih in gospodarskih krogih povzročil precejšnje skrbi. Vlada sporoča, da se morajo na vsak način najti sredstva, da se prepreči ta pokret, ki bi napravil iluzorno vsako povišanje plač.

Volitve v japonske oblastne skupščine

Tokio, 24. septembra. (lo.) Te dni se vršijo volitve v oblastne skupščine, ki jih je 47. Volitve se vrše prvič na podlagi splošne volilne pravice. Število volilcev se je zvišalo za 10 milijonov. Zanimivo je, da se je delavstvo razdelilo na štiri frakcije, ki se medsebojno borijo. Dosedaj je bil izvoljen samo en delavski kandidat.

Neurja in poplave

Videm, 24. septembra. o. V Karniji je včeraj divjalo silovito neurje. Veliki nalivi so zrahljali zemljo, ki je na nekem kraju poškodovala kakih 500 m železniške proge Videm-Trbiž. Tovorni vlak, ki je vozil snoči po tej progi, je skočil s tira. Človeških žrtev ni bilo. Mnogo cest je voda zrahljala in tudi na poljih napravila ogromno škodo.

London, 24. septembra. (lo.) Po vsej Angliji je divjal to noč strahovit vihar, ki je ruval drevesa, odkrival strehe in napravil veliko škode.

London, 24. septembra. (ba.) **Povodom včerajšnje povodnji je utonilo 14 oseb.**

Naši kraji in ljudje

Nj. Sv. patrijarh Dimitrij,

vrhovni poglavar pravoslavne cerkve v naši državi, ki je včeraj iz Rogaške Slatine odšel s svojim spremstvom v Maribor in dospe danes v Celje, jutri popoldne pa pride v Ljubljano, ker mu bo prirejen svečan sprejem.

Skupina srbijanskih kmetovalcev-zadružnikov v Sloveniji

Prisrčen sprejem v Ljubljani.

Dolgo že živimo skupno v eni državi Slovenci, Hrvati in Srbi, vendar se med seboj še ne poznamo toliko kolikor bi bilo potrebno. Medsebojni predsodki, prinešeni še iz starih držav, so v največji meri ovirali zbližanje. Ta napetost, ki je bila tudi ena največjih ovir vsega napredka v naši državi, je danes sicer že zelo majhna, vendar še ni izginila in zato smatramo izlet male skupine užiških kmetovalcev-zadružnikov v Slovenijo tudi kot majhen prispevek za končno zbližanje med nami in Srbi.

Bratski srbski kmetovalci — zastopniki užiškega zadružništva so prispeli včeraj ob 10. dopoldne v Ljubljano, in sicer pod vodstvom užiškega velikega župana g. dr. Vilka Baltiča in predsednika tamošnjega oblastnega odbora gospoda Milana Smiljanića. Bilo jih je skupno 22; 6 se jih je zakasnilo v Zagrebu in so prišli pozneje v Ljubljano. Ekskurzija srbskih kmetovalcev, ki so bili oblečeni v lepe srbske narodne noše, ima predvsem kulturno-prosvetni in gospodarski značaj. Bratski gostje si bodo te dni ogledali razne zanimivosti in naprave v Sloveniji, zlasti pa se zanimajo za naše zadružništvo.

Inicijativo za to ekskurzijo v Slovenijo je dala Ravanjska kmetijska zadruga, kateri načeljuje g. Smiljanić, veliki župan g. dr. Baltič pa je to potovanje omogočil. Oblastni odbor v Užicu in ministrstvo za kmetijstvo in vode sta dala udeležencem primerno podporo.

Na kolodvoru so sprejeli drage srbske goste predsednik Kmetijske družbe g. Ivo Sancin ter zastopniki civilnih oblastev, mestne občine in raznih organizacij. V imenu velikega župana jih je pozdravil veterinarski referent gospod Černe, v imenu oblastnega odbora njegov predsednik g. dr. Natlačen in v imenu mestne občine ljubljanske komisar g. Mencinger. Za pozdrave in za lep sprejem se je prisrčno zahvalil gospod Smiljanić.

Po okrepčilu v kolodvorski restavraciji so odšli srbski kmetovalci v prostore Kmetijske družbe, kjer jim je naš zadružniški strokovnjak g. Miloš Štibler podal kratko predavanje o zadružništvu. Popoldne so si gostje ogledali ljubljanske gospodarske in druge ustanove ter razne zanimivosti. Danes dopoldne bodo posetili ljubljansko pokrajinsko razstavo. Zanimajo se zelo za razstavo konj in za popoldanske konjske dirke. Kakor smo že včeraj poročali, bodo užiški kmetje ostali v Sloveniji do konca t. m., nakar se vrnejo v svojo domovino.

Dolžnost je vseh činiteljev v krajih, ki so na programu ekskurzije, da gredo dragim gostom na roke. Upamo, da bodo srbski kmetovalci nesli s seboj iz Slovenije najlepše utise in morda tudi mnogo novih ustvarjajočih misli, ki se jim porodijo pri primerjavi slovenskega in užiškega kmetijstva.

Na čast dragih gostov se je vršila sinoči v «Ljubljanskem dvoru» slavnostna večerja in so se ob tej priliki izrekle številne napitnice s pozdravi. Govorili so veliki župan g. dr. Vodopivec, predsednik oblastnega odbora g. dr. Natlačen, predsednik užiškega oblastnega odbora g. Smiljanić, učitelj g. Cagić, užiški veliki župan g. dr. Baltič, g. dr. Ažman, g. Sancin in drugi. Kozinov kvartet je zapel več pesmi. Večer je potekel v prav prijetnem razpoloženju.

Civilni pogreb Leopolda Brvarja v Zagorju

Zagorje, 24. septembra

Danes popoldne smo spremili na zadnji poti priljubljenega, nenadno umrlega gostilničarja Leopolda Brvarja. Brez cerkvenih obredov in brez zvonenja se je pomikal žalni sprevod ob 16. izpred hiše žalosti na farno pokopališče. Navzlic vsemu je zadnja pot pokojnega Brvarja bila veličastna. Zagorje že dolgo ni videlo tako lepega pogreba.

Sprevod je otvorila rudarska godba, za njo so stopale sokolske deputacije iz Zagorja, Litije in Trbovelj z dvema praporoma, nakar je sledil oddelek gasilcev. Za krsto so stopali ožalošćeni sorodniki, a nato je sledila dolga, skoro nepregledna vrsta pokojnikovih znancev in prijateljev. Ogromni sprevod je pač sam pričal, kolike simpatije je užival pokojni Polde v tukajšnji javnosti. Vso pot je godba igrala turobne žalostinke, pevski odsek zagorskega Sokola pa je zapel v slovo pred hišo žalosti, nadalje pred Sokolskim domom, kjer se je sprevod ustavil, in na pokopališču.

Ob odprtem grobu se je od pokojnega poslovil v imenu Sokolstva starosta litijskega Sokola dr. Krevelj. Vsi prisotni so bili globoko ginjeni. Nobeno oko ni ostalo suho, ko so nato zapeli pevci turobno žalostinko, nakar je zaigrala rudarska godba in so se sokolski prapori nagnili nad grobom v poslednji pozdrav. Pogrebne obrede je izvršil starosta zagorskega Sokola br. Poljšak, nakar so začele na krsto padati prve grude. Množica se je le polagoma razhajala, dajoč glasno duška nezadovoljstvu napram brezobzirnosti župnika Sitarja.

Župnikovo ravnanje se splošno obsoja. Zgražajo se celo pristaši SLS, ki so tudi bili številno zastopani v žalnem sprevodu. Dogodek jim je odprl oči in odkrito so naglašali, da jim je takega ravnanja, kakršnega je pokazal župnik Sitar, dovolj. Zares, dovolj je sovraštva že na tem svetu, in ni treba, da bi segalo še preko groba! Baje je župnik Sitar napram nekemu svojemu pristašu izjavil, da bo dal zvoniti z malim zvoncem in da magari pošlje kaplana, toda če ga bodo »liberalci« fiksali«, bo še to odpovedal. In zares tudi kaplana ni bilo blizu in farni zvonovi so ves čas molčali. Pač pa so zvonili zvonovi na Vimah, malem naselju nad Zagorjem, kjer je imel pokojni Brvar med kmeti obilo prijateljev. Kmetje so demonstrativno zvonili in počastili spomin pokojnega. Župnik se je baje odpeljal iz Zagorja. Še preteklo nedeljo je na prižnici govoril o krščanski ljubezni, a za jutri baje napoveduje, da bo ves slučaj pojasnil. Vprašanje je seveda, če ga bodo Zagorjani hoteli poslušati. Nad 3 tisoč ljudi je bilo v sprevodu in vsi so v svojem ogorčenju izrekali soglasno sodbo, ki jo je izrazil Krist z besedami: »Po njih delih jih boste spoznali« . . .

Iz Planinskega trga na Štajerskem

Letoviščarji. — Požar. — Potresi.

Planina, v septembru.

Stari naš trg Planino nad Sevnico, ki slovi po najboljši živinoreji v Jugoslaviji in velikih živinskih sejmih, je posetilo letošnjo sezono precej letoviščarjev iz Ljubljane in Zagreba, ki so ostali delj časa v našem prijaznem trgu in niso mogli prehvaliti osvežujoče planinske klime, ki se v vsakem pogledu lahko kosa z drugimi letovišči. Posebno blagodejno vpliva na bolne na pljučih, kar je širom Slovenije še malo znano. Dokaz temu pa je veliko zanimanje Avstrijcev, ki so večkrat naši gostje. Zabave, upamo, našim gostom ni manjkalo. Zato je poskrbela Hazena in razne družabne igre. Ustanovili smo si tudi lastni salonski orkester, ki je ob lepih in tihih večerih sviral v splošno zadovoljnost publike. Za zimsko sezono nam letoviščarji iz Zagreba in Ljubljane, katerim se je priljubil ta kraj, zopet obetajo poset v svrho zimskega sporta, za katerega je teren izredno ugoden.

Med letno sezono nam je bilo vreme zelo naklonjeno. Le parkrat se je nebo zastrlo s temnimi oblaki in strela nam je v okoliških vaseh povzročila požare. Tako je v soboto 17. t. m. udarila strela v gospodarsko poslopje posestnice Gračnerjeve na Ravnem v sosednji občini Dobje ter upepelila do tal gospodarsko poslopje z inventarjem vred in deloma tudi hišo. Na kraj nesreče je še pravočasno prihitela požarna bramba s Planine, ki je z izredno bravuro preprečila večjo katastrofo in lokalizirala požar v toliko, da ni postala žrtev ognjenih zubljev vsa vas. Škoda, ki jo trpi prizadeta posestnica, se ceni na 125 tisoč Din, a zavarovalnina iznaša komaj 5000 Din. Zopet novo svarilo posestnikom, da naj primerno povišajo zavarovalnino.

Dne 19. t. m. ob 12.45 nas je iznenadilo votlo bobnenje, kateremu je sledil močan potresni sunek, ki je na srečo trajal le par sekund. Posledica tega kratko trajajočega sunka je bila ta, da se je odtrgalo skalovje pri »Starem gradu« in zasulo pot, vodečo na razvaline starodavnega gradu, ki je bil nekdaj last gospodov »Planinskih«. Raz streh je popadalo nekaj opeke, kar je povzročilo paniko med prebivalstvom. Temu sunku so sledili še drugi, manjši, v horizontalni smeri, dočim je prvi imel vertikalno smer, in so se ponavljali tudi ponoči in še naslednji dan. Kakor domnevamo, je bil potres čisto lokalnega značaja, ker niso listi prinesli o tem nobenih vesti in okoliški kraji niso čutili sunkov. Omenimo naj še, da smo imeli že v preteklem letu v mesecu decembru in letos v prvi polovici avgusta manjše in večje potresne sunke.

Želeli bi, da se gg. geologi nekoliko zainteresirajo za geološko tvorbo našega okoliša, ki je gotovo zanimiva in zagonetna glede izvora potresnih sunkov.

Som, ulovljen na trnek

Dne 22. t. m. opoldne je gosp. major Kos ujel pri Brežicah ob Savi na navaden trnek, pritrjen na tanki vrvici in z ribnico, kakor jih uporabljajo ribiči za manjše ribe, 15 kg težkega soma. Žal, da ni pojasnil, na kako vabo.

K temu uspehu mu lahko čestitajo vsi sportni ribiči, posebno radi velike spretnosti, da je težko ribo kljub izredno slabotni opremi izvlekel iz vode. Riba

je morala biti gotovo dobro zataknjena, najbrže na kakem občutljivem delu glave. Zanimivo je, da se zataknjena riba le prav redko zaveda svoje moči in zadostno ter tako daleč vleče, da zmanjka ribiču vrvice, katero ima navito na vretencu. Tisti, ki je težko ribo krotil in posebno, če se mu je posrečilo, da jo je končno ulovil, ne bo nikdar pozabil krasnih trenutkov, ko je pričakoval neprestano, da riba ne odneha, da mu bo zmanjkalo vrvice in bo koncem koncev moral žrtvovati dragoceno ribnico. Ves čas je ribič v napetem pričakovanju in neštetokrat se dogodi, da po dolgi, včasi celo uro trajajoči borbi, riba uide s trnkom v ustih. Včasi umre. Često pa se reši neprijetne kljukice, ki jo gotovo precej ovira pri uživanju hrane.

Ribiči se neradi poslužujejo močnejših priprav, ker riba debelo vrvico hitro opazi in ne prime vabe, nadalje pa je tudi metanje vabe otežkočeno in lovljenje neprijetno. Močna vrvica bi zahtevala tudi močnejšo palico, kar bi znatno zmanjšalo prijetnosti ribarenja.

Pri sedanjem modernem sportnem lovljenju in lahki opremi je palica, trnek in vrvica sorazmerno zelo slaba v primeru moči in teže ribe. Vrvica, ki je mora imeti ribič najmanj 20 metrov navite na vretencu ter jo po potrebi odvijati, je le nekaka vez med ribičem in ribo, ki do ukrotitve ribo vznemirja, da se bori ter končno omaga in šele potem, ko se riba več ne brani, služi vrvica za izvleko. Ker pa je tudi tako zvana mrtva teža ribe prevelika in bi se tudi pod to vrvica pretrgala, se poslužuje ribič močne železne kljuke, pritrjene na krajši palici, kakor jo vidimo na sliki v rokah ribičevega pomagača.

Nadalje pa je v slučaju majorja Kosa zanimivo, da je som pograbil vabo. Dočim sulci in postrvi obidejo pri iskanju hrane mnogo vodovja, som leno leži v globočini in čaka, da se mu približa plen, navadno kaka riba, ki jo pograbi. Gibajoča riba, ki priplava tudi v plitvine, kmalu najde trnek, dočim soma le redko zadene taka nesreča.

Somov v Savi ni posebno dosti, nahajajo se le v dolnjem delu, kjer teče bolj mirno in so večje globočine. Manjše najdemo tu pa tam tudi v gornjem toku, kamor jih zanese iz Blejskega jezera, a ne ostanejo dolgo; kmalu se pomaknejo v dolnje kraje k svojim velikim bratcem. Prava domovina somov prične pri izlivu Krke v Savo. V temnih globočinah Krke in Kolpe pa leže še prav stari gospodje, ki tehtajo tudi nad 30 kg.

Velike konjske dirke v Ljubljani

Včeraj popoldne so se vršile na vojaškem vežbališču v Dev. M. v Polju konjske dirke, ki so privabile kljub neugodnemu vremenu precej občinstva, zlasti ljubiteljev konjskega sporta. Kralja je zastopil divizijonar gen. Kalafatović. Na programu je bila kot prva ljubljanska dirka, za katero je dalo mesto Ljubljana nagrado v znesku 3000 Din. Nagrada je bila razdeljena v štiri dele, in sicer 1500, 700, 500 in 300 Din. Startalo je devet vozačev, od katerih se je plasirala najbolje 3letna kobila Originell, last F. Skoberneta. Proga je znašala 2000 m. Doseženi čas 3.33 (1 : 46.5). Druga je bila kobila Nelka, lastnik A. Slavić na progi 1980 m, doseženi čas 3.35 (1 : 48), tretji je bil konj Lumpi, lastnik Stjepan Mužek na progi 2040 m, doseženi čas 3.36 (1 : 44.5), četrta kobila Dragolina, lastnik posestnik Jurša iz Gor. Radgone, na progi 2000 m, čas 3.37 (1 : 48.5).

Dirka na zunaj ni napravila tako lepega vtisa, kakor sledeča mariborska dirka, za katero je bila razpisana državna nagrada v znesku 3500 Din. (1700, 800, 600 in 400). Pri tej dirki je zmagala kobila Dolly iz kobilarne Turnišče pri Ptuju na progi 2080 m, doseženi čas 3.20 (1 : 36.3). Vozač je bil sam lastnik kobilarne g. Warren-Lippitt. Druga se je plasirala kobila Sonja, lastnik F. Skoberne, na progi 2100 m, doseženi čas 3.23 (1 : 36.7). Tretja je bila kobila Bogdaj, lastnik Ivan Koražia, na progi 2080 m, doseženi čas 3.33 (1 : 43), četrta je bila kobila Bessie, lastnik I. Weitzel na progi 1980 m, doseženi čas 3.36 (1 : 49.5).

Izven konkurence je vozil državni žrebec žrebčarne na Selu Makkfilko, ki se je plasiral po času kot drugi, dosegel je krasen uspeh s časom 3.11.

Tretja točka je bila dirka za konje, ki so bili po dirki na prodaj. Za to dirko je bila razpisana državna nagrada v znesku 2500 Din (1200, 600, 400 in 300 dinarjev). Tu se je plasirala prva kobila Bogdaj, lastnik Ivan Koražia na progi 2.120 m, v času 3.33.3 (1 : 40), drugi je bil konj Lumpi, lastnik Stjepan Mužek na progi 2.040 m, v času 3.37.1 (1 : 45.7), tretja kobila Dragolina na progi 2000 m v času 3.39 (1 : 49.5), četrti konj Nandi na progi 1960 m v času 3.42.3 (1 : 53).

Zadnja točka so bile galopne dirke, pri katerih je startalo osem jahačev, večinoma oficirjev. Prvi je prispel na cilj podpolkovnik Emil Zajc na svojem žrebcu Kulimannu. Njegov uspeh je pa sporen, ker so bili vloženi protesti, češ da je dirkal nekaj časa izven proge in pridobil tako okrog 200 m. Drugi je prispel na cilj konjiški poročnik Petrović iz Zagreba na lastnem konju, tretji pa por. Simić na Marquisu, ki je last por. Ulepića.

Danes popoldne se dirke nadaljujejo. Na sporedu je kot prva točka velika slovenska dirka, za katero je razpisana državna nagrada v znesku 5000 Din (2600, 1200, 800 in 400 Din), kot druga točka preizkušnja dresure jahalnih konj, tretja drugi heat slovenske dirke, četrta olimpijski program za šolsko jahanje in zadnja točka tolažilna hadican dirka z nagrado 2500 Din (1000, 600, 500 in 400). Najzanimivejša točka bo nedvomno olimpijski program, ki ga izvaja konjiški podpolkovnik W. Seunig iz Beograda. Pri tej točki nastopi tudi veleindustrijec g. Lenarčič, ki pokaže lipicanske-

Danes ob 1/2 11. 3. 5. 7. in 9. uri.

Oba dela naenkrat!

.: CARJEV SEL :.

V glavni vlogi slavni Rus Ivan Možuhin.

Sodelujejo ruske balalajke!

Kino «LJUBLJANSKI DVOR»

Telefon 2730.

Pride Harry Liedtke **„Knez črnih gora"**

ga žrebca «Siglavy» iz svoje kobilarne na Verdu pri Vrhniki. Atrakcija dneva bo tudi nastop četverovprege, ki jo izvaja državna žrebčarna Selo.

Občinstvo opozarjamo, da bodo v slučaju potrebe priklopljeni rednemu vlaku, ki odhaja z glavnega kolodvora ob 14.15, vagoni za udeležence dirk. Ako bi se ne mogli vsi odpeljati z rednim vlakom, se sestavi takoj za rednim posebni vlak, ki odhaja 5 minut pozneje, tako da se ni bati, da bi ne prišli vsi na vrsto. Kolu jahačev je bilo tudi obljubljeno, da bodo vozili že včeraj avtobusi, kar se pa žal ni zgodilo. Upamo, da bo danes ta nedostatek odstranjen. Kar se avtobusov tiče, ne zadene Kola jahačev nobena krivda, ker avtobusov v Ljubljani sami ni, zunanji lastniki so se pa prijavili, a niso vozili. Opozarjamo občinstvo, da se start na dirkah itak toliko zakasni, da pridejo pravočasno tudi oni gledalci, ki bi se odpeljali s posebnim vlakom. Jutri igra na vežbališču med dirkami godba dravske divizijske oblasti.

Zloglasni tat in razbojnik Ivan Ankerst v rokah ljubljanske policije

Ljubljana, 24. septembra

Te dni so pripeljali v Ljubljano iz kaznilnice Karlau pri Gradcu pod močno eskorto proslulega vlomilca in drznega apaša, strah cele Gorenjske, 28letnega Ivana Ankersta, doma z Brezij pri Radovljici.

O Ankerstu so vse slovenske novine obširno pisale v letu 1922, saj je bil junak neštetih pustolovščin, znan kot eden najbolj brezobzirnih tatov in kot nasilen in življensko nevaren lopov.

Ankerst je bajtarski sin in je takoj po prevratu prišel v Ljubljano za delom. Bil je kot delavec sprejet v Ranzingerjevo skladišče, kjer je bilo takrat nakopičenih nešteto najrazličnejših kovčegov, ki so jih spravili tam bežeči in v svojo domovino odhajajoči bivši avstrijski oficirji. Skladišča pa so bila pri živahnem povojnem prometu zabasana tudi z različnim manufakturnim blagom in drugimi vrednostmi.

V skladišču je bilo kmalu po vstopu Ankersta opažati razne nerednosti. Toda šele čez mesece so opazili, da kovčki z najrazličnejšo, tudi zelo dragoceno vsebino, izginjajo kar drug za drugim. Pa ne samo to. Tekom prvih mesecev v letu 1919 so ugotovili, da je pokradene tudi mnogo manufakture. Še vedno pa ni padel sum na Ankersta, ki ni pokazal svojih tatinskih nagnenj ob nikaki priliki.

Kako kačo so redili v svoji sredi, se je pokazalo šele leto pozneje, ko so Ankersta vendarle zalotili pri tatvini, ki pa je do tedaj odnesel iz skladišč že cele vozove najrazličnejših vrednosti.

Lopov pa je imel srečo in tudi tedaj ni prišel pravici v pest. Kakor hitro je izvohal nevarnost, je pobegnil in odtlej ni nikdo vedel, kje se skriva.

Tatvine v Ranzingerjevih skladiščih pa so se ponavljale še v nadalje. Uslužbenci, ki so tatvine pripisovali Ankerstu, se niso motili. Iz skladišč je izginjalo usnje, manufaktura ter druge vrednosti. Vlomi so bili zelo pogosti, vendar so navadno bili opaženi šele čez par dni, ko so Ranzingerjevi nastavljenci kontrolirali skladišča.

Dne 17. septembra 1922 se je Ankerst nenadoma pojavil v Domžalah, kamor se je pripeljal s kolesom in z nahrbtnikom, polnim usnja. Stopil je k nekemu trgovcu ter mu usnje ponudil v nakup. Trgovec pa neznancu ni popolnoma zaupal, marveč ga je jel izpraševati o provenijenci ponudenega blaga. Ankerst je prišel v zadrego, kar je trgovca še bolj podkrepilo v sumnji in je neopaženo informiral o zadevi domačega človeka ter ga poslal po orožnika. Ko so se odprla vrata in je stopil v lokal orožniški kaplar Malgaj, je skušal Ankerst pobegniti, kar mu pa ni uspelo in orožnik je Ankersta povabil s seboj na stanico. Prišla sta že skoraj pred stanico, ko je Ankerst posegel v žep, bliskoma potegnil revolver in ustrelil orožnika zadaj v glavo. Nesrečni orožnik se je zgrudil, zločinec pa je zasedel kolo in z ukradeno robo v nahrbtniku jadrno pobegnil.

Malgajevi tovariši so begunca sicer zasledovali, vendar se je lopovu posrečilo pobegniti. Težko ranjenega orožnika so takoj odpeljali z rešilnim vozom v ljubljansko bolnico, kjer so ga zdravniki po težkih in dolgih naporih ohranili pri življenju.

Ankerst je od tedaj izginil za nekaj ted-

POPOLNOMA NOVO! PRODUKCIJA 1927/28.

Rdeči pirat

Veliki pustolovni film iz življenja gusarjev.

Ugrabljene španske ladje in lepe Španjolke. — Javna dražba piratovega pohištva. — Gusarska krčma. — Oporoka na hrbtu dedinje. — Beg pred razjarjenim polbratom. — Živi mrtvec v zaboju. — Divja vožnja z avtomobilom. — Zasledovanje policije. — Piratova poroka na ladji «Jasper» z bogato dedinjo. — Ameriška vojska, artilerija, zrakoplovi, tanki, ladje itd. — V glavni vlogi dražestna MILRED HARRIS-CHAPLIN in najboljši filmski igralec slavni ROD LA ROQUE.

Izven programa «Sava»-film, Ljubljana: SPREVOD NARODNIH NOŠ NA VELESEJMU IN DIRKA NA LJUBELJU.

Predstave danes ob: 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

«Elitni Kino Matica».— Telefon 2124.

nov, kakor bi se udri v zemljo. Orožniki so ga iskali vsepovsod, toda brez uspeha. Šele čez čas, ko so se jele množiti tatvine in vlomi tudi v okolici Radovljice in Brezij, le postalo jasno, da se mora zločinec zadrževati doma.

Orožniki so bili lopovu vedno za petami, vendar se jim je znal spretno izmikati. Nekega večera pa sta ga vendarle srečala radovljiška orožnika na cesti pod Klancem v Podbrezju in ga hotela prijeti. Kakor v Domžalah, je Ankerst tudi tokrat potegnil revolver ter oba orožnika obstrelil, nakar je izginil v gozd in naprej v svoje skrivališče, ki ga je imel v nekem, v zemljo izkopanem brlogu, ne daleč od svoje domače bajte.

Policijska in orožniška preiskava je ugotovila, da Ankerstova družina skriva v hlši veliko množino nakradenega blaga, ki ga je nanosil domov in v svoj brlog »vrli« sin Ivan. Orožniki in organi ljubljanske policijske direkcije so odpravili v Ljubljano cele vozove te nakradene robe. Posledica tega je bila seveda aretacija vseh članov Ankerstove rodbine.

Ankerst sam pa je po tem dogodku pobegnil na Koroško, kjer je v okolici Celovca organiziral celo vlomilsko tolpo in postal z njo pravcati strah tamošnjih prebivalcev. Na Koroškem je bil znan pod imenom Johann Kleindienst ter je bil pod tem imenom po svoji aretaciji tudi obsojen v Avstriji na 4 leta težke ječe. Šele pozneje so dognali njegovo pravo identiteto in ga sedaj po prestani kazni izročili našim oblastim, da prejme kazen tudi za tukaj izvršene grehe. To bo najzanimivejša razprava v prihodnjem porotnem zasedanju.

„Van Kaster“ kakao

hranljivost in milina okusa nedosegljiva.

Pregled dela na III. kongresu jugoslovenskih kirurgov v Beogradu

V ponedeljek, 19. t. m., je bil na svečan način otvorjen III. kongres jugoslovenskih kirurgov v Beogradu. V slavnostni dvorani univerze se je zbrala poleg kirurgov iz cele države vsa odlična beograjska družba. Zastopani so bili rektor in dekani vseh fakultet, generaliteta, zastopniki poslanstev tujih držav, občina in drugi. Ob 10. je stopil v dvorano zastopnik Nj. Vel. kralja admiral Prica in takoj nato je otvoril kongres prof. Kostić. Pozdravil je kraljevega zastopnika, proseč ga, da tolmači kralju zahvalo kongresa za njegovo zanimanje za domačo kirurško vedo. Pozdravlja nadalje zastopnike češke kirurgije, univ. prof. dr. Jana Zahradnička iz Prage in univ. prof. dr. St. Kostljivyja in Kocka iz Bratislave, nadalje zastopnike tujih držav, občine beograjske itd. ter vse kolege iz vseh krajev države. V imenu g. ministra za zdravje pozdravlja kongres g. načelnik Štampar, v imenu mestne občine odbornik g. Rajko Vičić. V imenu čeških kirurgov pozdravlja kongres g. prof. Kostlyvi.

Po pozdravnih formalitetah predava prof. in dekan med. fakultete g. dr. George Joanović »O današnjem znanstvenem stanju povzročiteljev raka«. Predavanje je bilo izredno zanimivo in je vzbudilo v zdravniških krogih veliko pozornost. Prof. Joanović je izmed najbolj poklicanih, da govori o povzročiteljih te strašne bolezni ne samo doma, temveč tudi v tujini, kjer uživa kot znanstvenik in raziskovalec raka velik sloves. Vsi poskusi na živalih streme za tem, najti povzročitelja raka in s tem dobiti zdravila proti njemu. Do danes ne vemo, kaj je vzrok te bolezni, vendar pa so raziskovanja prinesla sadove, ki jih upotrebljavamo v prevenci raka. Higijena stanovanja in hrane, čistota in treznost pomagajo organizmu v boju proti raku, sicer ostaja za bolnika le ena rešitev, in to je kirurgov nož. Kirugija reši, ako se bolnik pravočasno, v začetkih bolezni, zaupa zdravniku, mnogo življenj.

Popoldne ob 15. se je nadaljeval kongres v amfiteatru državne bolnice. Vsa predavanja so posvečena raku in njegovemu zdravljenju. Predavanj je bilo 19. Predavatelji so g.: Kerbler (Zagreb), Pejčić (Zagreb), Kostić (Beograd), Bogdanović (Beograd), Ristić (Beograd), Kičevac (Beograd), Marković (Beograd), Babič (Sarajevo), Vučičević (Sarajevo), Bojanić (Beograd), Veličković (Novi Sad), Sahović (Beograd), Veličković se je o raku kože, ekstremitet, prsi, maternice in drugih organov. Marković (Beograd) poda zanimivo statistiko o lečenju raka z röntgenom. Uspehi so nepopolni in nezanesljivi — spasitelj je kirurgov nož. Zvečer od 18. do 19. se je vršila predstava zanimivih kirurških bolezni in projekcije preparatov na univerzitetni kirurški kliniki.

Drugi dan

Drugi dan kongresa je posvečen vprašanju modernega lečenja ran. Seja začenja ob 8. uri zjutraj. Na dnevnem redu je 10 predavanj. Historični pregled lečenja ran poda gosp. dr. Brašovan (Beograd); nato podeli predsednik kongresa besedo gosp. dr. Brezovniku (Beograd), ki govori o chemotherapiji inficiranih ran in navaja lastne izkušnje iz klinik v Pragi in Parizu. Svari pred velikim optimizmom ter priporoča kritično izbiranje slučajev in razumno upotrebljavanje kemičnih sredstev in kirurgovega noža. Na ta način je mogoče doseči lepe uspehe (do 80 %). Z nasveti praktičnim zdravnikom zaključi predavanje, ki je želo velik aplavz. Kot tretji predava gosp. dr. Sofoterov (Beograd) o splošnem lečenju inficiranih ran; obsežno in strokovno predavanje je želo zasluženo priznanje. Gosp. dr. Popović (Beograd) govori o autochemotherapiji pri sepsi. Predavatelj je lečil na ženskem oddelku septične slučaje z injekcijami lastne krvi. Uspehi so dobri in spodbujajo k nadaljnim poskusom. Gosp. prof. dr. Kostlivy (Bratislava) predava o therapiji kirurgiških infekcij. Priporoča kirurško lečenje in skrb za dobro odtekanje gnoja. Pomagati je treba nadalje organizmu, da ne izgublja svojih sil v boju z infekcijo; treba je poskusiti vsa moderna sredstva, vendar pa se preizkušene operativne metode ne smejo zanemarjati. Predavatelj je govoril češki in močan aplavz mu je pričal, da se njegovi nazori priznavajo. Gosp. general dr. Djurdjević (Beograd) govori o gazni flegmoni in gosp. dr. Minač (Ljubljana) o lečenju neurotrofnih ran z Lericheovo operacijo. To predavanje kompletira gosp. dr. Božović iz Požarevca s predavanjem o periarterijelni simpatektomiji. Gosp. dr. Miodragović iz Beograda govori o drenaži intraperitorijalnih ran in gosp. dr. Janković (Beograd) o lečenju ran z roentgenom.

Popoldne ob 3. se predavanja nadaljujejo. Posvečena so kirurgiji trebuha. Prvi govori gosp. prof. Koch (Bratislava) o kirurgiji želodca in gosp. prof. Kostić (Beograd) istotako o kirurgiji želodca ter o dvanajstiprstnega čreva. Oba strokovnjaka sta navajala lastne izkušnje lečenja na bogatem kliničnem materijalu. Gosp. prof. dr. Budisavljević (Zagreb) posveča svoje predavanje peptičnim tvorom in njihovi prevenci. Krasno in originalno je bilo predavanje gosp. prof. dr. Zahradnička (Praga) o pomenu gastrogene infekcije v kirurgiji želodca. Po svojih izkušnjah na kliniki priporoča posvečati bolniku pred operacijo na želodcu posebno pažnjo, ker preti operacijski rani nevarnost infekcije po operaciji. Flegmona, ki se nato razvije, uniči življenje. Bolnika je treba opazovati glede na temperaturo, povzdigniti je treba množino kisline v želodcu, skrbeti je treba za čistoto ust in podajati primerno hrano. Po takem ravnanju stopi kirurg lahko z mirno vestjo k operacijski mizi in žel bo uspehe v slučajih, ko bi bilo sicer življenje izgubljeno. Predavanje je vzbudilo pozornost in veliko priznanje. Predavatelj Floršič (Osijek) se peča na podlagi lastnih izkušenj z vprašanjem gastroenterostomije in resekcije pri želodčnem tvoru in priporoča gastroenterostomijo. Dr. Petrović (Beograd) govori o apendikoileusu in gosp. dr. Koen (Beograd) o anomaliji tenkega čreva. Gosp. Davidović (Beograd) predava o apendicitis a periduodenitis, gosp. Kosanović (Beograd) o volvulozi flexurae sigmoideae. Gosp. dr. Herman (Subotica) prinaša zanimive prispevke k diagnozi inflamativnih abdominalnih tumorjev. Gosp. dr. Klisić (Beograd) predlaga svojo metodo operiranja kile in gg. dr. Antić, Janković in Borić (Beograd) govore o holeccystografiji.

Tem predavanjem slede predavanja ginekologov. Govorili so gg. prof. Durst (Zagreb), dr. Redlih (Beograd), dr. Zalokar (Ljubljana), dr. Rismondo (Split), dr. Dolinšek (Zagreb), dr. Smokvina (Zagreb) in dr. Vidaković (Zagreb). Dr. Zalokar govori o položaju čelom in dr. Dolinšek o dveh slučajih cervikalnih miomov kot zapreke pri porodu.

Zvečer je priredila mestna občina predavateljem svečan banket v hotelu «Bristol».

Tretji dan

Ob 8. zjutraj razpravljajo gg. dr. Koen dr. Popović (Beograd), dr. Pliverić (Zagreb), dr. Maluševič (Subotica), dr. Jovanović in dr. Nikolić (Beograd) o mologičnih vprašanjih in prinašajo zanimive prispevke k tej disciplini. Nadaljna predavanja so posvečena orthopediji. Gosp. dr. Spisić (Zagreb) predava o operativnem lečenju kongenitalnih luksacij kuke. Dr. Krstić (Beograd) predava zanimivo o arthroplastiki. Dr. Jovčić demonstrira slučaje zastarelih fraktur pri otrokih, katere je izlečil s šivanjem kosti. K debati se oglasita gosp. Fleršič in gosp. Zahradniček, ki sta proti takemu lečenju. G. dr. Gospić (Zagreb) govori o plastičnih operacijah na kosteh. G. dr. Koprivnik prinaša rezultate operativnega lečenja pri maleolarnih frakturah. Gosp. dr. Brezovnik (Beograd) predav o etiologiji svobodnih zglobnih telesc in prinaša rezultate svojih eksperimentov na živalih. V debati potrdi prof. Zahradniček na podlagi kliničnih izkušenj iz poslednje dobe predavateljeva raziskovanja in njegove konkluzije. Daljna predavanja so iz otholaryngologije. Predavajo gg. dr. Vulović (Beograd), Alkalaj (Beograd), Herlinger (Osijek) in Banjanin (Zagreb). G. dr. Černič (Maribor) prinaša svarilen vzgled za kirurgijo «kurfušerjev», ki se ne omejujejo samo na podavanje zdravih, temveč — kakor v navedenem primeru — primejo tudi za nož ter onesrečajo s tem svoje žrtve. G. dr. Pejić (Beograd) govori o thimusu in njegovem pomenu v kirurgiji. Nadalje govori g. Kerbler (Zagreb) in kot poslednji dr. Nikolajević (Beograd) o transfuziji krvi, s katero je mogoče rešiti mnogo sicer izgubljenih bolnikov. S tem je bil končan program predavanj.

Kot bodoče mesto za četrti kongres se določi Zagreb, kjer se bo kongres vršil 1929. Ustvari se tudi jugoslovensko kirurgično društvo s sekcijama v Beogradu in Zagrebu. Zvečer se je vršil banket v Žokej - klubu. Kongres je bil na programu bogat, bil je poučen in je pokazal, da naša kirurška veda resno stremi korakati v istem tempu s kirurgijo ostalih narodov.

Porota

Anton Pesek obsojen na 10 mesecev zapora

Poslednji dan razprave. — Naval publike, ki je hitro spremenila svoje mnenje. — Dramatični prizori pred zaključkom tridnevne razprave. — Anton Pesek je kazen prestal s preiskovalnim zaporom

Ljubljana, 24. septembra.

Pri začetku razprave je vprašal predsednik porotnike, če se vjemajo s tem, da se jim dodeli izvedenec, ki bi jim pojasnjeval stanje v trgovskih knjigah. Porotniki so to po kratkem posvetovanju zavrnili.

Predsednik je nato prebral še nekaj zapisnikov prič. Anico B. je premotilo, ko je videla v izložbi «Ljubljanske posojilnice» pisano, da visoko obrestuje, in je vložila 230 dinarjev.

Tonetu M. so uradniki posojilnice trdili, da je denar dobro naložen in je vložil lani avgusta 7500 Din.

Prav ta mesec je istotako radi zatrdila obdolženca in njegovega uradnika, da je zavod soliden, vložila neka priča 2000 Din.

Nekaj nad 2000 Din je vložila tudi kočarica Mica, ker je dvomila o varnosti, pri drugi banki.

Lenka S. iz Toplic je izvedela, da gre trgovec Joža, njen znanec, v Ljubljano. Prosila ga je, naj vloži zanjo 62.500 Din v Ljubljani v kako hranilnico. Trgovca so privabile visoke obresti «Ljubljanske posojilnice» in je res pri nji vložil zaupani mu denar.

Ravnatelj «Mestne hranilnice» v Mariboru je dejal, da je uradnik N. N., ki smo ga že omenili, res vložil pri njegovem zavodu 94.000 Din, a je vlogo sam odpovedal. Obdolženec pa je prišel z geslom knjižice in z ukazom, naj se le - ta vinkulira. Listek je bil podpisan z uradnikovim imenom, toda uradnik je včeraj pri zaslišanju ta podpis zanikal.

Obdolženec je ugovarjal in trdil, da je to pomota.

M., ki ima v Ljubljani anončni zavod, je trdil v svojem zapisniku, da ni nikdar pristopil kot član hranilnice, ni vplačal deleža, niti ni bil pri kaki seji navzoč.

Pesek ugovarja, češ, da sta o tem govorila, ko je hotel pristopiti k podjetju priče.

Tudi trgovec K. noče ničesar vedeti o pristopu, a obdolženec trdi, da mu je plačala ta priča še pristopnino v znesku 100 Din.

France N. ni vplačal deleža, a obdolženec pravi, da ga je vpisal, ker je brat Francetov trdil, da bo pristopil. Priča bi bil tudi najbrže pristopil, čeprav ni vedel, da — je že vpisan.

Par drugih prič trdi isto.

Obdolženec predlaga zaslišanje preiskovalnega sodnika Kersnika, ki mu je še kazal pristopnice.

Preiskovalni sodnik zares to navedbo potrdi, češ, da je bilo nekaj in blanco podpisanih pristopnic, a druge so bile popolnoma prazne.

Tudi priča Lojze N. ni nikoli pristopil, čeprav ga je Pesek vpisal.

V premogovniku v Ključarovcih je bil v službi kot obratovodja Martin N., ki je v zapisniku omenil, da v štirih mesecih ni Pesek nič investiral, saj je ostal še plače dolžan.

Obdolženec ugovarja tem navedbam, češ, da je še sam dejal priči, naj proda premog, da bo imel za investicije.

Leta 1924. je prišla v Ljubljano gospa Malka in naložila po nasvetu moža svoje prijateljice v «Ljubljanski posojilnici» 46 tisoč Din, ker ji je on trdil, da bo dobila 16 % obresti.

Obdolženec se zagovarja, da so tedaj banke še visoko obrestovale.

France Ž. je zamenjal «Ljubljansko posojilnico» z «Mestno hranilnico» in vložil 39.445 Din, a sedlar France okoli 20.000 Din leta 1926. Dvigniti ni mogel, ker ni bilo denarja. Pisal je državnemu pravdništvu in prijavil slučaj s prošnjo, naj mu pomagajo.

Neka Micka R. je naložila v obeh zavodih 24.000 Din, kmet Tone pa 25.000 Din. Nekemu Franceljnu P. so obljubili v posojilnici 14 %, čeprav je zahteval samo 12 % obresti. Vložil je lani v maju 25.000 Din.

Posojilnica je pisala več pisem znancem s priporočilom, naj pri nji vlože denar. V enem takem pismu je bilo navedeno, da imajo zadružniki nad 100 milijonov premoženja.

Ko je vprašal drž. pravdnik obtoženca, kje je videl tako premoženje, je odgovoril, da v rudniku.

Predsednik prečita iz cenilnega zapisnika, da je bil rudnik v Ključarovcih vreden (in sicer le del Terezija - polje) 2,706.95 Din s pritiklinami vred, a ostala polja se niso cenila, ker so jame zasute. Zdaj sta se baje obtoženčev zastopnik in «Kreditni zavod» zedinila k skupnemu upravljanju rudnika, ki prav za prav še ni prodan.

Pasiva «Ljubljanske posojilnice» znašajo 2,750.000 Din, premogovnik ji dolguje 2 milijona 700.000 Din.

Predsednik nato prečita seznam o izvršbah, ki jih je imel Pesek leta 1923. 27, a leta 1924. že 43, leta 1925. 20, lani samo 10.

Popoldne

Pri popoldanskem nadaljevanju razprave izjavi predsednik, da so se našle pogrešane pristopnice in da jih je šest.

Zagovornik predlaga nekatere priče, ki so bile že deloma zaslišane in 3 priče, ki se niso zglasile ter še enkrat nove izvedence, češ, da dosedanja kažeta animoznost in iz razloga, da so njune izpovedbe nepopolne. Predlaga zaslišanje ravnatelja P., ki bo izjavil, koliko premogovnik donaša. Predlaga tudi zaslišanje obdolženčevega sina, da je rekel obdolžencu neki kapitalist: «Kar obrišite se za rudnik, ta je moj!» S tem hoče dokazati, da ima rudnik veliko vrednost. Glede tega, da obdolženec res nima zdaj premoženja in da ni res, da bi imel kake skrite zaklade, predlaga zaslišanje priče F., ki bo izjavila, da je hotel Pesek v družbi z nekim znancem začeti neko skromno podjetje s kapitalom 14.000 Din, a še tega ni imel in je vse zaspalo.

Zagovornik predloži spisek «Gospodarske zveze», ki je bila par let pasivna; imela je 49.000 Din deležev, a 117.000 Din deficita, in vendar ni prišla v konkurz, marveč je bila baje še pohvaljena. Dalje predlaga zagovornik, naj se še enkrat zaslišijo deležniki - člani, ki so tajili, da so pristopili.

Državni pravdnik predlaga zavrnitev, češ, da so predlogi zagovornika za razpravo brez pomena.

Sodni dvor je po kratkem posvetovanju sklenil, da se vsi predlogi zavrnejo — dejanski stan je dovolj pojasnjen.

Porotnikom je bilo stavljeno šest glavnih vprašanj:

1.) Ali je Anton Pesek kriv, da je kot predsednik «Ljubljanske posojilnice» kot dolžnice več upnikov, malomarno povzročil njeno plačilno nesposobnost, posebno s tem, da je čez mero trošil in v dobi od 12. julija 1924 dalje dal sebi lahkomiselno kredit?

2.) da je kot predsednik «Ljubljanske posojilnice», malomarno oškodoval njene upnike s tem, da je poznavajoč njeno plačilno nesposobnost, od začetka leta 1925. pa do 2. julija 1926 sprejemajoč vloge najemal nove dolgove in izplačujoč vloge plačeval dolgove in s tem, da ni pravočasno predlagal razglasitve konkurza;

3.) da je kot predsednik iste namenoma povzročil popačenje njenih poslovnih knjig s tem, da je po knjigovodinji Mariji Boletovi:

a) koncem decembra 1924 znesek 50.000 Din dal neupravičeno vpisati v blagajniški dnevnik kot posojilo, vrnjeno od «Slovenske premogokopne družbe», znesek 250.000 Din pa dal pri isti priliki neupravičeno vpisati v knjigo o posojilih kot posojilo, vrnjeno od «Slovenske premogokopne družbe», v knjigi o naloženem denarju pa kot naložbo pri «Gospodarski pisarni»;

b) nekoč novembra ali decembra 1925 dal posojilo v znesku 60.000 Din, dovoljeno «Slov. premogokopni družbi» vpisati na ime «Prometne banke»; c) poleti 1926. v knjigah «Ljubljanske posojilnice», naložbo «Jugoslov. zavarovalne hranilnice», v znesku 220.000 Din, dal vpisati kot svoje lastno doplačilo;

č) dne 12. septembra 1924 dal neupravičeno vpisati, da je v «Ljubljansko posojilnico», vložil 800.000 Din, Slovenska premogokopna družba pa 200.000 Din;

4.) da je kot predsednik, torej kot član načelstva «Ljubljanske posojilnice» koncem decembra 1924 v bilanci z dne 31. decembra 1924 vedoma podal napačne navedbe, s tem, da je dal neupravičeno v njo postaviti 50.000 Din kot prejem blagajne in isti znesek kot vrnjeno posojilo «Slovenske premogokopne družbe» in isti znesek kot naložbo pri Gospodarski pisarni;

5.) da je kot predsednik «Jugoslov. zavarovalne hranilnice» kot dolžnice več upnikov malomarno povzročil njeno plačilno nesmožnost, posebno s tem, da je v dobi od 29. marca do 30. septembra 1926 lahkomiselno naložil v «Ljubljanski posojilnici» njenega denarja v znesku 305.269 Din, sebi pa dal kredit v znesku 25.000 Din;

6.) v dobi od 12. julija dalje z zvitim prigovarjanjem, da jih bo vzel v službo, če vložе denar, odnosno z zvitim zatrjevanjem, da sta «Ljubljanska posojilnica» in «Jugoslov. zavarovalna hranilnica», zanesljiva denarna zavoda, ali pa z obljubo visokih obresti 20 oseb spravil v zmoto, ali pa njih zmoto glede solidnosti obeh zavodov uporabil, radi česar naj bi na svoji imovini trpeli tisoče in desettisoče presegajočo škodo v skupni svoti 393.243 Din?

Zanimivo je govoril državni pravdnik, ki je med drugim navajal:

Govor državnega pravdnika:

Že iz življenja obdolženčevega lahko sklepamo, da je hotel na vsak način priti do bogastva in časti. Podvržen je častihlepju in lahkomiseln je. Kakor rdeča nit se te lastnosti vlečejo skozi njegova dejanja. Težko pa razumem, da je tako mirnega srca mogel uničiti toliko eksistenc. Da, lakomni koraka preko uničenih eksistenc do cilja!

Braniteljeva beseda.

Zavladal je molk kakor v mrtvašnici, ko se je oglasil zagovornik dr. Tuma.

Izrazil je imenom obdolženca obžalovanje ljudi, ki so zgubili svoje premoženje.

Kdo je kriv? Ali posojilnica ali Pesek? Ni dovolj, če gledamo kupe mrtvega papirja, ki leže danes po mizah in zabojih, skoro nič nismo iz njih posneli. Če je imel obdolženec sam več deležev, ali ni tu tudi krivda na zakonu, ki to dovoljuje. Če zakon dovoli imeti več deležev, ne more nihče obtožencu predbacivati oškodovalnega namena.

Pesek je pravi podjetnik, ki si je z marljivostjo in sposobnostjo ustvaril premoženje. Delal je vse v dobri veri.

Obžalujte njegovo nesrečo, a ne obsodite ga krivo!

Nato je zagovornik še enkrat zatrdil, da so bile poslovne knjige pravilno vodene, saj se vsote vjemajo. Odločiti se morate zlasti glede tega, če je imel Pesek goljufiv namen. Če boste pogledali v njegovo notranjost in njegovo delo, ne boste mogli misliti, da je kriv. Lahko se zgodi, da se danes ali jutri zglasi kdo, ki bo rudnik dobro plačal. Pokopala je obtoženca nesreča in pomanjkanje egoizma. Danes je berač on in njegova družina. Predlagam oprostilno sodbo. Če pa ga obsodite, ga sodite po točki 1., 2. in 5., a v ostalem ga oprostite!

Vsa dvorana je navdušeno ploskala.

Predsednik je opozoril publiko, da bo izpraznil dvorano, če ne bo miru.

Državni pravdnik ugovarja zagovorniku, ker je navedel, da je vsak drug prej kriv, samo ne Pesek. Zagovor je lep, a najlepši bi bil, če bi položil na mizo par milijonov in dejal: «Pomota je bila, evo denarja, pa bo vse poravnano.»

Tedaj se je dvignil sam Pesek in s tresočim glasom izpregovoril:

«Eno leto preiskovalnega zapora, ki sem ga prestal, je bilo zame najstrašnejše . . .» Jel je jokati in solzeč se, je govoril o mukah in trpljenju, zatrjujoč da sam duševno trpi radi oškodovanih ljudi. Končal je:

«Noč in dan sem delal, vedno sem skrbel, danes sem največji goljuf. V vaših rokah je moja usoda. Pečata goljufije mi ne smete pritisniti na čelo, nepošten nisem bil nikdar, pošten ostanem!»

Pri tem je razburjen udaril z roko po mizi pred seboj.

Sodba.

Porotniki so bili že zelo utrujeni. V vročini, ki je legala po dvorani, so si brisali znoj in pričakovali konec plaidoyerjev.

Ko so se po polurnem posvetovanju vrnili, je izjavil prvomestnik, da so porotniki na vprašanja odgovorili:

1. vprašanje 8 glasov da, 4 ne, torej da;
2. vprašanje 8 da, 4 ne, torej da;
3. vprašanje 4 da, 8 ne, torej ne;
4. vprašanje 4 da, 8 ne, torej ne;
5. vprašanje 8 da, 4 ne, torej da;
6. vprašanje 7 da, 5 ne, torej ne; nakar je bil

Anton Pesek obsojen radi pregreška malomarne kride po § 486. in 480. kaz. zak. na 10 mesecev strogega zapora, a to kazen je že prestal v preiskovalnem zaporu. Radi hudodelstva goljufije pa je oproščen.

Dvorana je bila proti koncu razprave nabito polna občinstva, ki je med posvetovanjem porotnikov živahno debatirala in so ženske, ki so Peska še pred kratkim obsojale, ž njim simpatizirale ter ga pomilovale. Vobče je publika oprostitev sprejela z zadovoljstvom.

Razprava je trajala do 22.45.

Velika izbira

volnenih jopic, najnovejših bluz, perila kravat, itd. priporoča tvrdka

Ig. Žargi - Pri nizki ceni

Ljubljana, Sv. Petra cesta.

Lovro je zopet na varnem. .

Ljubljana, 24. septembra

Zgodnje jutro na glavnem kolodvoru, ko prespani in neprespani potniki nestrpno čakajo na dohod in odhod vlakov v vse smeri. Petek je torej nesrečen dan. Budno in pazno oko detektiva zapazi med množico na peronu slokega mladeniča, ki se sumljivo ozira na okrog. Zdi se, da bi rad čim prej izginil od tam.

Vendar ni časa, kajti med tem se že požuri detektiv in stopi do njega.

»Lovro Krmelj, ha?!«

Nagovorjenec pobesi oči in ne reče nič.

Lovro kar z menoj se potrudite, saj veste, da ne smete v Ljubljano. Že čez leto dni imate v Ljubljano prepovedan povratek. Lovro, ki je invalid, toda ne vojni invalid, se namrdne in zapači ter odkrevlja z detektivom, ki ga odvede na stražnico.

Pozneje na policijski direkciji so Lovru, ki se ga gotovo vsi spominjate kot ljubljenca žensk, posebno ljubljanskih »sladkih« punčk, kot pesnika in kot cerkvenega tatu, o čigar avanturah smo imeli priliko že večkrat pisati na dolgo in široko, natančneje pretipali obisti.

Zanimalo jih je posebno, kaj je počel, odkar je prišel iz zapora in kje se je zadrževal. Lovro je na vsa vprašanja pogumno odgovarjal in seveda lagal kakor zna samo on.

»Stanujem pri Mariji Tušar v Domžalah št. 108.« se je odrezal korajžno. Na ponovna vprašanja pa se mu je končno vendarle zalomila beseda, da je priznal, da ne stanuje tamkaj, marveč hodi po vaseh med. Št. Vidom in Posavjem, prenočuje pa navadno v nekem skedniju na ježiškem polju.

V ta skedenj so se že v petek podali policijski organi in našli tam poleg ostankov jedil tudi ostanek krila rožnate barve s srebrnimi bordurami.

Detektivi so naknadno tudi ugotovili, odkod izvira ta čudna krpa. V Društveni dom na Ježici je bil namreč pred dnevi izvršen vlom in je storilec pokradel iz garderobe razno obleko, ki je služila ob različnih prilikah igralcem. Detektivi so ljudem pokazali tudi Lovrovo sliko. Videč to sliko, je cerkovnik kar poskočil:

»Oha, ta je pa tisti, tisti, ki smo ga našli za oltarjem!«

V ježiški cerkvi se je namreč pred par dnevi vršila neka poroka. Pri porokah na deželi imajo svatje navado, da gredo po cerkvenem opravilu še k ofru. Obiti morajo oltar in položiti potem znesek, ki so ga namenili v pripravljeno posodo. Tako se je zgodilo tudi na Ježici. Poroka se je vršila ob pol 8. zvečer in ob tej priliki je cerkovnik našel za oltarjem skritega za zaveso neznanega šepavega fanta. Na vprašanje, kaj išče v cerkvi tako pozno, se je neznanec hladnokrvno odrezal: »I, nevesto, s katero sva včasi »šmirala«, sem si hotel ogledati od blizu.« Cerkovnik, ki je izvedel to delikatno, a seveda neosnovano novico, ni rekel ne bev, ne mev in je pustil neznanca oditi svojo pot. Kako nevarnega tatu je že tekom popoldneva zaprl v hram božji, je izvedel šele sedaj.

Lovro, ki ima prepovedan povratek v Ljubljano, bo moral sedaj vendarle ostati v Ljubljani in se bo zopet nekaj mesecev grel v justični palači.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 24. septembra 1927. Višina barometra 308.8 m

Kraj (opazovanje)	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačno 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: v mm do 7. ure
Ljubljana	8.	751·2	17·5	93	NE 2	9	dež	27.6
Maribor . . .		751·2	14·0	00	SE 10	10	dež	62
Zagreb		752·9	17·0	86	SE 9	10	dež	0.4
Beograd . . .		754·8	23·0	74	mirno	4		
Sarajevo . . .		755·8	22·0	55	mirno	0		
Skoplje		758·3	19·0	62	mirno	7		
Dubrovnik . .	7.	75[illegible]·9	24·0	71	S 6	3		
Split		754·0	22·0	93	SE 14	1		
Praha								

Solnce vzhaj ob 5.48, zahaja ob 17.56, luna vzhaj ob 3.50, zahaja ob 17.54.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 21.8, najnižja 16.0 C.

Velika depresija, ki je koncem preteklega tedna dospela z Atlantskega oceana nad angleško otočje ter se tam držala dalje časa, razširjajoč se preko Francije na jug, ob Alpah pa na vzhod, nam je pretila v nedeljo s slabim vremenom.

Ali še o pravem času je prišla pomoč; visok zračni tlak je pritisnil čez Francijo proti severovzhodu, naglo odrivaj depresijo proti vzhodu in se razprostrl v sledečih dneh čez vso južno Evropo. Na jugu je ostalo vreme pretežno jasno in seve še zelo toplo, naravnost vroče; najjužnejši kraji na južnoevropskih polotokih so imeli prav poletno vročino te dni.

Ojačeni maksimum zračnega pritiska nad južno Evropo je segel na sever do Alp in Karpatov in nam naklonil nekaj prav lepih jesenskih dni; s tem je postavil oviro za razširjenje depresije, ki se je spričo tega od angleških otokov dalje držala bolj severno ter šla čez Skandinavijo, Finsko in severno Rusijo tja proti najsevernejšemu Uralu kjer je izginila koncem tedna z območja evropskih vremenskih kart. Z njo vred je potovalo slabo vreme, zato je imela večina severne Evrope od Alp do Karpatov dalje po večini deževne dneve. Nizek tlak na severu, visok tlak na jugu Evrope, tako situacija povzroča živahne južnozapadne vetrove, ki so spričo tega prevladovali osobito v sredini, tudi pri nas, ter dovajali segreti zrak iznad južnih morij. Zato je bilo v srednji Evropi nekaj dni prav zelo toplo.

V drugi polovici tedna se je že pojavila nad angleškim otočjem nova depresija, dospevša z Atlantskega oceana, ter se pričela naglo širiti čez kontinent. Zdaj se je visok zračni tlak izkazal slabejšega ter se umika od zapada proti jugovzhodu; za njim je pritiskala depresija ter se z enim zatokom preko Francije zelo hitro razprostrla na severno Sredozemsko morje, kjer je povzročila dež in vihre nad severno Italijo in bližnjimi morji. Glavna depresija pa se je naglo pomikala od Anglije čez Dansko.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Toplo in lepo vreme najbrže ne bo trajalo več dolgo. Pričakovati je zapadnega vremena z močnimi zapadnimi vetrovi v prostih legah.

Tržaška vremenska napoved za nedeljo: Lahki južni vetrovi. Nebo oblačno, nekoliko dežja. Temperatura od 20 do 25 stopinj. Morje razburkano.

Težko delo pralnega dne za vedno odpravljeno.

IZVRŠUJEJO LUX - TVORNICE

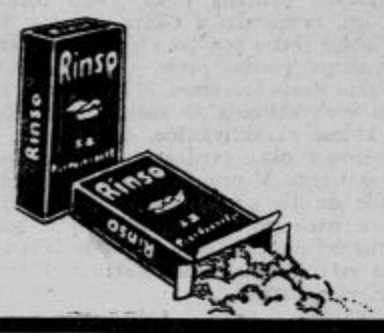

Rinso

Nova vrsta mila.

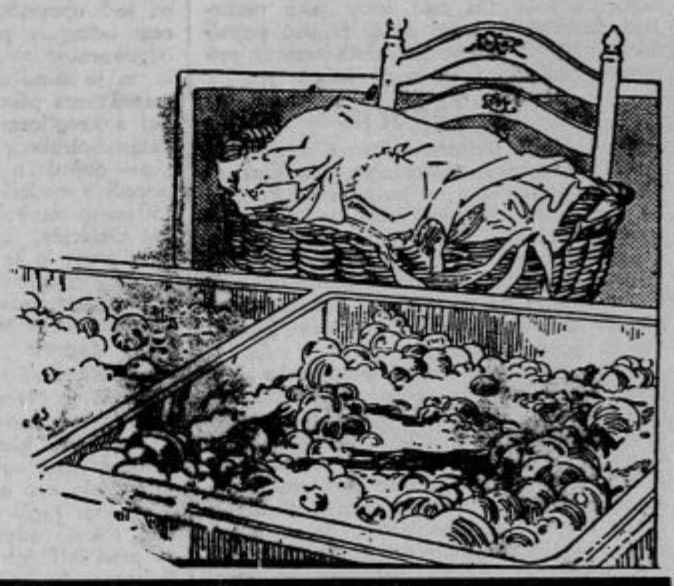

Lepota, ki je damam najljubša

je lepota modernih damskih oblačil. Tako se naprimer naš damski svet divi ko občudu,e bajno lepe damske obleke elegantne plašče in kostume (sami modeli) v naši velemestni zalogi modernih damskih oblačil pri tvrdki **Fran Lukič, Stritarjeva ulica Ljubljana.**

Domače vesti

* **Iz prosvetne službe.** Imenovani so: v Tepanjih, srez Konjice, za stalnega šolskega upravitelja sreski šolski nadzornik v Konjicah Božidar Gselman, za stalnega učitelja telovadbe na moškem učiteljišču v Ljubljani stalni učitelj I. deške osnovne šole v Ljubljani Rado Grum, za stalno učiteljico I. ženske osnovne šole v Mariboru učiteljica v Grižah Ivana Runovc za stalno učiteljico II. dekliške osnovne šole v Mariboru učiteljica v Radvanju Jerica Vojnilović, za stalnega učitelja v Lajteršpergu—Krčevini stalni sreski suplent za srez Maribor levi breg Fran Bratoš, za stalno učiteljico deške okoliške šole v Celju učiteljica v Grižah Rozina Vidali.

* **Iz sodne službe.** Za višje pisarniške oficijale so imenovani pisarniški oficijali Anton Mehle pri okrožnem sodišču v Novem mestu, Gregor Vrabič pri okr. sodišču v Tržiču, Alojzij Gunde pri okrož. sodišču v Novem mestu, Anton Dokler pri okraj. sodišču v Sevnici, Joško Čampa pri viš. dež. sodišču v Ljubljani in Dragotin Schmit pri okrajnem sodišču v Trebnjem; v višjo skupino so pomaknjeni kancilisti: Josip Kiauta pri okrajnem sodišču v Kranju, Martin Trojner v Mariboru, Rudolf Bižalj v Sl. Bistrici, Ljudevit Fürst v Šmarju pri Jelšah, Viktor Bonča v Mariboru, Ana Čerček pri viš. dež. sodišču v Ljubljani, Konrad Löschdorfer v Sevnici, Janko Fras v Šmarju pri Jelšah, Anton Gostiša, v Radečah in Janko Vakselj pri viš dež. sodišču v Ljubljani.

* **Na kongresu pravnikov v Sarajevu** so včeraj posamezne sekcije nadaljevale delo. Profesor ljubljanske univerze g. dr. Milan Škerlj je v eni izmed sekcij predaval o odgovornosti organov delniških družb. Ob tej priliki se je razvila živahna razprava, predvsem o kolektivni pogodbi med poslodajalci in delojemalci. Med drugim je bila sprejeta tudi resolucija, po kateri se zahteva popolna enakopravnost zakoncev v bračnem pravu. Ob 4. popoldne je zboroval plenum kongresa in so bile sprejete vse predložene resolucije posameznih sekcij.

* **Naši železniški uradniki v Berlinu.** Prejeli smo od ekskurzistov naslednje pismo: Zadnjič smo prav kratko poročali, kako slavnostno nam je bilo bivanje na Češkem in kako sijajno nas je sprejel in pozdravil velikanski Berlin. Tudi danes moremo le zelo skrčeno povedati, kaj smo doživeli v tem velikem mestu. Tri dni smo preživeli v Berlinu, a reči smemo, da je vse mesto vedelo za nas ter nas povsod najljubezniveje sprejemalo in pozdravljalo. Čehi so nas res kraljevsko negovali, čisto bratsko imeli radi, da je bilo slovo od njih res bridko, a to dejstvo, kakor je sladko in zanosno, je razumljivo, saj smo si bratje in stari prijatelji že od nekdaj. Berlinčani pa, ki jih dosihmal nismo poznali prav nič, so nas prusko preprosto vzeli kar v svojo sredo, nas tako rekoč pestovali, nam najpozorneje stregli in nas po najvišjih oblastvih gostili vseokrog, vodili in učili novih prometnih naprav. Iskrenost Berlinčanov je bila tolika, da jim ob slovesu nismo mogli izreči zahvale, ki bi bila vredna vsega, kar je današnja nemška prestolica pokazala simpatij, stanovske in čisto človeške ljubezni do nas. Iz vrst odličnih železniških uradnikov, ki so bili deležni nemške noblese, nemškega kavalirstva, izvemo, da se je naše državno ime baš po njihovem obisku tako krasno afirmiralo na daljnem nemškem severu, kakor se dosihmal ni še nikoli. Iz Berlina smo se odpeljali v Lipsko, Monakovo in Solnograd, kjer so nas takisto krasno sprejeli najvišji uradniki, prebivalstvo in naši diplomatični zastopniki. Toda o tem bomo poročali še posebej.

* **Smrtna kosa.** Včeraj je v Slovenjgradcu nenadoma umrla ga. Mara Karničkova, rojena Konečilova, soproga uglednega tamošnjega posestnika, gostilničarja in trgovca. Pokojnica je bila znana v štajerskih narodnih krogih kot vneta pospeševateljica vseh narodnih ustanov. — V Ljubljani je umrla ga. Marija Bernot, učiteljica v pokoju. Pogreb se bo vršil danes ob 17. iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu k Sv. Križu. — Nadalje pokopljejo danes ob pol 16. gospo Frančiško Zemme, upokojeno ravnateljico I. meščanske dekliške šole. Pogreb se bo vršil s Poljanske ceste 10 k Sv. Križu. — V Idriji je umrla gospa Marija Prelovec, mati našega komponista g. Zorka Prelovca. — Bodi pokojnim ohranjen blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Bančni in industrijski uslužbenci,** priglasite se kot člani k Trgovskemu dobrodelnemu društvu »Pomoč« v Ljubljani, Beethovnova ulica 10. To društvo nudi svojcem izdatno podporo v slučaju vaše smrti.

* **Na Hrušici pri Jesenicah** gostuje danes dramski odsek jesen. Sokola v gledališki dvorani društva »Golica« z dramo »Vstajenje«. Začetek točno ob 20. zvečer. Sodeluje orkester društva »Edinosti«, Jesenice. Mladini do 16. leta je vstop zabranjen.

* **Poglavje o klerikalnem natolcevanju.** Redakciji dnevnika »Jutro« v Ljubljani. Glede na članek, priobčen v »Slovencu« štev. 216 pod zaglavjem: Dva SDS-arja aretirana itd., prosim, da priobčite v Vašem cenjenem listu sledeče: Ni res, da sem jaz vedel, da je barva, katero sem kupil od g. Šparovca, ukradena, ter ga tedaj tudi nisem mogel svariti, da naj se pazi, kar bom pri sodišču tudi lahko dokazal. Da sem od imenovanca, odnosno njegove žene kupil robo je resnica. To pa še ni tak prestopek, da bi se me moralo, preden sodišče izreče obsodbo, blatiti v časopisih ter mi tako škodovati na ugledu in eksistenci. Poleg tega pa tudi nisem kupil samo jaz, temveč še štirje drugi stanovski tovariši. Med slednjimi tudi izraziti pristaši SLS. Iz prirojene taktnosti mi je denuncijantstvo in škodoželjnost tuja, radi česar ne navajam nikogar imenoma, pač pa se čudim, da ni tega storil dopisnik tozadevnega članka. Omenim naj le toliko, da je bilo morda v hot. Unionu tudi kaj popleskano z barvo, o kateri se je pozneje izvedelo, da je bila ukradena. Primerjati moj nesrečni slučaj z g. C. je več kot absurdno. Dočim je imenovanec goljufal ljudi očitno in kar na debelo, sem jaz robo samo kupil in tudi plačal. O dokazilu, da sem jaz dajal tatu potuho, bom spregovoril pozneje in na nejavnem mestu. — Z odličnim spoštovanjem **Rožič Štefan,** soboslikarski in pleskarski mojster. — Ljubljana, 24. septembra 1927.

Lemperčke in pulverce

najnovejše vzorce po priznano nizki ceni

J. Urbančič Miklošičeva cesta št. 20

* **Sadna razstava v Laškem.** V Laškem bo priredila podružnica »Sadjarskega in vrtnarskega društva« sadno razstavo v nedeljo dne 2. oktobra t. l. v prostorih osnovne šole. Podružnica vabi vse bližnje podružnice, sadjarje in vrtnarje in ljubitelje sadjarstva, da si zanimivo in podučno razstavo ogledajo. Železniške zveze na vse kraje ugodne.

* **Klub ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani** opozarja s tem članstvo in druge interesente, da je mladinska in poljska tekma ptičarjev vseh pasem, ki bi se imela vršiti dne 1. in 2. oktobra, preložena ter se bo vršila v Mariboru dne 9. oktobra strogo po tekemskih preizkušenih določilih, ki so splošno veljavna tudi v inozemstvu. Prijave sprejema klub in vodja tekme gosp. Bogdan Pogačnik, Maribor, Centralna banka. 1430

* **Prodaja sira in masla na velesejmu.** Opozarjamo naše trgovce in druge interesente na razstavljeni sir, ki ga je okrog 70 hlebov in ki se odlikuje po svoji prvovrstni kakovosti. Nekaj hlebov se je prodalo na drobno in vsi ga hvalijo, kako velik napredek se je napravil v izdelovanju sira in kako izvrstnega okusa je. Ker so poslale sir naše najboljše mlekarne na razstavo, je pričakovati, da ga bodo naši trgovci vendarle pokupili in da ga ne bo treba nazaj pošiljati. Zaradi čajnega masla pa opozarjamo naše gospodinje, da ga pokupijo, ker je tudi izvrstne kakovosti, kar pričajo številna odlikovanja.

* **Objava kr. italijanskega generalnega konzulata v Ljubljani.** Kr. italijanskemu generalnemu konzulatu v Ljubljani je čast sporočiti vsem prizadetim, da mora biti od sedaj naprej priložena vsaki prošnji za vizum fotografija prosilca, enaka oni, ki je **pritrjena v potnem listu in to vsled novih** tozadevnih predpisov, ki so v skladu z navedenim.

* **Objave kr. italijanskega generalnega konzulata v Ljubljani.** Nekateri listi, ob priliki kakega posameznega čina v Italiji, povzročenega od zločincev, so poročali notice, katere so imele tendenco staviti v neugodno luč italijansko politično in ekonomsko situacijo. Kr. generalni konzulat je uradno pooblaščen javno izjaviti, da je smatrati omenjene notice kot tendencijozne in ki nimajo absolutno nikake **podlage.**

* **Zasledovanje bolgarskih komitašev pri Skoplju.** Takoj po atentatu na vlak na progi Gjevgjelija - Skoplje so začele orožniške čete zasledovati bolgarske komitaše. Pri Gavranu so jih dohitele, nakar se je vnel hud boj na obeh straneh. Komitaši so se pomikali z veliko hitrostjo proti grški meji, neprestano streljaje na zasledovalce. Na begu so pometali od sebe bombe in dele peklenskih strojev, iz katerih se da sklepati, da so nameravali izvršiti še več atentatov. Komitašem se je končno posrečilo mejo prekoračiti. Naše čete še vedno patrulirajo v negotinskem in gjevgjelijskem srezu.

* **Jugoslovenski Matici** je poslal gospod Franjo Žuljan, lesni trgovec v Cerknici zbirko 10.000 rabljenih poštnih znamk. Večjo zbirko znamk je poslal tudi g. Franjo Lampreht, trgovec v Rušah pri Mariboru. Iskrena hvala! Posnemajte!

* **»Gospodinjski koledar«** Jugoslovenske Matice za leto 1928 izide koncem oktobra t. l., nakar že sedaj opozarjamo vse gospodinje

Naša skrinjica za občinske volitve v Ljubljani je

3.

* **Atrakcija v Osjeku.** Na velesejmu, ki se je vršil pred nekaj tedni, se je izvršila vedno zanimiva atrakcija in sicer gašenje ognja s praškom, ki se izdeluje v berlinski tvornici »Kosmo - kemija«. Gašenje je izvršil zastopnik teh aparatov g. Toplak iz Maribora. Gašenju je prisostvovalo število občinstvo. Mora se priznati, da je produkcija uspela. G. Toplak je namazal visoko lopo s katranom in jo polil z bencinom ter nato zapalil. Na mah se je dvignil iz lope visok plamen, ki je razširjal deset metrov naokoli neznosno vročino. Nato je k lopi pristopil eksperimentator ter natrosil v plamen prašek. Ni prošla ena minuta in ogenj je bil zadušen. Ker je aparat zelo poceni in neškodljiv drugemu blagu, je v svrho gašenja eden najprimitivnejših in modernih aparatov, ki se vsakomur lahko najbolj priporoča. Oglejte si paviljon »H« št. 506—507. 1421

* **Nezadostno gibanje** muči mnoge prezaposlene in z delom preobložene. In tako se tam, kjer se mišičevje ne giblje, nabere kri. Nabiranje in strnjevanje krvi povzročuje hemeroide. Ker je vzrok hemeroidalnih obolelosti znanstveno pojasnjen, se lahko postanek teh tegob prepreči. Komur je do tega, da se reši hemeroidalnih obolenj vsake vrste, ta bo uporabljal specifično delujoči »Posterisan«, ki se dobiva v vseh lekarnah. Obširno znanstveno brošuro pošlje na zahtevo brezplačno »Isis«, d. d. Zagreb.

* **Oglejte si izložbe in zalogo ženskega in moškega sukna** v trgovini **Josip Šilbar,** Ljubljana, Stari trg 21. 1431

* **Napenjanje, bolečine v črevesu, bodenje v straneh, tesnoba v prsih, utripanje srca** se hitro odpravijo s prirodno grenčico »Franz-Josef«, zniža se pa tudi pritisk krvi na možgane, oči, pljuča ali srce. Zdravniški izvidi zaznamujejo resnično presenetljive uspehe z vodo »Franz-Josef«, ki se dosezajo pri ljudeh, ki mnogo sede. Dobiva se po lekarnah, drogerijah in trgovinah s špecerijskim blagom.

* **Volno, bombaž** za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, Ljubljana, Stari trg 12 in Židovska ulica 4. 93

* **Tkanina »Eternum,** glavna zaloga za Jugoslavijo pri J. Medved, manufaktura Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7. 95

* **Uporabljate »Legatin« z rožno vonjavo** kot lepotilno sredstvo in »Lysoform Legatin« pri boleznih na koži, potem ostanete mladi in zdravi. Dobi se »Legatin«, Maribor, Slovenska ulica 7, v drogerijah, in na Pokrajinski razstavi v Ljubljani, paviljon 52—54. 1409

Iz Ljubljane

u— **Pravoslavnim vernikom.** Srbska pravoslavna cerkvena občina poziva vse svoje člane, pravoslavne vernike, naj v čim večjem številu sprejmejo Nj. Sv. patrijarha, ki pride v Ljubljano v ponedeljek ob 17.22 popoldne z brzovlakom iz Maribora in da se udeleže večerne cerkvene slovesnosti v pravoslavni kapelici, kjer bo Nj. Sv. patrijarh imel službo božjo. V torek, na Krstov dan, naj se vsi verniki pravoslavne cerkvene občine udeleže svečane liturgije točno ob 9. dopoldne v pravoslavni kapeli ker se bodo poklonili Nj. Sv. in sprejeli blagoslov. Vabijo se vsi pravoslavni verniki, da izkažejo čast svojemu cerkvenemu poglavarju, ki prihaja na svoje stare dni od daleč, da jim izkaže svojo očetovsko skrb in da jim nudi utehe vere in ljubavi.

u— **Parastos za pok. podpolkovnikom g. Manigodićem.** Soproga umrlega poveljnika 8. orožniškega polka ga. Vera Manigodić obvešča prijatelje in znance pokojnega soproga, da se bo vršil danes 25. t. m. ob 11. dopoldne v pravoslavni kapelici na Taboru 40dnevni parastos za pok. podpolkovnikom Manigodićem.

u— **O prvem prenosu operne predstave** iz ljubljanskega Narodnega gledališča potom radia se izražajo zagrebške novine prav pohvalno. Med drugim piše znani glasbenik Žiga Hirschler v »Večeru«: Navzlic burji, ki je razsajala v Ljubljani, je bil sprejem vrlo jasen in čist. Ob tej priliki smo čuli, s kako odličnim opernim ansamblom razpolaga ljubljansko gledališče. Orkester pod taktirko kapelnika Neffata je zvenel sijajno in zvočno, a solisti so se odlikovali s krasnim glasovnim materijalom. Davidova ima močan in gibljev sopran vrlo lepega timbra. Čistost in sigurnost najvišjih tonov je iznenadila. Burja je pel Alfreda z močnim glasom in polnim zvokom. Najčistejše se je čul glas Holodkova. Predstava je imela, sodeč po dolgotrajnem, močnem ploskanju, velik uspeh.

u— **Razpis gledališkega abonmana v ljubljanskem Narodnem gledališču.** Uprava opozarja vse reflektante za gledališki abonman, da sprejema nadaljne prijave od ponedeljka dalje v knjigovodstvu dramskega gledališča med uradnimi urami od 9. do 12. in od 15. do 17. Vhod v knjigovodstvo je v oderskem delu poslopja na levi strani, Gradišče.

u— **Koncert tenorista Šimenca.** V torek dne 4. oktobra priredi v unionski dvorani koncert Mario Šimenc, prvi tenor zagrebške opere. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

u— **Nov Badiurov film.** Te dni predvaja kino »Matica« film »Sava - journal«, ki ga je izdelal g. Badiura. V prvem delu prikazuje film ljubeljsko avtomobilsko dirko z zelo posrečenimi pokrajinskimi posnetki. Še zanimivejši je drugi del, »Ljubljana v jeseni«, s sijajno fotografirano revijo naših narodnih noš. Slike so tako jasne, da bodo Ljubljančani lahko prepoznali go. dr. Tavčarjevo in druge odlične osebnosti. — V obče se opaža, da se g. Badiura izpopolnjuje od filma do filma. Že »Letalski miting« je bil posnet tako popolno v tehničnem pogledu in dekupiran tako srečno, da publika skoro ni mogla verjeti, da ga je izdelal naš rojak. Novi Badiurov journal prejšnjega še prekaša in se zlasti v čistoči in plastičnosti fotografije lahko primerja celo s Pathéjem in Deuligom. — Film predvaja kino Matica izven programa.

u— **Cercle français v Ljubljani** otvarja s 3. oktobra t. l. pouk v francoščini in sicer: I. tečaj za začetnike ob ponedeljkih in četrtkih od 18. do pol 20. ure; predava g. prof. Južnič; II. a tečaj ob torkih in petkih od pol 19. do pol 20. ure, predava g. prof. dr. Novak; II. b tečaj ob sredah od pol 19. do pol 20. ure; predavatelj isti; III. a tečaj ob torkih in petkih od pol 19. do pol 20. ure, predava ga. Belé francosko slovnico v francoskem jeziku; III. b tečaj ob ponedeljkih in četrtkih od pol 19 do pol 20. ure; konverzacijo vodi gosp. baron Knorring. Obiskovalci tečaja bodo plačevali mesečno 25 in, lahko pa obiskujejo več tečajev. Ti tečaji se bodo vršili na Moškem učiteljišču na Resljevi cesti. Prijave sprejema služitelj g. Anton Dolenc ravnotam, pritličnо, in sicer 28., 29., 30. septembra in 1. oktobra od 17. do 18. ure. Prijavi se lahko po pošti z dopisnico; pristopi se lahko tudi prvi teden oktobra tega leta. — Odbor. 1408

u— **Československá Obec v Lublani.** Václavské posviceni v sobotu 8. října o osmé hodině »Na Taboru«. Bližši na plakátech a pozvánkách. 1429

u— **Spopolnitev javne razsvetljave v Spodnji Šiški.** Prejeli smo: Radi pismenih in osebnih prošenj od strani nekaterih stanovalcev, zlasti posestnikov v Spodnji Šiški, da bi naša »Električna zadruga« izposlovala javno razsvetljavo v novo nastalih ulicah, oziroma razsvetljavo v starih ulicah ojačila, sporočamo šiškemu občinstvu: »Električna zadruga« se je, kakor doslej, tudi letos že ponovno zavzela za to zadevo in stavila mestnemu magistratu, ki to razsvetljavo plačuje, obsežen predlog. Upoštevala je tudi nove ulice. Na podlagi komisijonelnega ogleda na licu mesta je g. vladni komisar mestnega magistrata predlog »Električne zadruge« z malimi korekturami osvojil. Naša zadruga je te dni prejela odlok mestnega magistrata, s katerim se obvešča, da je razširjenje dovoljeno. Ko bomo prejeli potrebni materijal, bomo takoj začeli z gradnjo razsvetljave, tako da bo Spodnja Šiška vsaj začetkom novembra razsvetljena. Povečanje števila obločnic bo dalo Spodnji Šiški še posebno lepo lice. — Franc Šalehar, načelnik »Električne zadruge«.

u— **Mestni gospodarski urad** odda na stavbišču nove mestne hiše ob Poljanski cesti brezplačno (v izkopanje s štorom vred) 3 velika kostanjeva drevesa. Prosilci naj se zglasijo med 10. in 12. uro v sobi št. 15.

u— **Neimenovan dobrotnik** je nakazal mestni blagajni Din 950 kot darilo za mestne reveže, osobito bolne. Iskrena hvala!

u— **Plesna šola železničarjev.** Prireditveni odsek UJNŽB otvori tudi letos plesne vaje v četrtek, dne 6. oktobra t. l. v salonu kolodvorske restavracije Ljubljana gl. kolodvor. Pričetek točno ob 20. zvečer. Prijave sprejema pisarna oblastnega odbora UJNŽB, Pražakova ulica, Ljubljanski dvor, med uradnim urami. Vstop bo dovoljen strogo proti vabilom.

u— **Požar na Ilovici.** Sinoči pred polnočjo je Ljubljančane zopet alarmiral strel z gradu in gasilci so hiteli proti Ilovici, kjer je gorelo pri posetnici Mici Mencej na Ilovici (Barje). Iz nepojasnjenega vzroka se je vnela stanovanjska hiša in je zgorel ves zgornji del, kjer se je v podstrešju nahajala krma in nekaj kmetijskega orodja. Vnel se je tudi del strehe na hlevu. Živino so rešili. Ljubljanski gasilci z motorno brizgalno ter gasilni društvi z Barja in Rudnika so ogenj lokalizirali in ga tekom ene ure vdušili. Škode je okrog 40.000 Din.

? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ?

V snežnem vrtincu

5. I. 1928

u— **K poročilu o aretaciji vlomilca Globočnika** smo prejeli še naslednje zanimivo poročilo. Drznega vlomilca Globočnika sta zasledila dne 23. t. m. okrog 2. ponoči v skladišču tvrdke Pipan & Komp. na Dovozni cesti dolgoletni vestni uslužbenec I. Ljubljanskega zavoda za straženje in zaklepanje, revirni stražnik Franc Berlot in kontrolor zavoda Franc Mihevc. Kakor je zavod tekom svojega 20letnega vestnega delovanja obvaroval svoje naročnike neštetih vlomov, tako je tudi slučaj poskusnega vloma pri tvrdki Pipan & Komp., ki bi bil lahko naravnost katastrofalen, nov dokaz strokovnega delovanja I. Ljubljanskega zavoda za straženje in zaklepanje, ki zasluži vsako priznanje njegovih mnogoštevilnih naročnikov. Tvrdka Pipan & Komp. je oba uslužbenca omenjenega zavoda nagradila z znatno denarno podporo.

u— **Ogenj v Šiški.** Kakor smo poročali včeraj, je v mizarski delavnici Petra Bizjaka v Šiški na Celovški cesti 71 okrog polnoči nenadoma izbruhnil ogenj. Ogenj je zanetila bržkone strela. Višji stražnik Fran Tomšič se je okrog 23.30 nahajal pred Štepicevo hišo v Tržni ulici, ko je nenadoma močno treščilo. Na žici električne napeljave blizu Bizjakove delavnice je opazil električno iskro, ki je šinila po žici naprej. Tomšič je nato odšel kmalu proti stražnici, od koder pa je nenadoma opazil bruhniti iz strehe Bizjakove delavnice ognjene zublje. Istočasno so ogenj opazili tudi pekovski mojster Josip Pretnar, Mirko Štepic, mizarski vajenec Alojz Bizjak ter hlapec Miha Černe. Ogenj je že objel streho, ko je prihitela na lice mesta šišenska požarna bramba, ki je stopila takoj v akcijo. Ker je bila nevarnost velika, so takoj obvestili tudi ljubljansko gasilno postajo. Mestna motorna brizgalna je dospela na lice mesta po nekaj minutah. Skupnemu naporu gasilcev se je posrečilo požar pogasiti tekom dobre ure. Ogenj je nastal skoro gotovo na ta način, da je električna iskra šinila po napeljani žici v poslopje in vžgala pod streho nakopičeno žaganje. Po požaru povzročena škoda je krita z zavarovalnino.

u— **Nogavice** najceneje pri Dobeicu, Pred škofijo 15. 188

u— **Priporoča se delikatesna trgovina J. Buzzolini.** 1416

Iz Maribora

a— **Prihod patrijarha Dimitrija.** Včeraj dopoldne se je pripeljal z osebnim vlakom v Maribor v svojem salonskem vozu patrijarh Dimitrij. Na kolodvoru so ga pričakovali zastopniki civilnih in vojaških oblasti, med drugimi predsednik pravoslavne cerkvene občine Mijović, general Spasić, veliki župan dr. Schaubach, podžupan dr. Lipold in drugi zastopniki javnih oblasti.

a— **Nov poslanec v oblastni skupščini.** Ker je postal socijalistični oblastni poslanec mariborske skupščine g. Petejan narodni poslanec, mora odložiti mandat oblastnega poslanca. Na njegovo mesto pride železničar in svetnik mariborskega občinskega sveta g. Alojzij Čanžek, ki je kandidiral pri oblastnih volitvah na skupni listi s socijalisti kot zastopnik levega krila. Takrat bi bil izvoljen, če ne bi zadnji hip vložil g. Bernot svoje samostojne liste. Pri skupščinskih volitvah pa je bil g. Čanžek zopet kandidat komunistične liste in bo torej zanimivo, kakšno stališče bo zavzel v oblastni skupščini, kjer je tudi njegov sokandidat iz skupščinskih volitev, g. Möderndorfer, bivši učitelj v Mežici. Položaj se je sedaj torej v toliko spremenil, da bodo imeli socijalisti, ki so faktično močnejši, v mariborski oblastni skupščini samo eno

za poslanca, g. šolskega upravitelja Viktorja Grčarja, komunisti - bernotovci pa dva, če se bo g. Čanžek res pridružil Möderndorferju, kar pa še ni gotovo.

a— **Magistratne poneverbe pred poroto.** V ponedeljek dne 26. septembra začne mariborska porota z jesenskim zasedanjem. Razpisanih je že nad 10 razprav. Poleg senzacijonelne druge razprave radi umora finančnega stražnika Janka Resnika, ki bo zadnja, se bosta vršili tudi dve razpravi radi uradnih poneverb denarja pri mestnih magistratih v Ptuju in Mariboru. Prva, proti uradniku ptujskega magistrata, Mihaelu Menoniju, ima že tudi politično ozadje. Ko se je namreč vršila preiskava proti Menoniju, so se naenkrat tudi ptujski klerikalci v občinskem svetu zvezali z Nemci in izrekli županu nezaupnico, češ, da ni zadostno nadzoroval Menonija. Sodna preiskava pa je dognala, da je bila to grda demagogija, ker so občinski svetniki vseh strank ponovno revidirali blagajniške posle Menonija, kateremu pa se je kljub temu posrečilo občini poneveriti 266.000 Din. Razprava proti Menoniju se bo vršila dne 30. septembra in sta vabljena kot priči k razpravi tudi ptujski župan dr. Senčar in ravnatelj ptujske hranilnice g. Ivan Kasper, ki je revidiral Menonija in dognal poneverbo. Še prej, dne 28. septembra, pa se bo vršila porotna razprava proti uradniku mariborskega magistrata Dragu Biščaku, ki je tudi poneveril mariborski občini v službi nad 10.000 Din, ne da bi mariborski klerikalci pozvali svojega župana, da odstopi, ker ni zadostno nadzoroval Draga Biščaka, ampak ga celo obdržal v službi še tudi potem, ko je že zvedel, da je bil Biščak poprej odpuščen pri železnici radi istega delikta. Drago Biščak je poneveril denar, ki ga je inkasiral od strank za mestno tovorninsko davščino.

a— **Otvoritev angleških tečajev.** Angleški krožek v Mariboru otvori svoje običajne tečaje, t. j. začetniškega in nadaljevalnega, dne 3. oktobra v državni realki. Ure ob ponedeljkih in četrtkih od pol 19. do pol 20. Interesenti naj prijavijo udeležbo z dopisnico na »Angleški krožek«, državna realka, Maribor. Interesenti za event. konverzacijski tečaj naj se prijavijo pri klubovem knjižničarju v »Vesni« ob petkih od pol 18. do 20. ure. 1423

a— **Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in bližnjo okolico** sklicuje za petek dne 30. septembra ob 20. javen shod pri Götzu (v lopi). Društvo vabi tudi vse strokovne organizacije, da se udeleže javnega zborovanja po svojih zastopnikih.

a— **Modni salon. Eliza Šerak** in dr. se priporoča cenjenim damam. Postrežba točna. Cene nizke. — **Maribor, Trubarjeva ulica 7.** 1426

Iz Celja

e— **Patrijarh Dimitrije v Celju.** Nj. Sv. patrijarh Dimitrije, poglavar pravoslavne cerkve, se pripelje danes popoldne ob pol 16. z brzovlakom iz Maribora v Celje. Na celjskem kolodvoru bo svečan sprejem, ki ga priredi celjska pravoslavna občina. Sprejema se udeležijo predstavniki civilnih in vojaških oblasti. Nj. Sv. patrijarh se bo podal od kolodvora v vojašnico Kralja Petra na Dečkovem trgu, kjer bo opravil kratko molitev v pravoslavni kapelici. Po obisku v vojašnici bo šel g. patrijarh v svoj stan v Jurčičevi ulici. V ponedeljek dopoldne ob 9. bo opravil patrijarh svečano liturgijo v pravoslavni kapeli, od 10. do pol 11. bo sprejemal v Oficirskem domu zastopnike korporacij. Ob 12. bo obed, katerega mu priredi komandant mesta in predsednik pravoslavne občine g. polkovnik Naumović. Nj. Sv. patrijarh se odpelje iz Celja z brzovlakom zopet ob pol 16. proti Ljubljani. Celjsko prebivalstvo naj se udeleži v polnem številu sprejema!

e— **Razvitje prapora Orjune — »Gaberje«.** V včerajšnjem poročilu se nam je vrinila neljuba pomota. Razvitje se vrši v nedeljo dne 2. oktobra, ne pa 14 oktobra. Kakor čujemo, je policijska oblast dovolila ves program, razven sprevoda po mestu. Radi tega bo zbirališče Orjunašev pred Sokolskim domom v Gaberju. Odpade sprevod izpred Narodnega doma v Gaberje, sprevod izpred kolodvora v Gaberje, kakor tudi bakljada po mestu na predvečer.

Iz Litije

i— *Lojalno priznanje.* Svoj čas smo ožigosali hišo pri litijskem mostu, da je v stanju, ki napravi na tujca pri vhodu v Litijo slab utis. Te dni pa je dogotovil sedanji lastnik hiše, g. Franko Cerar celotno renovacijo svojega poslopja. Na vzhodni strani z glavne ceste pa je uredil lične kavarniške prostore, ki jih je litijska publika že ob otvoritvi z odobravanjem posetila. Podjetnosti g. Cerarja pa želimo obilo uspeha.

i— *Pobijanje pijanosti in nespodobnega vedenja.* Litijskemu sreskemu poglavarju prihaja nešteto ovadb od posameznih žandarmerijskih stanic iz vsega sreza, da se je v zadnjem času jako razpaslo pijančevanje in iz tega izvirajoče nespodobno obnašanje. Kakor čujemo se postopa proti ovadenim z najstrožjo mero, kar popolnoma odobravamo. Potrebno pa bi bilo, da se strne vsa javnost, da se slični dogodki zatro, posebno priporočljiv pa bi bil boj ostudnim in nespodobnim kletvam, ki so večinoma laškega izvora.

i— *Pevski «Zvon» v Šmartnem.* Šmarsko pevsko društvo je že začelo z rednimi vajami. Petje vodi g. Mislej Janko iz Ljubljane. Dne 2. oktobra prirede Zvonaši svoj javni nastop.

i— *Sprejem v aktivno službovanje.* Žandarmerijski podporučnik g. Brano Popović, vodnik litijskega voda je položil kot edini kandidat ta teden pred beograjsko izpitno komisijo izpit za aktivnega žandarmerijskega oficirja. Častniku, ki si je pridobil po svoji objektivnosti in kulantnem zadržanju simpatije vse tukajšnje javnosti, iskreno čestitamo.

i— *Obiski na velesejmu.* Ljubljanska jesenska pokrajinska razstava privablja mnogobrojne posetnike iz vsega litijskega okraja. Vrše se tudi obiski v skupinah, na poučni izlet pa je odšla tudi litijska in zagorska šola. Da taki izleti jako razširjajo duševno obzorje dece, je pač popolnoma umljivo in poučne izlete razstav priporoča tudi nova «delovna šola».

Iz Zagorja

z— *Gibanje sadjarjev.* Danes, v nedeljo, priredi zagorska podružnica kmetijskega društva predavanje o sadjarstvu. Poročal bo kmetijski referent sreskega poglavarstva iz Krškega. Po predavanju sledi podružnični občni zbor. Apeliramo na vse člane, da se občnega zbora sigurno udeleže, k predavanju pa so vabljeni vsi, ki se zanimajo za sadjarstvo, to prevažno panogo našega gospodarstva.

z— *Ustanovitev šahovskega kluba.* Zagorski šahisti so ta teden ustvarili svojo organizacijo. Početki obetajo klubu bodočnost, saj šteje že 16 agilnih članov. Igralni dnevi so določeni na nedeljo dopoldne in v četrtek zvečer; takrat se sprejemajo tudi novi člani. Klubov predsednik g. učitelj Janez Kopriva je pooblaščen, da se dogovori z litijskim šahovskim klubom radi medklubskega turnirja. Šahistom se torej obeta zanimiva zimska sezona.

z— *Davek na rud. upokojence.* Veliko razburjenje je nastalo v tuk. revirju radi odmerjenega davka na pokojnine rudarjev. Obdavčeni so posamezniki od 400 do 700 Din, in ta znesek bi jim od pokojnine morala odtegovati tuk. bratovska skladnica. Vodstvo tuk. skladnice se je obrnilo na Glavno vodstvo brat. skladnice v Ljubljani, je-li upravičeno, da se davek upokojencem odteguje pri izplačilu pokojnin. Vsa odgovornost se pripisuje klerikalni politiki, in je samo ob sebi umevno, da se čuje marsikatera pikra od pristašev, ki so dosedaj s kroglicami podpirali zafurano klerikalno politiko.

z— *Sokolova tombola.* Sokolsko društvo priredi v nedeljo, 2. oktobra popoldne ob 15. javno tombolo. Dobitki so vredni 25 tisoč dinarjev, (spalnica, kolo, prašiček, šivalni stroj in še nad 200 ostalih dobitkov). V Zagorju prodajajo tablice poverjeniki tombolskega odseka, na Savi pa ses. Marija Berdajs. Kdor želi sreče, naj pride 2. oktobra v Zagorje.

z— *Klerikalna maščevalnost.* Ker so pri volitvah v Narodno skupščino v Zagorju in okolici glasovi naprednega bloka narasli, se sedaj klerikalci maščujejo nad osebami, ki niso volile klerikalne liste. Te dni je prejelo več oseb dopis od posojilnice s podpisom kaplana Tiringerja, ki jim s kratkim rokom odpoveduje posojilo, katerega so pred leti dobili. Res lepa je svoboda in ljubezen do bližnjega, ki jo goreče oznanjujejo, izpolnujejo pa le, če jim gre v politično korist.

OBLAČILA tvrdke J. Maček
Ljubljana, Aleksandrova 12
so najboljša in najcenejša.

Zadnja dva dneva ljubljanske pokrajinske razstave

Včeraj si je ogledalo razstavo blizu 7000 ljudi. — Zaradi razstave konj in konjskih dirk se obeta za danes rekordni obisk. — Veselje Malega pratra.

Naša pokrajinska razstava se bliža koncu. Še danes v nedeljo in jutri v pondeljek, potem pa bo zopet nastopil grobni mir na prostoru, kjer so valovile vse te dni velike množice gledalcev vseh slojev in menda iz vseh krajev Slovenije. Vsi so se zanimali za vse razstavne oddelke, vendar je še vsak oddelek imel svoje specijalne interesirance. Najlepši del razstave, to je vrtnarski, ki so ga priredili nadvse okusno naši ljubljanski vrtnarji, je žel največ priznanja in to ne samo od ženskega spola, ki ima že po prirodi več smisla za cvetje, nego tudi od krepkejšega spola. Menda vsak možak, še tako čemeren in siten, se je moral razorožiti za tiste trenutke, ko je napravil sprehod po cvetnem gaju.

Kmetijska razstava, ki tvori najobsežnejši del, je seveda bolj prozaična, a je najkoristnejša in nam predstavlja dobrine, ki jih potrebuje človek za vsakdanje življenje. Sadje, zelenjava, med, sir, maslo, vino in kmetijski stroji so imeli izredno mnogo interesentov in so se zato tudi sklepale nepričakovano številne kupčije v teh predmetih.

Naj današnje gledalce opozorimo še na gledališko razstavo (razvoj slovenskega gledališča), higijensko razstavo, radio, esperanto, gradbeno razstavo in zlasti na današnjo razstavo konj, ki se bo vršila dopoldne na velesejmskem prostoru. Razstavljenih bo 11 toplokrvnih in mrzlokrvnih kobil, 2 žrebeti, 13 plemenskih toplokrvnih in mrzlokrvnih kobil brez žrebet, 18 triletnih in štiriletnih toplokrvnih, odnosno mrzlokrvnih žrebic, 10 dvoletnih toplokrvnih, odnosno mrzlokrvnih žrebic, 11 enoletnih toplokrvnih in mrzlokrvnih žrebic, 9 toplokrvnih žrebcev, 9 mrzlokrvnih žrebcev, 5 gospodarskih konj, 10 žrebcev iz državne žrebčarne na Selu in mnogo dirkalnih konj, ki se bodo popoldne udeležili velikih konjskih dirk na vojaškem vežbališču.

Vsi ti konji so lep izbran materijal, ki bo gotovo vzbujal zanimanje vseh gledalcev. Zaradi te razstave se pričakuje za danes velik poset iz vse Slovenije in če bo lepo vreme, bomo imeli morda nov posetni rekord.

Včeraj je bilo na sejmišču zelo živahno — znak, da so prišli že nedeljski gostje. Vreme je malo kljubovalo, vendar ne preveč. Vseh gledalcev je bilo kakšnih 7000. Vmes je bilo zopet precej šolske mladine.

Da je te dni izredno dobro odrezal Mali prater, je razumljivo in nič zlega ni, če si človek včasih zaželi malo burkaste zabave, se otrese vseh predsodkov in tam pred ljudmi, ki iščejo samo smešnih prizorov, zajaše konjička na vrtiljaku.

Tisti tobogan, ki so ga Ljubljančani krstili za to-ga-bom, je bil center vsega malopraterskega vrvenja. Največ zabave so imeli pri teh visokih rogovilah gledalci, mnogo več nego aktivni udeleženci igre, na katerih nerodnosti so se gledalci brez usmiljenja krohotali. Če se je na tistem platnu, ki vleče ljudi navzgor, postavil na glavo možak, še ni bila taka nesreča, če se je pa to zgodilo kakšni pogumni punci, ki je hotela brez pomoči na vrh — saj veste, da to ni bilo prijetno, njej namreč.

Ciklonsko kolo, katero Ljubljančani imenujejo menda zaradi lažje izgovorjave tudi vražje kolo, je bilo za Ljubljano novost. Strašno se je sukalo to kolo in vozilo ljudi naravnost v «Kolofonijo». Od ljudi, ki nimajo čvrstih želodcev, je sem in tja zahtevalo tudi davek. «Ni prijetna ta vožnja», so hiteli zatrjevati kolofonski potniki, ki so se pa vedno zopet podali v «Kolofonijo», da natančneje proučijo, zakaj na tej vožnji ni mogoče obdržati glave v pokončni legi.

Poleg komedije z najdebelejšo žensko sveta je stal silomer, ki je pokazal, da čvrsti slovenski Janez skoro vedno zbije tistega zlodja na vrh. Mož zaušničar gleda tako silno bedasto in topo, da ne zasluži drugega kakor zaušnice, ki v kilogramih pokažejo silo pesti. Hvala Bogu, pesti slovenske so krepke. Še lastnik moža zaušničarja je tega mnenja. Ne bo še kmalu izumrl naš rod!

Vsega, kar se vidi na našem Malem pratru, ki si je pol svojega imena izposodil od slavnega dunajskega Pratra, ne maramo povedati. Danes in jutri je še čas, da pridete sami na pokrajinsko razstavo ter si poleg resnih strani privoščite še čarov Malega pratra, ki bo še na zadnji dan, to je v pondeljek zvečer, prav vesel, kajti imeli bomo lepotno konkurenco in bosta prvi dve najlepši lepotici bogato obdarovani.

Pri pokušanju vina

Tekma debeluharjev, najlepših nožic in največjih nog

je snoči pri Dolničarju v Malem pratru na pokrajinski razstavi zbrala veliko množico, ki je z največjim spoštovanjem občudovala impozantne monumentalne oblike težkih konkurentov. Daleč je vse prekosil gospod Joško Jelovšek z Vrhnike s svojimi 140 kilami, priznanje za svoje talente je pa sprejel tudi g. Marjan Janc, ki se v svojem 17 letu ponaša že s 101 kilo. Gotovo te številke pomenijo, da pri nas še niso izumrli orjaki, niti požrtvovanje, zakaj nabava in vzdrževanje tako obsežnega okrasa moške lepote, je danes v teh hudo obdavčenih časih zelo drag sport.

Zanimanje občinstva je doseglo višek pri prekrasnih nožicah najelegantnejših oblik in najpravilnejših proporcij. Na žalost so pa naše dame tako skromne in morebiti tudi sramežljive, da je bilo število tekmovalk tako malo, da bi človek skoraj mislil, da v Ljubljani ni lepih nog. Rezultati tekme, oprti na krute številke najpreciznejšega merjenja, so pa dokazali, da se Ljubljana resnično lahko ponaša z najlepšimi nožicami. Prvo nagrado je razsodišče, ki sta bili v njem zastopani tudi dve dami, priznalo soglasno gdč. Dragi Hafnerjevi, priznanje pa gospej Mici Zajčevi, za najmanjšo nožico je pa izreklo priznanje gdč. Marici Dolničarjevi, ter za lepo obliko gdč. Lei Engelmannovi, kar je občinstvo sprejelo z gromovitimi ovacijami. Da se nožice čim najbolj uveljavijo, so tekmovali še gospodje z največjimi nogami, res s pravimi čolni, saj je 47 že visoka številka čevlja. Bilo jih je kar več, a nagrado je sprejel g. Luka Bergant, ki pa za svojo osebo nima prav nič preveliko noge.

Obisk je bil tako številen, da je bila Dolničarjeva restavracija mnogo premajhna in bo uprava velesejma morala za prihodnje razstave poskrbeti za večje in zaprte lokale, da bodo imeli pri podobnih tekmah vsi gledalci užitek.

Najdebelejša žena sveta in silomer

Sport

Lahkoatletsko prvenstvo Slovenije

Atleti Ilirije — ne startajo. — Organizacija — pod kritiko.

Za včeraj ob 15. napovedani lahkoatletski dvomatch med Ilirijo in Primorjem, ki naj bi bil nudil revijo našega odličnega lahkoatletskega materijala, se je po krivdi prireditelja in nesportske geste SK Ilirije razvil v pravcato farso. — Prostor SK Ilirije, ki ga je deževje mestoma razmočilo in pokvarilo priprave ob pričetku mitinga, ni bil dovoljno prirejen, tako da so morali prireditelji naknadno čistiti proge in meriti razdalje. Že to dejstvo je vplivalo na sodelujoče in precej številne gledalce zelo mučno. Tembolj je bilo upravičeno ogorčenje, ko je SK Ilirija oficijelno izjavila, da s svojimi atleti — ne starta. Ta korak utemeljujejo v okolici lahkoatletske sekcije s tem, češ da je hotelo Primorje startati s tekačem Kumerjem, članom zagrebškega Marathona, ki je bil nedavno čitan za ASK Primorje s pravom nastopa dne 12. marca 1928. Po naši sodbi bi imenovani tekač ne smel startati; nikakor pa ne gre, da bi o tem razsojal klub, ki sodeluje na dvomatchu, temveč razsodišče ozir. v drugi instanci savez. Vsled naknadnih priprav in raznih tolmačenj ozir. pogajanj — tudi med publiko — se je pričetek mitinga zavlekel preko ene ure. Večji del publike je med tem zapustil igrišče in zahteval, da pokaže prireditelju vse svoje omalovaževanje, tudi denar za plačane vstopnice nazaj. Prireditev se je nato vršila pod vodstvom vrhovnega sodnika g. Slamiča dovolj hitro in brez incidentov. Slišati pa je bilo mnogo protestov, češ da primanjkuje najrazličnejših priprav. Razpoloženju atletov in vsemu aranžmanu primerni so tudi rezultati, in sicer na: *100 m:* 1. dr. Perpar 14.4; 2. Weibl (diskvalificiran). *Skok v višino:* 1. Medica 140, 2. Svetic 120. *Met krogle:* 1. Slamič 10.15, 2. Petkovšek 10.035. *1500 m:* 1. Žorga 4:33.4, 2. Perko. *Met kopja:* 1. Petkovšek 43.83, 2. Slamič 38.10. *400 m:* 1. Furlan 54.6, 2. Petkovšek (diskvalificiran). *Skoka v daljavo* radi nemogočega terena ni bilo mogoče izvajati. Stafeta 4 × 100 m ni nastopila.

Glavna krivda, da je včerajšnja prireditev padla na tak nivo, pade pa v prvi vrsti na naš JLAS, ki tudi topot — kljub pravočasnemu obvestilu — ni smatral za potrebno, da odpošlje na to važno prireditev svojega delegata. Brez dvoma bi bila prireditev pod energično roko nevtralne in razsodne osebe potekla brez scen, ki rušijo temelje našega lahkoatletskega sporta. To bodi zadnji apel savezu, da naj reši, kar se rešiti dá!

Tekmovanje se danes ob 16. nadaljuje.

Jadran : Primorje in Hermes : Slovan

Danes ob 14.30 ozir. 16.15 na igrišču ASK Primorja

V I. razredu se sestanejo danes štiri enako močna moštva, ki se vsa nahajajo v dobri formi. Izid današnjih tekem med *Jadranom* in *Primorjem* ter med *Hermesom* in *Slovanom* je negotov; pričakovati je torej z gotovostjo napetih in zanimivih iger. Za vse štiri klube je izid II. kola posebno važen za pozicijo v prvenstveni tabeli. — Od rezervnih tekem obeta več srečanje med Hermesom in Slovanom. Rezerva Primorja bo predvidoma lahko obvladala Jadranovo rezervo.

V II. razredu absolvirata svojo prvenstveno tekmo *Reka* in *Svoboda*, najboljši moštvi v tej skupini. Tudi ta dva nasprotnika sta si zelo enaka.

Tekme se vrše v sledečem redu: na igrišču Primorja ob 10.: Jadran rez. : Primorje rez., ob 14.30 Jadran : Primorje, ob 16.15 Hermes : Slovan; na igrišču Ilirije ob 10.: Reka : Svoboda, ob 14. Hermes rez. : Slovan rez.

Kolesarska dirka za gorsko prvenstvo Slovenije

Danes se vrši kolesarska dirka za *«Gorsko prvenstvo Slovenije»* na Vrhniki, in sicer s startom pri km 20 in ciljem pri km 26 državne ceste proti Logatcu. Dirkalna proga je v najboljšem stanju ter se vrši dirka ob vsakem vremenu. Gorsko prvenstvo Slovenije je vsakoletna tradicijonalna dirka celokupnega kolesarstva Slovenije. V letih 1921. do 1924. se je vršila ta dirka na gorski poti Podlipa - Smrečje (km 9), ki je za kolesarske tekme tudi mnogo bolj prikladna ter tudi neprimerno težja vsled večje višinske razlike in dolžine proge. Vremenske nezgode pa so to progo zelo pokvarile, tako da ni sposobna za tako prireditev. Start je danes ob 15., tako da bodo lahko ljubljanski izletniki še pravočasno dospeli na cilj. Prva točka je dirka juniorjev kolesarske sekcije vrhniškega sportnega kluba, druga točka skupina juniorjev za gorsko prvenstvo Slovenije in tretja točka je glavna dirka prvorazrednih dirkačev. Pričakovati je najostrejšega boja med starima favoritoma Kosmatinom in Šolarjem. V letošnji sezoni so se pojavili še drugi prvovrstni dirkači Gjorgjević, Prodan, Abulnar ,Breznik itd., ki se bodo tudi resno potrudili za dober placement. Prijavljenih je skupno okoli 50 dirkačev, kar pomeni velik napredek. — Kolesarska sekcija vrhniškega sportnega kluba je zelo agilna ter priredi takoj po dirki propagandni sprevod dirkačev po Vrhniki z godbo. Med sprevodom se vrši nagovor kolesarstvu na trgu, pozneje pa sportna zabava z razglasitvijo rezultatov. Sportnemu občinstvu se torej nudi izredni sportni užitek.

Včerajšnji nogomet na Dunaju. WAC : Hertha 2 : 0 (0 : 0), Rapid : BAC 6 : 4 (2 : 3), Sporklub : Hakoah 4 : 2 (3 : 2).

Kaj igrajo drugod? V Zagrebu se vrši nog. tekma Madžarska : Jugoslavija; sodi g. Retschuny. — V Beogradu gostuje zagrebški Hašk proti BSK-u. — V Budimpešti se vrši 60. reprezentativna tekma med Madžarsko in Avstrijo. — Na Dunaju igrata mestni reprezentanci Dunaja in Budimpešte.

Zagrebška Viktorija v Mariboru. Namesto napovedanih tekem Concordie, oziroma Rapida, bo danes popoldne gostovalo v Mariboru prvorazredno zagrebško moštvo Viktorije, o katerega dobri kvaliteti nam priča dejstvo, da razpolaga celo z reprezentativnimi igralci, ki čestokrat nastopajo za državno reprezentanco. Vsekakor se računa, da bo potek tekme izredno zanimiv. Pričetek tekme je določen na 15. uro. Sodil bo g. Nemec. Predtekmo bo odigrala rezerva Maribora z rezervo Svobode. Sodil bo g. Marinič.

Zveza kolesarskih društev za mariborsko oblast priredi jutri v nedeljo «Lov na lisico». Skrivališče lisice je določeno v Ptujskem gozdu. Odhod lisice je določen na 13. uro z Glavnega trga v Mariboru. Zasledovalci oziroma lovci gredo točno ob 14. uri, ravnotako z Glavnega trga. Lisica se lahko skrije povsod v določenem rajonu Ptujskega gozda, razen v poslopjih. Prijavnina stane za člana 3 Din. Kdor bo lisico vjel, oziroma se vsaj dotaknil njenega kolesa na skrivališču, dobi darilo, ki je izloženo v oknu tvrdke Moravec v vrednosti 400 Din. V primeru, da lisice nikdo ne najde do 17. ure, se darilo lisici. Vsi lovci se nato po 17. uri zberejo v gostilni Wrus pri Sv. Miklavžu. Lova se lahko udeleže vsi včlanjeni klubi, kakor tudi po njih vpeljani gosti.

Službene objave LNP. (Iz seje posl. odbora z dne 21. IX. 1927.) Nadaljevanje: Verificirajo se *s pravom nastopa dne 30. IX.* za SK Slovan: Kernc Ivan; za SK Svobodo (Mbor): Efferl Roman; za ŽSK Hermes: Sammer Franc, Magolič Samo, Trobevšek Lado; za SK Natakar: Bončar Fr., Jančar Viktor, Rist Manfred, Savenc Janko, Savenc Stanko, Sintič Anton, Zupan Rajko; za SK Ptuj: Brumen Maks; za ISSK Maribor: Pezdiček Andrej, Pliberšek Mirko, Novšak Maks. Dalje se verificira *s pravom nastopa dne 23. marca 1928.* za SK Svoboda (Ljubljana) Boncelj Franc; navedenemu igralcu se po § 10. o. p. obenem dovoli takojšnje nastopanje za SK Svobodo v prijateljskih tekmah. — Na znanje se vzame dopis JNSa z dne 14. t. m. št. 616 glasom katerega vrača upr. odbor JNSa igr. Pavlu Zemljaku na osnovi njegove prošnje amatersko kvalifikacijo. — Prijavnica istega igralca za ASK Primorje se zavrne, ker ji ni priložena odpustnica prejšnjega kluba in taksa 100 Din; ASK Primorje se v tej zadevi obvešča, da obravnava posl. odbor prijavo igr. Zemljaka kot običajen prestop iz kluba v klub. — SK Natakar odjavlja igralce Koncilja Pavel, Kovačevič Franjo, Marušič Stjepan, Samič Milan, Brüfach Vlado. — (Iz seje kaz. odbora dne 23. IX.) po § 35. kaz. pr. JNSa se kaznujeta igr. Slamič Herman in Jančigaj (ASK Primorje) vsled prestopkov pri tekmi dne 8. IX. vsak z enomesečno zabrano igre in sicer od 25. IX. do 25. X. t. l. Po § 25. kaz. pr. se kaznuje igr. Čamernik A. (ASK Primorje) vsled prestopka po tekmi dne 8. IX. s trimesečno zabrano igre in sicer od 14. IX. do 14. XII. t. l. — Po istem § se kaznuje igr. Habicht II (ŽSK Hermes) vsled prestopka pri tekmi dne 28. VIII. z enomesečno zabrano igre, in sicer od 14. IX. do 14. X. t. l. — Po § 34. kaz. pr. se izreka igr. Cimperman (SK Reka) zabrana igre do nadaljnega, dokler se ne odzove pozivu kaz. odbora. - Tajnik II.

Službeno iz upravnega odbora JHSa. Na vakantno mesto odbornika po g. nadsvetniku Deklevi se kooptira na predlog g. Baltezarja g. Kemperle. Prvenstveno tekmovanje se mora brezpogojno zaključiti z dnem 2. X. 1927., ker se po tem terminu prične tekmovanje za državno prvenstvo. Imena verificiranih klubov in igralk v področju podsaveza javite v smislu sejnega zapisnika X. redne seje. — Tekmovanje za državno prvenstvo. — Tekmuje se po cup-sistemu. — Za I. kolo sta izžrebana prvaka BHP in ZHP. Tekma se vrši v Beogradu dne 9. X. 1927. Tekmo sodi g. Baltezar. Delegat JHSa g. ing. Stojadinović. — II. kolo (finale) zmagovalec I. kola nastopi proti prvaku LHP v sedežu JHSa v Ljubljani, dne 27. X. — Ostale propozicije objavimo pravočasno.

Redna seja upravnega odbora JHSa se vrši dne 26. (v pondeljek) ob pol 21. zvečer v Emoni. Prosim točnost! — Predsednik.

Koturaški Savez SHS, pododbora Ljubljana. Danes se vrši dirka za «Gorsko prvenstvo Slovenije» na Vrhniki. Dirkači se opozarjajo, da se javijo točno ob 14. sportni komisiji, ki posluje v gostilni Mantua. Istotam je garderoba in lokal za masažo. Odredbam vodstva dirke se je strogo pokoriti. Dirka se vrši nepreklicno in ob vsakem vremenu. Po dirki se morajo vsi prijavljeni dirkači brezpogojno udeležiti skupne povorke. — Pododbora Ljubljana.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Važen sestanek članstva nogometne sekcije se vrši jutri, v pondeljek ob 20. v posebni sobi kavarne «Evropa». Za I. skupino in za seniorje udeležba obvezna! Dnevni red: klubov občni zbor 28. t. m. — Načelnik.

ASK Primorje, lahkoatletska sekcija. Danes se prične dvomatch ob 16. uri. Sledeči atleti morajo biti na igrišču najpozneje ob 15.30: dr. Perpar, Stolfa, Furlan, Puc, Močan, Slamič, Rovan, Petkovšek, Cimperman, Žorga, Kumer, Pinterič, Kermavner, Slapničar, Perko, Weibl, Janowsky, Medica, Gg. Korošec, Vončina, Saksida, Rovan Ljudevit, Baltič, Stolfa Vladimir naj bodo na igrišču najpozneje ob 15. uri. Reditelji: Smerke, Gerbec, Perovič, Anžlovar in Korče naj bodo na igrišču najpozneje ob 13.45 uri, kjer naj se javijo sav. sodniku Savu-Sancinu. — Tajnik.

ŽSK Hermes. Postava proti Slovanu: Novak, Sernec, Klančnik, Prešern, Marinko, Draksler, Kos, Jožek, Vilček, Binček, Ložar I, Ložar II, Jeglič. Imenovani morajo biti točno ob 15. v klub. lokalu «Perutninski zavod» v svrho razdelitve opreme in razgovora. — Načelnik.

SK Svoboda, Ljubljana. Jutri ob 10 prvenstvena tekma s SK Reko na igrišču Ilirije. Razen igralcev, ki so bili že osebno obveščeni, morajo biti najkasneje ob pol 10. v garderobi Ilirije še: Breznik, Jesenko, Potrato in Kovač Rado. Za reditelje se določajo: Kovač P., Vičič in Skapin. Stranski sodnik: Gjud. — Načelnik nog. sekcije.

Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija. Ob priliki dirke za «Gorsko prvenstvo Slovenije» se kvalificira «klubsko gorsko prvenstvo 1927». Prvaku darilo, drugi, tretji, četrti in peti kolajne. Splošna določila ista kot v razpisu ljubljanskih pododborov. Odbor.

Kolesarsko društvo «Perun» poziva vse svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži «Lova na lisico». Zbirališče ob 13.45 na Glavnem trgu.

Sekcija «Perun» Slov. Bistrica poziva članstvo, da se udeleži polnoštevilno «Lova na lisico». Vsi člani morajo biti ob 13.45 uri v Mariboru na Glavnem trgu.

SK Slovan, težko atletska sekcija opozarja ponovno vse članstvo na sestanek, kateri se vrši v četrtek 29. t. m. točno ob 20. uri pri Lloydu, ter na tozadevne objave na klubovi deski. — Načelnik.

Iz življenja in sveta

Kongres Ameriških legij v Parizu

Pariz, 22. septembra.

Že nad mesec dni prihajajo vsak dan v Pariz večje skupine bivših borcev iz Amerike. Za 19. t. m. je bil tu sklican kongres Ameriške legije. Do 17. septembra se je v Parizu zbralo nad 30 tisoč mož, deloma legijonarjev, deloma članov njihovih rodbin.

Pariz — oficijelni in neoficijelni — se je pripravil, da čim lepše sprejme tovariše v boju za pravice človeka in

K legijonarskim slavnostim v Parizu
Glavni stan ameriške legije v Indianopolisu (Zedinjene države.)

ta svobodo naroda. Čeprav marsikatera hiša ni izvesila zastave, vendar je bilo desetkrat več onih, ki so bile okrašene s francoskimi trikolorami in ameriškimi prapori. Velike trgovine in javna poslopja pa so bila ozaljšana kakor cvetoče poljane. Od trga Jene preko Etoila, trga Concorde skozi ulico Rivoli tja do magistrata in bulvarjev se je vse vilo v praporih. Hiše, obeliski, stolpi so bili kot nepretrgana veriga zastav in električnih žarnic. Nočna iluminacija dne 18. in 19. septembra je bila tako divotna, da je iznenadila slehernega parad in slavnosti vajenega Parižana. Krasen je bil pogled na žareče nebo iz kakega mračnega kvarta: bila je podoba, kakor da se iz Pariza dvigajo plameni.

Svečani defilé ameriških legijonarjev se je začel 19. septembra. Prvi legijonarji so kremili z mesta ob dveh popoldne in so korakali po ulicah do pol sedmih zvečer. Pet ur in pol! To je bila revija noš, zakaj vsaka država ameriške Unije ima posebno uniformo. Med oddelki legijonarjev je korakalo 28 godb. Vse to je napravljalo na Parižane in tujce v Parizu nepopisen vtis. Defiléja kar ni hotelo biti konec; vil se je na kilometre v daljavo, množica, ki je stala v špalirju ob strani, pa jim je neprenehoma vzklikala.

Istega dne popoldne se je vršil slavnostni kongres ameriških legij. Kongres je otvoril francoski maršal Foch, zvečer pa je bil banket bivših francoskih bojevnikov. Pojedina je bila na dvorišču Invalidov. Predstavite si množico 4200 legijonarjev za mizami! Pravijo, da je bila to največja zbrana družba, kar jih je kdaj pogostil Pariz.

Tudi francoska vlada ni pozabila gostov in je priredila banket na čast štabu ameriških legijonarjev. Večerje se je udeležilo kakih 600 oseb. Na obeh banketih so bili izrečeni lepi govori, ki so od začetka do kraja povdarjali bratstvo Francije in Amerike v svetovni vojni. Francozi zlasti niso pozabili naglašati Wilsonove akcije in ameriške pomoči.

Kongresisti so zborovali še 20. in 21. septembra ter so potom delegatov iz vseh držav ameriške Unije sprejeli več sklepov internega značaja.

Ostali čas bivanja na francoskih tleh so legijonarji porabili za poset bojišč na francoski fronti med svetovno vojno.

V samem obisku legijonarjev je mnogo zanimivih momentov in mnogo velezanimivih statističnih podatkov:

Za razsvetljavo avenije Champs - Elysées je bilo v rabi 6732 električnih žarnic, za Etoile pa 3705. Odstotek postane pomemben šele, če pomislimo, da se porabi za razsvetljavo celokupnega Pariza 70 tisoč žarnic. Od Etoila do magistrata jih je gorelo najmanj 70.000.

Na banketu 4200 legijonarjev na dvorišču Invalidov je streglo 840 natakarjev. Samo za majonezo se je porabilo 2400 jajc.

V svojem govoru je izrekel maršal Foch med drugim tudi te-le besede:

Rusija je položila orožje, Rumunija je bila premagana, Italija se je popolnoma izčrpala, v francosko vojsko se je že vtihotapljala nedisciplina. Takrat je stopila na plan Amerika in je spregovorila svojo veliko besedo.

Ko je ameriški general Pershing dospel s štabom Legij na kolodvor Invalidov (ta postaja služi za sprejem suverenov in višjih diplomatov), je vprašal svojega adjutanta, kje je bronasta palma. Bilo je namreč določeno, da pojde general najprej na grob Neznanega junaka in se pokloni njegovemu spominu. Adjutant je začel preiskovati prtljago — palme ni bilo nikjer. Vsi, s tujimi diplomati na čelu, so se morali podvreči strogi preiskavi. Uspeh je bil negativen. Palma je ostala na ladji ali celo v Ameriki.

Francoski odbor za sprejem legijonarjev je izdal posebno spomenico v razkošni opremi in z zlatimi platnicami ter s francosko trikoloro. Program je bil natisnjen na 200 straneh! Pridejan je bil vodič po Parizu in okolici ter po bojiščih. Seveda niso manjkale tudi slike zaslužnih borcev in večjih osebnosti, celega ameriškega štaba s Pershingom in z generaliteto francoske armade med svetovno vojno. In poleg tega spominske črtice. Vse to bodo odnesli ameriški legijonarji domov in bodo še poznim rodovom pripovedovali, kako so jih sprejemali v Parizu, srcu Francije.

J. Skrbinov.

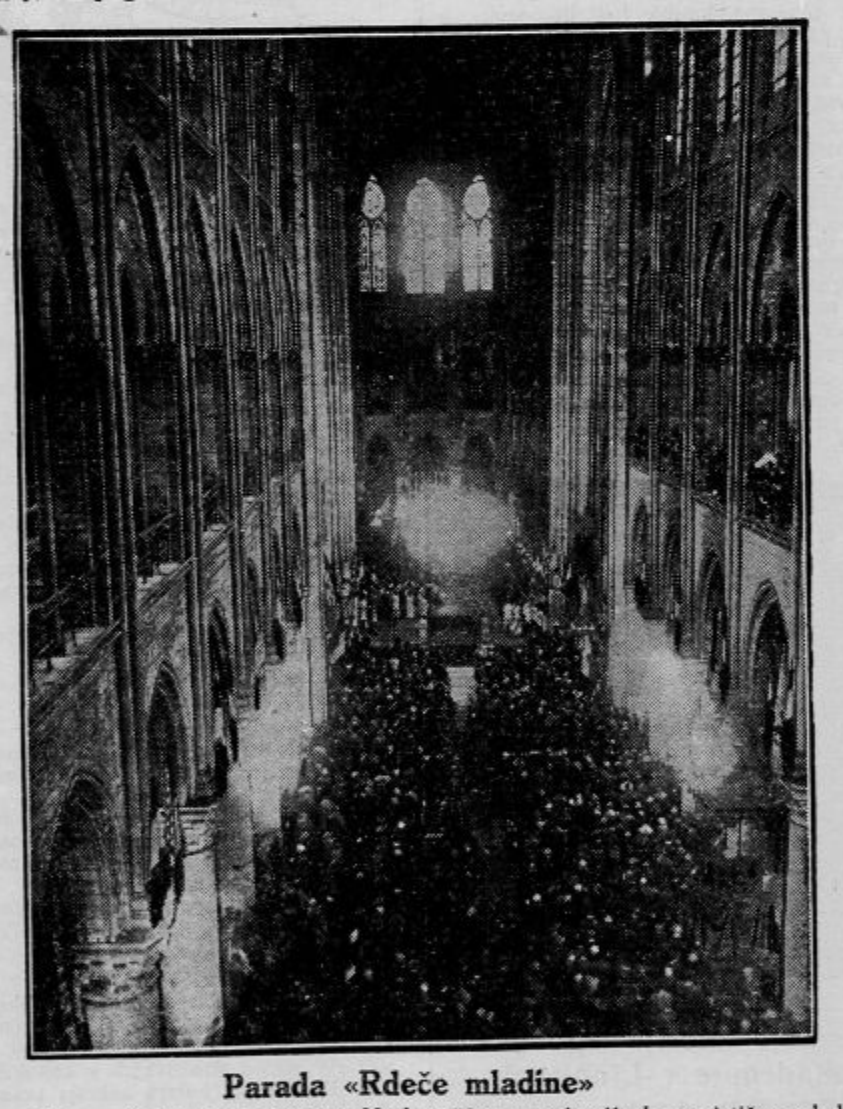

Parada «Rdeče mladine»
se je vršila v začetku tega meseca v Moskvi. Vse organizacije komunistične mladine, kakor tudi sportni in vojaški klubi so defilirali na Rdečem trgu pred delegati sovjetske vlade. V sprevodu je bilo tudi mnogo mladih amaconk, opremljenih in oboroženih strogo vojaško, kakor bi hotele dokazati, da proletarijat ne pozna več neenakosti spolov in problema ženske emancipacije.

Sneg je zapadel
v triglavskem pogorju. Kadar bomo tako vzklikali bo že malce pozno. Za to opozarjamo smučarje, da si naj kompletne dresе čimprej nabavijo pri tvrdki Drago Schwab Ljubljana.

Vzroki velikih potresov

Zadnji seizmični potresi so napotili mnogo učenjakov k proučevanju gibanja zemeljske skorje in zakonov, od katerih zavisi tresenje površine na našem planetu. Med proučevalci potresnih vzrokov je na prvem mestu omeniti Rusa profesorja Muskajtova, ravnatelja ruske geološke postaje v Moskvi. Muskajtov je ponovno raziskoval vzroke tresenja na zemlji, bil je ponovno vodja posebnih ekspedicij, ki so obiskale Azijo in druge dele sveta, najvažnejše gradivo pa je prinesel iz Turkestana. Njegovi sotrudniki po vsem svetu so leta in leta marljivo zbirali materijal, katerega je Muskajtov obdelal v veliki knjigi.

Na podlagi zbranega gradiva je postavil Muskajtov presenetljivo hipotezo, ki pravi v glavnem tole:

Potresi se v zadnjih desetletjih razvijajo po posebni črti, ki sega čez vso zemljo. Ta črta je nekakšen potresni pas. Izhodišče mu je San Francisco, kjer je bil veliki potres l. 1906. Podaljšek linije gre skozi Zedinjene države in teče južno od Chicaga ter Newyorka, dalje pod Atlantskim oceanom do Lizbone, Messine na Balkanski polotok, na Krim in v Turkestan. Preko Daljnega vzhoda in Japonskega otočja se vrača v svoje izhodišče San Francisco.

Verjetno je, sklepa prof. Muskajtov, da se zemeljska skorja ohlaja. Posledica tega ohlajanja so razpokline. Čim bolj se razpokline poglabljajo, tembolj se zemlja trese zaradi sunkov velikih masivnih plasti v notranjosti zemlje. Tako nastajajo seizmični potresi.

Muskajtova teza je vzbudila v angleških znanstvenih krogih toliko pozornost, da so Angleži pozvali ruskega učenjaka v London, da bi tam predaval v svetovnoznanem geološkem zavodu.

Dva plesna virtuoza
Klotilda in Aleksander Saharov, ki nastopata z velikim uspehom v ženevskem «Grand Théâtru».

Bizarna oporoka

Barcelonsko sodišče za zapuščinske zadeve je v veliki zadregi. Pred kratkim je bil namreč v provinci Gerone umrl čudak, Deulofeu po imenu in je ostavil oporoko, ki njegovi rodbini nič kaj ne ugaja in jo je zato predložila sodišču, da jo razveljavi.

Testament španskega čudaka je v resnici vrlo nenavaden. Že začetek je bizaren: »Svojo dušo izročam hudičem, če jim je vobče kaj do nje.« Pohištvo in zlatnino je Deulofeu ostavil svoji ženi, vsa posestva in sploh nepremičnine pa je zapisal bolnici in sirotišnici svojega rojstnega kraja, češ: »Zapuščam jih ljudem, ne da bi hotel s tem naznačiti, da imajo ljudje-zveri kako pravico do moje zapuščine nego zato, ker bi sicer zveri znale najti način, da si jo prisvoje in razdele med seboj z nasiljem.«

Sodniki pa si zdaj belijo glave in iščejo dlako, da bi jajce razdelilo tako, da bo zadoščeno legatorju in njegovim sorodnikom.

Nemška rodovitnost

Statistike evropskih držav ugotavljajo žalostno dejstvo, da število porodov po vojni konstantno nazaduje. Francija je korakala na čelu depopulacije že pred vojno. Po vojni se ji je pridružila Nemčija, Švedska, v zadnjem času pa tudi Angleška. Dočim se na Balkanu razmnožuje v zadovoljivem pravcu, skuša naša soseda Italija odstotek prebivalstva pomnožiti z vsemi silami, kajti samo potem bo mogoče, meni Mussolini, da postane Italija imperij ter da pogoltne sosedne dežele kakor se posreblje obrok sladoleda.

Neka pruska statistika o porodih pa navaja v zadnjem času prav zanimive podatke o plodovitosti nemških žena. Statistika ne jemlje v obzir enojčkov, ampak dvojčke, trojčke in četvorčke. Rojstvo četvorčkov je bila prej na Pruskem redkost, ki je pobudila največje zanimanje v celi deželi. Kaže pa se, da postaja ta redkost polagoma vsakdanjost. Lani sta rodili četvorčke dve pruski materi. Trojčkov je seveda razmeroma več. Po troje otrok hkrati je rodilo lani 105 mater, od katerih jih živi 10 v Berlinu. Dvojčkov pa se je rodilo v l. 1926. kar 9839. Samo v Berlinu je zagledalo luč sveta 439 parov otrok. Nemke so torej še zelo rodovitne in se ni tako kmalu bati, da bi se jelo nemško prebivalstvo krčiti.

Hipnoza v službi kriminalistike

Iz Berlina poročajo o zanimivem eksperimentu, katerega se je pred kratkim poslužila berlinska policija v želji, da pojasni zadevo umora prof. Rosena. Prof. Rosen je bil pred leti umorjen v svoji vili. Umora so obdolžili njegovo gospodinjo Neumannovo, ki pa je dejanje tajila ter je bila radi pomanjkanja dokazov pred sodiščem tudi oproščena. Trdila je namreč, da sta mogla izvršiti umor samo dva delavca, ki pa sta po zločinu izginila brez sledu.

Psihijater dr. Platau je skušal razjasniti misterijozni umor s pomočjo hipnoze. Neumannova je pristala na eksperiment s hipnozo, ki pa je potekla brez uspeha. Bila je v hipnotičnem stanju zaslišana in je izpovedala prav tako, kakor poprej pred preiskovalnim sodnikom. Seveda se je psihijater več čas izogibal direktnih vprašanj, marveč je skušal doseči spontano priznanje, katerega pa na obziren način ni mogel dobiti.

Na koncu se je ugotovilo, da se vse izpovedi pred preiskovalnim sodnikom in pred hipnotizerjem ujemajo, radi česar odpade vsaka možnost nadaljne preiskave. Kriminalna policija,ki je subjektivno še vedno prepričana o krivdi oproščene profesorjeve oskrbnice, je s hipnotičnem eksperimentom doživela nov poraz, ki je pač ne bo opogumil za slične poskuse v bodočnosti.

Waleški princ in njegove nezgode

Waleški princ, ki pravkar potuje po Kanadi, je zelo občutljiv za dovtipe — v ostalem vse prej nego žaljive — ki jih zbijajo na račun njegovih padcev s konj.

Ko ga je intervjuval neki kanadski novinar, je princ izrabil priliko in je okrenil pogovor na svoje jahalne neprilike.

»Tudi najboljšim jezdecem se primeri,« je smejé izjavil princ, »da padajo časih s konja. Toda takrat so navadno sami — gotovo je vsaj toliko, da se ne smuka okrog njih tucat filmskih operaterjev in pet tucatov reporterjev. Pri meni je na nesrečo stvar druga: vsakič ko padem s konja, zve svet o nezgodi že nekaj minut pozneje. In ker sem jaz edini jezdec, o katerega nezgodah poročajo listi, sem prišel pomalem na glas, da sem edini jezdec na prostrani zemeljski obli, ki ne vzdržim niti pet minut v sedlu.«

Priznati treba, da ima waleški princ prav.

Oče in sin
Mr. Haucke sen. je leta 1871 defiliral skozi pariški Slavolok v nemški armadi. Leta 1919 je tam defiliral njegov sin, mr. Haucke jun., ki se je udeležil svetovne vojne na strani antantnih držav. Dne 19. t. m. sta se oče in sin o priliki legijonarskih slavnosti skupno poklonila pred grobom Neznanega junaka.

bis:

Strokovnjak Zaletel in kranjske klobase

Gospod Zaletel je strokovnjak. Ima popolno kvalifikacijo, ki ne dopušča niti najmanjšega dvoma o solidnosti njegovega znanja. Kako naj bi človek brez kvalifikacije vedel in znal to, kar je strokovnjak tako vzorno naložil v pravilno in smotreno razvrščene predale svojega razuma? Gospod Zaletel ima določeno, lepo zaokroženo telesno mero, lobanjo s pravilnimi proporcijami, stalno težo in vse tiste jasne lastnosti, ki bi jih bilo deležno vse človeštvo, če bi se ljudje plodili po strokovnjaških pravilih. Ako izvzamemo priimek gospoda Zaletela, je vse, kar se drži njegove osebe, v vzornem skladu z njegovo kvalifikacijo. Predvsem ima prirojeno normalnost (in čas je že, da izgine iz človeške družbe duh nenormalnih ljudi, ki so začetniki vseh zmotnih naukov, od verskih predstav tja do moderne umetnosti). Normalnost nad vse! Predniki gospoda Zaletela so bili pravo vtelešenje zdrave človeške pameti in državljanskih čednosti. Gospod Zaletel si je sestavil natančen rodovnik (žal prekratek glede na plebejsko poreklo) in je dognal, vpoštevaje izsledke moderne vede, da je vse teklo po pravilni razvojni poti. V rodu Zaletelov ni bilo nobenega revolucijonarja, sanjača in v kakršnikoli lastnosti pretiranega človeka. Njegov rod je zmerom poznal pravila in mero ter ni v ničemer prekršil tega, kar je pogoj za postanek strokovnjaka. Zaleteli so bili veseli, pa ne čez mero; uživali so alkohol, a vsekdar v duhu prave zmernosti. Bili so dovzetni za ljubezen, a niso pretiravali: otrok ni bilo preveč in ne premalo in vsi so imeli normalne glave, pravilen život in vse, kar spada k premičnemu in nepremičnemu inventarju pravilno razvitega človeka.

Ko je dobila priroda naročilo, da ustvari strokovnjaka gospoda Zaletela, si je rekla: Tu ne smeš ne vzeti in ne dodati niti atoma. Pretehtaj in izmeri vse žleze, da bo v vsem pravilna mera; pazi na možgane, da ti ne bo kdaj očital zapravljivosti ali skopuštva! Zato je bilo vse natanko premišljeno in pretehtano in gospod Zaletel je prijokal na svet s prvo kvalifikacijo. Njegova duša je bila geometrično pravilna, a njegovo telo, sicer daleč od vzorov antične umetnosti, je bilo normalno in zdravo. Vsa mladost gospoda Zaletela je potekla v pravilni menjavi dela in spanja, sedenja in gibanja ter v določeni razdalji med razumom in čuvstvi. Razum je bil v njem to, kar stari gospod Zaletel v rodbini: določal je vsemu red in mero, prostor in čas. Ni trpel ugovorov; zoprno mu je bilo, kar je šlo preko mere. Temu razumu gre hvala, da je mladi gospod Zaletel brez dramatičnih zapletljajev premagal mladostne skušnjave, si pridobil vsa potrebna spričevala, strokovnjaško diplomo, službo in poročni list. Zdaj pošlje vsako tretje leto na svet mladega Zaletela, ki je prav tako pravilen kakor oče in pokoren kakor mati; vendar gospod Zaletel natanko pozna mejo, kjer se bo ustavil. Zakaj nič mu ni bolj zoprnega od ljudi, ki nimajo čuta za pravilno mero in ne mere za resnico; odtod toliko neumnih potomcev in toliko zmotnih teorij in umetniškega napuha.

Vzlic temu, da je bilo pri gospodu Zaletelu vse tako odtehtano in pravilno, vendar ni bil popoln človek in je moral naposled priznati, da se je nekdo malce zmotil: ali priroda ali roditelji. Gospod Zaletel ni poznal globokih, vseobjemajočih strasti; žena, otroci in premoženje, vse to mu je bilo v primeri s strokovnjaštvom drugovrstna reč, ki se je nekako prilegala njegovemu življenskemu vzoru, ni pa bila neobhodno potrebna. Čisto v bližini njegovega strokovnjaškega ponosa pa je klila in rastla neznatna zel, na videz nedolžna strast, ki je gospod Zaletel izprva sploh ni opazil. Bila je to strastna ljubezen do kranjskih klobas. Nikjer ni zapisano, da ne bi smel strokovnjak jesti kranjskih klobas. Ne smeš n. pr. prekršiti pravil, ki ti jih nalaga stroka, ne smeš verovati raznim fantastom in prismojenim umetnikom, ne smeš se vdajati skušnjavam svojih čutov in pa otročji razposajenosti fantazije, toda kranjske klobase lahko uživaš brez škode za svoj strokovnjaški sloves. Tako je govoril gospodu Zaletelu notranji glas in se mu je zdel čez nekaj časa čisto razumen in verjeten. Gospod Zaletel ni niti občutil, kdaj se ga je lotila huda strast do kranjskih klobas. Na mah je bila njegova ljubezen do te jedi tako mogočna, da je jela uporno renčati zoper razum, kakor pes, ki se je preobjedel svobode in mu veriga več ne prija. — Kako da bi bila kranjska klobasa manj vredna od, denimo, učenih teorij in **zlasti** umetniških del — se je prepirala strast s pametjo. Bilo je v njenem glasu trohica razumnosti, ker je glede na strokovnjaštvo gospoda Zaletela naglasila besedo **zlasti**. — Mar ni kranjska klobasa sad čiste, nezasanjane resničnosti? Ali ni produkt stremljenja po kolikor moči dovršenih lastnostih? Ali nima svoje individualnosti, kajpak, v okvirju mere in meje? Ni-li v nji bolj ko drugje izražena skladnost med obliko in vsebino in tista mojstrska omejenost, ki o nji tvoj razum navaja Goetheja: »In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister?« Če je v kakem delu izraženo do popolnosti to načelo in ako združuje resničnost z ugodjem, ni-li to znak tiste popolnosti, ki je lastna znanstvenim teorijam in klasični poeziji?...

Tako je govorila v notranjosti gospoda Zaletela kranjska klobasa. Izpočetka je pamet malce ugovarjala, češ, da so take primerjave nekam drzne, vendar pa se je strast počasi tako razbohotila, da se je moral razum ukloniti. In zdaj se je začel v možganih gospoda Zaletela čudovit proces: po dušeslovnem zakonu transpozicije je dobila kranjska klobasa čisto duševne podobe (to se pravi »duševne«, zakaj misli so po svoji substanci to, kar je n pr. vonj ali okus pri kranjski klobasi, namreč emanacijo možganske snovi). Strokovnjaštvo gospoda Zaletela je popriielo neki nov značaj, ki bi ga bili ljudje takoj občutili kot duševni izraz kranjske klobase, če bi jim bili dani toli nežni čuti.

Spomini ministra dr. Beneša

I.

Ko je izbruhnila vojna...

Ko je izbruhnila vojna, mi je bilo v glavnem politično jasno, kaj pomeni, pa tudi moralno jasno, kaj morem, smem in moram storiti. Nikdar nisem kolebal niti iz notranjih načelnih razlogov niti iz razloga praktične politične oportunitete. Že od vsega začetka sem imel samo eno idejo: Svest sem si bil, da je napočil oni veliki trenutek, ko mora vsakdo, ki zna in hoče, nekaj storiti in biti orožje naključja v velikih in malih stvareh.

S praktično - političnega stališča sem smatral razmere pri nas za toliko neurejene, a dunajske vodilne kroge v njihovih interesih dovolj razumne, da sem bil še 26. julija 1914 popolnoma siguren, da se bo našel način, ki bi omogočal ureditev razmer tako, da bi se izognili vojni. Od prvega trenutka konflikta s Srbijo sem bil prepričan, da bo Avstro-Ogrska težko plačala zmagonosno vojno, upoštevajoč, da je bila notranje slaba in da je imela ekscentrične sile v krilu svojih raznolikih narodov. Vprašal sem samega sebe, kako bo Avstrija plačala izgubljeno vojno, katere se bo udeležilo več velesil in v kateri se bodo pojavile vse one ekscentrične sile še v mnogo večji meri, kakor prej. Sigurno s svojo politično eksistenco.

Zdelo se mi je tudi nemogoče, da bi vojna ne rodila velikega socialnega potresa, ki bi bil podoben socialni revoluciji.

Ko sem za časa svojega bivanja v inozemstvu opazoval rezultate diplomatske akcije Eduarda VII. in videl razen tega odločni odpor pretežne večine franc. javnega mnenja proti propagandi revanžne ideje, sem bil uverjen, da je možna in morda celo neizbežna nemško - angleška vojna, ki bi imela svoj vzrok v glavnem v gospodarski konkurenci, v širenju Nemčije in v njenem pritisku na Turčijo in Perzijski zaliv, v bojazni Anglije za njene kolonije in za njeno hegemonijo na morju v splošnem. Nisem pa si mogel predstavljati vojne med Avstro-Ogrsko in Rusijo, domnevajoč, da se vladni krogi obeh držav dobro zavedajo nevarnosti, ki jim preti s strani socialne revolucije, v katere izbruh sem po študiju svetovnih socialnih problemov in socialnih ter političnih prilik v obeh državah bil prepričan.

Njihove spore za Balkan in balkanske razmere takrat v glavnem še nisem toliko poznal.

Zato me je vojna, ki je bila povzročena predvsem s strani Avstro-Ogrske l. 1914, kot svetovni politični dogodek zelo iznenadila, toda ne osebno, ker sem bil politično, filozofsko in moralno na njo že pripravljen. Formuliral sem torej celo dilemo za habsburško državo takole: Ali konec v izgubljeni vojni ali pa v socijalnem prevratu in socijalno politični revoluciji po vojni. In temu primerno se je bilo treba tudi pripraviti.

Vse to je bilo odločilno za moje postopanje od začetka konflikta in za časa vojne. Ko je bil izstreljen prvi top proti Beogradu, sem bil na počitnicah na deželi. Vstop Anglije v vojno je značil po moji sodbi siguren poraz Nemčije in s tem tudi že iz zgoraj navedenih razlogov konec Avstro-Ogrske. Svoji ženi i svoji najbližnji okolici sem povedal to svoje mnenje, obenem pa jim sporočil tudi svoj sklep, da bom stopil v revolucijonarno vojno proti habsburški državi in po svojih močeh pripomogel k njenemu čimprejšnjemu razpadu.

Par dni nato sem odšel sam v Prago, da se informiram, kako sprejema te dogodke praška ulica, kako sodijo o položaju prijatelji iz napredne stranke, radikalna omladina in socijalno demokratski centrum. Teden dni pozneje sem se ponovno vrnil v Prago in sklenil, da zahtevam svoj potni list. Mislil sem takoj na razne eventualnosti: morda bo treba v inozemstvo, morda bom moral bežati, morda bom moral v vojsko ali morda bo treba iskati rešitve v begu, zlasti v slučaju kake revolucijonarne akcije, po kateri bi bilo nevarno ostati doma.

Ves mesec avgust sem preživljal v veliki napetosti, opazoval dogodke doma in na zapadni fronti in vsak teden sem prihajal po enkrat v Prago, da se prepričam, kako reagira na dogodke Praga. Stal sem v stalnih stikih z mlad onapredno generacijo in od urednika Saška sem zvedel, da se bo že v začetku septembra sestala radikalna omladina (pozneje se je sestala skupno z njimi tudi napredna omladina). Govorilo se je tam tudi o vojni in povsod se je izražalo mnenje, da je treba nekaj storiti, — da mora vsaj nekdo v inozemstvo in pošiljati domov zanesljiva poročila. Takoj nato sem stopil z njimi v zvezo.

Začetkom septembra sem sklenil, da stopim v uredništvo lista »Čas« in da se udejstvujem kot volonter. Obenem sem se spomnil, da bi poiskal prof. Masaryka ter da mu povem, kako sodim o dogodkih. Moje nezadovoljstvo je radi dogodkov in razmer doma doseglo vrhunec. Med voditelji so se še vedno opažali sledovi spora radi Šviha, a javnost je bila popolnoma desorijentirana in zmedena. Na zapiranje naših ljudi (n. pr. Klofač) v glavnem ni nikdo reagiral. Tisk se je z redkimi izjemami obnašal zelo grdo in je v superlativih hvalil brezhibno mobilizacijo. Nekatere stranke so se v tem odlikovale v toliki meri, da se je celo mene polastilo razburjenje in čut sramu. Pri vsem tem pa sem videl napredovanje Nemcev na zapadu in prve neuspehe Dunaja v Srbiji. Kljub obupnemu napredovanju Nemcev proti Parizu sem gojil čvrsto nado — in v tem so me potrjevali spomini, ki me vežejo na Pariz, duh Francije in moralna kvaliteta francoskega naroda — da se bodo Francozi uprli in da bodo vzdržali. Čutil sem, da tudi mi ne moremo držati več križem rok in da se mora spričo pasivnosti naše nemogoče politike nekaj storiti.

Vse to sem povedal prof. Masaryku, ko sem ga srečal na Letni. Najin dolgotrajni razgovor o dogodkih pri nas in o položaju Nemčije, Francije, Anglije in Rusije je končal s tem, da mi je prof. Masaryk sporočil, da se že dela in da bomo torej v bodoče delali skupno. Nadalje mi je sporočil, da stoji v zvezi z inozemstvom in da namerava v najkrajšem času odpotovati na Holandsko ter da se briga za mnoge svoje prijatelje v inozemstvu, ki so prišli radi vojne v težak položaj in da je potrebno denarja. Tudi za eventuelno politično akcijo je potreben denar. Za takrat je kazal veliko bojazen, ali bo Francija mogla vzdržati v borbi, z odkrito skepso pa je govoril tudi o Rusiji, v koje uspehe ni veroval. Mnogo nad pa je polagal na Anglijo.

Jaz sem mu obrazložil svoje račune in obljubil, da bom tudi jaz materielno prispeval. Čez par dni sem izročil Masaryku prvo vsoto. Sporazumela sva se, da bo redno prihajal v uredništvo »Časa« in da se bo nadaljna kolaboracija razvijala po medsebojnem sporazumu in dogovorjenih načrtih.

Avgusta 1914 je krenil prof. Masaryk na svoje prvo potovanje na Holandsko, kjer je stopil v zvezo s svojimi angleškimi prijatelji (Steed, Seton Watson) in se pri njih informiral o položaju. Ko se je povrnil, je sklical prvi sestanek, na katerega je povabil par prijateljev iz napredne stranke, jim obrazložil svoje nazore in izkušnje ter jih obvestil o svojih načrtih. Ta sestanek in nekoliko naslednjih so bili ona ognjišča, v katerih se je ustvarjalo to, kar se je označevalo za »mafijo«.

Tega in naslednjih sestankov, ki so se vršili v stanovanju dr. Boučka, so se udeležili razen prof. Masaryka in dr. Boučka tudi dr. Herben, Ciril Dušek, dr. Beneš, dr. Šamal, dr. Vesely, knjigarnar Dubsky in inž. Pfeferman. Prof. Masaryk je v glavnih obrisih obrazložil svoje nazore o vojni, opozarjal na držanje naših vojakov, kritiziral postopanje Dunaja, povedal, kar je zvedel o oskrbi, o oboroženju, o zmedi na Dunaju, o persekucijskih namerah, o politiki nadvojvode Fridriha, o Thunu in Heinoldu in o potrebi politike, ki nas bi rešila pred uničenjem in rodila za nas kar največje koristi. Pripovedoval nam je tudi vse, kar je videl in kar je izvedel na Holandskem. Že takrat nam je dajal zaupne vesti iz Dunaja in to celo iz vladnih krogov in iz ministrstev. Uvideli smo, da ima zveze tako z vojaštvom, kakor tudi z vladnimi krogi, ki so dobro informirani o položaju.

Na naslednjih sestankih nam je predložil že več dokumentov in Thunove zaupne vesti iz Prage ministru Heinoldu in ministrskemu predsedniku Stürghku ter izvirna poročila o ministrskem svetu, ministrskih odlokih, pisma Heinolda in Stürghka Thunu, vesti, namenjene glavnemu štabu nadvojvode Fridriha, informacije o političnem položaju pri nas, v Galiciji in v jugoslovenskem ozemlju ter vesti, iz katerih se je dalo sklepati o nadaljnih političnih načrtih vlade in vrhovnega poveljstva.

O izvoru teh vesti sem kmalu izvedel kaj več. Često sem spremljal prof. Masaryka, kadar je odhajal iz redakcije »Časa«. Česar ni mogel povedati na teh sestankih, je polagoma in z rezervo izpovedal meni: o svojih prvih razgovorih z dr. Scheinerjem, o razgovorih z drugimi politiki in o tem, kako sta Masaryk in Machar prišla do nenavadno dragocenih dokumentov, o katerih sem že pisal, t. j. preko Heinoldovega sluge g. Kovande, ki se mu je sam ponudil.

Nekega dne začetkom novembra se je prof. Masaryk nenadoma pojavil v mojem stanovanju na Vinohradih. Naznanil mi je, da mora nekdo takoj na Dunaj k Macharju po vesti. Odpotoval sem še istega dne. Z Macharjem sem se sestal v njegovem stanovanju. Povedal mi je vse in pripovedoval tudi o Kovandi, ki ponoči prepisuje dokumente, ki jih minister notranjih zadev Heinold vsak dan prinaša domov v svojo informacijo o dogodkih in o političnem položaju. Naslednjega dne me je Machar seznanil s Kovandom v Länderbanki, da sem se mogel z njim osebno porazgovoriti. Od takrat naprej sem vselej, kadar je bil prof. Masaryk slučajno zadržan, sam zahajal h Kovandi po dokumente. Pri tem sem zvedel na Dunaju zelo mnogo stvari, katerih sem se pozneje v inozemstvu z uspehom poslu-ževal.

Sestankov pri dr. Boučku je bilo več. Najprej se je govorilo le o splošnem položaju, seveda z protiavstrijsko tendenco, potem pa brez izrecno revolucijonar. konspiracij. načrta. Sčasoma se je vedno bolj debatiralo o možnih rezultatih vojne, o ciljih naše politike in o tem, kaj je treba storiti. Vsi razen prof. Masaryka smo verovali v slabost Avstro-Ogrske in kljub kritičnemu naziranju glede Rusije bili prepričani o skorajšnji in lahki zmagi Rusije. Prvi poraz Rusije je zadel prof. Masaryka mnogo hujše nego nas ostale.

Meseca novembra je prof. Masaryk predlagal že popolnoma jasne svoje načrte. Naj se zgodi karkoli, mi moramo pokreniti akcijo za osvobojenje, ker sicer ne bomo dobili od Dunaja ničesar, četudi Avstrija ne bi popolnoma izgubila vojne. Če pa jo izgubi, moramo z njo obračunati tudi mi. Razpravljali smo o vseh političnih možnostih. — Masaryk je dopuščal možnost, da Avstrija izgubi vojno — toda to ne sme biti povod pasivnosti. Akcija za osvobojenje se mora izvršiti iz političnih in moralnih razlogov, pa naj konča kakorkoli. Debatiralo se je tudi o eventuelni samostojnosti, o državnih mejah, o postopanju doma in o potrebi dela v inozemstvu. Končno nam je Masaryk sporočil svoj sklep, da odpotuje v inozemstvo in da začne tam z delom.

Med tem sem jaz redno zahajal na Dunaj, pa tudi v Nemčijo. Ob priliki svojega drugega potovanja na Holandsko se je prof. Masaryk dogovoril s Setonom Watsonom, da nam je redno pošiljal angleške liste na glavno pošto v Draždane, ker nekateri inozemski listi niso smeli prihajati v Nemčijo. Od časa do časa sem ob sobotah odhajal v Draždane in tihotapil časopise preko meje. Poleg tega sem se v Draždanih v kavarni nasproti kolodvoru sporazumel s češkimi natakarji, da so mi shranjevali italijanske, rumunske in holandske liste, ki takrat v Nemčiji še niso bili prepovedani. Tako sem prinašal v redakcijo »Časa« vedno večjo zalogo vesti, iz katerih smo črpali informacije za naše sestanke. Teh vesti nismo eksploatirali le žurnalistično, marveč smo jih razširjali tudi privatno. Tako sem v jeseni 1914 in spomladi 1915 z velikimi težkočami in morda tudi z veliko nevarnostjo tihotapil cele zaloge časopisov, včasi pa tudi knjige in brošure.

«Ali si čital, v Newyorku povozijo avtomobili vsakih dvajset minut enega pasanta!»
«O ti nesrečni pasant!» (Sniper»)

Tožbe malih narodov

Velesile, zlasti Anglija, klestijo drevo idealov Društva narodov. («Star»)

«Pravkar mi je nekdo dejal, da sem ti podoben kakor jajce jajcu.»
»Kje je ta človek? V tla ga pobijem!»
«To sem mu že sam povedal!»
(«Bulletin»)

Nekoliko bolj na levo, Veličanstvo!«

Švedski kralj Gustav V. je strasten teniški igrač. Igra tudi lepo in elegantno. Toda njegova pratnerica, mlle Lenglen, ki igra baje še bolje, si je nekoč dovolila kritiko, ker je kralj Gustav pošiljal žogo preveč na desno.

»Veličanstvo«, ga je opozorila, »prosim nekoliko bolj na levo!«

Kralj Gustav je odgovoril smejé:

»To mi je tudi Branting svetoval!«

Neprijetno presenečenje.

V Billesdonu (Anglija) je neki kmet, B. Mellor po imenu, položil v valilnico tucat jajec, ki jih je bil kupil na trgu.

To je bilo pred tremi tedni. Te dni je Mellor odkril valilnico, meneč da bo našel v njej tucat piščancev. In glej, v valilnici se je plazilo dvanajst mladih aligatorjev.

Angleški listi, ki poročajo o tej čudni dogodivščini, dostavlja, da je gospod Mellor po bliskovo treščil pokrov na valilnico...

Angleški humor.

Sodnik vpraša starega črnca, ki stoji že dvanajstič pred njim zavoljo tatvine perutnine:

»Vi ste gotovo strokovnjak v kokošjih zadevah. Povejte mi, katera kokošja pasma je najboljša?«

»Vsaka pasma ima svoje prednosti,« je strokovnjaško odgovoril tat. »Bele kokoši imam rad, ker pridem po noči laglje do njih, črne pa cenim zato, ker jih laglje skrijem.«

Moderna tehnika

Gigantska cesta

Ameriški gradbeni inženjerji si že leta in leta razbijajo glave z vprašanjem, kako bi razbremenili newyorške ulice, ki postajajo ogromnemu prometu dan za dnem bolj tesne in v gotovih časih groze promet sploh popolnoma zadušiti. Sedaj se izdeluje ogromen načrt nadzemeljske ceste, načrt, ki se zdi na prvi pogled fantastičen, a je le izvedljiv. Nad 11 avenijo, ki poteka vzdolž reke Hudson, nameravajo zgraditi 9 km dolgo in 20 m široko cesto, ki bo segala 20 čevljev nad 11 avenijo. Cesta naj bi razbremenila ogromen promet te največje prometne žile 7 milijonskega ameriškega mesta. Stroški za zgradbo ceste so preračunjeni na 20 milijonov dolarjev. Po cesti, ki bo izgledala kot velikanski most, bo lahko vozilo vštric 6 avtomobilov. Z mnogih točk na poti bodo držale s ceste položne rampe nazaj na avenijo, ki jo bo moral vsak avtomobil, ki ima pred seboj daljšo pot brezpogojno zapustiti, in uporabljati le zgornjo cesto. Sredina ceste bo rezervirana za ekspresni promet, dočim se bodo pomikala počasnejša vozila ob straneh.

Solnčna peč za 8000 stopinj

Ideja izkoriščanja solnčne toplote je sicer silno stara, toda šele moderna tehnika ji odpira nove vidike za uresničenje. Znano je, da se je že na pariški svetovni razstavi l. 1878 tiskal stroj, katerega je v vseh podrobnostih gonila solnčna energija. Tudi pri Kairu v Egiptu se nahaja skupina solnčnih motorjev, ki z velikimi paraboličnimi zrcali združujejo vroče solnčne žarke in jih mečejo v obliki ozkega, silno vročega pramena na parni kotel, ki proizvaja paro za stroje. Toda vsi dosedanji načini izkoriščanja solnčne toplote, so bili nezanesljivi, pa tudi temperature, ki so jih ž njimi dosegli, niso šle preko običajnih meja oziroma niso prekosile temperatur, ki se dado doseči v električni peči.

Letos pa je neki francoski inženjer, ki se je v Kaliforniji že več let bavil z idejo izkoriščanja solnčne toplote, izdelal posebno solnčno peč, ki po njegovem zatrjevanju doseže temperature do 8.000 stopinj C. V njegovi peči se baje tope ne le vse kovine, ki jih poznamo, ampak tudi dvolomec, in dragi kamni, n. pr. dijamant, ki se ne le stopi, marveč celo izpari v nekaj minutah, in ki se da nato sintetičnim potom zopet sestaviti.

Nova električna peč je silno enostavna in obstoji iz kombinacije ogromnega števila majhnih zrcalc, (najmanjši modeli jih imajo do 1.575, ki mečejo solnčne žarke proti skupini leč, katere žarke združijo na majhnem ognjišču na dnu peči). Če se dado z imenovano pečjo doseči res tako visoke temperature, kakor zatrjuje inženjer Moreau sam, tedaj bo njegova solnčna peč prinesla v znanstvena raziskavanja pravcato revolucijo. Saj gre tu za temperature, ki jih doslej na našem planetu ni bilo mogoče doseči in združiti, ki pa so za nekatera znanstvena raziskavanja nujno potrebne.

Žrebanje loterije trgovske akademije v Ljubljani

nepreklicno 31. oktobra. Srečka Din 10. Dobitkov 885 od 50 do 100.000 dinarjev. — Poskusite srečo. Naročite takoj srečke. 218

Teorije so se mu debelile in prijetno napenjale; stil mu je postal domač, kranjski, vse je pričevalo o čudoviti omejenosti obzorja. Mladi Zaletel, ki se je rodil prav tiste čase kot četrti dokaz selekcije Zaletelovega rodu, je bil takoj po porodu na moč podoben kranjski klobasi — kajpak, v smislu duševne transpozicije. Tako je strokovnjak Zaletel počasi izgubil prvotno merilo svojih dejanj, zakaj mero mu je dajala duševna kranjska klobasa.

Njegovi okolici je postala ta skrivnostna izpremememba očitna stoprav tedaj, ko je gospod Zaletel dokazoval v neki večji družbi, ki je štela v svoje vrste same resne, strokovno podkovane može, da so Prešernove poezije s pravilnega vidika, ki namreč vrednoti reči po njih resničnosti, oblikovni in vsebinski dovršenosti, po koristnosti in ugodju, ki ga povzročajo v **normalnem** človeku (gospod Zaletel je izrecno povdaril besedo: normalnem) — da so torej Prešernove poezije enakovredne kranjski klobasi. Le-ta se mu zdi tako ljudski in hkrati toli značilen in po vseh zakonih logike in klasične estetike dovršeni izdelek, da jemlje nase vso odgovornost za to primerjavo.

V krogu strokovnjakov, starih in izkušenih mož, ki so imeli z majhnimi izjemami pravilne lobanje in korektno podrezane brade, se je mnogo in živahno premotrivala teorija gospoda Zaletela. Zadeva je prišla v javnost in je izzvala — zopet, kajpak, po zakonu transpozicije — obsežne in kričeče polemike. Trčili so stari in mladi; zaostrila so se vsa že obstoječa literarna nasprotja in nastala so nova, ki so imela že dokaj zaznaten okus po kranjskih klobasah. Govorilo se je o utilitarizmu in l' art pour l' art-izmu; številni »izmi« so srečno izrinili izvirna umetniška dela in pravi okus je nadomestila emanacija z duševnostjo nadete kranjske klobase.

Gospod Zaletel je ostal skromno v ozadju, zadovoljujoč se z mladimi Zaleteli, ki rastejo natanko po njegovih pravilih, po načelu suhe stvarnosti in strokovnjaške resnicoljubnosti, kot povsem normalen zarod, ki bo nekoč nadaljeval izročila »dobe kranjske klobase«. Kajpak, ta doba se ne bo nikdar imenovala po tem prostaškem nazivu, zakaj vsi strokovnjaki niso tako iskreni kakor gospod Zaletel. Dobila bo kako drugo etiketo in gospod Zaletel ne bo nikjer označen kot klobasar literarne sorte, kajti njegovo življensko delo ima obeležje čiste znanosti. Le pozni anekdotarji utegnejo pripovedovati o strokovnjaku, ki se je bil preobjel kranjskih klobas in je mislil, da je ves svet kranjska klobasa.

Albert Jean:

Odrobljena glava

Moje pustolovsko in burno življenje me je nekoč privedlo v službo h krvniku, ki je sekal glave v trškem cirkusu.

Sredi odra je bil zaprt prostor, ki so ga zastirale baršunaste zavese. Na deske je padala luč iz starega reflektorja. Kadar sem stopil na oder, sem oblekel črno posvaljkano obleko, poklekn' sem in čakal na smrtonosni udarec, med tem ko so se ljudje nemirno pregibali po klopeh in sedežih na stolih.

Pozornost publike je dosegla vrhunec, ko se je krvnik pripravil, da mi odrobi glavo. Pozval me je, naj položim vrat na tnalo, in kadar se je to zgodilo, je krepko zamahnil s sekiro.

Ženski svet je zavrisnil. Časih se je zgodilo, da je krvnik meril preveč po strani. Takrat je prevzela ljudi še večja groza. Ko je mahnil drugič, je glava odletela daleč v stran, truplo pa se je zvrnilo na oder.

Z brezprimerno hladnokrvnostjo je krvnik napravil par korakov, pobral glavo in jo nesel na drugo tnalo, kjer jo je postavil občinstvu na ogled. Kdor je hotel, je lahko pristopil, da se uveri o strašnem dejanju. Glava je bila zaradi lepšega ovita s cunjo, krvavo od karminaste barve.

Ta služba mi ni bila nič kaj povšeči. Rajši bi bil prodajal vodiče po Parizu ali kaj sličnega, toda beda in brezposelnost je bila velika. Čaša vina pa je stala trideset soldov in zarebrnica pečenke cele tri franke. Težko je bilo živeti.

Mnogo neprijetnejšo vlogo od mene pa je imel Andrej, moj cirkuški tovariš. Moral je namreč vselej po krvnikovem dejanju pomoliti glavo iz drugega tnala, da niso ljudje imeli prilike dvomiti o resničnosti tega, kar se je bilo pravkar zgodilo. Siromak je bil kloroformiran in je v omami opravljal svojo naporno službo do prihodnje točke.

Mene samega je spreletela groza, kadar sem čutil, da bo zdajzdaj padla sekira in se zasekala v les. Ko je ostrina zažvižgala po zraku, me je obšel nepopisen strah. Moral sem namreč urno skriti glavo v duplino in jo potegniti nazaj, da ni v resnici odletela. Če bi se mi bili izneverili živci, predstavite si nesrečo! Zaglavil bi bil in moj rabelj bi po pogodbi niti ne bil obsojen.

Po zaključku točke sem nekajkrat brcnil z nogo in se stresel z životom. Ljudje so defilirali mimo, strahoma se oziraje po glavi, ter bežali naprej. Kaj se hoče, glava je vendarle glava in človek v takem razburjenju pozabi na cirkus.

★

Pripeljali smo se ponoči v trg Brest. Imeli smo slabo vreme. Iz oblakov je pršil droben, hladen dež.

Zabili smo v zemljo kole, napeli vrvi, razpeli šotorovino in potem smo se okrepčali. Gospodar cirkusa je šel malo na šetnjo, da si ogleda ljudi in preštudira obraze. Predstava je bila najavljena za deveto zvečer. Ob sedmih je bilo treba pripraviti kloroform za Andreja; tedajci pa se je izkazalo, da kloroforma ni več v zalogi. Kaj je bilo storiti? Podjetnik je poslal hlapca v lekarno. Pot do tja je trajala celo uro.

Tik pred predstavo se je hlapec vrnil s sporočilom, da ne more dobiti kloroforma. Lekarnar mu ga ni hotel dati. Kaj sedaj?

Nekomu med komedijanti je prišlo na um, da bi bilo dobro Andreja opiti z žganjem. Podjetnik je takoj pristal na ta izhod. Bal se je sramote, prazne blagajne in poloma. »Hej, Andrej,« je govoril uslužbencu, »le pij, le pij! Danes plačujem jaz!« Siromak Andrej se je

Oglejte si razstavo v nedeljo 25. septembra t. l.
v trgovini
P. Magdič
modna in športna trgovina za dame in gospode
Ljubljana.

Dospele zadnje kreacije mode:
Svilene obleke od Din 290·— naprej
volnene „ „ „ 275·— „
plašči . . . . „ „ 300·— „
ter vse druge modne potrebščine za dame in gospode se Vam nudijo, da se lahko okusno, moderno in poceni oblečete.

Oglejte si razstavo v nedeljo 25. septembra t. l.
v trgovini
P. Magdič
modna in športna trgovina za dame in gospode
Ljubljana.

Kraljestvo mode

Šifon iz velurja

Sodobni modi večkrat očitajo, da je enotična in da kaže veliko idejno revščino. Temu zabavljanju lahko pritegne samo oni, ki mu nedostaje bistrega očesa pri opazovanju modne linije.

Standard današnje mode je krep, bodisi kitajski ali marokanski. Ž njima so nemogoče velike varijacije in senzacijonalne novosti. Georgette in šifon pa sta tako posplošena, da je iz njiju komaj mogoče iztisniti kaj novega.

Še najnovejše na tem polju je v zadnjem času krep iz satina, ki pa tudi ne bo izzval modne revolucije.

Modni saloni so se pod vplivom vseh neštetih dejstev zatekli k šifonom iz velurja. To je svilnati žamet, ki učinkuje zelo mehko in daje modi novih pobud.

Šifon iz velurja, ki je v zadnjem času prevladal na modnem trgu, je prav za prav žamet iz gaze. Dočim je lice tega blaga nespremenljivo, je hrbet blaga tkan drugače in se ne more primerjati s kompaktnim svilenim tkivom. V resnici spominja bolj na blago za pajčolane. A baš to mu daje čar nežnosti in mehkobe, ki posebno divno učinkuje pri sodobni zvončasti modi.

Šifoni iz velurja oz. gaze so prijetni v vseh niansah; posebno hvaležne barve pa so: črna, sinja in zaprto modra, svetlorujava, višnjeva in svetlozelena. Naštete barve so v prvi vrsti priporočljive za posetne obleke.

Za večerno obleko bomo izbrali črno ali črnim niansam najbližjo barvo. Izjemoma so pripuščene toalete za večerne zabave v gobelinskosinji ali v zeleno nadahnjeni niansi. Srčkanost povdarjajo tudi drugi toni: svetlovišnjeva, dimastosiva in breskvova barva.

Novi modeli iz velurja se naslanjajo kolikor mogoče na zvončasto obliko, ki se bo nedvomno obdržala skozi celo jesensko sezono.

Naše slike prikazujejo nekaj predhodnikov nastajajoče mode:

Obleka z jumperjem je sestavljena iz svilenega krila, katerega izpopolnjuje bluzasti jumper iz georgette. To bluzo dopolnjujejo aplikacije iz svile, katere vidimo posebno na rokavih v ornamentalni obliki.

Zelo primerno dopolnilo te obleke je plašč, ki ga vidimo poleg obleke. Posebno apartno učinkujejo robovi plašča, prirejenega za jesensko in zimsko sezono. Zajčja koža pride pri obrobljenju tega plašča v prvi vrsti v poštev. dlaka pa ji mora biti dolga. Novost tega plašča je zlasti enostranski ovratnik, ki se vije okrog vratu kakor šal ter daje stasu podobo velike vitkosti. Široko garnirani rokavi učinkujejo zelo dekorativno.

Tretji model prikazuje posetno obleko črne, zaprto modre ali rujave barve. Na tej obleki je linija posebno novomodna in apartna. Dolgi rokavi nič ne ovirajo njene elegance, roža, katero zataknemo vanjo, pa samo povzdigne in poveča njen vtis.

Zadnja slika predočuje posetno obleko iz gaze ali velurjevega šifona. Zgornja partija je poševno sešita in končuje s pasom, ki se zavezuje na angleški način Na zgornjem delu so našiti okrogli kovinasti gumbi ali pa kameniti gumbi fantastične oblike. Krilo je ravno, zvončasto ob strani in zategadelj tudi nekoliko daljše.

Značilnost jesenske mode

Linija absolutno ravna. V sredini sprednjega dela bogati zvončasti ali drapirani aranžmaji.

Sprednja dolžina neenakomerna.

Rokavi dolgi in ozki, pri površnicah ravno kroženi.

Vrat po možnosti zaprt z ovratniškim šalom ali kožuhovino.

Blendirani robovi so visoka moda. Linearne in geometrične oblike — višek!

Kombinacije barv in kvalitet. Velour — ljubljenec!

Oprsnik zopet in zopet v vseh varijantah.

Čevelčki — fantazije.

Klobuki — čelade.

Marija Šarčeva.

Zvončasta linija

je tista, ki je končno prevladala v novejši modi in katero so sprejeli in priznali vsi

velikomodni saloni. Širina obleke napravlja vtis posebne lahkotnosti in prožnosti, kar ji je tudi v prvi vrsti pripomoglo, da je prodrla in zmagala na celi črti.

Perzijska kožuhovina

spada med prednostno kožuhovino letošnje sezone in je posebno dobrodošla za vsako-

vrstne našitke, čeprav ni poceni. Njeno vrednost in priporočljivost povzdiguje činjenica, da je zelo praktična, trpežna in neizpremenljiva. Te vrste kožuhovina je zlasti porabna za obrobljanje navadnih in športnih plaščev.

Radio

Izvleček iz večernih programov

DUNAJ (517 m 76 kw), PRAGA (349 m 5 kw), LONDON (Daventry 1604 m 25 kw), STUTTGART (379 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw), BRNO (441 m 3 kw), RIM (450 m 12 kw), LANGENBERG (468 m 25 kw), BERLIN (484 m 4 kw), VARŠAVA (1111 m 8 kw), MOSKVA (1450 m 15 kw).

Nedelja, 25. septembra.

DUNAJ 19: Komorna glasba. — 1. Arenskij: Trio v D-molu. — 2. Smetana: Trio v G-molu
PRAGA 18.30: Gounod: »Faust«.
STUTTGART 20: Mešan večer. — 1. Adam: »Norimberška lutka«, uvertura. — 2. Strauss: Valček. — 3. Heye: »Bogati stric«. — 4. Blou: Koračnica.
LONDON 20.15: Odlomki iz oratorijev. — 1. Händl: Preludij prigodniškega oratorija. — 2. Händl: Arije iz oratorijev: »Izraelci v Egiptu«, »Teodora«, »Juda Makabejec«. — 3. Haydn: »Letni časi«; arija. — 4. Mendelssohn: »Elija«; dve ariji za zbor in orkester. Sledi večerni koncert.
FRANKFURT 20: Pevski koncert moškega, ženskega in mešanega zbora.; komorni kvartet.
BRNO 18: Koncert. — 1. Bizet: Arija iz opere »Carmen«. — 2. Schubert. — 3. Loewe: Ob zibeli. — 4. Verdi: »Aida«. — 5. Wagner: »Parsifal«.
18.30: Prenos opere »Faust« iz Nar. gledališča v Pragi.
RIM 21.10: Prenos Puccinijeve opere »Lastovka«.
LANGENBERG 18.35: Beethovnove klavirske sonate. (Z uvodnim predavanjem.)
19.30: »Figarova svatba«. Mozartova opera v 4 dejanjih.
VARŠAVA 19.35: Vtisi iz Jugoslavije. (Predavanje.)
20.30: Koncert. (Sodelujejo solisti in orkester.)
MOSKVA 20: Poljuden delavski koncert.
23.55: Prenos zvonenja iz moskovske katedrale.

Pondeljek, 26. septembra.

DUNAJ 19.30: Bellini: »Norma«. Tragična opera v 2 dejanjih.
PRAGA 20.10: Mešan večer. (Sodelujejo solisti in orkester.)
LONDON 19.45: H. Parry: 1. »John Gilpin«. Balada za zbor in orkester. — 2. Kantata za soliste, zbor in orkester.
21.35: Angleška komorna glasba. — 1. Purcell: Dve fantaziji za godala. — 2. Trije madrigali in baleti. 3. Wood: Godalni kvartet. — 4. Williams: Godalni kvartet v G-molu.
STUTTGART 20.15: Simfoničen koncert filharmoničnega orkestra. — 1. Delius: Poletna noč ob reki. — Kukavica. — 2. Busoni: Indijanski dnevnik. — 3. Debussy: Fantazija za klavir in orkester. — 4. Ravel: Couperinov grob. Sledi: Pesniki in mislecí. — T. Storm in E. Mörike.
FRANKFURT 20.15: Koncert komornega kvarteta; nato zabaven večer.
BRNO 19: Orkestralen koncert. — 1. Flotow: »Indra«; uvertura. — 2. Yoshitomo: Azijatska suita. — 3. Brese: Piereta, serenada. — 4. Lehár: Potpuri iz operete »Vesela vdova«. — 5. Mascagni: Iz operete »Si«. — 6. Delibes: Balet iz opere »Lakmé«.
RIM 21.10: Simfoničen koncert.
LANGENBERG 20.45: Pripovedovanje lovskih zgodb. (Sodeluje orkester.)
BERLIN 20.10: H. Hirsch: »Dolly«. Opereta v 3 dejanjih.
VARŠAVA 20.30: Komorna glasba. — 1. Haydn: kvartet v Ces-duru. — 2. Haydn: Letni časi; arija. — 3. Beethoven: »Ah perfido«; arija. — 4. Beethoven: kvartet v B-duru
MOSKVA 20: Predavanje, nato večerni koncert.

Torek, 27. septembra.

DUNAJ 20.05: Pozabljeni operetni šlagerji.
PRAGA 20.10: Koncert praškega pevskega društva »Smetana«.
LONDON 19.15: Prenos orgelskega koncerta iz Soutwärkške katedrale. — Bach: 1. Preludij in fuga v D-duru. — 2. Fuga v H-molu.
STUTTGART 19.30: Mozart: »Cosi fan tutte«.
FRANKFURT 18.30: Mozart: »Čarobna piščal«. Prenos iz opernega gledališča v Frankfurt.
BRNO 19: Koncert. — 1. Wagner: »Večni mornar«; uvertura. — 2. Järnefeld: Uspavanka. — 3. Volkmann: Serenada v D-molu. — 4. Mahler: Ruska legenda. — Wagner: Bakhanal iz opere »Tannhäuser«.
21.10: Koncert italijanskih arij in pesmi.
RIM 21.10: Prenos iz gledišča.
LANGENBERG 20.05: Simfoničen koncert. — 1. Schumann: Simfonija št. 4, v D-molu. — 2. Weber: Koncert v F-molu, za klavir in orkester. — 3. Spor: »Faust«; uvertura. — 4. Čajkovskij: IV. simfonija v F-molu.
BERLIN 20.30: Orkestralen koncert. — 1. Nicolai: »Vesele žene windsorske«; uvertura. — 2. Moskovskij: Tretja suita, op. 70. — 3. Liszt: Dantejeva fantazija. — 4. Čajkovskij: »Romeo in Julija«.
VARŠAVA 19.20: Giordano: »Okrutna šala«. Opera v 3 dejanjih. (Prenos iz velikega teatra v Poznanju.)
skega gledališča.
MOSKVA 19.50: Prenos opere iz moskovskega gledališča.

Sreda, 28. septembra.

DUNAJ 20.05: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 1. Mendelssohn: Hebridi. — 2. Medelssohn: Škotska simfonija v A-molu. — 3. Wieniavsky: »Faust«; fantazija. — 4. Wagner: »Mojstri pevci norimberški«; predigra v 3 dej.
PRAGA 20.10: Koncert. — 1. Himne. — 2. Suk: Meditacije iz korala sv. Venceslava.
LONDON 19.45: Verdi: »Trubadur«.
STUTTGART 21.30: Večer Riharda Straussa. — 1. Sonata v Es-duru, op. 18, za violino in klavir. — 2. Pesmi. — 3. Sonata v F-duru, op. 10, za čelo in klavir.
FRANKFURT 19.30: Orkestralen koncert. — 1. Beethoven: Uvertura za Collinovo tragedijo »Coriolan«. — 2. Chopin: Klavirski koncert v F-molu. — 3. Haydn: Simfonija v D-duru. — Sledi koncert na citre.
BRNO 19: Koncert. — 1. Wagner: »Tannhäuser«; uvertura. — 2. Weiss: Pesmi sužnjev. — 3. Smetana: »Sanje«. — 4. Dvořak: Suita, op. 98. — 5. Bradač: Plzenske pesmi. — 6. Suk: Pomladna idila, Humoreska, Capriccio. — 7. Dvořak: Moravski spevi. — 8. Fibich: Zvečer. — 9. Novak: Moravske pesmi. — 10. Novak: Iz slovaške suite. — 11. Nedbal: »Leni Janezek«. — 12. Dvořak: Slovanski plesi.
LANGENBERG 20.30: Pevski večer. — 1. Suppé: »Fatinitza«; uvertura. — 2. W. Schütt: Štiri pesmi. — 3. Grossmann: »Duh vojvode«. — 4. Strauss: Valček.
BERLIN 21.30: Komorna glasba. — 1. Brahms: Druga sonata za čelo in klavir, v F-duru. — 2. Beethoven: Sedem variacij za čelo in klavir.
22.30: »Jesen«. (Sodelujejo solisti in orkester.)
VARŠAVA 20.30: Večerni koncert.
MOSKVA 20.30: Koncert.

Četrtek, 29. septembra.

DUNAJ 20.05 Poljuden orkestralen koncert dunajskega koncertnega orkestra.
PRAGA 19.30: Simfoničen koncert Češke filharmonije.
LONDON 10.15: Orgelski koncert iz Southwarkške katedrale. — Bach: 1. Fantazija in fuga v C-molu. — 2. Preludij v G-duru.
21.35: Koncert. — 1. Gounod: »Cinq Mars«. — 2. Sarasate: Ciganske melodije. — 3. Saint Saens: »Le Rouet d' Amphale«; simfonična pesnitev. — 4. Čajkovskij: Uvertura.
STUTTGART 20.15: K. Kreutzer: »Nočni tabor v Granadi«. Romantična opera v 2 dejanjih.
FRANKFURT 20.15: Klavirski koncert. — 1. Debussy: Dve arabeski. — 2. Brahms: Dve rapsodiji, op. 79. — 3. Beethoven: Waldsteinova sonata.
21.15: Kitajski večer. (Sodelujejo solisti in komorni orkester.)
BRNO 19.15: Prenos simfoničnega koncerta iz Smetanove dvorane v Pragi.
RIM 21.10: Vokalen in instrumentalen koncert.
LANGENBERG 22.20: Violinski koncert. — 1. Beethoven: Kreutzerjeva sonata, za violino in klavir. — 2. Bach-Liszt: Preludij in fuga v C-molu. — 3. Bach: Rondo. — 4. Glück: Balet. — 5. Senaillé: Introdukcija in presto. — 6. Schubert: Čebela. — 7. Daquin: Kukavica.
BERLIN 20.30: Schubertov večer. — 1. »Lepa mlinarica«; venec pesmi. — 2. Šesta simfonija.
VARŠAVA 20.30: Koncert. — 1. Bruch: Švedska fantazija. — 2. Puccini: Dve pesmi. — 3. Vieniavskij: Romanca in rondo. — 4. Szymanovskij: Pesmi. — 5. Drigo-Auer: Valček. — 6. Pesmi.
MOSKVA 19.50: Prenos opere iz moskovskega gledališča.

Din 198·-
boks nizki ali visoki
VOIKA

Radio-amaterji! Oglejte si najnovejše radio-aparate in sestavne dele na velesejmu v paviljonu H pri tvrdki
FRANC BAR, Ljubljana.

krepko nalival in ko je bil omamljen, se je predstava začela.

Občinstvo je napolnilo cirkus. Glavna točka je bil prizor z rabljem. Ko je rabelj zavihtil sekiro, sta se dve ženski onesvestili. Neki kaplar ni mogel prenesti groznega trenutka. Vstal je in zapustil cirkus sredi predstave. Drugi ljudje pa so s pobožnim strahom defilirali mimo glave, ki jo je Andrej molel iz tnala.

Vladala je neznosna atmosfera. Gledalcev se je lotevalo tegobno čuvstvo, spominjajoče na kesanje. V njih se je zbujala vest. Jaz sem ležal iztegnjen na tleh, krvnik je bil izginil z odra, a glava, ovita s cunjo, katero je mož sekire položil na razgledišče, je v tem hipu odprla eno oko in usta so izpregovorila:

»Bratec, kani deset kapljic amonijaka v čašo vode. Glava mi hoče razpočiti...

Andrej, ki so ga bili opili z žganjem in ki je moral glumiti odrobljeno glavo, se je bil nenadoma prebudil in je pozabil, da je »odsekana glava«...

PURGEN
splošno znano sredstvo za čiščenje želodca in črev.

Boris Lazarevski:

Lulu

Prišel sem tja v družbi skoro neznanega moža, ki je bil tisti dan bogat in lahkomislen. Seznanila naju je ena najlepših žen v Parizu, pohotljiva, muhasta, majhna, črnooka z divnimi trepalnicami. Odgovarjajoč na vprašanja je nekoliko spuščala očesne vejice...

Ker je bil šele četrti dan v Parizu ter ni znal domala niti besedice po francosko, je moj novi znanec tako rekoč poblaznel v oni noči. Vsako minuto je vlačil iz denarnice kup novčanic po sto frankov in obračaje se proti meni jecljal:

»Recite ji, prosim vas, da je ona del božanstva. Recite ji, da se je bom spominjal ob svoji smrtni uri... Da je ves moj denar — njen.«

Lulu je dvigala svoje trepalnice in me vpraševala:

»Kaj hoče?«

»Nič... Pravi, da si najkrasnejša med lepoticami.«

»Ah...,« je odgovarjala z enim edinim zvokom, a tako, da je dejala: »Leta in leta že to poslušam...«

Lulu, Parižanka po rojstvu, in jaz, ki sem bival že pet let v Parizu, še niti enkrat nisva bila v **Mrtvaškem kabaretu**, toda ta došlec je po vsej priliki že videl tisto krčmo in naju sedaj vabil tja:

»Tam je zanimivejše nego **Moulin Rouge** ali **Nebeško carstvo** ali pa **Pekel.**«

»Torej... Pojdimo, ako želi,« pritegne s svojim kontrastom Lulu.

Ondi ni bilo ne strašno, ne veselo, ne žalostno. Čutila se je trgovina. Namesto miz — mrliške rakve, namesto navadnega lestenca — luster od človeških kosti. Natakarji v pogrebnem kroju. Predavač v halji, preteč z neko kostjo, je govoril, da bomo vsi umrli, a natakar, šedši k nam tiho po prstih, da ne bi motil »svečenika«, je pritajeno vprašal:

»Torej vam pelinkovca, vam limonade, vam pa oporta?«

Slučajno je bila z nami tako v **Peklu** kakor v **Raju** hkrati neka angleška obitelj, ki je takisto hodila po teh krčmah. Mož okoli štiridesetih let, obrit, okroglega lica, trezen, se je smejal brez nikakršnega povoda. Žena, drobna plavolaska, in še menda njene sestre in brat, dvajsetleten mladič. In vsi so se razen mlade lady ves čas hihitali, motili poslušalce in gledalce.

V početku so kazali običajne slike, na priliko Napoleona pri Waterlou, a menjala se je luč, in vsi ljudje na podobi so se pretvarjali v okostnjake.

Vrne se natakar v cilindru kakor sluga iz pogrebnih podjetij, z belim trakom na rokavu, in nam prinese pijačo. Prej je prižgal pred nami tanke svečice, kakor se po navadi uporabljajo na spomenikih. Lestenec od ljudskih kosti je nenadno ugasnil in sinila je modrikasta električna svetloba.

Obrazi novih ljudi so tedajci pozeleneli, usta pa posinjela...

»Duhovnik« je vzel ročno ogledalo in ga približal Lulujinemu obličju. Njeni prsti so krčevito stisnili mojo roko.

»Pomolite jezik,« veli **duhovnik.**

Lulu sluša ter opazi, da ji je jezik postal rumen.

»Ah...«

Potegne odišavljeni robček in jame brisati jezik in ustne. Premrla njena pest je drhtela, vendar Lulu se je naglo zbrala, pogledala v našega sopotnika in vame ter se nasmehnila.

Angleži so se složno hahljali.

»Svečenik« je pričel zopet govoriti o smrti, toda tako urno, da ga nisem mogel razumeti.

Lulu mi vnovič stisne roko.

Zanimivo je bilo, da se je Lulu vselej, kadar se je poplašila, prižemala k meni, a ne k najinemu sopotniku, ki ji je vsak trenutek dajal po en stotak.

Najin sopotnik se je bližal Luluji in šepetal:

«O moja grofica, o moja kneginja, s teboj bi šel celo v smrt...«

»Kaj pravi?« je ponovno vprašala Lulu.

Zatem so vse občinstvo pozvali, naj vstane ter odide v notranjost poslopja po nekah katakombah. Bilo je zadušljivo kakor v podzemski železnici okoli petih zvečer. Stopicaje po kamenitem tlaku smo polahko rinili naprej, a moje misli so brzele jadrno.

Mislil sem: prava smrt ni grozna proti smrti na živo. In takšen živ mrtvec se mi je zdela neobično lepa Lulu. Kakor gluh skladatelj, ali slep slikar... In to je strašnejše nego zelene roke ali modre ustnice.

V naslednji kleti s črnim stropom so nas razvrstili po klopeh. Spredaj, na majhnem odru, pripravljena, odprta mrtvaška krsta. Orgle so zagrmele **rekviem**... »Svečenik« predlaga, naj kdo iz občinstva stopi v rakev, da bi nam on pokazal »čudo« smrti in vstajenja. Veselo in neprisiljeno vstane iz prvega reda mlad mož s svaljčico, ki so mu jo takoj odvzeli in mu veleli prekrižati roke.

Zopet so zabučale orgle...

Po zgornji Krški dolini

Ves tok Ljubljančanov-izletnikov je usmerjen proti Gorenjski. Tja vabijo posebni vlaki in znižane voznine, jaz pa, ki me ne mika vrvež letoviških krajev in me tudi še ni prevzela strast plezanja po severni triglavski steni, — plezaš na žive in mrtve, se prekopicneš ne vem koliko metrov, se potolčeš, da izgledaš kot ranjenec iz svetovne vojne, potem pa pravijo, da nisi padel tako globoko kot trdiš, da ni to nikak rekord — jaz torej jo mahnem na Dolenjsko, v Krško dolino.

Še do nedavno precej odrezano od sveta, ker nima železnice, je to dolino lansko leto primaknil svetu bližje avtobus, ki vozi s postaje Stične v Žužemberk. Prvotno je bila sicer novomeška proga projektirana po krški dolini, toda prebivalci so se je branili kot hudič križa. Neki vpliven duhovni gospod se je pri tem celo skliceval na Apokalipso, češ, v njej navedena železna kača, ki obvije ves svet in prinese gorje človeštvu, ni nič drugega kakor preklicana železnica. Železnica odje zaslužek, zato pa bo nav saki postaji razkladala cele

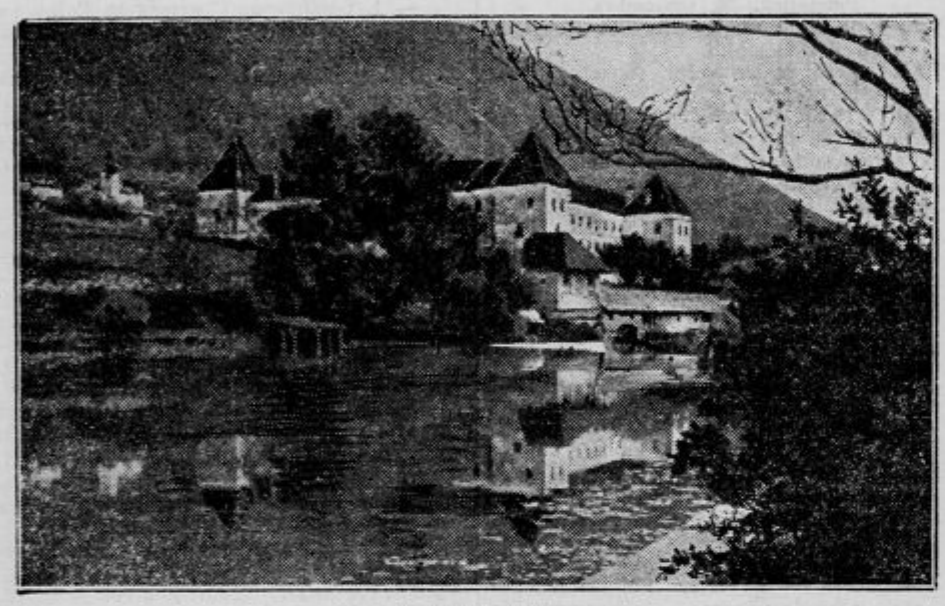

Grad Toplice

vagone pohujšanja in raznih grehov, celo mutastih in sodomskih. Ko stopiš v Ljubljani na vlak, pazi, da sedeš v pravo t. j. v novomeško polovico Dolenjca. Sicer je kočevska polovica v zadnjem času znamenita po senzacijonalnih poštnih ropih, vendar te čaka na Grosupljem sitnost, da moraš prestopiti, ako si si baš zaželel vožnje v tej z roparsko romantiko prežeti polovici vlaka. Na Grosupljem se razdeli doslej enotni vlak. Romantika se odpelje na desno v Kočevje, prozaični Novomeščan pa odhiti na levo.

Prva pomembna postaja je pač slavno mesto z legendarnim polžem — Višnja gora, ki je kot »raztrgana« tesno zvezana z »zakrpanim« Žužemberkom, čeprav ne po železnici, ampak v literaturi. Vozimo se torej po ozemlju, pomembnem za naše slovstvo.

Ko izstopiš v Stični, te avtobus v kratkem času pripelje mimo Muljave rojstne vasi Jurčičeve. To je tudi postajališče — v dolino Krke. Na križišču cest, Gabrovščici, zapustiš avtobus in si v dvajsetih minutah na Krki. Na severo-zapadu vasi se razprostre pred teboj dolina, ki jo naenkrat zapre visoka gmota. To je začetek Krške doline. Četrt ure hoda, pa si pri izvirih reke. Nad glavnim izvirom se nahaja vhod v podzemeljsko jamo, ki gotovo še ni preiskana, znana pa Slovencem iz Jurčičeve povesti »Jurij Kozjak«. V tej povesti najdeš krasen opis tega kraškega podzemeljskega čuda.

Krasen kotiček, delo božanstvenih rok prirode je ta dolina. Nič hrupa, nič vrvenja. Mirna in pokojna lepota te prevzame na mah in hotel bi kar tukaj razpeti svoj šotor.

Temnozelena Krka pa se vije dalje proti Zagradcu, kjer ob zoženi strugi reke stoji elektrarna, dovajajoča električno strujo notri do Škofljice. Zopet zasedeš avtobus, ki vozi k vsakemu vlaku in azaj, in vsmeri proti Žužemberku hitiš skozi po levem bregu reke, ki se je že globoko zajedla med bregove in teče brez naglice po svojem globokem kanjonu. Tu pa tam uzreš krasne zelene loke, samoten mlin, na planoti nad bregovi pa so razpostavljene prijazne vasice. Vse to se ti živo vtisne v spomin.

Žužemberk. Avtobus je dospel na končno postajo. Stari grad nad Krko stoji kot preostala priča minulih časov, ko je vladala nad Slovenci trda pest graščakov. V zadnjem času je postal Žužemberk znamenit tudi po svojem župnišču, ki se ti zdi kot grad kakšnega veljaka poleg impozantne, daleč vidne cerkve z dvema zvonikoma. Kot mora pritiskajo stroški za prezidavo tega župnišča-gradu na revne župljane; primer Žužemberka služi kot svarilen vzgled prebivalcem bližnjih in daljnih župnij, kadar gre za popravo župnišč.

V velikih ovinkih se spušča cesta proti reki, ko per pedes apostolorum korakaš dalje. Spremlja te reka, vzdolž katere se vrste bujne zelene loke. V slabi uri si na Dvoru. Razvaline plavža in tovarniških poslopij ti pričajo, da je tu nekoč cvelo bujno tovarniško življenje

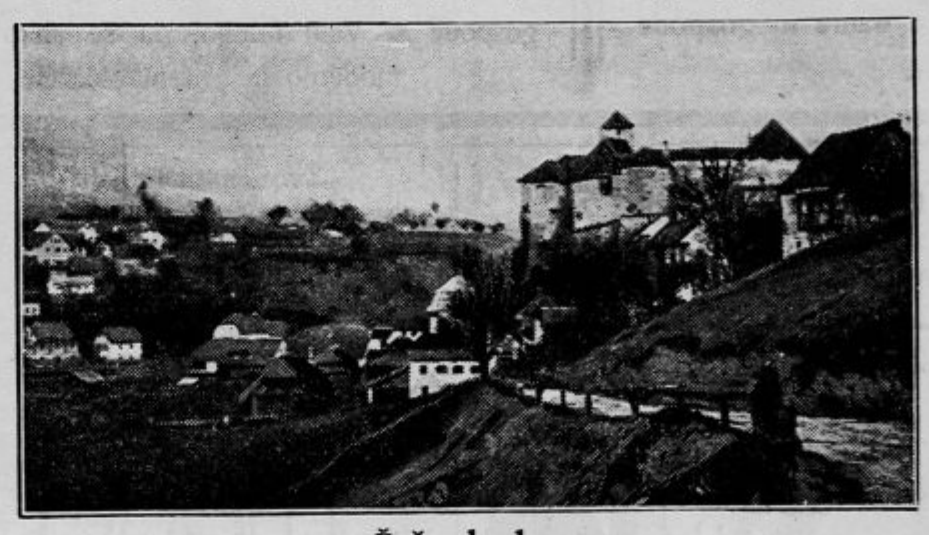

Žužemberk

v železarni kneza Turjaškega. Komaj petdeset let je, odkar so obmolknila kovaška kladiva in je ugasnil ogenj topilniških naprav. Tu je bil vlit ljubljanski čevljarski most. Tudi marsikateri železen most v Zgornji Italiji je prišel iz dvornih plavžev. Slapovi, ki jih tvori tu Krka, pa niso neizrabljeni. Mlini in žage pričajo o veliki lesni industriji.

Na desni se širijo velikanski gozdovi kneza Turjaškega, ki pokrivajo pokrajino od nad 1000 m visokega Roga notri do Kočevja. To je slovenski pragozd. Neizmerno je njegovo bogastvo. Seveda je upravljal po načelih umnega gozdarstva. Poleg vsakovrstnega lesa daje na leto na vagone oglja. V njem še vedno naletiš na medveda-kosmatinca, tod krulijo divje svinje in se pode volkovi. Nedavno trasirana železniška proga Straža—Kočevje naj bi imela postajo na Dvoru in bi potem potekala pod Rogom, dotikajoč se Suhe Krajine, oddaljene sedaj od vsake železniške postaje najmanj pet ur, proti Kočevju. Ako se ta

Rojstna hiša Josipa Jurčiča na Muljavi

projekt uresniči bi ta proga odvajala na svetovni trg velikanske množine lesa, obenem pa bi odprla prometu nove predele Slovenije.

Ne smemo pozabiti še ene dvorske posebnosti, ki bi zlasti zanimala arheologa. Nad vasjo je bilo v predzgodovinski dobi gradišče, čigar val je ohranjen do današnjega dne. Velikost gradišča si lahko predstaviš, ako navedem, da rabiš za obhod nasipa po notranji strani dobrih dvajset minut. Dober streljaj od gradišča naletiš na gomile, ki jih je že prekopal svoj čas znani kmet-arheolog Pečnik.

Z Dvora dalje proti Straži — za to pot rabiš dve uri — te vodi cesta pod vinogradi, ki rode najpristnejši cviček, kisel kot vrisk, na desni strani onkraj Krke pa se širijo gozdovi preko Sv. Petra, dočim te na levi pozdravlja Plešivica; oba hriba sta krasni razgledni točki.

Dolina se zopet zoži, loke postajajo tesne, gozd na desni se je prilepil že čisto ob reko. Tudi cesta se spusti k vodi. Prehod skoraj zapira mogočna stavba. Pogled ti zapre grad Soteska — poletna rezidenca kneza Turjaškega; v njem so nastanjeni sedaj knezovi gozdarski uradi. Pod gradom hreščijo žage, ki jim nudi bližnji gozd lesa v izobilju. Za gradom stoji vas istega imena. Romantičen kraj, ki ga prav radi posečajo gostje bližnjega topliškega kopališča.

Od Soteske dalje se pocestni promet pomnoži. S hlodi, deskami in ogljem natovorjene vozove srečuješ prav pogosto. Vse to se tovori za bližnjo postajo Stražo. Še kratek čas, pa dospeš v lično vasico Polje, stalno letovišče nekaterih Ljubljančanov. Razgled se ti odpre tu po dolini proti Toplicam, ki pa jih ne vidiš, ker leže v kotlini. Kmalu se zaobrne Krka v ostrem loku na levo in se zopet zaje v globok kanjon. Na drugem bregu se ti pokaže cesta, ki dovaja nesrečne revmatike v kopališče Toplice.

Straža, to veiko nakladališče za ves tovorni promet od Dvora nizdol pogreša sleherne romantike, ker ji daje promet svoje posebno obeležje. V dobrih dvajsetih minutah te od tu potegne vlak v dolenjsko metropolo, kjer zaključiš svoje zanimivo popotovanje po zgornji Krški dolini.

R. K.

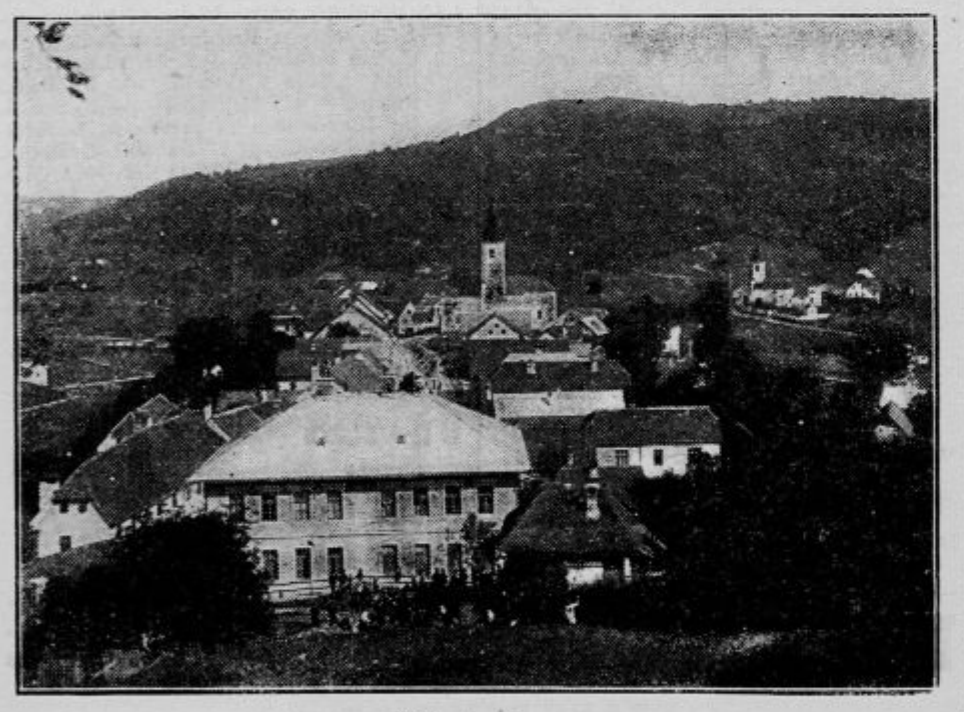

Višnja gora

Lulu je zarila svoje prste v mojo roko.

S pomočjo žarometa je mladeničevo lice najprej pozelenelo, potlej pa se mu je vse telo spremenilo v skelet.

Nič hudega. Veščina je bila razvidna.

Za tem mladeničem je stopil v krsto Anglež, mož. Njegova glava se je mnogo počasneje pretvorila v lobanjo nego mladeničeva... Jaz sem pazljivo strmel predse. Zdajci sem začul, kako je za mojim hrbtom v somraku palo nekaj težkega in mehkega.

Lulu me zgrabi za rame, a najin sopotovalec preskoči klop in se spusti na kolena pred nečim iztegnjenim na kamenitih tleh. Priskočil sem še jaz. In bolj sem slutil, nego sem se preveril, da je onesveščena — žena veselega gentlemena, ki je še ležal v zaboju. I roke i glava so ji bile silno težke.

»Vode!« sem kriknil.

»Vode!« je zaklicala Lulu.

Midva sva nazadnje dvignila Angležinjo, kakor mrtvo, in jo posadila. Ona ni otvorila oči. Črez nekoliko časa je skočil tudi nje mož iz kovčega in pritekel zadihan.

Objame jo in dvigne s klopi. Neka uslužbenka tega »pokopališča« je naposled prinesla vode. Jaz odpnem Angležinji jopič in zlijem na vrat pol kozarca vode.

Ona odpre oči, vidi moža, potem pa se ji pokažejo solze v očeh. Lady objame soproga in se vsa strese od ihtenja:

»Ti si živ, bogme, ti si živ...«

Ta sentimentalni doživljaj je razburil vse prisotne.

»Svečenik« je umolknil, orgle so utihnile. Nekdo se je slednjič domislil in pojačil svetlobo. Lulu je buljila v moža in ženo in njene osuple zenice so vpraševale nekaj, se divile nečemu... Kakor da je videla nekaj nemogočega, neverjetnega...

Odrinili smo iz **Mrtvaškega kabareta** in se našli na ulici. Dež je nepretrgoma padal. Lulu sname klobuk in ga skrije pod suknjo. Objame nas vlažna pariška noč... Najemati avtotaks ni kazalo, saj je stala prav blizu gostilna, kamor smo bili namenjeni.

»Pa vendar je še na svetu prava ljubezen in jaz sem jo videl,« sem pomislil in mahoma me je prešinila radost.

(K)

Kino

Greta Nissen

Greta Nissen je po rojstvu Dunajčanka. Njena mati je bila plesalka in tudi hči je šla že v svojem šestem letu v baletno šolo kraljeve opere v Kodanju. Ko je s šestnajstimi leti nastopila v norveški operi v Kristijaniji (sedaj Oslo), je norveškemu kraljevskemu paru tako ugajala, da ji je bila bodočnost zagotovljena. Kmalu nato je šla na plesno turnejo v Ameriko ter je tu vzbudila s svojo lepoto in spretnostjo veliko pozornost. Angažirali so jo pri Ziegfeld Follies, najrazkošnejšem gledališču v Newyorku. Toda tu ni nastopala niti teden dni, ko jo je videl šef Paramountove produkcije, Jesse L. Laski, ki ji je takoj predložil filmsko pogodbo. Greta Nissen je seveda z obema rokama sprejela. Toda kljub temu se ni povsem odpovedala gledališču, nego je še dalje nastopala ter doživela zadnja tri leta mnogo uspeha tako v gledišču kakor v kinu. Med filmi, v katerih je Greta Nissen znana tudi pri nas, naj omenimo »Princa brez zemlje«, med onimi pa ki jih bodo še igrali, navajamo »Le roi s' amuse«, »Svoje glavo princeso« in »Plavolaska ali brunetka«.

«Iščemo zidarjev»

Malo ljudi ve, kako nevarno je tiskati plakate in zlasti tedaj, kadar ne pišejo resnice. Družba First National je rabila za sceno v filmu »Gospod hišni posestnik« med drugimi rekviziti tudi plakat z napisom: »Iščemo 3000 zidarjev.« Družba ni potrebovala zidarjev v resnici, ampak ji je bilo samo za plakat, ki bi moral v nekem prizoru viseti na steni. Tako ni nihče mislil nič hudega, ko so naročili v tiskarni ta plakat. Zato so se toliko bolj začudili vratarji First Nationalovih ateljejev, ko je stalo drugi dan pred ateljejem več sto ljudi — samih zidarjev. Na vprašanje, kateri režiser jih je naročil, se ni nihče oglasil. Šele pozneje se je izkazalo, kako so prišli zidarji do filmske družbe. Eden od stavcev v tiskarni je povedal svojim znancem, da tiska družba First National plakat, v katerem iščejo zidarjev, in tako je prišlo do ogromne ponudbe.

Najtežji prizor Ramona Novarra

Ramon Novarro je pred kratkim pripovedoval, kako se je počutil pri snemanju filma »Ben Hur«. Vsi so mislili,« piše Ramon, »da mi bodo najneprijetnejše dirke in moj režiser je določil, da nastopi namesto mene v teh scenah neki jockey. Seveda nisem pristal in sem končno dosegel, da sem sam brez tuje pomoči odigral vse prizore, in danes odkrito priznam, da mi niso bili kaj težki. Najtežji prizori, v katerih sem kdaj nastopil, so bili prizori za časa bitke na morju in po njej, ker sem moral igrati skoro popolnoma nag ter je trajalo fotografiranje nad tri tedne. Na koncu sem bil tako izmučen kot še nikdar poprej v življenju. Strahovite mase voda, ki so prodirale v notranjost ladje, ter ogenj in ogromen hrup so me duševno in telesno utrudili da sem hvalil Boga, ko je bilo »Ben Hura« konec. Še več kakor jaz je trpel revež Frank Currier, ki je igral admirala in ki sem moral z njim prebiti nekaj ur na splavu v mrzli vodi. Še danes naju vedno strese mraz, če nanese pogovor na tiste doživljaje.

— **Vsakdanji greh.** Pod tem naslovom izdeluje Paramount moderno komedijo, ki kaže, da bo zelo zanimiva. Glavni vlogi igrata namreč Florence Vidor in Greta Nissen, dejanje pa, ki se razvija okrog teh dveh lepotic, je vse prej kakor banalno. Po Paramountovih mislih je namreč vsakdanji greh — razporoka, in v tem filmu pride nič manj kakor štirikrat do razporoke...

— **Šestnajst milijonov metrov filma!** Ta številka govori jasneje za razvoj filma kot vse besede. Kako ogromno je delo v filmskih ateljejih, kaže sledeča avtentična statistika. V ateljejih Metro - Goldwyn -Mayerja so porabili od 1. januarja 1927 pa do danes 16,000.000 metrov negativa. Če bi odvili ta film po dolgosti, bi ž njim objeli Tihi Ocean. Cesto od Los Angelesa do Newyorka bi s tem filmom lahko trikrat zarobili od San Francisca bi pa segel do Moskve ali do Sidneya v Avstraliji. Ko bi ves ta film zlepili in sedli v kino ter gledali od začetka do konca brez ozira na to, ali igra v njem Iks Ipsilon ali Gloria Swanson ali Harry Piel, bi sedeli 20.000 ur, torej približno tri leta.

Zdravstvo

Zdravniška posvetovalnica

G. D. B. v Lj. Zdravil za odpravo kile ni; pas mora pravilno v svojo lepo spravljeno kilo samo obdržati na svojem kraju. Edino sredstvo je radikalna operacija. — **G. A. G. v G.** Kar »prileze« pri »črvu« na prstu na dan, niso črvi, ampak samo belim črvičem ali ličinkam nekoliko podobni kosci odmrlih (nekrotičnih) kitinih nožnic. — **z. dr. A. K. v G.** Blaznost in slaboumnost nista identična pojma. Prvo bi bilo primerjati požaru, drugo pogorišču, razvalini po požaru. Prirojena slaboumnost je izraz duševne zaostalosti, ali razvojne nedostatnosti. V tem primeru, da ostanemo pri podani sliki, se sicer ne more govoriti o pogorišču, ampak hiša je že od vsega početka nedozidana in neizdelana, torej v razvoju nedostatna. — **G. A. K. v Lj.** Radi vživanja magnesiae ustae se ne bojte, da bi se vam napravili kamni v črevesih, zato že skrbi predvsem želodčna kislina, ki jo izpremeni v lahko topljivi magnezijev klorid. Trajno in redno vživanje pa pač ni priporočljivo in lahko vodi do raznih želodčnih katarov. Če imate preveč kisline, bodisi solne (ki se nahaja sicer redno v vsakem želodcu ob času prebave kot prosta kislina), ali drugih patoloških kislin v želodcu, je to dokaz, da želodec ni v redu. Izlečiti velja torej temeljno želodčno bolezen, potem prestane preobilo izločevanje želodčnih kislin samo ob sebi. To pa more dognati le osebna preiskava in kemična preiskava želodčnega soka in prebave posebej. Izmed v poštev prihajajočih nevtralizujočih alkalij v običajnih dozah se nam ne more nobena označiti uprav kot škodljivejša: najmanj je pa dobro, če jih uporabljate dalj časa, menjati ž njimi iz umevnih razlogov n. pr. natrijev bikarbonat, magnezijev oksid, apnovo vodo, primerno razredčeno, kalcijev laktat in še celo vrsto specijalitet, za katere lahko izveste v vsaki lekarni. **G. P. K. v Š.** Poskusite z osidol-pepsinom, od katerih je dobiti mnogo in močnejši preparat v pastilah. Po vsaki jedi vzemite po dve pastili, stopljeni v časi vode. — **G. E. P. v Lj.** Bolečine v čeljustnih sklepih imajo sicer lahko razne vzroke, navadne so pa revmatične ali periostitične, t. j. izhajajoče od vnetja obkožnice. Jemljite par dni aspirin ali salicilov natrij in nadrgnite si kožo z 20% jothion-mazilom, tako da utrete za lešnik velik kosmič na vsako stran dobro na bolečem mestu v kožo. Opozarjamo vas, da mazilo peče prvo četrt ure in da morate paziti, da se ne razmaže v oči. 2 uri po nadrgnitvi si odrgnite lice z bombaževim kloščičem, namočenem v vinskem cvetu in si je izmijte z gorko vodo. — **M. Z. v Ljubljani.** Anonimno. Koš! — **G. I. N. v Lj.** Na tako splošen opis ni mogoče ničesar točnega odgovoriti. Tudi bi trebalo, verjetno, osebne zdravniške preiskave. Poskusite jemati po dve desetinki grama resublimiranega resorcina vsak pot raztopljenega v polovici čaše vode 2—3 krat na dan. Proti vetrovom si nastavite po 1 žlico kumina, janeža, kamilic, koriandra in citroninih lupin par kosmičev na 1 liter žganja, pustite tekočino stati 24—48 ur in jo precedite skozi filtrirni papir ali tudi gosto laneno krpico (čisto žepno ruto). Drobnjavo vrzite proč, od žganja pa spite po par žličic parkrat na dan. — **G. Fr. F. v Lj.** Katar o katerem govorite pač ni katar v grlu, ampak v požiralu ali žrelu. Brzčas imate povečane žrelne žleze (ton-zile, mandelje), iz katerih prihajajo opisana smrdljiva bela zrna. Le poglejte si zjutraj z zrcalom goltanec, ali naj vam kdo drug v usta pogleda, kjer bo videl v žlezah kot v satju ali rešetju tičoče one kroglice, ki se dajo tudi deloma iztisniti iz kotanjičičnih luknjic. Če so tonzile obolele, osobito povečane, jih je treba odstraniti operativnim potom, katare sluznic pa ozdraveti. Grgrajte z rožnobarvno raztopino manganovega hipermangana po večkrat na dan. Priporočali bi vam tudi znane panflavin-pastile, od katerih se vzame vsako uro po ena do dve ter se jih valja po ustih, da se raztope. **G. I. R. v Š.** Po vašem opisu sklepajoči mislimo, da trpite na ploskih nogah. Poglejte si noge, če se na notranji strani dotika rob tal ali ne. V prvem primeru, smo uganili, kaj je vzrok vašim bolečinam v nožnem grlu. Kupite si primerne vložke za čevlje in bolečine izginejo v par dneh, čim se navadite nanje. Ne hodite pa preveč in še manj brez potrebe ne postajajte. **G. M. L. v K.** Preozko drug ob drugem stoječi zobje osobito oni nežni modrikasto bele barve ob mestih, kjer se drug ob drugega dotikajo, prav radi obole na razžoju in nagnijejo, ker v takih tesnobah, v katere ne prodre ne trebilec ne ščetka, vsakovrstna posebno vlakniva hrana zastaja. Iztrebite si zobe po vsaki jedi s svileno z voskom natrto nitjo in se čimbrže napotite k zdravniku za zobe.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Nedelja, 25.: «Orlov».

Sven Hedin, V azijski puščavi

Priredil Pavel Kunaver. V Ljubljani 1927. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Str. 119. Cena broš. Din 36.—, v originalni platneni vezavi Din 44.—, poštnina Din 2 več.

Sven Hedin je največji potovalec današnje dobe. Svoje življenje je posvetil predvsem zibelki človeštva — Aziji, kjer je do najnovejšega časa ostalo na zemljevidu še mnogo velikih belih lis nepoznanih krajev tega silnega sveta. Z brezprimerno vztrajnostjo, ki jo je ljubezen do velike prirode neraziskanih dežel še povečala, je s svojimi karavanami križem prepotoval Iran, Pamir, Vzhodni Turkestan in silno višavje Tibeta. Za znanost so bila ta potovanja neprecenljive važnosti, njegova dela pa so se razširila kot najprikljubljenejše čtivo med vsemi sloji. Da ta potovanja niso bila brez nevarnosti, o tem nam priča posebno knjiga »V azijskih puščavah«. Na potovanju preko strahovite puščave Takla Makan je brezvesten vodnik zapeljal Hedinovo karavano v kraje, kjer je imela smrt bogato žetev. A prav tedaj, ko je prikipela nevarnost do vrhunca, je pokazal Hedin največje zmožnosti in nadčloveško vztrajnost, s katero je premagal samo smrt. Nič manj zanimivo in polno velikih dogodkov je bilo njegovo nadaljnje potovanje preko pustega, 5000 m visokega severnega Tibeta, katerega oživljajo kulani in silni jarki, med divjimi gorovji pa se razprostirajo vrste krasnih jezer...

Izdaja Tiskovne zadruge je za današnje čase posebno dobrodošla ker nudi čitatelju, ki nima časa za prebiranje velikih originalnih del, vse, kar je zanimivega v nepretrganem opisu.

Založba se je pri tej izdaji posebno odlikovala z vzorno opremo knjige, ki jo dičijo krasne, originalne platnice kakor tudi nazorne, umetniško dovršene slike. Starim in mladim knjigo toplo priporočamo.

Novi „Karamazovi“

Petrograjska državna drama otvori jesensko sezijo z novo prireditvijo »Bratov Karamazovih« Dostojevskega. Rokopis je delo igralca Guéja in ima naslov »Pohotneži«. Gué sam to tolmači s tem, da nosi pri Dostojevskem isto ime (»Sladostrastniki«) tretji del romana. Avtor pravi, da je le »zgostil« izvirno besedilo, ne da bi kaj dodal ali spremenil.

Scenerija nove prireditve romana Dostojevskega pa kaže, da povdarja igra — morda gledališkim mogotcem na ljubo — ateizem Dostojevskega in njegov boj zoper mistiko. Gué pravi, da je moral Dostojevski razkrinkati svoj oseben sarkazem z ozirom na neverjetno sitno cerkveno cenzuro. V resnici izvira porazna sličnost junakov: Karamazova očeta, Ivana, Dimitrija in Smerdjakova iz osebnega momenta. Vsi ti junaki kažejo razne strani ene in iste težke duševnosti, katere nosilec je bil Dostojevski sam.

Danska književnost

Ali ima danska književnost za nas kak pomen? Ima ga. Predvsem priča o tem, da se tudi lahko malo slovstvo uveljavi v svetovni literaturi. Imena Andersen, Jacobsen, Bang, Brandes, Nansen, Karin, Mihaelis in dr. so radosten dokaz o kulturni sili nekaj čez 3 milijonskega naroda. Na drugi strani pa je zanimivo, kaj giblje moderno dansko slovstvo in kateri pisatelji posebno opozarjajo nase. »Literarische Welt« je priobčila o tem članek E. Magnusa, ki ga prinašamo v izvlečku:

O danski drami je menda najmanj znano. Vzlic vsej živahnosti svojega duševnega življenja ne nudi mala Danska dovolj možnosti vprizarjanja. Število odrov je vrlo omejeno. Mnogi — čeprav ne najslabši — komadi morajo obtičati v predalih avtorjev. Izmed neznatnega števila danskih dram se odlikuje po modernem duhu pretresljiva drama Svenda Borberga »Nihče«. To je vojna žaloigra človeka, ki so ga rane tako skazile, da ga nihče več ne spozna. Ko se vrne domov, vidi, da žena živi z drugim in posijoma zapusti zadnji up svojega življenja. Avtor tega komada je blizu znanemu nemškemu dramatiku Georgu Kaiserju.

Izmed mladih romanopiscev preje mnogo obetajoči Johannes Buchholtz v najnovejših spisih ni dal tega, česar se je danska književnost od njega nadejala. Prvi dve knjigi »Egholmov bog« (1915) in »Čudeži Klare van Haag« (1916) sta še vedno njegova najboljša spisa. Islandec Gunnar Gunnarson, ki živi na Danskem in piše danski, vzbuja lepe nadeje. Njegove povesti se gode večinoma na Islandiji. Opisuje ondotno življenje, ljudi, ki so okorni in težki kakor priroda te severne pokrajine. Knjigi »Obala življenja« in »Varg in Veum« sta polni neskončne fantazije in lepote, vrhu tega pa napeti in preprosti. Njegov način pisanja spominja na najboljše Björnsonove kmetske povesti, vendar pa je Gunnarson bolj enoten in zaprt vase.

Eden najmočnejših talentov najnovejše danske književnosti je brez dvoma Tom Christensen. L. 1920. je izšla njegova prva majhna knjiga — zvezek pesmi »Sanje svobodnjaka«. Iz nje se oglaša za dansko poezijo povsem nov lirski ton, očividno pod vplivom nove Rusije. Dotika se tudi socijalnih problemov — je revolucionaren pesnik ne samo po tendenci, ampak tudi po obliki svojih pesmi. Leto dni pozneje je izšel Christensenov roman »Življenska arabeska«, ki spominja na »Železno peto« Jacka Londona. Roman je trd do brutalnosti, še kaotičen, a ves kipeč od talenta. Pesniški zbirki »Pavovo pero« so motivi s Christensenovega potovanja na Kitajsko. Roman »Drugi« (1923) očituje že precejšnjo zrelost. Izredno nežno pripoveduje o detinstvu nekega proletarskega otroka. Vrlo zanimiva je tudi njegova poslednja knjiga »Kavalir iz Španije«, pesniško prežeti popotni zapiski.

Največji pesnik mlade Danske pa je Jacob Paludan. Prva njegova knjiga je izšla l. 1922. Takrat se je že zbirala okoli njega skupina mladih pesnikov. L. 1923. je izdal »Pesmi breg pokoja«, ki so pisane v žanru Knuta Hamsuna. Nato je izšel obsežen roman »Reflektorjeva luč«, ki je pisan z veliko silo, a težaven in utrudljiv. L. 1924. je presenetil občinstvo s tiho, nežno knjigo z romanom »V zimi«. Tu opisuje z veliko ljubeznijo življenje v majhnem danskem mestu. Naslednja knjiga »Ptiči okoli ognja« je zanesla njegovo ime tudi v inozemstvo.

Danci so v splošnem nemuzikalni, značilno pa je, da so dali tri znatne romane iz življenja violinistov: Andersen, «Samo goslač«, Bang, »Brez domovine« in Poludan, »Polja dozorevajo«. Izmed te trojice ima Poludan največ ljubezni, a tudi razumevanja za muziko. Muzikalen je do zadnje žilice. Omenjeni roman odkriva misterij Beethovnove sonate. Njegov junak je Ivar, ki na višku svojega umetniškega razvoja vzgubi zaradi zastrupljenja prst na desnici. Vse sanje izginejo, ostanek mu vzame poštena ženska in orel konča strtih peruti. V njegovem sinu pa se medtem razvija hrepenenje po višjih sferah. Morda bo ta deček nekoč...

V tej knjigi je mnogo žalosti in pesimizma, toda nje moč je tolika, da se lahko edini Hamsun postavi Poludanu ob bok. Knjiga je imela velik uspeh. V teku nekaj tednov so izšle štiri izdaje, dokaz, kakšno zanimanje imajo Danci za dobre knjige!

Hudožestveniški disidenti

Tako zvana »Pariška skupina« moskovskih Hudožestvenikov je zašla v krizo. Iz Prage se je preselila v Pariz. Tu je izgubila gospo Germanovo, ki je otvorila samostojno dramsko šolo. Duvan Torcov in Sjerov sta pri kinematografu. Sarov, Komisarov, Baharjeva in Cicijanova so odšli na francoske in druge odre. Vodja skupine je sedaj Pavlov, ki je nanovo zbral nekaj nadarjene mladine.

Hudožestveniki v tej sestavi bodo gostovali naprej v Nemčiji in na Skandinavskem, nameravajo pa obiskati tudi Italijo. Razen starega repertoarja bodo igrali še Gogoljevega »Revizorja«, Tolstega »Moč teme« in »Dneve našega življenja« L. Andrejeva. Vse te igre je svojčas vprizorila tudi ljubljanska drama. V hudožestveniški zasedbi bodo seveda nekoliko drugače.

Socialna drama R. Golouha »Kriza«. V založbi »Delavske politike« v Mariboru je izdal znani publicist g. Rudolf Golouh knjigo: »Kriza. Socialna drama v šestih slikah.« Avtor je skušal obdelati v dramatski obliki kos naše poprevratne zgodovine z denarno inflacijo, »nacionalizacijami«, socialnimi boji delavstva itd. in nji sledečo gospodarsko krizo, ki se očituje v redukciji industrije ter odpuščanju in brezposelnosti delavcev. Namen je bil že v naprej tendenčen, kar samo po sebi še ni zapreka za dobro dramo. Pisec pa je dal svoji socialni strani kolektiven značaj, brez individualne tragike, brez močne centralne osebnosti in tako rekoč brez življenske usode. Osebe se pojavijo v skupinah, bore se za skupne cilje, imajo skupno usodo (ki pa je le del njih usode) in po kratki borbi izginejo, ne da bi vedeli o njih kaj več, kot da so se prilagodile novim gospodarskim pogojem in da čakajo lepših dni po vsiljenem jim garanju. To je poizkus velike kolektivne drame, ki pa je uspel G. Hauptmannu v »Tkalcih«, Björnsonu v »Nad našo moč« in še v kateri socialni drami, četudi so bili ti poizkusi še vedno precej problematični. Vse socialne drame pa delajo z znatno večjim aparatom; njih glavne osebe so tudi individualno izdelane, njih tehnična sredstva daleko obilnejša. Piscu »Krize« ni uspelo, da bi ustvaril socialno dramo, ki bi vzdržala to visoko merilo. Dal je le dramatske slike, zakaj za dramo je vsekdar potrebna velika enotna kompozicija, ki je delo g. Golouha nima; preveč je razblinjeno in premalo dramatsko. Vendar pa je spis g. Golouha zanimiv prispevek k slovenski socialni literaturi. Ima tudi veliko prednost pred raznimi našimi dramatskimi spisi: resničen je, porojen iz iskrene težnje, podati kos delavskega življenja in trpljenja. Ni to patos socialnega teoretika, temveč izkušnja socialnega praktika. Nekatere osebe so začrtane dokaj živo; vendar je vse preveč fragmentarno, da bi nas zgrabilo z dramatsko silo. »Kriza« se bo lažje čitala kot uprizorila; nje dikcija pa je mestoma tako krepka in zgoščena, da bi se lahko marsikateri naš dramatik iz nje naučil koncinega izražanja.

Slovenska umetnost. I. del. **Slikarstvo.** Spisal Viktor Steska. Založila Družba sv. Mohorja. Str. 432 z 72 slikami. Knjigotržka cena broš. 40 Din, vez. 52 Din. Še pred nekoliko leti si se težko spoznaval v slovenskem slikarstvu. Zbornik umetnostno zgodovinskega društva pa je že marsikako nejasnost pregnal. Sedaj pa je izdala Mohorjeva družba knjigo, ki bo vsem ljubiteljem domače umetnosti dobro došla. Pisatelj je nabiral snov nad 30 let. Kar je našel v tisku, kar je dognal na potovanju po slovenskih pokrajinah, kar je razbral iz arhivov ali poizvedel od znancev, to je povzel v celoto, ki jo podaja v zgoraj naslovljeni knjigi. Preko 400 slikarjev nastopa v tej zgodovini našega slikarstva, nekateri z bolj obširnimi življenjepisi, drugi s krajšimi, po važnosti dotičnega umetnika, ali pa tudi po razmerah, kolikor se je moglo o njem ugotoviti. Besedilo pojasnjuje 72 slik. Niso vse izbrane; za pregled in orientacijo pa zadostujejo. Ta knjiga je obenem dokument, da se Slovencem tudi na tem polju ni treba sramovati pred drugimi, večjimi in srečnejšimi narodi.

»Nova Evropa«, štev. 5. z dne 11. septembra je posvečena nekaterim aktualnim vprašanjem. Tako se dve razpravici (uvodnik »Beograd i Srbija« iz peresa L. in članek »Još jednom o srpskom pitanju« Ljube Stojanovića) bavita z vprašanjem »srbijanske in »prečanske« politike. Č. A. Popović, eden izmed na smrt obsojenih obdolžencev v solunskem procesu, nadaljuje svoje spomine na delovanje organizacije »Ujedinjenje ili smrt«. Zelo instruktiven je članek Pere Slijepčevića »Socialistička opština u Beču«. Volitve komentira Lj. Stojanović, Č. pa poslanico Jorda Rothermeera. Prihodnja številka »Nove Evrope« ki bo izšla 26. septembra, bo posvečena Vojvodini. »Nova Evropa« se naroča v Zagrebu, Preradovićev trg 9.

Nova koncertna sezona na Dunaju obeta nekatera nova interesantna imena. Napoveduje se tenorist Gigli, ki vživa v Ameriki glas Carusovega naslednika. Nadaljne senzacije bodo: Fleta in Šaljapin poleg starih dunajskih znancev: Piccaverja, Klepure, Slezaka, Duhana, Selme Kurzove, Lotte Lehmannove, Rosette Andayeve in drugih. Svoj koncert je napovedal tudi znameniti Finec Helge Lindberg ter zamorski tenorist Hayes. Med violinisti bodo Dunajčani slišali Burmestra, Hubermana, Manena, Přihodo, Kreislerja, na koncertnem odru za klavir se pojavijo: Backhaus, Godovsky, Rubinstein, Rosenthal, Sauer itd. Izvzeta ne bosta niti sloviti španski čelist Pablo Casals ter ruski specijalist za Chopina Vladimir Pachmann. Koncerte bodo dirigirali tudi skladatelji R. Strauss, Stravinskij in Ravel.

Nove opere. Evgen D'Albert, skladatelj »Nižave« in Mrtvih oči«, delo, ki sta znani tudi naši publiki, je zložil novo opero »Črna orhideja«; Franco Alfons je napisal enodejanko »Madonna Imperia,« Leo Janaček je izročil Nar. gledališču v Brnu in operi v Berlinu svojo »Stvar Makropulos«. Malipiero je izgotovil tri manjša dela; prvo se zove »Vitki harlekin«, drugo, »Filomela in norec«, tretje »Merlino, mojstrski orglar«. Skladatelj Bezniček je dovršil opero »Satuala«. Kakor že ime kaže, je snov indijskega izvora.

Premijera domače opere v Zagrebu. Prva letošnja premijera v zagrebški operi bo Luja Šafraneka Pavića izvirno delo »Medvedgrajska kraljica«. Stvar je legendarna opera v treh dejanjih. Libreto je napisal književnik Slavko Batušić, ki je uporabil narodno pripovedko o črni kačji kraljici Barbari, nekdanji okrutni gospodarici Medvedgrada ter o njeni ljubezni do mladega viteza Berivoja Radoša. Dejanje opere se vrši za časa križarskih vojn. Naslovno vlogo kraljice Barbare bo pela altistka Marta Pospišilova glavno moško partijo pa Marij Šimenc. Muzikalni študij opere je poverjen dirigentu Oskarju Jozefoviču, režijski del pa Titu Strozziju.

Kramljanje o psihoanalizi. V Gradcu je izšla brošura dr. Leopolda Kovača iz Čakovca: »Gedankenübertragung. Plauderei über Psychoanalyse«. Naš rojak razpravlja na poljuden, prijetno čitljiv način o nekaterih poglavitnih problemih psihoanalize, zlasti o prenašanju misli. Spis priča o avtorjevi načitanosti in tudi o resnem trudu, da si pridobi samostojno orientacijo v tem labirintu psiholoških, psihopatoloških, bioloških in medicinskih vprašanj. Pisec sklepa, da se bo odprl človeštvu nov, za sedaj še neznan kontinent duševnega sveta, ko bo dokončno spoznalo, kako nastajajo misli in se izpreminjajo v govor, t. j. kako se fizični vtisi prenašajo v transcedentalne. Mi vemo danes o tem prav tako malo kakor o bistvu elektrike, dasi oboje sil neprestano uporabljamo in izkoriščamo. Izobražen bralec bo prečital spis dr. Kovača z velikim zanimanjem.

Štiridesetletnica slikarja Otona Ivekovića. Znani hrvatski slikar zgodovinskih motivov prof. Oton Iveković bo praznoval v kratkem štiridesetletnico svojega umetniškega delovanja. Jubilej proslavi s posebno retrospektivno razstavo svojih del, ki so danes raztresene po Evropi in Ameriki.

ker so najboljše, najtrajnejše in zato najcenejše.

Križanka „Bela Ljubljana“

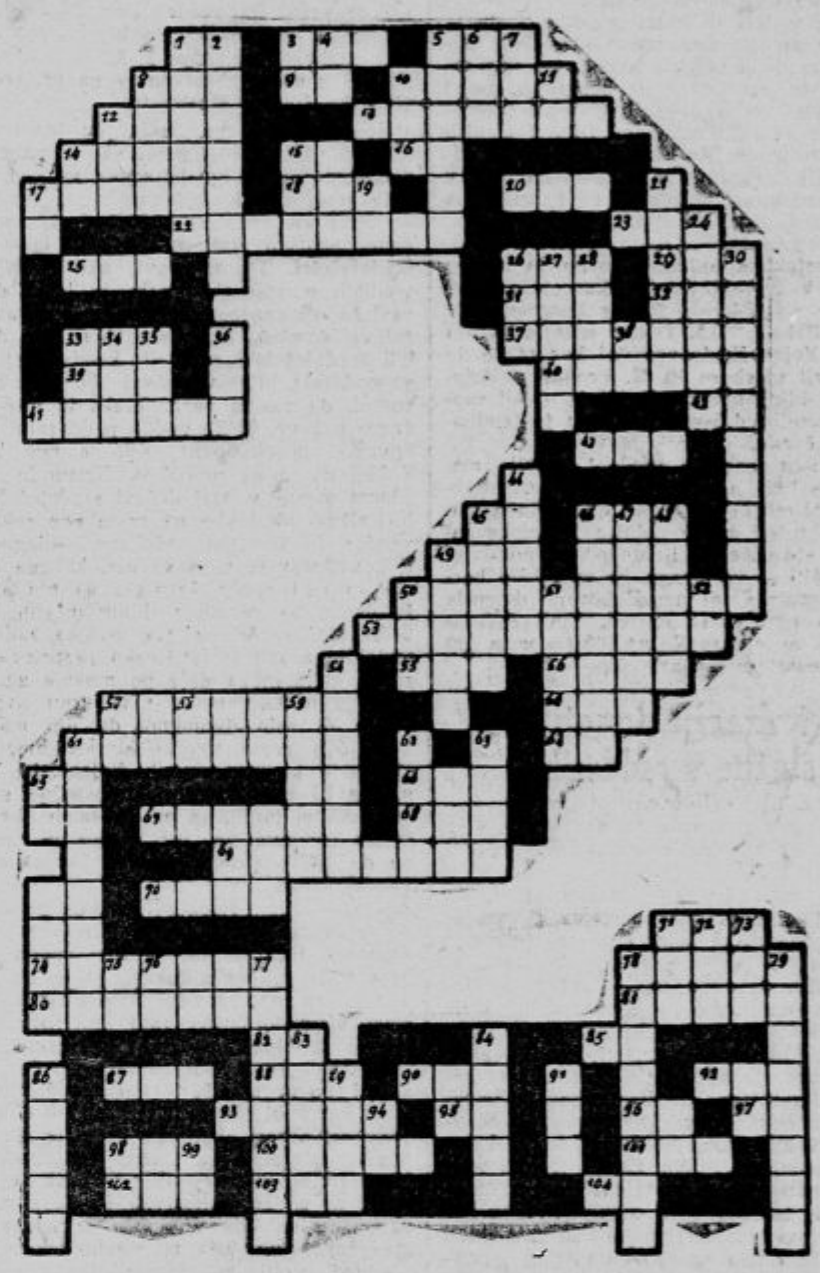

Pomen besed:

Vodoravno: 3. reka (špan.), 5. Slovan, 8. nemško krstno ime, 9. števnik, 10. veter, 12. glasbeni izraz, 13. stolp, 14. pesniški proizvodi, 15. igralna karta, 16. delniška družba (kratica), 17. trg v zasedenem Primorju, 18. darilo, 20. turški dostojanstvenik, 22. srbski pisatelj in slovničar, 23. jelen, 25. mongolski mogotec, 26. pomožni glagol, 29. voznikova potrebščina, 31. red, 32. osebni zaimek, 33. pleme, 37. prestol, 39. žensko krstno ime, 40. pročelje 41. mesto na Poljskem, 42. ako (poet.), 43. egiptska reka, 45. predlog, 46. Jugosloven, 49. darilo, 50. ponavljati (tujka), 53. napihovati se (tujka), 55. darilo, 56. kuhinjsko orodje, 57. slovenski pesnik, 60. del voza, 61. jugoslov. pokrajina 64. kaj (hrv.), 65. osebni zaimek, 66. moško krstno ime, 67. venec (hrv.), 68. ime nemške filmske igralke, 69. mesto v Srbiji, 70. rimski bog, 71. nedoločni zaimek, 74. mesto v Črni gori, 78. blago, 80. del sveta, 81. gledališki pojem, 82. pl, 85. pesnitev, 87. otok v Jadranskem morju, 88. oaf, 90. čut, 92. število, 93. moško krstno ime, 95. veznik, 96. predlog, 97. ak, 98. dan (češko), 100. nem. krstno ime, 101. Slovan, 102. nemška filmska družba, 103. pesnitev, 104. povratni zaimek.

Navpično: 1. želodec (sbh.), 2. slovenski kipar, 3. kvartaški izraz, 4. veznik, 5. slovenski kipar, 6. mesto v Rusiji, 7. mlečni produkt, mesto v Rusiji, 10. sestavni del stavbe, 11. isto kot 3. navpično, 12. otok v Egejskem morju, 14. predlog, 15. žensko krstno ime, 17. pomožni glagol, 19. žito, 21. dan, 24. cerkveno zborovanje, 26. poljsko orodje, 27. mesto na juž. Tirolskem (Ital.), 28. sinonim za gledališče, 30. češki pisatelj, 33. otok v Jadranskem morju, 34. osebni zaimek, 35. darilo, 36. kov, 38. sportna kratica, 44. turška institucija, 45, trud, 46. Štajersko (lat.), 47. zornica (lat.), 48. nesnaga, 49. plačilno sredstvo, 50. red, 51. število, 52. osebni zaimek, 54. Beethovnovo delo, 57. kratica za svojeročno, 58. egiptsko božanstvo, 59. bivši evropski vladar, 61. dirkališče, 62. življenska potreba, 63. pristaniški pomol, 65. kazalni zaimek, 71. val, 72. pomožni glagol, 73. največji nemški industrijski koncern (kratica)' 75. samó, 76. zemljiška mera, 77. francoski cesar, 78. slovenski pesnik, 79. godbeni instrument, 83. vodna ptica, 84. pisker, 86. iznajditelj brzojavnih znakov, 89. južno sadje, 91. otok na Jadranu, 94. nikalnica, 99. predlog.

Rešitev križanke «Petrolejka»

Vodoravno: 2. Lateran, 7. pogan, 8. devojka, 10. kol, 11. alt, 13. Rut, 14. uže, 16. mak, 18. Vera, 19. fes 20 arak, 22. ima, 23. Marta, 25. ora, 26. Stritar, 27. Sokolič, 28. spahi, 31. Eva, 32. ror, 34. idi, 35. naj, 36. gaj, 38. ako 41. tona, 42. nona, 44. pesa, 46. lama, 48. šal, 49. torte, 50. udi, 51. vile, 53. sela, 55. camp, 57. Sude, 58. Avar, 59. trot, 60. Ida, 62. bon 63. ino, 64. čaj, 65. été, 66. bonvivant, 71. loi, 72. ido, 73. rdeč, 74. čast. — **Navpično:** 1. Gregor Žerjav, 3. apel, 4. tov., 5. raj, 6. Anka, 8. dota, 10. kurat, 12. tarok 13. remi, 14. Ufa, 15. Est, 17. karo, 18. vir, 21. kal, 23. mrs, 24. asi, 29. Petrinja, 30. Hadrijan, 33. oda, 36. gos, 37. anatema, 39. kolesar, 40. ona, 41. telica, 43. amulet, 44. pav, 45. Uri, 47. Ada, 52. lav, 54. Edo, 56. Pribičević, 57. Stanojević, 61. Donati, 67. old, 68. Noe 69. Ada, 70. nos.

Ljuba D. Jurković:

V paviljonu „K“

(Nekoje opaske i misli prilikom jednog scenografskog natječaja.)

Moto: «Težko je govoriti s čednostjo o nečednosti, s čistostjo o nečistosti.» Ivan Cankar.

Priredjivači pozorištne izložbe na ljubljanskom velesajmu bili su svesni o stanju naše scenografije. Sem nekoliko radova od vrednosti, na tom polju umetničkog delanja, nije se moglo ništa naročito pokazati, ništa što se diže nad primitivnim prigodnim uredjenjem scene sa sredstvima, koja se mogu adaptirati za razne dramske radove. U tome smo mi zaostali daleko iza moderne scenografije. Krive su za to naše opšte kulturne prilike, kao i materijalne neprilike našeg teatra, a jednako je tako krivo i reakcionarno shvatanje ove grane umetničkog rada, bilo sa strane publike, koja se po svojoj prirodi opire svim novinama, ili sa strane naših scenografa, koji pravilno ne shvataju značenje scene i nemadu pročišćene pojmove u opšte o poslu na kome rade.

Radi toga su ti priredjivači raspisali natečaj za scenske projekte nekojih dramskih radova, što je bilo za naročitu pohvalu.

Moderni teater ne može da svaku robu upotrebi za svaki rad. Ista scenerija ne može da služi za «Kralja na Betajnovi», «Vdovu Rošlinku», «Pohujšanje» ili koji drugi dramski rad. (Samo primitivna pozorišta iz provincije poručuju: pošaljite mi dve zime, tri sunca, dva meseca, jednu šumu, jednu kmečku sobu...) Treba da postoji uska veza izmedju teksta i scene. Na sceni se radi o jednoj skupnoj umetnosti (Gesamtkunstwerke), gde treba da stoje u jednom jedinstvenom skladu sve grane umetničkog delanja: poezija, gluma, režija, arhitektura, plastika, slikarstvo, muzika... Prama tom shvatanju treba da se radi na scenografskim umetničkim produkcijama. Drukčije se apsolutno ne može da govori o jednom umetničkom radu.

Rezultati ovog natječaja dokazali su mizerno stanje naše scenografije, koja je još u povoju, «Jury», koji je prosudio i nagradio podnošene radove dokazao je još više: pokazao je glavne krivce za takovo stanje, jer zbilja oni koji najviše rade i direktno utiču na razvoj naše scenografije nemadu jasne in pročišćene pojmove o smislu ove grane umetničkog rada, i kao takovi oni direktno štetuju njenom razvoju. Ti ljudi nose najveći deo odgovornosti za sadašnje stanje. Bilo je očekivati da će se barem te stvari popraviti kad na čelu teatra stoji čovek, koji se je u pozorištnom radu istakao jedino na polju scenografije. Ali, na žalost, ovaj karakterističan natječaj čini da posumnjamo u to.

Da predjemo umetničkoj analizi izvršenih i nagradjenih dela.

O. Župančič. «Veronika Deseniška»: Projekat za sceneriju ovog dela izvršio je *Skrušni ml.* To je jedna varijanta Bucikove inscenacije, koja je bila tvrda i hladna. Ta varijanta nije u mnogome zagrijala stvar. Taj je rad bez boje. On nema veze sa Župančičem, Skrušni ml. nije ušao u njegovo delo, izgleda da to nije ni pokušao, niti je «Jury» to tražio kada mu je za taj i takav rad podelio I. nagradu. Sa slikarske strane to je delo promašeno. Arhitektura je nelogična i neinteresantna. U opšte ovaj nam rad ne daje ništa novo što bi nas moglo da interesuje. «Petrčkove sanje» su nešto bolje, ali jednako tako neproživljene i neinteresantne.

I. Cankar, «Pohujšanje v dolini Šentflorijanski». Kako se i po sebi razumije, oko inscenacije ovog dela najviše su se pozabavili naši scenografi. Ovi nam radovi karakterišu sva nastojanja naših scenografa, mentalitet i umetnički kriterijum «Jury»a», koji je procenio ove radove. Tu su predstavljene razne struje umetničkog shvatanja. Svi su nastojali da na svoj način reše problem inscenacije ovog Cankarevog dela. Imademo tu rešenje naturalističko impresionističko (Vavpotič ml.; koji je odneo III. nagradu), nekako simboličko ekspresionističko) projekat «Škoda časa», koji je ostao nenagradjen), konstruktivističko (Spinčič, koji je odneo II. nagradu) i nekako dodaističko (Delak, koji je odneo IV. nagradu).

U I. aktu Cankar traži jednu krčmu, županovu krčmu na deželi. Šta se radi u toj krčmi? U toj krčmi «za mizo sede rodoljubi iz doline šentflorijanske... Vsi so ogorčeni in delajo hude obraze». Zašto? Zato što «vse kaže in mnogotera znamenja pričajo, da se je prikradlo pohujšanje v dolino šentflorijansko». Scenograf stoji pred problemom, da reši scenu na takav način kako će to da odgovara duševnom raspoloženju tih «častivredniih, debelih in rdečih rodoljubov» i kako će doprineti da i publika saučestvuje sa njima i sa auktorem, da «dela hude obraze» ili da ironiše, jer tu je teatar koji treba da govori, — tu nije obična krčma koja je mrtva, prazna i koja kao takova ništa ne kazuje, i gde bi se mogao odigrati koji mu drago drugi indiferentni dogodjaj, — to je Cankarova dolina šentflorijanska, gde se sve ruši, gde je došlo pohujšanje! Sceneriju je trebalo udesiti u skladu sa tekstom in smislom radnje. Stil scene i radnje treba da bude u harmonijčnom skladu.

U II. aktu Cankar traži Petrovu kolibu, i ničiju drugu. Tu živi Petar, «umetnik in razbojnik», u čijim «besedah, tudi v resnih, je ironija in humor». Jedino u ovom aktu on se «spozabi... za en trenotek, pa se takoj vzdramb». Njegova je izba «strahovito razmetana, strop je lesen in začrnel...» Sve to nalazi se u Petrovoj duši, i Cankar je hteo da i samim uredjenjem scene izrazi duševno raspoloženje njegovo...

Jednako je tako i u III. aktu, gde Cankar traži: «Oprema je kričoča, naravnost groteskna».

Arhitekst Spinčič je svoj rad rešio konstruktivistički, što je već u principu pogrešno i bezmisleno. Konstruktivistički može da se reši samo jedna radnja istog stila, sadržaja i smisla, jedna hipermoderna drama zenitističkog smera, ali ne Cankarevo «Pohujšanje». Kako da zamislimo one «častivredne, debele in rdeče rodoljube», koji se boje pohujšanja, u jednoj Špinčičevoj krčmi? To bi bilo jednako kao da ih postavimo u jednoj baroknoj dvorani, a da na župana i one druge rodoljube stavimo zeleni svileni frak, a na «rejenu, gospodovalnu in nečimernu» županju roza krinolinu! To ne ide zajedno. Tu treba da vlada logika i doslednost.

«Jury» je o svim ovim stvarima trebao da vodi računa, kad to nije scenograf, jer na taj način on sebe postavlja u položaj da mu se postavi pitanje: po kojim principima i po kojem je kriterijama ocenio i nagradio ovaj rad? Mi ne verujemo, da je «Jury» usvojio principe konstruktivizma, i radi toga nam izgleda čudno kako je isti «Jury» ocenio i kategorisao radove tako raznolikih i protivnih umetničkih struja, pa je jednom podelio I., drugome II. i. t. d. nagradu?

Delakova inscenacija je apsolutno bez sadržine i dubine. U ostalom, i za njega vredi ista principielna nedoslednost prama sadržini, stilu i smislu Cankarove farse, kao i kod Spinčiča. Ali, sve jedno, «Jury» mu podeljuje IV. nagradu! — Tako je on najprostije zauzeo ipak neko stanovište prama jednom radu koji mu je nerazumljiv i nepristupačan. Bilo bi zgodno da «Jury» obrazloži svoje stanovište za takovu odluku. Tako je Delak mogao da primi i I., i II., ili recimo III. nagradu, zašto baš IV.?

Čudno je, da se ovakove stvari dogadja-

Gospodarstvo

Položaj na naših borzah

Ponoven in znaten dvig Vojne škode. Tedenski devizni promet ljubljanske borze je znašal 13.9 milijona Din.

Ljubljana, 24. septembra.

V preteklem tednu se je devizni promet na ljubljanski borzi nekoliko povečal. Znašal je **13.9 milijona Din** napram 12.6, 12, 12.7 in 12.1 v zadnjih štirih tednih. Privatna ponudba v devizah je bila prilična, Narodna banka pa je večinoma intervenirala le v devizah na Curih in London, malenkostno tudi v devizah na Prago in Dunaj. V teh devizah je bil tudi promet največji. V tečajih deviz ni bilo znatnejših sprememb, edino deviza na London se je v skladu z mednarodno čvrsto tendenco dvignila na 276.45 (napram 276.25 zadnji teden). Nekoliko čvrstejša je bila tudi deviza na Berlin, deviza na Trst je prav tako valovala na višjem nivoju (309.25 — 309.375).

Pri tej priliki je treba pripomniti, da je devizni promet v septembru vsako leto najslabši. Zaradi slabega izvoza pa je letos tudi relativno nazadoval. Na beograjski borzi je v prvih osmih mesecih dosegel promet v devizah le 1332 milijonov Din, v efektih pa 332 milijonov Din, skupaj torej 1664 milijonov Din (napram 1823 milijonov Din v istem razdobju l. 1926. in 2911 milijonov Din v istem razdobju l. 1925.).

Na efektnem tržišču se je tečaj Vojne škode v preteklem tednu ponovno in znatno dvignil; v Zagrebu od 375 koncem zadnjega tedna na 384.5 — 385, v Beogradu pa celo na 386 — 386.5. Tekom zadnjih 14 dni je tečaj Vojne škode narastel kar za 23 do 24 Din ali za skoro 10 %. Promet v Vojni škodi pa kljub naraščanju tečaja ni bil znaten. V ostalih državnih papirjih je tendenca dalje čvrsta.

Na tržišču zasebnih vrednot je bilo razpoloženje tudi nekoliko prijaznejše, posebno v arbitražnih papirjih. V skladu z dunajskimi tečaji so se delnice Kranjske industrijske družbe na ljubljanski borzi dvignile na 410 — 420 denar. Na zagrebški borzi se je zadnje dni nepričakovano dvignila Slavonija od 9 — 11 na 15. Tudi Šečerana Osijek se je okrepila na 560 (napram 540 koncem zadnjega tedna).

Organizacija kmetijske službe v oblastih

(Konec.)

V naslednjem objavljamo nadaljevanje in zaključek izjave gg. Sustiča, Werniga in Malaska:

Če se zahteva za vstop v kmetijsko srednjo šolo tu pa tam izjemoma le dvoletna nižja kmetijska šola, je v teh primerih predpisan še poseben sprejemni izpit, ki naj dokaže, da razpolaga kandidat z elementarno izobrazbo, odgovarjajočo nižji srednji šoli. Vsakemu kmetijskemu strokovnjaku, bivšemu gimnazijcu ali realcu, je pa znano, da nudi nižja srednja šola zadostno elementarno predizobrazbo za uspešen študij empiričnega kmetijstva na znanstveni podlagi, kakor se uči na višjih kmetijskih srednjih učiliščih. Enako je tudi vsakomur znano, da se podajejo temelji nauki splošne izobrazbe na nižjih srednjih šolah v gotovi kompletni meri (saj smo imeli pri nas že «malo maturo») in da se v višjih razredih splošne srednje šole v poglavitnem le razširjajo in spopolnujejo nauki temeljnih ved, ki so v glavnem obrisu in v zaokroženi celoti že podani v štirih nižjih razredih. In kar je glavno, poglavitni temeljni nauki splošne izobrazbe, pridobljeni na nižji srednji šoli, so polez temeljitega učenja vseh strokovnih disciplin enako splošni srednji šoli **razširjajo in izpopolnijo tudi na kmetijski srednji šoli.** To pove vsak program teh šol, osobito onih iz predvojne dobe. Nauki elementarnih panog raznih ved so bili tedaj osobiti absolventom predvojnih inozemskih višjih kmetijskih srednjih učilišč sistematično podani v docela zadostni meri. **Zato ni govora o tem, da »se ne dado nikdar več nadomestiti«, ker jih absolviran kmetijski srednješolec že faktično ima!** Če bi temu ne bilo tako, potem ne bi imeli **pred vojno** absolventi srednjih kmetijskih učilišč **polne pravice** do enoletnega prostovoljstva v vojski. Za dosego enoletnega prostovoljstva je načelno merodajna **polna splošna** srednješolska ali njej enakovredna izobrazba **iz elementarnih** ved na višjih strokovnih šolah. O vsem tem gg. pisca molčita, treba pa, da je javnost o teh stvareh pravilno informirana.

Priznamo, da agronom ne more biti za prakso nikdar preučen, saj se mora učiti skozi vse življenje. Na dlani je tudi, da je visokošolski agronom lahko prvovrsten ljudski pedagog, saj je baš visokošolski kmetijski študij zelo **pedagoške narave.** Ampak podrobno kmetijsko pospeševalno delo, ki je slovenskemu kmetijstvu krvavo potrebno in je zato najvažnejše, **ne zahteva samo učitelja, temveč tudi kmetijskega administratorja, demonstratorja, organizatorja in propagatorja v eni osebi.** Kot tak deluje najuspešnejše baš okrajni kmetijski referent, če razpolaga s primerno predizobrazbo in če so mu dani predpogoji za delovanje. Pred nami pa je odprto vprašanje, ali se za tako podrobno delovanje boli obnese visokošolski kot preizkušeni srednješolski agronom. **Značilno je, da se naši visokošolski agronomi vobče prej odtegujejo, kakor pa potegujejo za mesta okrnjenih kmetijskih referentov. Vendar ne bomo baš radi tega ukiniti te potrebne institucije, kakor je predlagal v «Slov. Narodu» inž. Wenko!**

Trditev g. inž. Pahorja in Goriupa, da bodo kmalu zasedli visokošolski agronomi sploh vsa vodilna mesta v javni kmetijski službi, pa znači, milo rečeno, skrajno brezobzirno samozavest v moč pesti in v ničesar drugega. Radovedni smo, ali bodo naši ljudski zastopniki, osobito kmetovalci, tudi enakega naziranja, zlasti ko bodo razmišljali o **usodi absolventov na pr. srednje vinarske šole v Mariboru.**

Končno trdita gg. pisca, da manjka za radikalnejšo kuro kmetijske službe še **diagnoze** (ki bo kmalu znana vsakemu inteligentnejšemu kmetovalcu in da temu riso krivi visokošolski agronomi, **ker so do danes splošno stali na vodilnih mestih le srednješolci.** To se pravi: ako bi bili na vodilnih mestih akademiki, bi imeli danes vsaj že «diagnozo». Ta opazka je naravnost žaljivo smešna, ki namiguje na to, da bi bili srednješolski voditelji krivi kmetijsko-gospodarski krizi v državi. To je tak nesmisel, da mu ni para. Treba le pogledati druge države, ki jih vodijo prvovrstni strokovnjaki in ekonomi! Kdo je tam kriv? Koliko pa je na najbolj vodilnem in odločilnem mestu v naši državi srednješolcev? Naštejemo jih lahko na prste ene roke. In vendar še nimamo zaželjene «diagnoze». Radovednost se nam vzbuja, kakega mnenja so tisti srednješolci, ki so bili ali so še danes na raznih vodilnih mestih kmetijske službe. Ali jim res manjka zadostno temeljitega znanja in široko razprtega obzorja, kakoršnega daje po mnenju gg. inž. Pahorja in Goriupa v tuvi vrsti visoka šola? Mi zelo dvomimo, da jim manjka, ker tičijo pravi vzroki hiranja kmetijske službe v **povsem drugih činjenicah. V ta namen bi bilo treba najprej točno sondirati obširni teren, ne pa pavšalno obsojati, kakor obsojata gg. inž. Pahor in Goriup, ne da bi vprašanje proučila in preudarila vse okolnosti.**

Nismo očitali visokošolcem, da bi bili za pospeševalno službo med narodom manj sposobni. Pač pa trdimo in si upamo podpreti naše trditve z dokazi, da so gg. akademiki za najvažnejšo, najdelikatnejšo in zlasti najnapornejšo vrsto kmetijske službe, to je službo srezkih kmetijskih referentov ali recte potovalnih učiteljev, pokazali dovolj manjše zanimanje in pozornost, kakor bi bilo **v prvi vrsti od njih pričakovati** Kateri akademik se je iz lastnega nagiba zavzemal za službo kmetijskih referentov pri glavarstvih? Bili jih je bore malo, ki so se potegovali za taka mesta, dasiravno so bila v smislu «Uradnega lista» (pravilnik 308) ta mesta rezervirana v prvi vrsti za visokošolce in odlične srednješolce. Če jim je bilo idealno delo med narodom tako zelo na srcu, zakaj se niso kljub krivični odloženosti te institucije bolj potegovali za mesta neposredno v narodu! Kaj jih je odvračalo od tega? Pa vendar ne **»nezbrisni intelekt. pečat«,** obstoječ najbrž najbolj v tem, da se tak intelektualec rad odtuji miselnosti in težnjam naroda in da mu brez ozira na individualno sposobnost daje legitimacijo za vsako vodilno mesto? Ali potem ne očitamo lahko z vso pravico visokošolskim agronomom skrajno nelojalnost, ker se po petih letih skoro popolnega nezanimanja za težki položaj okrajnih kmetijskih referentov in njihove službe kar naenkrat sedaj, ko so končno enkrat podani nekaki izgledi za zboljšanje teh razmer s pomočjo oblastnih samouprav, oglasijo **iz varnega zaledja** in zahtevajo meni nič tebi nič brez stvarne utemeljitve ukinjenje institucije, ki je dognano dobra v svojem bistvu? S kakšnim namenom vendar? **Netovariška tendenca pa je jasna kot beli dan.** Upajmo, da ne bo takih neutemeljenih in kmetijskemu napredku škodljivih predlogov nikdo upoštevali.

O nečuvenem, nelojalnem zapostavljanju odličnih srednješolcev, absolventov višjih srednjih kmetijskih učilišč pa lahko navedemo klasične primere. Spominjamo samo na primer g. **Šege.** Le-ta je bil eden izmed najodličnejših strokovnjakov na Primorskem, po prevratu med prvimi redkimi našimi strokovnimi predstavniki, sovrstnik kmetijskega svetnika g. Rohrmana, g. Žmavca in drugih. V plebiscitni dobi je reorganiziral in vodil kot ravnatelj s tako dobrim uspehom kmetijsko šolo v Velikovcu, da je po našem odhodu iz Koroške celo nam sovražna »Grazer Tagespost« izrazila svoje priznanje v posebnem članku pod naslovom «Eine Musterwirtschaft unter jugoslavischer Verwaltung». In Nemci so srednješolcu Šegi dvakrat ponudili mesto ravnatelja, če bi bil ostal na Koroškem. Ako bi sprejel njihovo ponudbo, bi g. Šega zdavnaj zavzemal eno izmed najvplivnejših mest kmetijske službe v Avstriji in bi mu bil analogno drugim enakim srednješolcem v Avstriji gotovo priznan tudi častni naslov inženjerja. **A kake težkoče in koliko ponižanj je moral preboleti g. Šega v domovini, preden se mu je podelilo upraviteljsko mesto imaginarne kmetijske šole v Prekmurju, vemo vsi.** Spominjamo tudi na primer odličnega strokovnjaka g. Priola.

Ali more tedaj še kdo trditi, da sedanji upravni ustroj, zlasti pa sedanja mentalnost akademskih agronomov ni skrajno nenaklonjena sposobnim agronomom z višjo srednješolsko strokovno izobrazbo ter novodobnemu pojmovanju o javni kmetijski službi!

Največja hiba, na vsej stvari pa je to, da smatrajo visokošolci agronomi, da gre za boj proti njim, medtem ko dokazujejo vsa njihova javna izvajanja, da gre le za sistematično odrivanje srednješolcev, tedaj za boj visokošolcev proti srednješolcem. Mi pa poudarjamo, da nam gre le za **pravično vpoštevanje kvalificiranih srednješolcev v kmetijski službi, kakor se je delalo in se še danes dela n. pr. v Avstriji.** To je jedro vse polemike z naše strani, ne pa kako »neusmiljeno napadanje visokošolskih agronomov« ali kak boj proti visokošolcem. Nam gre za principe, a ne za posameznike. Ker se **ost brezobzirno obrača proti srednješolcem sploh,** smatramo za dolžnost, stopiti pred forum javnosti.

= **Letošnja vinska trgatev.** Ponekod so vinogradniki že začeli s splošno trgatvijo, četudi grozdje ni popolnoma dozorelo. Mošt vsebuje v najugodnejših primerih le 14 do 17 odstotkov sladkorja, kar ne da kvalitetnih vin. Trtno listje je še brez izjeme zdravo, zeleno in baš zadnje dni producira dragocene snovi, katerih vrednost gre v milijone. Ako hočemo doseči kvalitetna vina, na kar smo celo leto glede na ugoden potek vremena z gotovostjo računali, je potrebno, da počakamo s splošno trgatvijo vsaj do 10. oktobra, pri trgatvi pa pazljivo ločimo gnilo od zdravega grozdja, ako že nismo poprej podbirali. Le v tem primeru smemo upati na boljšo ceno in lahko prodajo letošnjega vinskega pridelka. V nasprotnem primeru pa bo nas tlačilo tuje ceneno vino in mi svojega pridelka spet ne bomo mogli spraviti v denar, kakor si radi težkega gospodarskega položaja v splošnem želimo. Upoštevajoč vse te okolnosti, je veliki župan mariborske oblasti naslovil na srezke poglavarje brzojavko naslednje vsebine: »Pozovite županstva vinorodnih občin, da vplivajo na vinogradnike, da nikakor ne vrše vinske trgatve pred 10. oktobrom. Dokler je trtno listje zdravo, zeleno, producira dragocene snovi, ki višajo vrednost vinskemu moštu.«

= **Hmelj.** Na nürnberškem hmeljskem tržišču je bila tendenca v petek zopet mirna. Dovoz je znašal 300 bal. Cene nespremenjene: hallertauski 160 — 270, würtemberški 175 — 205 mark za 50 kg.

= **Vojvodinski hmeljski trgovci snujejo posebno hmeljsko banko.** Kakor poročajo iz Novega Sada, se vojvodinski hmeljski trgovci pogajajo zaradi ustanovitve posebne banke, katere glavna naloga naj bi bila financiranje hmeljske letine. Producenti hmelja so zaradi pomanjkanja denarnih sredstev večkrat primorani takoj in za vsako ceno prodati pridelani hmelj, kar lahko povzroči znatno nazadovanje cen. Ustanovitev hmeljske banke bi mogla odpraviti te težkoče, če bi na pridelani hmelj dajala lombardna posojila v višini 50 do 60 odstotkov vrednosti. V tem primeru bi producenti lahko brez težkoč počakali na ugodnejše cene.

= **Posijila Državne hipotekarne banke za javna dela.** Od početka tekočega leta je Državna hipotekarna banka dala državi in samoupravnim edinicam za 241.5 milijona Din posojil, vodnim zadrugam pa za 64.5 milijona Din. Ta posojila so se večinoma porabila za investicijska dela. Država je prejela 20 milijonov Din za gradbo stanovanj za oficirje, 80 milijonov Din za gradbo železničarskih stanovanj in 25 milijonov Din za odkup palače Ljubljanski dvor. Posamezna mesta so dobila naslednja posojila: Niš 10 milijonov Din, Dubrovnik 13, Ilidže 3, Koviljači 6, Split 2, Prizren 5, Podgorica 1.7, Vukovar 3, Novi Sad 5, Cetinje 1, Nikšić 0.5, Doboj 0.5, Banjaluka 3, Senj 2, Kragujevac 3, Smederevo 3, Vranje 2, Bosiljgrad 0.4, Bileć 0.4 in Šabac 0.8 milijona Din. Poleg tega je bilo danih mnogo posojil do 200.000 Din. Državna hipotekarna banka je dala ta posojila, ki presegajo 300 milijonov Din, iz sredstev 12milijonskega dolarskega posojila (Seligmanovega posojila). Na račun tega posojila je, kakor znano, prejela čistih 600 milijonov Din.

= **Odkazna agentur za nakup in prodajo** blaga v inozemstvu. Centralna zveza trgovskih zastopnikov in komisijonarjev za Avstrijo na Dunaju, ki ima tudi posredovalnico za agenture, odkazuje na željo trgovske zastopnike inozemskim tovarniškim in eksportnim tvrdkam, koje bi hotele biti zastopane na Dunaju oziroma v Avstriji ter v sosednih državah, in to: v Češkoslovaški, Poljski, Madžarski in na Balkanu. Ta posel vrši imenovana posredovalnica brezplačno. Pri odkazanju zastopnika bodisi za nakup ali za prodajo blaga gleda na to, da je dotičnik strokovnjak ter da je zmožen jezika. Naslov posredovalnice je: Zentralverband der Handelsvertreter und Kommissionäre Österreich, Agenturen-Vermittlungs-Sektion, Wien, I., Werdertorgasse 14.

= **Trgovinski stiki z Ameriko.** Ameriška tvrdka Bush Terminal Sales Building, 130 West 42nd Street near Broadway, Newyork City, Newyork, U. S. A. daje vsem našim trgovcem na zahtevo informacije o možnostih plasiranja naših produktov na trgih Severne Amerike. Tvrdka nudi trgovcem, ki bi prišli v Ameriko po trgovinskih poslih, tudi svoje prostore na razpolago, kjer dobijo interesenti informacije in drugo, kar jim bo pri navezanju poslovnih stikov brez dvoma znatno pomagalo.

= **Trgovinska in plačilna bilanca Nemčije.** Nemška trgovinska bilanca se je v tekočem letu znatno poslabšala. Izvoz v splošnem ni nazadoval, uvoz pa se je v zvezi z izboljšanjem industrijske konjunkture znatno povečal. To povečanje uvoza je sicer smatrati za prehodno pojavo (v avgustu je uvoz zopet nazadoval), vendar pa je povzročilo znatno pasivnost nemške zunanje trgovine, ki znaša za prvih 8 mesecev 2684 milijonov mark, dočim je bila v istem razdobju preteklega leta zunanja trgovina aktivna za 320 milijonov mark. V zvezi s pasivnostjo trgovinske bilance se je tudi plačilna bilanca zelo poslabšala. Državni urad za statistiko je izračunal, da znaša pasivni saldo nemške plačilne bilance za prvo polletje t. l. 2154 milijonov mark (za celo leto 1926 je znašal pasivni saldo plačilne bilance le 114 milijonov mark, za 1925 3885 milijonov mark in za 1924 2368 milijonov mark). Ta pasivni saldo se je moral kriti predvsem s kratkoročnimi krediti. Naraščanje kratkoročnih dolgov napram inozemstvu pa gotovo predstavlja nevarnost za razvoj nemškega gospodarstva.

= **Zunanja trgovina Rusije.** Po podatkih ruske statistike zunanje trgovine, je v prvih 10 mesecih gospodarskega leta 1926./27. znašal izvoz 633.3 milijona rubljev (v istem razdobju 1925./26. 538), uvoz pa 558.3 milijona rubljev (634), tako da je bila trgovinska bilanca aktivna za 75 milijonov rubljev, dočim je bila v istem razdobju preteklega gospodarskega leta pasivna za 96 milijonov rubljev. Pripomniti pa je treba, da se je v zadnjih mesecih trgovinska bilanca znatno poslabšala. Med dobavitelji Rusije stoji Nemčija na prvem mestu; za Nemčijo so največ uvozile v Rusijo Zedinjene države, Anglija, Egipt in Finska. Med kupci ruskega izvoznega blaga stoji navzlic prekinjenju diplomatičnih odnošajev Anglija še vedno na prvem mestu; za Anglijo pa so največ izvozile iz Rusije Nemčija, Letska, Finska in Italija. Sovjetska Rusija kaže v zadnjem času veliko pripravljenost za sklepanje trgovinskih pogodb, odnosno pogodb za ureditev trgovinskih odnošajev. Po naredbi sveta ljudskih komisarjev od 17 maja t. l. se imajo naročila in izvozne kupčije načelno vršiti le z onimi državami, ki omogočajo zunanjetrgovinskim zastopstvom Rusije nemoteno in normalno delovanje.

Borze

24. septembra.

Dunaj. (Prosti promet.) Dunaj 8.0075, Berlin 13.545, Trst 309.5, London 276.5, Pariz 223.5, Praga 68.45, Newyork 56.74.

Zagreb. (Prosti promet.) London 276.45, Newyork 56.73, Pariz 222, Milan 309.5 do 309.75, Curih 1095.5, Berlin 13.54, Dunaj 8.005 — 8.00625, Praga 168.4 — 168.45.

Curih. Beograd 9.1325, Berlin 123.625, Newyork 518 in enajst šestnajstink, London 25.24125, Pariz 20.35, Milan 28.285, Praga 15.37, Budimpešta 90.70, Bukarešta 3.225, Dunaj 73.10.

Dunaj. Beograd 12.46 — 12.50, Berlin 168.65 — 169.15, Bukarešta 4.3925—4.4125, London 34.44 — 34.54, Milan 38.61—38.71, Newyork 707.55 — 710.05, Pariz 27.76 do 27.86, Praga 20.96125 — 21.04125, Curih 136.42 — 136.92.

Dunajska borza za kmetijske produkte (23. t. m.) Tendenca je pod vtisom nazadovanja cen na ameriških tržiščih in na budimpeštanskem terminskem tržišču mlačna. Promet se giblje v najožjih mejah, ker je konsum zelo reserviran. Tudi v turščici je tendenca mirna. Uradno notirajo: pšenica: domača 39 — 40, madžarska Tisa 44 do 44.5; rž: marchfeldska 38.5 — 39; turščica: 28 — 28.5.

UNA
najdovršenejši ročni aparat za gašenje ognja.
Cena 800 - 1300 Din.
Iščejo se zastopniki.
„Una" trgovina kemično - tehničkih materijalij, Zagreb, Račkoga ulica 3.

Dopisi

ZAGORJE OB SAVI. V soboto, 1. oktobra t. l. se bo vršila v Sokolskem domu otvoritvena predstava »Cigani«, malomestna šaloigra v treh dejanjih z godbo in petjem. Začetek ob pol 20. — Šahovski odsek Sokola je pričel z delovanjem, zato se vabijo prav vsi ljubitelji in ljubiteljice te igre, da se udeležujejo šahovskih večerov ki se vršijo vsak četrtek. Odsek si je stavil obširen program: predavanje, ožji turnir, gostovanje pri sosednih klubih. Zato na plan vsi! — Redna telovadba Sokola se je nedavno pričela po kratkem odmoru nekaterih oddelkov. Tako telovadijo ob pondeljkih in sredah člani, moški naraščaj in moška deca s pričetkom po vrsti od pol 20., pol 19. in 17. uri. Članice, ženski naraščaj in ženska deca ob torkih in petkih ob istih urah kakor moški oddelki. Prvi notranji nastop vseh oddelkov bo 1. decembra t. l. ob priliki proslave obletnice Ujedinjenja. Napredni starši, pošljite svoje malčke v telovadnico, a tudi starejši pridite!

ČRNOMELJ. Ves Črnomelj in bližnjo ter daljno okolico Bele Krajine je pretečeno nedeljo pretresla žalostna vest da je v nedeljo zjutraj nenadoma izdihnila svojo mlado dušo gospa Anica Štrubljeva, soproga tukajšnjega učitelja Joža Štrublja. Ni še preteklo leto dni, odkar je stopila v zakonski stan z ljubljenim soprogom, a je že kruta usoda zahtevala njeno žrtev kot mlado mater mučenico. Ljubljena pokojnica je službovala kot učiteljica na osnovni šoli v svojem rojstnem kraju, Črnomlju, ter je svoj poklic izvrševala z vnemo in veliko ljubeznijo, kar je podedovala po svojem pokojnem očetu, ki je bil prav tako učitelj. Kako je bila priljubljena kot učiteljica, je najlepše pokazal njen pogreb, ki se je vršil v ponedeljek. V društvenem življenju se je odlikovala kot izrazita pristašica napredne jugoslovenske ideje, delovala je pri Sokolu, CMD in UJU kjer je povsod imela svoje funkcije. Njena tiha narava je ugajala vsakomur, kdor jo je spoznal. Obenem jo je odlikovala ljubezen do dela. Ustvarila si je svoje gnezdo, a pri tem je dala na oltar svoje ljubezni svoje lastno življenje. Tragika tega njenega življenja je privabila na pogreb vse njene znance, ki so bili o tem obveščeni, v kolikor je bilo mogoče. Na poslednji poti jo je spremljalo skoro vse učiteljstvo tega sreza, domače sokolsko društvo, vse ostalo uradništvo in množica ostalega občinstva. Dolga je bila povorka s šolsko mladino na čelu. Pevski zbor učiteljstva in domačinov je zapel pred hišo »Vigred se povrne«, nakar je šestorica Sokolov v kroju dvignila krsto v mrtvaški voz, a domača mestna godba je igrala žalobne koračnice do pokopališča v Vojni vasi. Vsakega udeleženca je na pokopališču posebno pretresel trenotek, ko so spustili v grob krsto in takoj še malo rakev z njenim novorojenčkom, ki je tudi umrl dan prej. Ihtenja in joka je bilo polno, posebno šolske dece, kateri je bila pokojnica učiteljica. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnice v imenu črnomeljskega učiteljstva učitelj g. Karel Štrbenk s prekrasnim govorom, ki je vsem izvabil iz oči solze, a v imenu belokranjskega učiteljskega društva učitelj g. Matko Ljubič, šolski upraviteli v Podzemlju, ki je razložil delo pokojnice kot učiteljice in vzgojiteljice ter blagajničarke društva v smislu ideje državnega in narodnega edinstva. Po govorih je še zbor zapel nagrobnico »Blagor mu«, nakar smo se žalostnega srca in solznih oči poslovili od naše ljubljene Anice. Žalujočemu soprogu učitelju, br načelniku Štrublju kakor tudi materi-vdovi, ki je dala pet sinov, agilnih sokolskih in naprednih delavcev vsem peterim bratom ter vsem ostalim sorodnikom naše iskreno in globoko sožalje!

Na Vražjem otoku

Camille Julien Leglise, ki ga je po štiriletnem bivanju v svobodi zopet zajela roka pravice ter ga pripeljala na zatožno klop pred pariške sodnike, je pripovedoval senatu nastopne dogodke iz svojega življenja:

Leta 1922. so me v Bordeauxu obtožili, da sem kradel denar iz zaprtih pisem. Bil sem obsojen na deportacijo in sem moral na Vražji otok. Kljub temu, da sem bil nedolžen — dokazi so bili sodnikom na razpolago — sem moral nastopiti kazen. Deportirali so me za 20 let. Na Vražjem otoku sem moral opravljati prisilna dela; najstrašnejše sem trpel v Guyani.

Prišla pa je prilika, da sem pobegnil. Z menoj sta ušla še dva tovariša. Na otoku je bilo res neznosno življenje, a vendar ga ne morem primerjati z dobrotami, ki sem jih doživel na begu. Vozili smo se v čolnu. Zatekel nas je vihar, čoln se je prevrnil in eden izmed treh je padel v vodo. Moral sem gledati, kako so ga trgali in požrli somi. Drugemu tovarišu in meni se je posrečilo priti v neki braziljski pragozd. Tovariša se je lotila žolta mrzlica, kateri je v kratkem podlegel. Ostal sem sam. Blodil sem po šumah in srečaval same zveri. Skrival sem se pred njimi. Naposled sem z največjo muko dosegel človeška bivališča v Braziliji. Dobri ljudje so me spravili v Sao Paolo, kjer sem dobil službo pri ondotnem francoskem konzulatu. Iz Brazilije sem se napotil v Mehiko, kjer so mi izdali potni list. Z njim sem se vrnil na Francosko. Počemu? Da sem zopet prišel na zatožno klop. Zdaj me imate tu in me sodite!

Sodniki so obsodili po nedolžnem obsojenega Leglisa na tri mesece ječe v domovini in na ponovni izgon na Vražji otok, kjer mora vzdržati kazen do kraja. Kadar je treba soditi človeka kot človeka, je justica povsod enaka — bodisi v Evropi ali v Ameriki.

---

ju u «Juriy»-u, gde se nalazi intendant i scenograf Nar. pozorišta, da spomenemo samo ovu dvojicu, jer drugi ne mogu da za to odgovaraju (kao ni učitelj Sfiligoj iz «Pohujšanja», oni su «čisti in nedolžni»). Takove se stvari ne mogu dozvoliti.

Vavpotič ml. rešio je ovu stvar čisto naturalistički, kao da se ga Cankar apsolutno ne tiče. On nije izradio «županovu krčmu», nego u opšte jednu krčmu, «kojoj bi se moglo da odigrava što mu drago. On je tobože izradio sve onako kako želi tekst, «na levi vhod iz veže, zadaj duri v izbo, na desni okno, dolga miza...» to je tačno, ali je ipak sve to vrlo daleko od Cankara, jednako kao što je i «Jury» bio daleko od Cankara i njegovog «Pohujšanja». Bog bi znao zašto je Vavpotič ml. dobio III. nagradu? Valjda zato — da nikome ne bude krivo!

Sada dolazimo na projekat «Škoda časa», koji nije bio nagradjen. Taj je projekat izradio ing. *arhitekta Rorman* i pisac svih redova. Pošto smo mi unapred znali kako će poj prilici biti rezultat nagrada i kako će one biti porazdelene, mi smo svojem radu dali geslo «Škoda časa». Nezgodno je pisati o svom radu, naročito u ovom slučaju kad on nije bio nagradjen, jer bi netko mogao misliti, da se sve ovo piše jedino i samo radi toga. Ali radovi su javno izloženi, i svatko se može uveriti u ovome što je ovde pisano, svak može da ih uporedi sa ostalim radovima i da donese svoj subjektivan sud o njima, o presudi «Jury»-a i o ovom napisu.

Kako smo mi rešili insceniranju ove Cankarove farse? Cankar je bio simbolista. On je tražio i našao tipove koji su «simboli opšte čovečje prirode». Kada smo rešavali sceneriju za «Pohujšanje» mi smo to imali u vidu. Trebalo je putem scenerije izraziti ono što je Cankar hteo da kaže, trebalo je da i scena simbolički izrazi dolinu Šentflorijansku. Scena se je podelila u dva dela. U jednom delu stavili smo županovu krčmu, u glavnom onakovu kakovu tekst traži. Ali mi smo hteli da i scena kaže kako se je nešto strašno dogodilo, kako «se je prikradlo pohujšanje v dolino šentflorijansko», i zato su naši zidovi poljuljani, zato je preko čitave krčme probio tram sve do vanjskog zida. On tu stoji težak kao što u duši «rodoljubov» strah pred pohujšanjem, i on baca oštre crne sene... Sve se ljulja, sve se ruši, jer dolazi pohujšanje, i zato u drugoj polovici naše scene i crkva i križ na gori poljuljani su, i sad će i da se sruši...

To cepanje scene učinilo se je i zato što je i Cankar takav bio.» On ima dva sveta, jedan realni, nizak, proleterski svet skitnica... (koji je predstavljen u našem I. polovici «Županove krčme»), i drugi svet ideala, snova, ružičasti «nadsvet», san mesečine, ružičnih čari i mirisa cveća.. (koji je predstavljen u II. polovici naše «Županove krčme»). U prvom on smelo i ponosito kao čovek «grešio», i ima posla s ljudima, tera šegu s njima, ironiše, ruga im se, podsmeva im se, iznosi njihove lopovluke, optužuje ih i plaća im u rečima koje odjekuju kao pravi zvečeći novac. U drugi svet on se povlači posle ovog dnevnog posla... Veče je: rodja se mesec, počinju da svetlucaju zvezde, lahori mlak južnjak, slavuj peva i njemu dolazi njegova izmišljena žena da s njim govori o čistoti i nevinosti i još o drugim mogućim i nemogućim stvarima». (Ivan Prijatelj). To je učinilo da se je ta dvojnost scene provela kroz sva tri akta. To je simbolička slika zemlje i kraja koga je Cankar silno voleo, na koga je uvek mislio i čijoj se je lepoti divio, i koga je uvek delio od one «doline šentflorijanske» koju u svojoj farsi tako umetnički i plastički slika i ironiše. To je slika onog dela doline, koja je bila njegova, koju je on svima pokazivao.

«— — — — s tako gesto,
kot da bi materi nevesto kazal.»

Tu su one bele ceste po kojima Cankar priča Jacinti (u II. aktu «Pohujšanja») da je plakao, jer da su ga po tim cestama «gonili kakor psa in tepli... kakor vola pred plugom!» Pri izradjivanju ovog projekta mislili smo da je, i bez izričite dozvole teksta, potrebito baš pri ovom delu, prikazati i onaj drugi lepi deo doline šentflorijanske, i da je to potrebito imati uvek pred očima za vreme čitave igre.

Sem tog idejnog opravdanja za cepanje scene, mislilo se je da bi to imalo i naročiti scenski efekat o čemu takodjer treba voditi računa u teatru, gde scena treba da osvoji pažnju i duša gledaoca. Zgodnom režijom u onoj drugoj polovici scene dao bi se stanoviti život. Na primer, dolazak učitela Sefiligoja, u I. aktu, mogao bi se i u hodu karakterizirati još pre nego što nastupi u krčmu i. t. d.

U II. aktu, gde smo scenu udesili po istim principima, izvan Petrove izbe videli bi se rodoljubi kako, jedan po jedan, dolaze da Jacinti poljube nogu. Jednako to u III. aktu, kad Petar i Jacinta pobegnu, veranda se je podigla nešto na više, nad dolino šentflorijansko koja pobegnički peva

»Alojze sveti, cvet mladosti...«

Režiseru je, na taj način, pružena mogućnost da čitavoj radnji dade masu novih momenata koji bi bili ne samo od scenskog efekta, nego i od važnosti za bolje i preciznije razumevanje dela.

Pomoću erotičkih boja i raznih arhitektonskih revolucijonarnih formi, nastojalo se je da se i scenu reši sa nekoliko novih problema koji će čitavoj radnji dati jači akcent baš u onim točkama gde se Cankarova umetnost diže do vrhunca. »Jury«, izgleda tako, nije vidio ta nastojanja, on je bio preuzet »rešavanja« konstruktivističkih i dadaističkih radova. Oni su imali pravo da sve radove ocene i nagrade, onako kako su oni znali i mogli, a onda javnost imade pravo i dužnost da oceni njihov rad in njihove ocene, jednako kao i sve ostale radove.

Mislim da je sve ovo bilo potrebito kazati radi umetnosti same, radi teatra, radi scenografije i, na kraju, radi toga da slične ocenjivačke komisije vode malo više računa o umetnosti, a manje o obzirima koji sa umetnošću nemadu nikakove veze. Ako se ovakove stvari jednom za uvek ne uklone tada nema smisla da se slični natječaji raspisuju.

To su samo neke interesantne stvari iz paviljona »K«, a imade još mnogo, mnogo...

Plenarna seja celjskega občinskega sveta

Celje, 23. septembra

Danes se je vršila ob 18. uri prva plenarna seja celjskega občinskega sveta, čigar večino tvori izza novih volitev v juniju klero-radikalno-nemška družba.

Župan je uvodoma sporočil občinskemu odboru, da je odložil svoje mesto občinski odbornik Gratschner, sluga tvrdke Rakusch, z motivacijo, da je preveč zaposlen v trgovini. Ker sta se odrekla odborniškemu mestu tudi naslednja dva namestnika, poštni uslužbenec Koncilja in ključavničar Gradt, je bil pokličan v občinski svet prof. Anton Cestnik. Redovi morajo zapustiti svoja mesta, da nastopijo pomembnejše šarže. Tekom volilne borbe so služili samo za vabo med nižjimi uradniki in uslužbenci. Kdo bi verjel g. Gratschnerju, da je prišel šele sedaj do tega prepričanja, da je prezaposlen in da ne bi tega vedel že takrat, ko je sprejel kandidaturo na sigurnem mestu!

Volitev upravnega odbora Mestne hranilnice je moral staviti župan z dnevnega reda. Izjavil je, da stori to na željo gerenta. Prikril pa je resnico, da se je moral gerent ukloniti brzojavni odredbi ministra trgovine dr. Spaha. Gerent je hotel namreč doseči izvolitev novega upravnega odbora v mestnem občinskem svetu, še preden je bila rešena pritožba prejšnjega upravnega odbora zoper razpust pri Državnem svetu. Ko je gerent lekarnar Posavec dobil tozadevno brzojavko, se je nemudoma odpeljal v Maribor intervenirat pri velikem županu, kamor sta ga spremljala še klerikalna poslanca Žebot in Vesenjak. Veliki župan pa je moral poučiti odposlanstvo, da se je treba odredbam ministra trgovine pokoravati. V bodoče bo preskrbljeno, da klero-radikalna drevesa ne bodo zrastla do neba.

Občinski odbornik Komavlji je podal še v imenu svojega socijalističnega kluba izjavo, da bo zahteval volitev v upravni odbor, kadar se bo izvršila, strogo po proporcu.

Naslednja točka dnevnega reda je obsegala poročila iz posameznih odsekov. Ker je gerentstvo na občini trajalo dalj časa, je bilo pričakovati, da pridejo iz odsekov na dnevni red zelo važne in nujne zadeve. Reči pa moramo, da je bila opozicija naravnost presenečena, kako malo zadev se je v posameznih klubih do občinske seje temeljito pripravilo. Zelo pomanjkljiv je bil predvsem referat predsednika finančnega odseka dr. Vrečka o računskih zaključkih za l. 1925 in 1926. Našteval je le suhe številke, ne da bi bil mogel pri posameznih postavkah tudi z dejstvi dokazati, da se je proračun v eni ali drugi točki neupravičeno ali brez sklepa prekoračil. Grajal je, da se je prekoračil proračun za prilično 2,000.000 Din, dasiravno je moral nasprotno priznati, da so bili tudi dohodki taki, da izkazuje računski zaključek za l. 1925 celo okrog 810.000 Din prihrankov in je pozitiven tudi za l. 1926, ako se upošteva, da se je nakupilo poslopje »Pri kroni«. Trdil je, da finančni odsek pri posameznih postavkah in prekoračenih točkah proračuna ni mogel priti do potrebne jasnosti, vsled česar je v imenu finančnega odseka predlagal, da se naprosi oblastni odbor, naj odpošlje strokovnjaka, ki bo pregledal proračune mestne občine celjske izza leta 1924. Pripomnimo samo, da je proračun za leto 1924 bil že davno odobren soglasno; torej tudi z glasovi opozicije.

K izvajanjem finančnega referata se je oglasil v imenu SDS bivši župan dr. Hrašovec. Uvodoma je povdarjal, da se prejšnja večina v občinskem svetu ne boji nobene revizije, ker ima trdno in mirno zavest, da se je ves čas, odkar je sam bil župan, gospodarilo v celjski mestni občini varčno in dobro. To dokazujejo obračuni, ki ne izkazujejo nobenega primanjkljaja. Vodilne osebe sedanje večine so bile tudi v prejšnjem občinskem svetu in vedo prav dobro, da so bili vsi sklepi, zlasti pa proračuni in obračuni sprejeti, oziroma odobreni skoraj vedno soglasno, ali pa vsaj z veliko večino. Mora mu pač tudi nasprotnik priznati, da je bil pri vsem poslovanju natančen, morda prenatančen. Saj se mu je včasi celo v plenarnih sejah očitalo, zakaj spravlja pred plenum manjše račune v odobritev, ki bi jih lahko rešil sam. Odločno mora zavračati domnevanje, kakor da bi pod njegovim vodstvom uradništvo ne vršilo svojih dolžnosti, ali pa da bi bile nastale celo kake nerednosti. Govoriti o škodi, ki jo je imela občina s tem, da so se kake stvari izvršile brez sklepov, ne zadostuje, ker mora za tako trditev biti tudi zadostna stvarna podlaga. Omenja nekatere važnejše sklepe in izvršitve, ki pa so popolnoma v skladu s sklepi občinskega odbora. Saj so se vsa dela tudi komisijonalno odobrila ter tozadevni obračuni predložili občinskemu odboru, ki jih je po večini tudi odobril soglasno. Meni, da je to slab začetek štednje, ako kličejo na pomoč revizorja za zadeve, ki jih more in mora finančni odbor sam rešiti. Naj zahteva od uradništva mestnega magistrata pri posameznih prekoračenjih tozadevne sklepe in naročila, pa se bo lahko prepričal, da se je vse izvršilo popolnoma v redu in v soglasju z občinskim svetom. Predlaga, da se naj proračuna vrneta finančnemu in gospodarskemu odseku, ki naj skušata na podlagi aktov in spisov ter po zaslišanju referentov pojasniti posamezne točke, v katerih se je proračun prekoračil. Nato naj se obračuna ponovno predložita občinskemu odboru v odobrenje. Povdarja pa že sedaj, **da bo njegov klub glasoval tudi za revizijo, ako se ta predlog odkloni, ker se mu ni prav ničesar bati.**

Prihodnji govornik dr. Ogrizek je skušal zagovarjati stališče finančnega referenta, češ, da se s tem, ako se naprosi oblastni odbor, naj pošlje strokovnjaka, še ni prav nič prejudiciralo, ali pa celo trdilo, da bi bile v gospodarstvu mestne občine pod prejšnjo večino kake nerednosti. Smatra pa za potrebno, da se revizija občinskega gospodarstva enkrat izvrši.

V imenu kluba SDS je izvajal občinski odbornik dr. Kalan: Pogrešam v nastopu sedanje večine ono kurtoazijo, ki jo sme zahtevati tudi politični nasprotnik. Ko je prejšnja opozicija dozorevala polagoma v večino, je šele začela dvigati proti občinskemu gospodarstvu razne očitke, ki jih prej ni bilo slišati. V novem občinskem odboru so samostojni demokrati pričakovali, da bo začela večina z intenzivnim delom, zlasti zaradi tega, ker je zaostalo to delo skoro celo leto. V prvi delovni občinski seji pa so o tem ne sliši ničesar.

Poročilo finančnega referenta, ki ne zasluži tega imena, je niz samih suhih številk. Zato pa je bilo to poročilo suhoparno, ker je bilo nekritično. Ni nobena politična kurtoazija, ako se na slepo nekaj trdi, kar se je baje v prejšnjem občinskem svetu dogajalo, ne navajajo pa se za to nobeni stvarni dokazi. V nobeni državi in občini ni proračuna, ki bi se ne bil prekoračil. Pojavijo se razlike in izpremembe, ki jih ni mogoče predvideti. Dati pa nekaj številk javnosti ter samo trditi, da se ni prav delalo, se pravi iskati v javnosti samo politični efekt. Način, kako hoče sedanja večina kontrolirati občinsko gospodarstvo, je popolnoma zgrešen. Prvotno je večina hotela zahtevati od velikega župana revizorja. Ko pa je zvedela, da ta ni druga instanca, predlaga sedaj revizorja od oblastnega odbora. Proti lastnemu dostojanstvu bi delali, ako bi klicali na pomoč oblastni odbor, preden ne bi izvršili sami onega dela, katerega so v finančnem odseku člani dolžni vršiti. Saj je treba zahtevati od mestnega magistrata samo potrebne spise in knjige in lahko se člani finančnega odbora natančno prepričajo, ali se je v redu gospodarilo ali ne. Tega pa finančni odbor do sedaj ni storil.

Občinski odbornik Komavlji smatra v imenu socijalističnega kluba za potrebno, konstatirati, da je njegov član v finančnem odseku sicer glasoval za revizijo, da pa je po dosedanjih pojasnilih prišel do prepričanja, da revizija po oblastnem odboru ni potrebna. Grajati na obračunu more samo to, da ni bil realen, nejasnosti pa se dajo odstraniti v finančnem odboru samem. Zato bo njegov klub glasoval za predlog dr. Hrašovca in to tem bolj, ker bi uradna revizija trajala več mesecev in bi stala ogromno denarja. K temu vprašanju so govorili še ponovno občinski odbornik dr. Kalan, Posavec ter prof. Mravljak. Zadnji je zlasti povdarjal, da so bile obdolžitve v finančnem odseku mnogo hujše, kakor se slišijo sedaj v plenarni seji. Opozicija mora obširneje razpravljati o tem vprašanju že zaradi tega, ker so se nekatere stvari spravile tudi v javnost in je dolžna to svoji časti. Ako proračuni iz prejšnjih let niso bili povsem realni, je soodgovorna za to tudi prejšnja opozicija, sedanja večina, ker je baš ona zahtevala, da se črtajo gotove važne postavke z motivacijo, da se izredni izdatki storijo lahko tudi pozneje, od slučaja do slučaja v občinski seji.

Nad dve uri trajajoča debata o obračunih je pokazala, da večina ni mogla dokazati prav nobene nerednosti v občinskem gospodarstvu. Zato pa se tudi korak za korakom umika. Dasiravno je morala biti prepričana, da je edino umesten predlog, da pregleda obračun natančneje finančni odsek na podlagi razpoložljivih listin in sklepov, je vendar bil pri glasovanju ta predlog dr. Hrašovca z glasovi večine odklonjen, sprejet pa predlog finančnega referenta, vendar pa v omiljeni obliki, kakor jo je predlagal dr. Ogrizek, da zadostuje, ako oblastni odbor ne more staviti na razpolago kakega strokovnjaka, revizor, ki ga po svoji prevdarnosti določi župan.

Nato se je izvršila izvolitev disciplinarnega in ubožnega sveta, ne da bi bila prej večina iskala kakih stikov z opozicijo ter predlagala kakega člana iz opozicije, dasiravno je bila v prejšnjem disciplinarnem svetu zastopana opozicija po radikalu dr. Goričanu. Predlog za izvolitev novega ubožnega in disciplinarnega sveta je stavil Nemec Rebeuschegg ter so pri tem upoštevani Nemci, ne pa tudi klub SDS, ki šteje 10 članov.

Najzanimivejša je bila debata glede nekega mesarskega pomočnika, kateremu je bil v smislu klavniškega reda prepovedan vstop v klavnico zaradi tega, ker je imel konflikt z upraviteljem klavnice. Smo mnenja, da naj bi se personalije obravnavale v tajni in ne v javni seji, kakor se je to zgodilo. Pri tem vprašanju so pokazali tudi klerikalci, kako pojmujejo človekoljubje.

Iz regulacijskega odseka za Savinjo se je stavil in sprejel predlog, da naj se sestavi mešana komisija, obstoječa iz celjske in okoliške občine, okrajnega zastopa ter prizadetih občin. Povdarjalo se je pri tem, da se bo storil s tem korak naprej v vprašanju regulacije Savinje. Moramo ugotoviti, da se je že bolša in strokovno vsestransko bolj usposobljena komisija sestala svoj čas pod predsedstvom velikega župana in da so se glede regulacije Savinje že storili konkretni sklepi. Tudi se je v proračun mestne občine vstavila že primerna vsota. Ako se sklepi do danes niso izvršili, ne zadene krivda prejšnje večine, pač pa tiste, ki so izvedbo posameznih sklepov onemogočili.

Pri slučajnostih je predložil in prečital občinski odbornik Komavlji resolucijo na vlado, v kateri se zahteva, da ostanejo vsi srednješolski zavodi v Sloveniji neokrnjeni in da se reduciranje nekaterih zavodov v Sloveniji takoj prekliče.

Občinska seja je trajala pozno v noč ter je dokazala sedanji večini, da se bo opozicija znala stvarno boriti za interese mestne občine in celjskih narodnih in naprednih volilcev.

Naši onstran granic

p— **Tržaški kvestor premeščen.** Giuseppe De Martino, kvestor v Trstu, je premeščen v Napoli, v svoje rojstno mesto. Premeščenje pomeni službeno povišanje. Kvestor De Martino je policijot najhujše vrste, ki je z vso strastjo sestavljal poročila za razpust naših kulturnih društev.

p— **Premeščeni so** v severno Italijo učitelji Frlić iz Klane, Sirotić iz Rukavca in Milneršič iz Jušića ter učiteljici Gašparini iz Rukavca in Rubinić iz Drage. V pokrajino Emilijo je premeščen Anton Šturm, učitelj v Žejanah. Iz Postojne sta premeščeni učiteljici Minka Boštjančič v Ortona a Mare v Abrucih in Angela Sila v Rudo v Furlaniji.

p— **Na razpoloženje** so stavljeni v Idriji učitelja Otmar Novak in Rafael Gostiša ter učiteljica Zdenka Blodek, v Postojni učiteljica Katarina Vilhar, v Čepovanu učitelj Ciril Kofol.

p— *Na razpoloženje* so postavljeni učitelji Josip Koglot v Gradišču, Josip Lasič v Vrtojbi, Josip Šinigoj v Skopem, Mici Veselič v Vrhpolju pri Vipavi. Prva dva sta bila dobila premestitveni odlok, sedaj pa je šolska oblast odredila razpoloženje.

p— *Vlak je povozil* pri Ronkih občinskega slugo iz Doberdoba Matijo Colja.

p— *S položajem tržaškega pristanišča* se pogostoma bavi fašistični «Il Popolo di Trieste». «Meščanstvo, zlasti oni veliki del, ki živi od trgovine, ve dobro, da se nahaja Trst na polju prometa v perijodi dekadence...» «Razlika v prometu od januarja do avgusta t. l. in enake lanske dobe znaša sicer samo 400 ton, toda gorje Tržačanu, ako primerja številke teh dveh let s predvojnim prometom. Leta 1913. je bilo od januarja do avgusta prometa 4,127.427. Leta 1924. 3,889.321, leta 1925. 3,698.742, leta 1926 3,203.293, letos 3,202.884. Vsa velika pristanišča so si po vojni že opomogla do prejšnjega prometa, tako na severu, kakor na jugu, *in tudi Benetke so prišle do starega morskega gibanja, samo Trst se ne more dvigniti do svoje predvojne veljave...*» Pod italijansko oblastjo je podrejen Benetkam, katerim določa Rim prvo vlogo na gorenjem Jadranu, kakor se je to pač že dovolj jasno z merodajnih strani povedalo Trstu v obraz.

p— *Smrtna kosa.* V Trstu je umrl g. Anton Kjuder, posestnik in gostilničar. V Selu na Vipavskem so pokopali okoli 80 let starega Antona Bavčarja, ustanovitelja tamošnjega gasilnega društva.

p— *Reški promet stalno pada.* Trgovska zbornica na Reki je objavila statistiko prometa v letošnjem prvem polletju. Skupnega prometa je bilo 7,115.334 kvintalov, lani v isti dobi 7,386.768. «La Vedetta» pravi, da čuti tudi Reka hamburško konkurenco, predvsem pa ji je na poti Sušak. Krize v pristanišču so krive tudi posebne reške razmere. «La Vedetta» zaključuje, da je temeljni vzrok za reško krizo v rapalski pogodbi in samo pomoč političnega značaja bi mogla dati Reki novega življenja. Zahteva, da se te stvari temeljito proučijo. Ob tej priliki nam priha a v spomin, da je povodom lanskega velesejma sam fašistični konzul Host-Venturi prav jasno povedal v članku v omenjenem listu, da bi imela Reka bodočnost le pod jugoslovensko zastavo.

p— *Ministrskega predsednika je razžalil* Fran Leban iz Grgarja, ko je pil v Jevščekovi gostilni v večji družbi. Josip Pavšič bi bil rad kadil cigareto pa je naprosil sopivce za malo tobaka. Fran Leban je sedel z nekim svojim tovarišem pri drugi mizi. Ta tovariš je rekel Pavšiču: «Saj ti bo Mussolini poslal kakih 50 paketov tobaka», Leban pa je dodložil nekaj žaljivk za Mussolinija. Pavšič je zakričal: «Reci še enkrat! In Leban je žaljivke ponovil. Leban je bil ovaden in aretiran. Zgodilo se je to dne 18. t. m. Razprava proti Lebanu se je vršila 21. t. m. Leban je bil že večkrat kaznovan. Goriško sodišče ga je obsodilo na eno leto in dva meseca zapora ter na globo tisoč lir.

p— *Sodni sluga* Jakob Milharčič je služboval v Trbižu, poprej pa v Ajdovščini in Vipavi. Enkrat je bil že kaznovan radi goljufije, sedaj se je vršila v Gorici druga razprava, pri kateri je dobil Milharčič 2 leti in 4 mesece ječe ter 600 lir globe. Obtožen je bil številnih poneverb. Ko je služboval v Ajdovščini, je prišel k neki posestnici v Podkraju in izterjal 417 lir, ki si jih je pa kratkomalo pridržal. Pred sodiščem je oškodovanka pripovedovala, kako ji je Milharčič grozil, da pridejo po njo orožniki, ako ne plača takoj.

p— *Iz Soče* so potegnili trupło nekega grbastega berača iz Gor. Trebuše. Revež je najbrže ponesrečil.

MR. BAHOVEC — PLANINKA zdravilni čaj

»Planinka« zdravilni čaj zdravi slabo prebavo, zaprtje telesa, napihovanje, slabo delovanje črevesa, izpuščaje, obolenja mokračne kisline, jeter, žolča in žolčni kamen. Pristen samo v plombiranih paketih po Din 20.— z napisom: Lekarna Bahovec, Ljubljana. 174-a

„JUNIPER“

francosko žganje je najboljše sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju, želodčnim boleznim itd. Dobi se povsod!

Glavna zaloga:

Vitomir Dolinšek

Celje, Gosposka ulica št. 26

Za časa velesejma paviljon H štev. 442 v Ljubljani od 17. do 27. septembra 1927.

Vljudno sporočam, da sem preuredil in opremil svoj mlin z najnovejšimi stroji, tako da bodem izdeloval prvovrstno moko.

Sprejemam v mlev ali zamenjavo zopet vsako množino žita. Imam v zalogi vedno svežo moko iz prvovrstne banaške pšenice, katero nudim po najugodnejših dnevnih cenah.

Priporočam se svojim starim in novim odjemalcem, katere zagotavljam točne in solidne postrežbe.

Valjčni mlin **Fran Juvan,** Srednje Gameljne.

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posebni oddelek za popolno popravo, emajliranje in poniklanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovška cesta št. 4.

Večjo partijo dobrih zidarjev

za večjo stavbo na Goren skem, eventuelno za prevzem v akordu. — **Vsa stavba se bo izvrševala pod streho** in bo trajala 4 mesece

sprejme ing. Josip Dedek

Ljubljana VII., Žibertova 7. 9947

Pisalni stroj

Halda

model 12

je švedski izdelek in nedosežen v konštrukciji in materijalu.

Generalno zastopstvo za vso Jugoslavijo

ANT. RUD. LEGAT & CO.

Maribor, Slovenska ulica štev. 7. Telefon št. 100.

Na pokrajinski razstavi v Ljubljani paviljon „E“ 52 — 54.

Na drobno **Specijalna** Na veliko

trgovina vozičkov in koles

Sprejema v popravilo vozičke, kolesa, šivalne stroje.

Poniklianje, lakiranje, avtogenično varenje.

ZEMELROK OTON

Lastna tovarna Glince - Tržaška c. Prodajalna Marijin trg 8.

„Oglje“

Produktorji sladkega oglja so naprošeni pošiljati svoje natančne detalijerene ponudbe na naslov

„Alpinea“ Trst, Via Cologna 14.

1 miljon izborne

vrhniške zidne opeke

ima naprodaj

v svoji parni opekarni na Verdu

tvrdka Fran Kotnik.

Urejevanje vrtov

Vzorni vrtni sadonosniki — parki — domači vrtovi — sportna igrišča

kakor tudi predelovanje že obstoječih nasadov po najmodernejšem načinu prevzema v najsolidnejšo, strokovnjaško izpeljavo po najnižji ceni

Drevesnica „Vrt“ Džamonja i drugovi

družba z o. z

Maribor, Tržaška cesta 64, telefon 301.

Strokovne nasvete, osnutke in skice radi dajemo.

Revmatizem

Izjava zahvalnosti.

Gosp. dr. I. Rahlejevu, Beograd, Kosovska 43

Spoštovani gospod doktor! Vaš rešilni lek RADIO BALSAMIKA mi je pregnal hude reumatične bolečine. Zato Vam blagodarim in čestitam na tako silnom uspehu. S prvo steklenico, ki ste mi jo poslali, izlečil sem se. Ker vidim da pomaga, prosim da mi na doplačilo pošljete še dve steklenici RADIO BALSAMIKA, za kar se Vam v naprej zahvaljujem Velika Vam hvala gospod doktor.

S spoštovanjem

Tojofilo Mitrović, zemljodelac.

Manastir — Južni Brod, dne 17. junija 1927.

Lek Radio Balsamica izdeluje, prodaja in razpošilja po povsetju Laboratorij Radio Balsamica dra. I. Rahlejeva, Beograd, Kosovska 43

886a5

Izkoristite si svoj svobodni čas!

Brez posebnega strokovnega znanja si boste zagotovili sijajen zaslužek s prodajo državnih vrednostnih papirjev na mesečna odplačila.

Vpoštevajo se samo inteligentne dame in gospodje. Samo pri nas je moči mnogo zaslužiti, ker je naše podjetje največje in najbolj kulantno in ker je samo pri nas vsak kupec gornjih papirjev obenem brezplačno zavarovan za slučaj smrti na zneske od Din 10.000 do Din 50.000.

Izrabite to sijajno priložnost in javite se takoj.

Prodaja državnih papirjev

Split, Narodni trg br. 11/a

Poštanski pretinac 126.

Zahvala.

Za premnoge izraze iskrenega sožalja ob priliki prerane smrti naše nadvse ljubljene, predobre mamice in tete, gospe

Marije Rom-Gogala

roj. Čamernik

kakor za poklonjene krasne vence in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebna zahvala pa bodi izrečena č. gospodu p. Tomincu za dušno tolažbo pokojnici, dalje čč. duhovščini šentpeterske župnije, gg. zdravnikom, gg. pevcem za ginljive žalostinke ter vsem številnim znancem in prijateljem za mnogobrojno časčeče spremstvo na njeni zadnji poti.

Še enkrat vsem naša globoka zahvala. Requiem za blagopokojno se bo pel v pondeljek dne 26. t. m. ob pol 7. uri zjutraj v farni cerkvi Sv. Petra v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 25. septembra 1927.

Žalujoči ostali.

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je poslati na: Oglasni oddelek JUTRA, Ljubljana, Prešernova ul. 4. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11842.

Telefon številka 2492

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva: vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·–. Pristojbina za šifro Din 3·–. Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja vsaka beseda Din 1·–. Najmanjši znesek Din 10·–. Pristojbine se vposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčijo.

Sprejemanje malih oglasov za prihodnjo številko JUTRA se zaključi dan pred izidom lista ob 17 uri. Pozneje sprejeti oglasi bodo priobčeni v zadnji številki lista.

Telefon številka 2492

Kam pa kam?

Potovalna pisarna
Jos. Zidar, Ljubljana, Dunajska cesta 11. — Železn. karte za vse inozemstvo, vse informacije brezplačno. Pismeno izdajamo vsa naročila tudi proti povračilu. 29601

Igra «Vražja misel»
se vrši danes, 25. t. m. v salonu pri Jerneju na Sv. Petra cesti. Po igri zabava in ples.

Posetnikom Poljanske doline
priporočam restavracijo «Pod klančkom» v Gornji vasi nad Škofjo Loko. 197

Smučarje
sankače in sploh prijatelje zimskega športa opozarjam, da je hotel «Triglav» v Bohinju vso zimo dobro oskrbovan. Izborna dunajska kuhinja in pavovrstna pijača, lepe, zračne ter dobro kurjene sobe. Cene zmerne. Športniki, trgovski potniki in drž. uradniki imajo pri cenah za sobe znaten popust. Lastnica hotela Triglav Friderika Trittenwein. 29048

Motorna vozila

Tovorni auto
Bianchi, 1½tonski, 30 HP, popolnoma v dobrem stanju, z dobro pnevmatiko, naprodaj. — Pojasnila in ogled pri M. Marušiču, mehanična delavnica, Logatec. 29545

Avtomobili
B. S. A motocikli, svetovno znani, za ture;
«TATRA» AVTOMOBILI za v kvaliteti in za slabe ceste brezkonkurenčni;
VSI REZERVNI DELI za zgoraj navedena vozila v zalogi
DELAVNICE za vsa motorna vozila, strokovnjaško delo in solidne cene;
GARAŽE vedno na razpolago;
BENCIN iz sesalke — tudi ponoči — po konkurenčni dnevni ceni.
JUGO-AVTO, d. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta štev. 36. — Telefon 2236. 178

Avtomobili
«Ford», samo 4000 km rabljen, štirisedežni, «Wanderer» trisedežni, «Renault» 4—5sedežni, 6 šestsedežnih: Benz, Nesselsdorfer, Peugeot, vsi v dobrem stanju po nizki ceni naprodaj pri A. Lampret, Ljubljana — Dunajska cesta 22. 29624

Auto «Ford»
osebni, do sedaj 8000 km, izvrstno ohranjen, prodam ali zamenjam za dvosedežni, tudi poltovorni avto. — Ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Auto». 29576

Austro Fiat
24 HP, pripraven za mali tovorni avto, ker so sedeži za demontirati, zelo poceni naprodaj. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29689

Štirisedežni avto
znamke Ford, zelo dobro ohranjen, z novo pnevmatiko, poceni proda Perles, Ljubljana, Prešernova ul. št. 9. 29699

Obrt

Peči in glinaste šamotne štedilnike
postavlja ter popravlja najceneje in najsolidneje Keramična zadruga, Karlovška 8 (Tesarska). 29513

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibler v Ljubljani, Valvazorjev trg. 196

Pozor, društva!
O priliki 25 in 50letnic ter drugih prireditev se najtopleje priporoča za
fotografiranje skupin
foto-atelje D. Rovšek, Ljubljana, Kolodvorska 34. Za prvovrstno delo jamčim. Cene solidne. 163

Kemična pralnica in barvanje oblek
v najrazličnejših barvah izvršuje vsa dela v najkrajšem času po najnižjih cenah
ANTON BOC
Šelenburgova ul. 6/I
Tovarna: Vič-Glince.

Vulkaniziram
vse vrste avtogume ter
galoše in snežne gumijeve čevlje
Popravljam kolesa in motorje P. Skafar, Ljubljana, Rimska cesta 11. 12

Prva gorenjska delavnica usnjenih suknjičev
od 800 Din naprej, se priporoča. K. Premru, krojač in izdelovatelj usnjatih oblek, Kranj — Slovenija. 29658

Snežne čevlje in galoše
popravlja Avg. Skof, Boršnikov trg 1. 29632

Elektro-mehanična delavnica
se priporoča za previjanje motorjev, električnih aparatov in sprejema v popravila vse v to stroko spadajoče predmete. Postrežba hitra, cene solidne. — T. Perčinlič, Gosposvetska c. štev. 16 (restavracija pri Levu). 29597

Urarska in zlatarska popravila
sprejema Franc Wolfing, urar, Gosposvetska c. 12. Postrežba točna in solidne cene. 29745

Modni salon
damskih klobukov sem otvorila na Sv. Jakoba trgu št. 8/II. Popravila in preoblikovanje točno in poceni. A. Škufca. 29746

ŠTAMPILJE
pečate
etikete, graverstvo
SITAR & SVETEK
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13

Službe dobi

«Karbon» d. d.
Sarajevo, Aleksandrova 45 sprejme za svoj premogokop v Rogatici nadstojnika z večletno prakso. Reflektanti, ki so dovršili rudarsko šolo, imajo prednost. 29258

Vajenca
za reprodukcijsko tehniko sprejme takoj Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani. Pogoj za sprejem: dobro absolvirani štirje razredi srednje ali meščanske šole in prvovrstna nadarjenost. 29519

Učenke
za strojno pletenje in dobro
pletiljo
sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29474

Poslovodinjo
s kavcijo, sprejme trgovina s specerijo in manufakturo. Upoštevam samo take, s prvovrstnimi spričevali in brezhibno preteklostjo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Poslovodkinja». 29461

Kontoristinjo
dobro izurjeno v stenografiji in strojepisju, zmožno slovenskega, srbohrv. in nemškega jezika, sprejme veletrgovina v Ljubljani. — Ponudbe pod «Veletrgovina 300» na oglasni oddelek «utra». 29450

10—15 čevljarskih pomočnikov
dobro izvežbanih sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29376

Pletiljo nogavic
sprejmem v stalno službo s hrano in stanovanjem v hiši. — Ponudbe s točno označbo dosedanje službe in zahtevkov na: Strojna pletiona, Zagreb, Kaptol 17/II 29338

Služinčad
kuharice, sobarice, natakarice, hišne itd. dobe najlažje službo v Beogradu ako se zglase v birou Ekonomija, Beograd, Visana 11 28989

Damsko frizerko
prvovrstno poslovodkinjo — sprejme Navinšek v Ljubljani. 29194

Brivskega pomočnika
dobrega delavca, ki je dobro izvežban v striženju bubi-frizure, sprejme takoj v stalno službo, s hrano in stanovanjem v hiši Ilko Petković, brivski mojster, Domžale 62. 29284

Mehanika
ki bi bil zmožen sam napeljati centralno kurjavo, iščem. Materijal preskrbim sam, potrebno je le orodje Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Mehanik». 29622

2 trg. pomočnika
manufakturista, vešča tudi železnine stroke, dobro izurjena, sprejme Drušković, Slovenjgradec. 29586

Samoprodaje
oziroma zastopstva oddam za Mariborsko in Ljubljansko oblast. Ponudbe z navedbo razpoložljivega kapitala naj se pošljejo na podružnico «Jutra» v Mariboru pod značko «Inozemske tvornice». 29574

Kletarja
poštenega, trezna in zanesljivega, ki je vešč v žganju in likerjih, takoj sprejmem. Prednost imajo vešči tudi pri vinu. Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Kletar». 29663

Čedno dekle
zmožno opravljati vsa hišna dela, ki razume nekaj kuhe in šivanja, sprejme majhna družina na Gorenjskem. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Pridna 72». 29272

Modistko
samostojno moč sprejmem. Da se tudi delo na dom. — Ponudbe pod «Spretna» na upravo «Jutra». 29.724

Izurjeno pletiljo
sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29558

Več prirezovalcev
sprejme večja trgovina z usnjem. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 29550

Prodajalko
z večletno prakso, vešča pisarniških del, sprejmem takoj. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Razpošiljalna». 29333

Občinskega tajnika
sprejme trški občinski urad v Domžalah. Prednost imajo samci. Ponudbe, v katerih je navesti sposobnost, znanje jezikov in dosedanje službovanje, vložite do 15. novembra pri podpisanem županstvu. Županstvo trške občine Domžale, dne 24. septembra 1927. 29505

Trgovskega slugo
poročenega — sprejmem v manufakturno trgovino. — Opravljal bi tudi posle
hišnika
v lepi vili sredi Ljubljane. Prednost imajo oni, ki se razumejo na vrtnarstvo in druga domača dela ter imajo daljša spričevala. Žena mora pospravljati sobe najemnikom. — Naslov: Bleiweisova cesta 27/II. Predstavi naj se zvečer od 7. ure naprej. 29571

Pek. vajenca
ki se je učil že eno leto, sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29347

Službo
knjigovodje, korespondenta, bilancista, organizatorja — samostojno, želim za ves dan, ali samo poldnevno. Imam prakso in priporočila Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Akademska naobrazba». 29732

Vajenca
za urarsko obrt sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29744

Elektromonterja
sprejmemo. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29739

Modistinjo
sprejmem za sezijo. Naslov pove oglasni oddelek Jutra 29675

Prodajalko
perfektno v radiostroki, sprejmemo. Ponudbe s fotografijo na oglasni oddelek «Jutra» pod «Radio». 29693

Dobro strojepisko
za slovenski in nemški diktat sprejmemo. Tri mesece brezplačna poizkušnja Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Začetnica». 29684

Učenko
s primerno šolsko izobrazbo, staro 14—15 let, sprejme v trgovino z mešanim blagom Ivan Trampuš v Metliki. 29674

Dekle
pridno in pošteno, tudi začetnico sprejme obitelj brez otrok. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 29702

2 učenca
pridna in poštena, sprejmem za slaščičarsko obrt. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29687

Izurjen žagar
dobi službo na Viču št. 26, Ljubljana. 29683

Boljše dekle
ki zna kuhati in pospravljati, sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29585

Čevljar. pomočnika
dobro izurjenega sprejme takoj s hrano in stanovanjem v hiši Franc Travnik, Trebnje, Dolenjsko. 29497

Natakarico
z nekaj kavcije sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29765

Učenko ali učenca
železniškarjevo hčer, ozir. sina, sprejmem v delikatesno in galanterijsko trgovino. Pismene ponudbe pod «Marljivost» na oglasni oddelek «Jutra». 29616

Zdravega dekleta
lepega vedenja, sprejme boljša hiša za boljša hišna dela in k 2 otrokoma. Le pridna in strogo vzgojena, pripravna dekleta upoštevam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29773

Čevljar. pomočnika
takoj sprejme za izdelavo turistovskih čevljev Alojzij Negro, Ljubno, Podnart. 29654

Služkinjo
ki zna kuhati, sprejme takoj v službo F. Kulterer, sreski veterinar v Čakovcu 29651

Krojaškega učenca
sprejmes hrano in stanovanjem v hiši Andrej Oman, krojač, Rajhenburg. 29660

Učenca ali učenko
sprejme trg. in hišni posestnik v trgovino mešan. blaga, od staršev, ki bi za dobo 6 mesecev posodili 25.000 Din proti dobrim obrestim. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29662

Pek. vajenca
pridnega, zdravega in poštenega sprejme Josip Vilar, pekarna, Sp. Šiška. 29713

Krojaškega vajenca
sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29703

Mlajšo gospodično
tudi začetnico, zmožno nekaj kavcije ali soudeležbe, veščo manjših pisarniških del, sprejmem za manjše trgovsko podjetje. Ponudbe z navedbo zmožnosti in zahtevki na oglasni oddelek «Jutra» pod «Napredovanje». 29731

Kuharico in sobarico
dobro izurjeni, sprejme večja trgovska hiša. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Štajerska dežela». 29594

Zaslužek

Veletvrdka
sprejme zastopnice za prodajo higijeničnih aparatov. Aparati so najnovejša iznajdba in zelo potrebni pri vsaki gospodinji Zaslužek zelo dober. — Ponudbe na podružnico «Jutra» v Celju pod značko «Aurora» 29131

Zastopnike
z znanjem slovenskega in nemškega jezika sprejmemo. Javijo naj se v ponedeljek od 3—5 popoldne v hotelu «Slon» v Ljubljani. 29596

Krajevne zastopnike
sprejmemo za hišno prodajo patentiranega predmeta. Zaslužek 50 %. Ponudbe na Publicitas, Zagreb, Gundulićeva 11. 29546

Inteligentne gospe in gospodične
se sprejmejo kot zastopnice higijenskega predmeta za posečanje dam. — Visok zaslužek. Naslov v upravi «Jutra». 29.722

Modistinjo
prvovrstno, ki bi vzela delo na dom, želim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Modistinja 747». 29747

Pletilja
ki prevzame v stopalu raztrgane nogavice v podpletenje, naj javi svoj naslov z navedbo zahtevka na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Nogavice». 29470-a

Potnike
sprejmem za mesto Ljubljano in okolico za dober predmet. Ponudbe na poštni predal št. 260. Priložiti znamke za pojasnila. 29638

Vsakovrstna zastopstva
osobito čevljev za detalno in engro prodajo prevzamem za Beograd in vso Srbijo. Ponudbe na Zastopstvo (F. T. K.), Beograd, Skadarska 61. 29436

Šivilja
za perilo, obleke in deške oblekce gre na dom. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29655

Potnike
zanesljive in poštene zastopnike in agente sprejme proti dobri proviziji tvornica pijač. Ponudbe pod šifro «Zanesljiv 28» na oglasni oddelek «Jutra». 29524

Agilne zastopnike
za svetovni rekordni patent nemškega izvora, sprejmem Osebno se predstaviti na velesejmu: Paviljon H 506—507. 29530

Divji kostanj suhe jedilne gobe
i. t. d. kupuje vsako količino
V. H. Rohrmann
Ljubljana.

Pouk

Francoščino in klavir
poučuje dipl. strokovnjakinja. Informacije od 1. do 4. ure. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29424

Diplom. učiteljica
poučuje nemščino, francoščino, angleščino ter prevzame instrukcije srednješolcev. Šelenburgova ulica 4/I 29188

Šoferska šola
daje pouk in izobrazuje praktično in teoretično kandidate za samostojne šoferje. Pouk je temeljit in uspeh siguren Kandidate sprejemamo vsak dan Prospekti gratis Natančne informacije v avto-šoli, Zagreb, Kaptol 15 — Telefon št. 11-95 25193

Madame et mademoiselle
Juvančič reprennent leurs leçons de français à partir du 1er octobre. Gosposvetska cesta 4/III. 29738

Klavir poučuje
učitelj. Pri učencu po 8, pri učitelju po 5 Din na uro. Prijave pod značko «Vesten 99». 29761

Mlajšo učiteljico
sprejmem za nemščino. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Perfektna». 29748

Dijak
VII realne gimnazije daje poceni instrukcije iz vseh predmetov. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 29694

Akademik
poučuje matematiko, fiziko, kemijo in francoščino. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29644

Inštruiram
vse trgovske predmete. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Uspeh». 29733

Službe išče

Vpokojenec
inž. agronomije, samostojen in zanesljiv strokovspondent, administrator njak, organizator, administrator, korespondent in strojepisec, išče nujno zaposlenja. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod šifro «Vesten vpokojenec». 29484

Železn. uradnik
v pokoju želi službo potnika ali slično. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Železničar». 29446

Inteligentna gospa
mlajša, želi službo vzgojiteljice k manjšemu otroku ali pa voditeljice gospodinjstva k samostojni družini. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod značko «Perfektno nemška». 29421

14letni deček
bi se rad učil brivske obrti, kjer bi imel hrano in stanovanje v hiši. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 29413

Knjigoveški pomočnik
mlad in priden, izučen za splošna dela, želi službe — najraje pri zasebnem mojstru. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29244

Mlajši uradnik
samostojen in zanesljiv (dopisnik) kemične in barv. stroke, s tovarniško prakso, vešč vsemu pisarniškemu delu, želi spremeniti službo. Cenj. ponudbe pod «Marljiv 75» na oglasni oddelek «Jutra». 28775

Trgovec
32 let star, oženjen, zmožen, želi službe kot vodja manjše trgovine z mešan. blagom, najraje kake podružnice na deželi, katero bi tudi vzel v najem. Gre tudi v trgovino na debelo kot pomočnik. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zanesljiv 1895». 29636

Izobražena deklica
iz boljše hiše, želi službo v večji trgovini. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Celju pod šifro «Pridna — Vranško». 29582

Kuharica
želi službe pri onročnikih ali financarjih. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29581

Kontoristinja
hitra stenotipistinja, zmožna slov., hrv. in nemškega jezika, z dobrimi referencami, išče službo v Mariboru. Cenjene ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod značko «1050». 29578

Perfektna kuharica
zmožna voditi celo gospodinjstvo, želi službo pri fini obitelji. Govori tudi perfektno nemško Pismene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Perfektna». 29506

Gospodična
s polletno pisarniško prakso, hitra stenografinja in strojepiska, vešča tudi vseh ostalih pisarniških del, želi primerne službe. Cenjene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Poštena 7». 29604

Prodajalka
želi službe v katerikoli trgovini. Gre 2 meseca brezplačno. Nastopi takoj. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29592

Stenotipistinja
vešča slovenskega in nemškega jezika ter vseh pisarniških del, z večletno prakso, želi spremeniti službo. Cenj. ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «K». 29750

Trg. pomočnik
prost vojaščine, zmožen 10.000 Din kavcije, želi službe v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Agilen 77». 29677

Krojaška pomočnica
želi službe s 1. oktobrom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29678

Kontoristinja
zmožna vseh pisarniških del, z lepimi spričevali, želi službe. — Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Oktober». 29685

Prodajalka
poštena, dobro izurjena v manufakturi in špeceriji, z večletno prakso, želi premeniti sedanjo službo. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29523

Strojnik
boljši, z dolgoletno prakso na parnih žagah, dober brusač, trezen in zanesljiv, želi službe. Žarković, Loka pri Žusmu. 29588

500 Din nagrade
dam tistemu, ki mi preskrbi stalno službo sluge ali kako drugo primerno delo. Grem tudi 1 mesec brezplačno. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «500 Din». 29620

Prodajalka
stara 19 let, išče službe v trgovini mešan. blaga — najraje pa v špec. in železn. oddelku. Želi v dobro prometno trgovino v Sloveniji ali na Hrvatskem. Službo lahko nastopi takoj ali s 15. oktobrom. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Spec. odd.» 29238-a

Strojnik
zmožen popravil parnih žag in dober brusač, vajen elektrike, išče službe. Nastopi po dogovoru. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29663

Absolventinja
drž. trg. šole išče službe v pisarni, gre pa tudi za blagajničarko. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zanesljiva». 29659

Krojaški pomočnik
prvorazredni, ki je delal samo v boljših ateljejih, želi odgovarjajoče službe v Ljubljani. Dopise na podružnico «Jutra» v Mariboru pod šifro «Spreten». 29794

Knjigovodja
z osemletno prakso, želi službe. Zmožen je samostojnega knjigovodstva ter vseh drugih pisarn. opravil Cenjene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Vesten 16». 29274

Natakarica
začetnica želi službe kjerkoli. Vajena je tudi drugih hišnih del. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Vestna 78». 29778

Plačilna natakarica
ki govori slov., hrvatsko in nemško — želi solidno službo, event. na račun. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29727

Prodajalka
7 let v eni službi, želi s 1. decembrom 1927, ali tudi pozneje premeniti službo v mestu ali na deželi. Dopise prosim na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Podjetna, 7 let». 29774

Natakarica
stara 25 let, z večletno prakso, dosedaj službujoča samo v boljših lokalih, želi spremeniti službo med 3. in 7. oktobrom. Olga Verlič — poštno ležeče, Litija. 29776

Kateri gospod
bi preskrbel 19letni gospodični službo blagajničarke, v restavraciji, hotelu ali kaj sličnega. Onim, katerim bi bila srčna hvaležnost plačilo, naj pišejo pod «Hvaležnost in resnost» na oglasni oddelek «Jutra». 29768

Boljše dekle
vešče ročnega dela in nekoliko drugega šivanja, želi službo k boljši družini z enim ali dvema otrokoma Cenj. ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» od šifro «Resnost». 29769

Gospodična
dobro vzgojena, izobražena želi službo pri boljši osebi kot gospodinja, gre pa tudi k 1—3 otrokom. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Gospodinja». 29706

Trg. pomočnik
izurjen v mešani stroki, želi službe za takoj. Cenj. ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Mlad 90». 29657

Absolvent trg. šole
želi primerne službe. Vse ponudbe je nasloviti na podružnico «Jutra» v Mariboru pod šifro «Absolvent» 29795

Plačilna natakarica
dobro izvežbana v tej stroki, želi službe za takoj ali pozneje. — Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Poštena». 29790

Natakarica
želi službe, najraje na deželi. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29789

Prodam

Renaisance pohištvo
obstoječe iz 110 cm široke postelje, nočne omarice s ploščo, umivalnika s ploščo in zrcalom, tridelne omare, omare za perilo, omare s 7 predali in 2 karnis, vse v najboljšem stanju in čisto, radi selitve prav ugodno prodam. Ogleda se lahko vsaki dan od 11.—12. in 4.—5. ure na Zrinjskega cesti 5/I. 29512

Drva
suha, odpadki od žage in parket zopet na razpolago po najnižji ceni pri Ivanu Šiška, parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica štev. 4. — Preskrbite si pred zimo dobro kurjavo po ugodni ceni! 24119

Prešani ocvirki
po 5 Din vedno na razpolago pri tvrdki
Evald Popović
Ljubljana, Cesta v Mestni log št. 15. 28846

Motor
za vrtilni tok, 29 konj. sil, 220/380 voltov, 50 perijod, 1400 okretov, v najboljšem stanju, radi povečanja obrata zelo ugodno naprodaj. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod značko «Industrija». 29137

Lokomobilo
sistema Lanz, 50/65/83 KS, z dimnikom in kuriščem (Treppenrost) v najboljšem stanju, sedaj še v obratu, ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29162

Več spalnih oprav
proda po ugodni ceni in sprejema naročila August Černe, mizarstvo v Zgornji Šiški št. 122, Ljubljana VII. 25965

Vrhniško opeko
trboveljski premog in bukova drva nudi najcenejše Lovro Krže, Trnovski pristan 12. Postrežba točna! 61

Drva
hrastova, parketne odpadke od žage ter mehka drva po nizki ceni dostavlja na dom parna žaga V. Scagnetti — Ljubljana, za gorenjskim kolodvorom. 36

Otroški voziček
poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29614

Zidano šupo
za seno, ki stoji pod Rožnikom (Večna pot) na travniku Tönnies prodam. Reflektanti naj stavijo pismene ponudbe na Gradbeno pdjetje G. Tönnies, Ljubljana. 29608

Čistilnico za vino
iz predvojnega materijala ter visečo svetilko proda Korbar Rudolf, nad postajo Zagorje. 29278

Stolček
za učiti hoditi otroke — še skoraj nov, prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29741

Otroški voziček
poniklljan, dobro ohranjen, zelo poceni naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29740

Pletilni stroj
«Jaquard», izvrstno dalujoč, prodam po zelo nizki ceni radi pomanjkanja prostora. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29743

Daljnogled
Zeiss, 15 × prodam za Din 1600. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29755

Dieselmotor
20 konj. sil, moderen, iz strojnih tovarn Langen in Wolf v Nemčiji, brez kompresorja, še ne 4 leta v obratu, naprodaj po zmerni ceni. Motor v obratu vsak čas na ogled. — Petsche Andrej, mlinar v Mahovniku pri Kočevju. 29664

Za kavarno-gostilno
inventar proda po nizki ceni Jurij Krušič, trgovina v Celju. 29253

Pisalni stroj
«Mignon», pisalno mizo in garnituro lesenega pletarstva, ki obstoji iz 5 kom., vse popolnoma novo, prodam po ugodni ceni radi selitve. Ljubljana, Friškovec št. 3. 29752

Moško kolo
dobro ohranjeno, naprodaj za 1250 Din v Rožni dolini št. 11, cesta I. 29681

Razne svetiljke
za petrolej in elektriko, lesene police, garderobno steno, fotel in druge malenkosti prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29673

Lutzove peči
in email tablice ima v zalogi inž. Mate Guzelj, Ljubljana VII (Šiška), Jernejeva št. 5. 206

Vinskih sodov
več zelo dobro ohranjenih, od 500—700 l poceni proda Perles, Ljubljana, Prešernova ulica št. 9. 29698

3 šivalne stroje
za gumbnice in 2 krojaška stroja, železen kotel (5/m debelost), vsebina 1000 l, motor za pogon (Anlosmotor proda Kapelj, Krekov trg 10. 29680

Izdelovalci voz ali drugi!
Lažji brek
dobro ohranjen, zamenja za dvovprežno pol krito kočijo Ferdo Pustek, Šmarje pri Jelšah. 29587

Pisalni stroj
malo rabljen, v brezhibnem stanju prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 29672

Več okenj
in vežna vrata starejše vrste poceni naprodaj v Krakovski ulici 29. 29715

Mizo
velikc, skoraj novo, po ugodni ceni proda Schrey, Bethovnova ulica 9, pritl. 29628

Pohištvo
omaro, kompletno posteljo, mizo in 2 stola prodam radi preselitve po zelo nizki ceni. — Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29766

Daljnogled
zamenjam za moško kolo ali pa prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29770

Kovaško orodje
za enega kovača proda po zmerni ceni Ivan Rašen, Stara Fužina — Bohinj. 29771

Radioamateurji!
Prodam svočnik modela Slušković in več parov slušalk po nizki ceni, Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 29777

Mostno tehtnico
za 10.000 kg, dobro ohranjeno, najnovejše tipe, brez uteži proda M. Kaučič v Zg. Šiški št. 125. 29786

Šivalni stroj
dobro ohranjen, poceni prodam. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29785

Razno
brek, kočijo, čistilnico za čiro, blagajno, pisalni stroj Oliver (model 9), pisalni stroj Remington 3 in več kompletnih oprav za sobe, vse vdobrem stanju prodamo po zmerni ceni. Vprašanja na poštni predal 169.

Kupim

Stare moške obleke
čevlje, knjige in pohištvo najdražje plačujem. Dopisnica zadostuje, da pridem na dom. — Marija Prekuh, Ljubljana, Gallusovo nabr. št. 25. 29489

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
Černe — juvelir
Ljubljana, Wolfova ul. 3. 26

Hrastove hlode
od 20 cm debeline naprej kupuje v vsaki množini parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana. 228

Cevi ali peči
za centralno kurjavo, dobro ohranjene kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Kurjava». 29628

Stare obleke
moške čevlje, pohištvo itd. kupujem. Dopisnica zadostuje, da pridem na dom. A. Drame, Ljubljana, Gallusovo nabrežje štev. 29. 29537

Starinsko pohištvo
ure, slike itd. kupuje Ivanka Zorko, Ljubljana, Gallusovo nabrežje št. 33. 9008

Več balon. steklenic
kupi Maček, Cankarjevo nabrežje. 29757

Električni leštenec
kupim za kmečko, oziroma lovsko sobo. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29701

Blagajno
železno (Wertheim) kupim. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Blagajna». 29712

Navijalni stroj
(Spulmaschine) dobro ohranjen kupim. Ponudbe z navedbo najnižje cene na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Navijalni stroj». 29775

Parni kotel
od 15—50 litrov vsebine kupi Dolenc, Maribor, Meljska cesta 18. 29797

Starih avto-gum
vseh dimenzij razven polnih **kupim** vsako količino.
RAFAEL L. PESACH
Sarajevo
Kundurdžiluk ulica 13.

Sadje

Jabolka
na izbiro v vsaki množini lahko naročite pri razstavljalcu Karlovško na Velesejmu, sadni oddelek (poleg blagajne). 29669

Pridelki

Krompir
lep, prebran, zdrav, rožni in bel, razpošilja na vagone Ivan Ravnikar, trg. z deželn. pridelki, Murako Središče, Medžimurje. 29491

Vrt, Poljanska 12
Prodam za jesenske nasade gagode, lepotične grmiče, ovijalke, perenke od 3 Din 29760

Krompirja
dolenjskega, več vagonov naprodaj po 110 Din 100 kg Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29653

Jos. Zidar
Ljubljana, Dunajska c. 11
žito — moka.
29800

Posest

Hišo v Ptujski gori
v trgu, lepo zidano, pripravno za vsako obrt — 5 sob, 2 kuhinji, steklena veranda, velik sadonosnik in vrt za zelenjavo z vinsko trto, proda radi bolezni Obernajer, Ptujska gora. 29590

„Posredovalec“
Realitetna pisarna
družba z o. z.
Sv. Petra c. štev. 18
proda:
VILO blizu opere, 8 sob, velik vrt in park, Din 550.000;
VILO na Mirju, 5 sob, 2 kabineta, kopalnica, vrta preko 1000 m², 260.000 D;
HIŠO pri Taboru, večstanovanjsko, trg. lokal, podklet, vrt, dvorišče — 165.000 Din;
HIŠO, dvodružinsko, v Sp. Šiški pri stari cerkvi, vrt, dvorišče, 115.000 Din
HIŠO, enonadstr. pri šišenskem kolodvoru, dvorišče in vrt, 4 lepa stanovanja, elektrika, 250.000 Din;
TRG. KOMPLEKS — ožji center — najprometnejša ulica, dovoz tudi z avtomobilom, skladišča v poljubnem obsegu;
HIŠO Z GOSTILNO na Taboru, enonadstr., petsobno stanovanje, lep vrt — 250.000 Din;
STAVBIŠČE na Taboru — 700 m² — Din 50.000;
STAVBIŠČA za Kolinsko tovarno po 17 Din;
PARCELE na Kodeljevem po 35 Din;
PARCELO preko 1000 m², strogi center, na razpolago načrt hiše, po Din 150 m².
Razen teh več hiš, vil in stavbišč, center ter periferija Ljubljane, posestev na deželi itd.
KUPCI PLAČAJO SAMO
1%
Kupne pogodbe in prepise uredimo brezplačno
29780

Pekarijo
s posestvom in vsem inventarjem, pri večjem mestu na Štajerskem prodam. Cena nizka. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 29487

Večja kmetija
pri Zatičini pod ugodnimi pogoji naprodaj. — Hiša z vsemi gospodar. poslopji, krasnimi njivami in cca 22 johov gozda. Natančna pojasnila daje Minka in Albin Štiar, Straža-Toplice št. 55. 29629

„Posest“
Realitetna pisarna
družba z o. z.
Ljubljana
Miklošičeva cesta 4
proda:
HIŠO, vili slično, novozidano, visokopritličnо, 4 sobe, vse pritikline, lep vrt, Rožna dolina, Din 135.000;
HIŠO, novozidano, 5 sob, pritikline, elektrika, vodovod, vrt, Vodmat, Din 110.000;
HIŠO, enonadstr., v najboljšem stanju, 8 stanovanj po 2, 3 sobe, pritikline, dvorišče, vrt, v predmestju, 175.000 Din;
VILO, enonadstr., novozidano, tristanovanjsko — 600 m² vrta, blizu glavnega kolodvora — Din 380.000;
HIŠO, pritlično, 3 sobe, pritikline, hlev, skladišče, Krakovo, 105.000 Din;
HIŠO, enonadstr., 5 stanovanj, trgovska točka — center Ljubljane, 93.000 Din;
HIŠO, enonadstr., novozidano, trgovski lokal, 4 stanovanjski prostori, vrt — Rožna dolina, 110.000 Din;
HIŠO, visokopritl., 3 parkstrane sobe, pritikline, 2000 m² vrta, dvorišče, hlev, blizu kolodvora in tramvaja, 150.000 Din;
HIŠO, visokopritlično, 2 sobi, pritikline, vrt, Trnovo, 65.000 Din;
HIŠO, tristanovanjsko, trisobno stanovanje prosto, velik vrt, Rožna dolina, 85.000 Din;
HIŠO, enonadstr., 2 gostilniška prostora, 6 stanovanjskih sob, v centru Ljubljane, 230.000 Din;
HIŠO, pritlično, 3 sobe, pritikline, čez 1000 m² vrta, Trnovo, 80.000 Din;
HIŠO, vili slično, enonadstropno, 3 sobe, pritikline, vrt, ½ ure od Ljubljane, 85.000 Din;
HIŠO, enonadstr., hlev, 3

Posestvo
ta sicer hišo, gospodarsko poslopje s pritiklinami, v kateri dobro vpeljana gostilna, mesarija in trgovina — oddam v najem v Suhoru pri Metliki v Belokrajini. Niko Popović, Škemljevec št. 1, pošta Suhor pri Metliki. 29772

Lokali

„Posest"
Realitetna pisarna
družba z o. z.
Ljubljana
Miklošičeva cesta 4
sprejema prijave in posreduje pri oddaji stanovanj, trgovskih, obrtnih lokalov za oddajalca brezplačno. Nudi prevzemnikom veliko izbiro stanovanj, sob, trgovskih in obrtnih lokalov, po nizkih pristojbinah. Za oddajalce najboljša prilika oddaje stanovanj — ker brez vseh stroškov. 195

Trgovino
kakršnokoli ta kjerkoli na prometnem kraju, s stanovanjem kupim ali vzamem v najem. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Takojšnje plačilo». 29779

V najem

Trgovino
mešanega blaga, z galanterijo, papirjem in šolskimi potrebščinami, pletar. izdelki, steklom itd., že 41 let na istem prostoru, oddam radi starosti K. Bastiančič, Slovenjgradec. 29423

Trgovino
dobro idoče, samo ali z gostilno, event. posestvom ali brez posestva, v prometnem kraju kupim, ozir. vzamem v najem. V večjem mestu kupim tudi samo gostilno. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» z navedbo cene in pogojev pod šifro «Kupec 200.000». 29341

Manjši lokal
za trgovino z mešanim blagom, s stanovanjem, na prometnem kraju na Štajerskem vzamem v najem. Najraje ob progi od Maribora do Prevalj, ali tudi drugod. Event. tudi z gostilno ali vinotočem, ker imam osebno pravico. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Takoj ali poznej». 29635

Mešarijo na deželi
vzamem v najem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29613

Trgovino
na prometnem kraju oddam na račun proti kaveciji. Dopise na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Trgovina». 29468

Mesnico
oddam proti odkupnini na prometnem kraju mesta. — Polive se v Zeleni jami 70. 29737

Gostilno
v sredini Ljubljane na prometnem kraju takoj oddam tistemu, ki odkupi inventar. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29753

Mizarstvo
vzamem v najem, tudi z manjšim posestvom. Event. tudi samo posestvo v kraju kjer še ni obrti in bi bila možnost eksistence. Cenj. ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Mizarstvo». 29658

Gostilno in trgovino
blizu Ljubljane oddam v najem v mesecu novembru. Potreben kapital 15—20.000 Din. Ponudbe na oglasni oddelk «Jutra» pod šifro «Gostilna in trgovina». 29708

Obširno klet
uporabno za ind. ali druge svrhe, prostore za obrt ali manjšo industrijo ter
trgovske lokale
za detajlno ali en gros trgovino oddamo na najlepšem prostoru v Ljubljani. Vprašanja na poštni predal št. 169. 29602

Stanovanja

Stanovanje
2 — 3 sob s pritiklinami v Ljubljani iščemo za 1. november. Ponudbe pod «Mesto» na upravo «Jutra». 29.723

2 stanovanj
oddam v novi hiši na Celovški cesti 117 — sobo, kuhinjo, shrambo, pitiklino in vrt. — Eventualno tudi oddam ves spodnji del s kuhinjo, 3 sobami, shrambo in vrtom. 29678

Stanovanje
3 sob s pritiklinami, suho, najraje v centru mesta želi stranka s 4 odraslimi osebami. Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Profesor 690». 29690

Mlad zakonski par
želi sobo in kuhinjo z elektriko, po možnosti v Šiški. Pismene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Brez otrok». 29615

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin, z elektriko in vodovodom v stanovanju, želim. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Do 30. novembra». 29662

Stanovanje
4 sob, z vsemi pritiklinami, v centru mesta, najraje v bližini Aleksandrove c. želi stranka z enim šoloobveznim otrokom, po mogočnosti s 1. novembrom ali kesneje. Cenjene ponudbe z navedbo najemnine na ogl. oddelek «Jutra» pod «J. 40». 29439

Opremljeno stanovanje
sobo, kuhinjo in shrambo takoj oddam na Krekovem trgu 10/II. 29759

Stanovanje
3—4 sob želim s 1. ali 15. novembrom. Dopise na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Samo odrasle osebe». 29259

Stanovanje
lepo, v visokem pritličju, sestoječe iz velike sobe in kuhinje ter
prazno sobico
odda v novozgrajeni vili Val. Fortič, Holzapflova ulica. 29584

Malo stanovanje
želim na kakem dvorišču ali kjerkoli. Plačam dobro. Cenjene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Dom». 29692

Novodošla
državna uradnica išče inteligentno damo za skupno gospodinjstvo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Maria Antonietta». 29661

Stanovanje
z Zvezdi, obstoječe iz treh sob, kuhinje in pritiklin (2 parketirani sobi z okni na Kongresni trg) v II. nadstropju, zamenjam s primernim pritličnim stanovanjem na periferiji mesta. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Zvezda».

Sobe

2 prazni sobi
event. s predsobo želim. — Pogoj je strogo separiran vhod. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Doktor». 29460

Opremljeno sobo
strogo separirano želi gospod, po mogočnosti v bližini glavne pošte, Gradiška ali Gledališke ulice. Plača lahko za več mesecev naprej. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Zelo miren». 29642

Sobo
oddam 2 gospodoma. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29618

Opremljeni sobi
eno, event. dve (na željo eno tudi prazno) oddam v sredini mesta pod ugodnimi pogoji. Elektr. razsvetljava. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29598

Sobo
lepo, svetlo in zračno, na lepem prostoru, z eno, oz. dvema posteljama, posebnim vhodom in elektr. razsvetljavo, event. z dobro domačo hrano oddam mirnim in solidnim stanovalcem. Pojasnila v oglasnem oddelku «Jutra» pod šifro «1. oktober». 29568

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom želi gospodična v bližini Gosposvetske ceste. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Snaga in mir». 29539

Kot sostanovalca
sprejmem dijaka z zajtrkom, event. s hrano. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29735

2 prazni sobi
veliki, s posebnim vhodom, za 2 osebi, s postrežbo in hrano iščem za 1. november. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «B. V.» 29736

Opremljeno sobo
s kuhinjo oddam v novi hiši s 1. novembrom. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29742

Preprosto sobico
svetlo, z elektriko, najraje v centru ali pri Šentpetru želim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Akademik». 29764

Opremljeno sobo
z električno razsvetljavo oddam takoj. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29763

Sostanovalko
sprejmem. Naslov v glas. oddelku «Jutra». 29749

Sobo
oddam solidnemu gospodu ali visokošolcu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29754

Opremljeno sobo
čedno in strogo separirano želi boljši gospod. Ponudbe pod šifro «S 1. oktobrom» na oglasni oddelek «Jutra». 29751

Svetlo sobo
z elektr. razsvetljavo, sv. tudi s kuhinjo, kletjo in delom vrta oddam opremljeno ali prazno. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29691

Opremljeno sobo
veliko, z 2 posteljama in elektr. razsvetljavo oddam takoj v sredini mesta. — Istotako oddam tudi kabinet. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29686

Stalna razstava najmodernejših aparatov se nahaja v naši trgovini
Tavčarjeva ulica št. 5 (poleg justične palače)

Gramofone in plošče

prve in največje tovarne na svetu znamke „His Master's s Voice" ima samo stara, domača, leta 1900 ustanovljena specijalna tvrdka

A. Rasberger, Ljubljana
zastopstvo „The Gramophone Co. Lmtd London.

Interesenti! Pridite, oglejte in poslušajte naše izdelke! Vsak aparat umotvor! Velikanski očarljiv! Kolosalna jakost in jasnost glasu naših gramofonov nedoseglijiva. Frapantno učinkujoči KOVČEG-APARAT.

Ogromna zaloga umetniških plošč s posnetki svetovnih pevcev, kakor CARUSO, ŠALJAPIN, RUFFO, BATTISTINI, SLEZAK itd. Našo lepo slovensko pesem pa prenašajo naši ljubljenci BANOVEC, KOVAČ, PEČENKO, ZAVRŠAN, ZUPAN i. dr. potom naših plošč v najoddaljene kraje naše domovine — in še dalje.

Klasična godba Jazzband. Narodna godba.

Orjaški gramofoni za dvorane, kavarne, restavracije, kino.

Interesentom pošiljamo ilustr. katalog aparatov in seznam plošč brezplačno.

Uradnica
želi sobo s hrano pri boljši družini, najraje primorski ali nemški, event. gre tudi kot sostanovalka. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Primorka». 29601

Kot sostanovalka
išče preprosto stanovanje Pismene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Preprosto stanovanje». 29663-a

Sobo
iščem s 15. oktobrom. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Uradnik». 29671

Gospodično
sprejmem kot sostanovalko v Gosposki ulici 3/III, levo 29670

Gospodična
išče sobico ali kabinet pri boljši družini, event. gre tudi kot sostanovalka. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Cel dan odsotna». 29668

Preprosto sobico
s posebnim vhodom oddam za 250 Din mirni gospodični. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29717

Opremljeno sobo
novo, zelo čisto, v lepi legi mesta, z elektr. razsvetljavo oddam takoj. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29719

Gospodično
sprejmem kot sostanovalko Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 29705

Sobico
čedno opremljeno in čisto takoj oddam gospodični. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29707

Dva dijaka
takoj sprejmem na stanovanje in hrano, ali brez nje Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29607

1—2 dijaka
sprejmem na dobro hrano in vso oskrbo. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29697

Prazno sobo
veliko in solnčno oddam, event. z uporabo kuhinje. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Kodeljevo». 29710

2 opremljeni sobi
z elektr. razsvetljavo oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29721

Sobo
separirano, event. s hrano želi za oktober mlad gospod. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Mesto». 29716

Sobo
s posebnim vhodom želim za takoj. Ponudbe z opisom in ceno na oglasni oddelek «Jutra» pod «Moš» 29734

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, v bližini univerze želi za takoj boljši gospod. Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Akademik 30» 29730

Sobo
želita 2 skromni gospodični Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Oktober 29». 29729

Sobo
oddam osebi, ki bi nekoliko pomagala v gospodinjstvu. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29732

Krasno sobo
s posebnim vhodom, elektr. razsvetljavo in vso oskrbo oddam s 1. oktobrom gospodu v Židovski ulici 6. 29733

Dve dijakinji
Christofovega zavoda sprejmem na stanovanje in hrano. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29784

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, v bližini srednje tehnične šole oddam z vso oskrbo ali brez iste. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29679

Lepo sobo s hrano
oddam 2 solidnima gospodoma. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29787

Dijaka
sprejmem v popolno dobro oskrbo. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29767

Opremljeno sobo
z 2 posteljama in elektr. razsvetljavo oddam dvema gospodoma v sredini mesta Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 29804

Prehrana

Gospode
sprejmem na dobro domačo hrano na Gallusovem nabrežju 7/II (Sv. Jakoba nabrežje). 29595

Štiriletno deklico
oddam dobrim ljudem za svojo. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 29676

Več gospodov
in gospodičen sprejmem na dobro domačo hrano. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 29695

Dojenčka
3 mesece starega oddam v oskrbo samo boljši družini — samo v Mariboru. Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod «Otrok». 29791

Kapital

Družabnika
mladega in agilnega sprejmem v veletrgovino z mešanim blagom, železnino in poljedelskimi pridelki — z gotovino 150—200.000 Din, proti vknjižbi. Trgovina, ki je dobro vpeljana, obstoji od leta 1872. — Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Od leta 1872». 29433

Družabnik
mlad trgovec bi pristopil v vsakatero dobičkanosno in nezadolženo podjetje z Din 100—120.000 proti garanciji ali vknjižbi. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 29265

Družabnika
s kapitalom od 200—300.000 Din išče za ustanovitev zelo dobičkanosnega podjetja. Obrestovanje glavnice najmanj 50 %. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Solidno 1927» 29648

Kot družabnik
bi vstopil v kovinsko stroko, najraje v avto-garage, event. pristopim s kaveljo k nezadolženemu podjetju. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Ključavničar». 29565

Družabnik
mlad trgovec bi pristopil v vsakatero dobičkanosno in nezadolženo podjetje z Din 100—120.000 proti garanciji ali vknjižbi. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 29414

Družabnika
z najmanj 50—100.000 Din gotovine, sprejmem za razširjenje obrata mesarije in prekajevalnice. Lep dobiček siguren; sodelovanje pogoj. — Prednost v stroki dobro izurjeni. Želi se poznanje Nemške Avstrije. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Sloga in napredek». 29666

Absolventka
trg. akademije želi primerne službe, odnosno vstopi kot aktivna družabnica s kapitalom 30.000 Din v solidno podjetje. Govori in piše slov., hrv., francosko in nemško ter zna knjigovodstvo, korespondenco in stenografijo ter strojepis. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Solidno 1927» 29718

Najvišje obresti
plača drž. uradnik onemu, ki mu posodi 2000 Din za par mesecev. Ponudbe pod «Nujna pomoč» na oglasni oddelek «Jutra». 29726

D. M. C.
največje skladišče
Avram Kalon, Sarajevo
Prestolonasljed. Petra broj 26.

Kateri gospod
bi posodil mladi gospodični 1000 Din? Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Hvaležnost». 29641

Dopisi

Zahvala.
Gospod strokovni učitelj Alojzij Poljšak iz Celja je mojo 14letno hčerko do sedaj neozdravljive bolezni Psoriasis (Silberflechte) s svojim lastnim preparatom pod nadzorstvom g. primarija dr. Harpfa, Slovenjgradec, v kratkem času popolnoma ozdravil, za kar mu izrekam tem potom iskreno zahvalo. A. Peklar, Maribor. 29573

Prošnje, tožbe itd.
sestavljam. Sporočite svoj naslov na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Uspeh». 29758

Vpokojen poduradnik
ločen, 46 let star, s premoženjem, trezen, mirnega značaja, želi znanja s starejšim dekletom, vdovo ali ločenko. — Prednost imajo one s kako obrtjo ali malim posestvom. Oziram se le na resne ponudbe s pravim podpisom in naslovom. Diskretnost zajamčena. — Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Osamljen 46». 29562

Posestnik in trg.
dobro situiran, star 29 let, simpatične zunanjosti, tihega in mirnega značaja, želi znanja z gospodično istih lastnosti, dobro situirano, če mogoče trg. naobraženo Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Ženitev». 29612

Eleganten gospod
dobro situiran, 28 let star, z lastnim avtomobilom, želi poznanja s fino damo od 18—26 let, v svrho ev. ženitve. Ponudbe s sliko na oglasni oddelek «Jutra» pod «Diskretnost zajamčena». 29700

Drž. nastavljenec
srednjih let, sodnijsko ločen, ne iz lastne krivde, želi znanja s starejšo skromno damo, v svrho skupnega gospodinjstva. — Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Marmonija 20». 29720

Slavica
Sporoči novi naslov. Čakam! Pozdrav E. S. 29799

Ženitve

Mlad ločenec
mesar in gostilničar želi v svrho ženitve resnega znanja z vdovo, ločenko ali dekletom, s primernim premoženjem. Pogoj je dobro, pošteno srce in pridne roke Le resne ponudbe s sliko in polnim naslovom na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Dobro in pošteno srce». 29792

Pozor 30
! ženini in neveste !

Žimnice

(matrace), posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najcenejе
Rudolf Radovan
tapetnik
Krekov trg štev. 7
— poleg Mestnega doma.

Glasba

Elektr. pianino
krasen, ki igra tudi čelo in violino, v prvovrstnem stanju, proda tvrdka Peter Šetina, Radeče pri Zidanem mostu. 24346

Pianino ali klavir
kupi proti gotovini Bokau, Maribor, Frančiškanska 21. 29443

2 čelo inštrumenta
dobro ohranjena, po nizki ceni proda Josip Klofutar star., Tržič. 28853

Glasovirje in harmonije
uglašujem, popravljam strokovno in ceno! Tudi potujem! Naročajte po dopisnici
G. Jurasek, Ljubljana
Wolfova ulica 12. 40

Harmonium
s premikajoče klavijaturo, v najboljšem stanju, pod zelo ugodnimi pogoji proda Strava Karel, šol. upravitelj v Dol. Logatcu.

Klavirji
Tovarna in zaloga klavirjev, prvovrstnih inštrumentov
različnih tvrdk, kakor tudi lastnih izdelkov. Poseben oddelek za popravila. Uglaševanje in popravila za konservatorij in druge inštitute izgotavlja moja tvrdka. Točna postrežba in zmerne cene, tudi na obroke.
Izdelovalec klavirjev
R. Warbinek, Ljubljana
Gregorčičeva ulica št. 5/I. 29656

Klavir
dobro ohranjen prodam, oz. dam v najem proti malemu plačilu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29788

Pianino
ali Stutzflügel, dobro ohranjen kupi takoj Doleno v Mariboru, Meljska cesta 18 29796

Flavto
prav dobro ohranjeno prodam ali zamenjam za baskrilovko. Trafika, Karlovska cesta 6. 29.725

J. Stjepušin, Zagreb
Jurjevska ul. 57
priporoča najbolje tamburice strune, partitura, šole in ostale potrebščine za vse glasbila. Odlikovan na parizijski izložbi!

Ceniki franko

J. Vardian, Sisak 54. Hrv.
priporoča kot stara izdelovalnica svoje najboljše tamburice vseh vrst. Ceniki na razpolago. 184-a

Živali

Psa čuvaja
dobrega, ovčarske (volčje) pasme, ne izpod 60 cm visokega lepega, ne bojazljivega, starega 9—12 mesecev, kupi J. Serec, Maribor — Krekova 2. 29485

Golobe
goliarje, florentince, malteserje proda Koutny, Ljubljana, Sp. Šiška, Medvedova cesta 28 — samo med 12. in 2. uro ali pismeno.

Istrijana
belega, z rumenimi lisami, gladke ali resaste dlake, od 4—6 let starega, kupim. Goniti mora zajca najmanj 1 uro tudi v suhem vremenu. Cena postranska stvar. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Istrijan 2000» 29567

Kanarčki
dobri pevci vrvivci naprodaj po izredno nizki ceni na Rimski cesti 7, vrata 3. 29610-a

Srnjaka
lepega, popolnoma udomačenega, 2 leti starega prodam. Cena po dogovoru. Vprašanja na oglasni oddelek «Jutra» pod «Srnjak». 29650

Dobermana
čistokrvnega psa, 11 mesecev starega, prodam. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29714

Izgubljeno

Zlato urico
damako, zapestno, z monogramom «I. M.» sem izgubila. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 29756

Štirioglato taško
z nekaj denarja in drugimi vrednostmi sem izgubila v Ljubljani 20. sept. pop. — Ker sem zelo revna, prosim, da mi pošten najditelj povrne nazaj na policijski urad na Bleiweisovi cesti. 29711

Razno

Hiromant
je prišel za kratko dobo. — Gleda na roke in pove: preteklost, sedanjost in bodočnost. Sprejema vsak dan od 10—12 dopoldne in od 3—7 popoldne. V. Timofijev, Ljubljana, hotel Južni kolodvor», soba štev. 9/I. 29412

Fotoaparat
9 × 12, s prvovrstno optiko, zamenjam z aparatom 4½ × 6. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Zamenjava». 29619

Izjavljam
da nisem plačnik za dolgove, ki jih naredi moja žena. Smrečnik Abacij, Perovo pri Kamniku. 29704

Za življenje je potreben denar in delo!
Mi Vam nudimo oboje. Pri nas si lahko mesečno brez napora prislužite 5—6 tisoč dinarjev. Prodajamo na male obroke državne vrednostne papirje in švicarske ure.
ZUMBULOVIĆ, LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 12.

Zahvala.

G. Potočniku, lastniku in vodji zasebnega krojnega učilišča v Ljubljani, Stari trg 19.

Učenci in učenke zadnjega pomladnega krojnega tečaja v Ljubljani se Vam ob zaključku najiskreneje zahvaljujemo za Vaš trud, ker smo se zares veliko naučili in bomo Vašo šolo vsakemu krojaču, šivilji in nešivilji, najtopleje priporočali.

V imenu učencev
Rudolf Orešnik, s. r.

Navijalca
in
tri električarje

z večletno prakso sprejme tovarna
„SARTID", Smederevo.
Interesenti naj pišejo na upravo tvornice.

Kadar omaga mozeg
ostane vendar še sredstvo, da se mu povrne prejšnja snaga in gibčnost in da se odstrani splošna živčna onemoglost

OVOMALTINE

ki vsebuje hranljive sestojine, ki se nahajajo v najbolj hranljivih proizvodih, in je radi tega v stanju, da obnovi tkivo organizma in da prema temu dovede ponovno ravnotežje one funkcije, ki so radi prekomernega dela onemogli.

Dobiva se vsih lekarnah, drogerijah in boljih delikatesah za ceno Din 18·50 po kutiji.
Zahtevajte brezplačni uzorec, popozivajoč se na ta list od
Dr. A Wander d. d. Zagreb.

Izboljšane sesalke za vino
lastnega izdelka, prvovrstne cevi odda in prevzame, vsa popravila izvršuje izvrstno in točno
„Fortuna"
tvornica Maribor, Grajska ul. 2.
Nizke cene z najvišjo garancijo. 10031a

Svetovni patent „ZEPHIR"
Lesna trajno goreča peč z zračno kurjavo
Traja večno! — Večletna garancija!

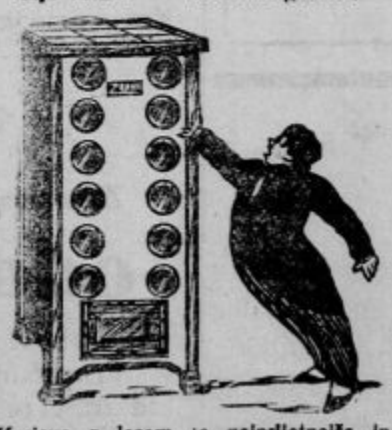

Kurjava z lesom je najprilietnejša in najcenejša s „ZEPHIR"
z 10 kg drv ogreva sobo skozi 24 ur
najštedlivejše in najbolj zdravo izdeluje:
„ZEPHIR" tvornica peči
BARZEL d. d., Subotica 33.
Zahtevajte cenike!
Zastopstva v vseh večjih mestih!

KHASANA
Eau de Cologne

Ne veste li, kako se bodete obvarovali pred hudo vročino poletnih dni. Kadar vam omagajo udje in čutila rabite »Khasana Eau de Cologne«, idealno sredstvo za osveženje živcev. »Chasana Eau de Cologne« je izredno močna kolinska voda, ki se dobro prilagodi zanimivemu Khasana parfemu. V dražestnih steklenicah je prav pripravna za potovanje.

Dr. M. ALBERSHEIM.
Frankfurt a. M. — London.

Felix Toman
kamnoseški mojster
- Ljubljana -
Resljeva cesta Hrv. 30

priporoča bogato zalogo nagrobnih spomenikov od marmorja in granita, plošče za grobnice, marmornate plošče za mobilije po najnižjih cenah.

206 a

Svetovznane
LUTZOVE PEČI
iz Bludenz-a
in emajltablice z napisom
ima v zalogi od 1. oktobra 1927 inž. MATE GUZELJ, LJUBLJANA - ŠIŠKA, Jernejeva cesta 5 (tik stare cerkve). — Naročila se že zdaj sprejemajo. 204

Pohištvo
elegantno, fino, cenevredno po lastnih in danih načrtih
A. AMANN, Ljubljana
Dvorni trg št. 1.

Dobroidoč vinotoč
z osebno pravico, prodam.
Ponudbe na: KOMERIČKI Zagreb, Zrinjski trg broj 15. 10024a

Popolnoma suha, lepa
bukova drva
v polenih ali razžagana
kakor tudi mehka drva dobavlja tvrdka
„ARBOR" d. d., Dunajska c. 50
v vsaki množini od 1 m³ naprej Dostavi se tudi na dom. Telefon št. 2546.

Solnčne pege!

ter rdeče in rmene mrlje po licu, vratu in rokah odstranite za vedno s lotionom «Mugetta» od dr Dorraine & Cie., Paris. Koža lica postane frapantno čista, sneženobela, vse najokorjelije pege in mrlje garantirano takoj izginejo. 40 Din. Dobi se po vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. — «Centifolia», kosmetični zavod, Zagreb, Ilica br. 37. — Zahtevajte brezplačne ilustrovane prospekte! 54-a/2

J. O. Curwood: 69

Preganjana žena

Roman.

XXVII.

Ko so prijahali iz kotanje v prostrane loke večje doline, je jezdil Mac Donald med Aldousom in Jano mezgi pa so pod Pintovim vodstvom kljusali za njimi.

Nato je rekel Mac Donald, oziraje se po dolini:

»Prehiteli smo jih, Johnny. Quade in Rann pridea ondile, z druge strani doline; mislim, da sta kak dan poti za nami — lahko pa tudi le nekaj ur. Kdaj dospo, ne morem reči. Tam zadaj je še več zlata. V teh petnajstih vrečicah sva ga zbrala do sto funtov, a bilo ga je več nego dvakrat toliko. Gotovo je nekje skrito. Calkins je imel navado, da ga je spravljal pod pôd. Tudi Watts je delal tako. Najdemo ga pozneje. In reka in te izsušene soteske obakraj doline so ga polne! Vse to je zlato, Johnny — povsod je zlato!«

Pokazal je kako miljo daleč, tja, kjer se je izpreminjala dolina v travnat polog med dvema vrhuncema.

»Tamle je tisti jarek,« je dejal. »Zdaj se ne zdi Bog zna kako daleč, jelite Jana, da ne?« Bilo je, kakor da je vsa malobesednost nalik plašču pala od njega; radost je zvenela v vsem, kar je govoril. »Tisto noč pa je bila to razdalja — strašna razdalja,« je nadaljeval, preden mu je utegnila odgovoriti. »Ena in štirideset let je tega, bilo je v začetku listopada. Mraz je pritiskal — tak mraz, da je udarilo Jani na eno stran pljuč; prav to je bilo vzrok, da me je ubožica tako kmalu zapustila. Zdaj ni videti, da bi bil breg posebno strm, a tistikrat je bil strm — zakaj vlačila sva se po dva čevlja visokem snegu. Mislim, Johnny, da do votline ni delj nego pet ali šest milj — morda je še manj — a nama dvema je trajalo dvajset ur, preden sva jo dosegla. Tako silno je snežilo tisto noč in veter je pihal tako besno in tako zametena je bila najina pot, da sva se komaj dokopala do zavetja.«

Že mnogokrat je hotel Aldous starega Donalda nekaj vprašati. Prvič je storil to zdaj, baš ko je njegov pogled počasi in pazno krožil po dolini, iščoč sledov o Mortimeru Fitz Hughu in Quadu.

»Velikokrat sem se že čudil, zakaj ste pobegnili z Jano,« je dejal. »Vem, kaj ji je grozilo — vem, da je bila nevarnost hujša od smrti. A zakaj ste bežali? Zakaj niste ostali tu in se niste borili?«

Izpod Mac Donaldovih brkov je gluho zagodrnjalo.

»Johnny, Johnny, samo če bi bil mogel!« je odgovoril z globokim vzdihom. »Pet jih je še bilo, ko sem pobegnil z Jano v kolibo in sem se zagradil v njej. Pomolil sem puško skozi okno in res so se bali udariti name. Bali so se, Johnny, bali so se vse tisto dopoldne — ne vedoč, da nimam niti enega naboja več! To je tisto, zaradi česar sva morala pobegniti, kakor hitro se je toliko stemnilo, da sva se lahko splazila v temo. Vedel sem, da pridejo tisto noč. V boj moža proti možu bi bil lahko ubil enega ali dva, zakaj tiste čase sem bil krepak in zastaven dečko, Johnny, a vedel sem, da vseh ne morem premagati. In tako sva rajši odšla.«

»Končno smrt ni tako strašna,« je mirno rekla Jana in zajahala tako tesno k njemu, da je lahko položila eno svojih toplih rok na roko Donalda Mac Donalda.

»Nikakor ne — časih je čudovita — in krasna,« je pretrgano odvrnil Donald ter odjezdil naprej. Jana in Aldous sta počakala, da so ju mezgi prehiteli.

»Šel je, da se uveri, ali je na vrhu vse v redu,« je pripomnil Aldous.

Zdelo se jim je, da jašejo zdaj naravnost proti tistemu zagonetnemu bobnenju in grmenju v gorah. Uro je trajalo, preden so stali vsi skupaj na višku brda. Nato je Mac Donald ostro zavil na desno in kmalu so dospeli do izsušene struge, ki je bila pred davnim časom širok in šumeč hudournik. Čim bolj so se ji bližali, tem bolj sta se približevala bobnenje in grom. Zdelo se je, da mora biti baš pod njimi, ko je Mac Donald še enkrat zakrenil; čez četrt ure so bili na robu majhne planote, vse na okoli obdane s hladnimi, štrlečimi gorami, ki so zabranjevale solncu dostop. Na desni, sto yardov od njih, je zeval v planoti velik, teman prepad — in iz njega se je razlegalo bobnenje in grmenje, podobno mrkemu rjovenju ogromnih zveri, zaprtih globoko v notranjosti zemlje.

Mac Donald je stopil s konja. Aldous in Jana sta zajahala k njemu. Starčevo lice je izražalo radost in zmagoslavje.

»Ni tako daleč, kakor sem mislil, Johnny!« je vzkliknil. »Oh, to je morala biti grozna noč — strašna noč, ko sva šla z Jano po tej poti! Dvajset ur sva hodila, Johnny!«

»Ali smo blizu votline?« je šepnila Jana.

»Mislim, da ni delj nego pol milje. A tukaj se utaborimo. Na tem kraju smo izvrstno spravljeni. Ne morejo nas opaziti. In z onegale vrha imamo razgled po obeh dolinah.«

Aldous, sluteč tajno misel in neukrotno koprnenje Mac Donaldovega srca, je stopil k njemu, ko sta skočila s konj.

»Jahajte sami dalje, Mac, če je še časa do noči,« je rekel, uverjen, da ga bo starec razumel. »Tabor pripravim jaz.«

»Tukaj v dolini ni žive duše,« je premišljeval Donald, ki se izprva ni mogel odločiti. »Varno je, Johnny — povsem varno.«

»Kakopak, tu se ni bati ničesar.«

»In jaz bom pazila, med tem ko bo John pri delu,« je rekla Jana, ki je bila stopila k njima. »Nihče se nama ne more približati, ne da bi ga videla.«

Mac Donald je še nekaj časa okleval. Nato je dejal:

»Vidita tamle tisti jarek nad planoto? To je ustje soteske. Nemogoče se mi zdi, Johnny — tako mi je, kakor da sem sanjal — če pomislim, da sva potrebovala dvajset ur! A sneg mi je segal tu na planoti do pasu in šlo je počasi — strašno počasi! Zdi se mi, da je votlina le malce nad sotesko.«

»Tedaj lahko greste tja in se vrnete, še preden zatone solnce.«

»Čul vas bom, ako bi me klicali — ali vsaj vašo puško. V petih minutah sem lahko spet tu — in zamudim se ne delj nego uro.«

»Nikake opasnosti ni,« ga je izpodbujal Aldous.

Globok vzdih se je utrgal Donaldu iz starih prsi.

»Mislim, da pojdem, Johnny, če vi in Jana menita, da naj grem.«

Pogledal je okoli sebe in pokazal na velik bolvan.

»Postavite šotor tamle blizu,« je rekel. »Razložite sedla, plahte in jerbase na okoli, tako da bo podobno pravemu taboru, Johnny. V resnici pa to ne bo tabor. Past bo. Ali vidite onole orjaško smreko in cedro tam gori? Napravite Jani med njima streho iz vej in spravite tja nekaj jedi, odeje in zlato. Vidite li, kam kažem, Johnny? Če bi se kaj zgodilo —«

»Bi napali nepravi tabor!« je veselo vzkliknil Aldous. »To je imenitna misel!«

Neutegoma je jel skladati tovor s konj in Jana mu je pomagala. Mac Donald je sedel na konja in je v drnec odjahal proti jarku v gorah.

PUH - PERJE
R. MIKLAUC LJUBLJANA

Vaša obleka bode izgledala zpet kakor **nova,** ako jo pustite **kemično čistiti** v

tovarni Jos. Reich

Tovarna: Poljanski nasip 4-6 Ljubljana,
Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Plisiranje v najmodernejših vzorcih tekom 24 ur.

Barvanje oblek v različnih barvah.

Razprodaja

na drobno, raznega manufakturnega blaga, čevljev in čipk po znatno znižanih cenah **od 30 do 40%**

se vrši na velesejmu „I" paviljon 642.

Izrabite ugodno priliko.

Pred nakupom!

Jesenskega in zimskega blaga

vabim cenjene odjemalce da si ogledate krasno izbiro za vse vrste oblek, po najnižjih cenah. 9965 a

Vinko Šavnik, Radovljica.

Najpopolnejši

Stoewer

šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, oglejte si to izrednost pri tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana
Šelenburgova ulica 6/I.

Brezplačen pouk. 15-letna garancija
Telefon št. 980. 28

Kompletna moška obleka

Vse na obroke! Vse na obroke!

iz pristnega češkega kamgarna s celo podlogo na 6 mesečne obroke
Din **740·—**
to je mesečno Din **124·—** ali tedensko Din **31·—**
in vso drugo manufakturno blago Vam nudi

Oblačilnica „ILIRIJA", Mestni trg 17/I

Na telefonski poziv 28—25 pošljemo potnika v hišo.

„SPECTRUM" d. d.

Inž. Kopista, Dubsky in Krstić, tvornica ogledal in brušenega stekla, Ljubljana VII, Medvedova ul. 38, tel. 343 Zagreb, Beograd, Osjek, Središnjica: **Zagreb**

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vsteklevanje v med. Fina, navadna ogledala. 82

Brez orodja ni rokodelstva

Posnemalnik za britek, zajamčeno za večno dobro ostrino in izključuje vsako drugo ostrenje. Po dveh tednih preizkušnje vrnem denar, ako ne odgovarja. — Prospekt pošlje zastonj in poštnine franko.

ST. SCHNUR — SLAV. ORAHOVICA.

Dešenijev sirup

(Syr. Deschien, Paris) se v vseh kulturnih državah sveta z najboljšim uspehom uporablja kot

krepilno sredstvo,

zlasti pa učinkuje Dešijenov sirup najbolje pri: *neurasteniji, nervozi, splošni oslabelosti, seksualni neurasteniji, rekonvalescenci* itd. Dešijenov sirup proizvaja: Dr. Deschien Paris. *Zaloga za detajliste: «SALUS» d. d*

Generalni depot za Ljubljano: Lekarna Mr. BAHOVEC, Kongresni trg, za Celje lekarna «Pri Mariji Pomagaj», za Maribor: «Salus» d. d. in lekarna «Pri Orlu».

DALIN, najboljše oglje za likanje, prodaja **Jos. Šerec** v **Mariboru.**
Samoprodaja za S. H. S.

Čisto lice!

Mladeniško svežost, izredno polepšanje dobite že prve dni uporabe medicin. biološkega sredstva «Venus». Koža lica se frapantno olepša, izginejo vse nečistosti, rumene in rdeče lise, solnčne pege, hrapavost, izpuščaji, gube in vsi znaki starosti izginejo. Koža lica postaja bardunasto mehna, rutičasta in izredno pomlajena. Uspeh garantiran in neškodljiv. Garnitura 92 Din. — Wibra lotion daje izvanredno lep in gost porast obrv in trepalnic, istočasno barva v temni barvi. 55 Din. — «Odalisques» pour les Muscles, najodličnejši elexir za hranjenje in pomlajevanje ovenelega lica 80 Din. — Diamant daje očem lep zamamljiv pogled, garantirano neškodljivo. 55 Din. — Centifolia kosmetični zavod, Zagreb, Ilica 37 — Zahtevajte brezplačne ilustrovane prospekte! 54a/I

Zvitke (role) za računske stroje, ček in kontrolne zvitke za blagajne vseh sistemov, ima vedno v zalogi

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I.

Telefon štev. 2980. 49 6

†

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere naša nepozabna sestra in teta, gospodična

Marija Bernot

učiteljica v pok.

mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blagopokojne se vrši v nedeljo dne 25. t. m. ob 5 uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 24. septembra 1927.

Žalujoči ostali.

†

S poln srcem naznanjamo vsem sorodnikom prijateljem in znancem tužna vest, da je naša dobra sestra, teta in prijateljica, gospa

Frančiška Zemme

ravnateljica I. mešč. dekl. šole v p.

danes, v soboto, dne 24. t. m. ob 3¼ zjutraj po dolgem mukapolnem trpljenju, previdena s svetimi zakramenti Bogu vdano izdihnila svojo blago dušo.

Truplo blagopokojne bodo blagoslovili dne 25. septembra ob pol 4 uri na Poljanski c. št. 10, od tam pa se prepelje na pokopališče k Sv. Križu.

Blagopokojna se priporoča v molitev.

Maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

Žalujoči ostali.

†

Umrla nam je naša blaga mati, žena dela

Marija Prelovec

in ž njo naša ljubezen in dobrota.

Naj se je spomnijo vsi, ki so v življenju hodili po trnju . . .

Idrija, Reka, Udine, Ljubljana, Celje, Dubrovnik, Trogir, 24. septembra 1927.

Rodbine:

Prelovec, Vončina, Kosmač.

Dražba.

Glasom sklepa kr. okrajnega sodišča v Mariboru z dne 21. julija 1927 E 1537-27-11 prideta dne 28. septembra 1927 pri okrajnem sodišču v Mariboru, soba štev. 27 nastopni 2 zemljišči k javni dražbi:

1. Vlož. štev. 24 k. o. Grajska vrata, cenilna vrednost 225.131 Din, najmanjši ponudek 150.000 D.

2. Vlož. štev. 141 k. o. Grajski marof, cenilna vrednost 323.216 Din, najmanjši ponudek 225.000 D.

Obe hiši se bota posamezno prodali.

Informacije daje pisarna dr. Juritsch v Mariboru, Aleksandrova cesta 12. 10032

Razpis.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje

oddajo tesarskih del

pri stanovanjski hiši na Bleiweisovi cesti.

Proračun se dobi v zborničnem uradu med uradnimi urami od 26. t. m. dalje za 20 Din.

Tam so tudi na vpogled načrti in splošni stavbni pogoji.

Pravilno sestavljene in zapečatene ponudbe je vložiti pri podpisani zbornici najkasneje do dne 29. septembra 1927 ob 12. uri opoldne.

ZBORNICA ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO
v Ljubljani, dne 23. septembra 1927.

Ivan Jelačin l. r.
predsednik.

dr. Fran Windischer l. r.
generalni tajnik.

Urejuje dr. Josip Biro. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani